

Par Konkurences politiku un tās īstenošanas jautājumiem

KVANTITATĪVAIS PĒTĪJUMS

© “Latvijas Fakti”, 2024.gada septembris

SATURS (1)

I. METODOLOĢISKĀ INFORMĀCIJA	5
II. KOPSAVILKUMS.....	7
III. GALVENIE REZULTĀTI – REZULTĀTU SALĪDZINĀJUMS DAŽĀDĀS IZLASĒS	
1. Informētība par konkurences tiesību regulējumu Latvijā	16
2. Konkurences problēmas dažādās nozarēs	19
3. Saskarsmes pieredze ar Konkurences padomi un tās darbības vērtējums	
3.1. Saskarsme ar informāciju par Konkurences padomes darbu	22
3.2. Prioritāri risināmie uzdevumi un to realizācija	23
3.3. Sadarbības pieredze ar Konkurences padomi un tās vērtējums	25
3.4. Saskarsme ar Konkurences padomes lēmumiem un to kvalitātes vērtējums	29
3.5. Konkurences padomes darbības ietekme uz situāciju tirgos	34
3.6. Vispārējs Konkurences padomes darbības vērtējums	35
4. Konkurences tiesību pārkāpumi, «Iecietības programma»	36
5. Informācijas avoti un informatīvās aktivitātes	40
IV. SABIEDRĪBAS APTAUJAS REZULTĀTI	
1. Izlases sadalījums	44
2. Kopsavilkums	46
3. Informētība par konkurences tiesību regulējumu Latvijā	49
4. Konkurences problēmas dažādās nozarēs	51
5. Saskarsme ar informāciju par Konkurences padomes darbu	53
6. Konkurences padomes darbības vērtējums	
6.1. Nozīmīgākie Konkurences padomes ² uzdevumi un to realizācija.....	57
6.2. Konkurences padomes darbības ietekme uz situāciju tirgos	62
6.3. Vispārējs Konkurences padomes darbības vērtējums	64

SATURS (2)

V. UZŅĒMĒJU APTAUJAS REZULTĀTI

1. Izlases sadalījums	68
2. Kopsavilkums	70
3. Informētība par konkurences tiesību regulējumu Latvijā	75
4. Konkurences problēmas dažādās nozarēs	77
5. Saskarsmes pieredze ar Konkurences padomi un tās darbības vērtējums	
5.1. Saskarsme ar informāciju par Konkurences padomes darbu	80
5.2. Prioritāri risināmie uzdevumi un to realizācija	81
5.3. Sadarbības pieredze ar Konkurences padomi un tās vērtējums	83
5.4. Saskarsme ar Konkurences padomes lēmumiem un to kvalitātes vērtējums	87
5.5. Konkurences padomes darbības ietekme uz situāciju tirgos	91
5.6. Vispārējs Konkurences padomes darbības vērtējums	92
5.7. Priekšlikumi Konkurences padomes darbības pilnveidei	93
6. Konkurences tiesību pārkāpumi, «Iecietības programma»	96
7. Informācijas avoti un informatīvās aktivitātes	101

VI. PAŠVALDĪBU APTAUJAS REZULTĀTI

1. Izlases sadalījums	104
2. Kopsavilkums	106
3. Informētība par konkurences tiesību regulējumu Latvijā	111
4. Konkurences problēmas dažādās nozarēs	113
5. Saskarsmes pieredze ar Konkurences padomi un tās darbības vērtējums	
5.1. Saskarsme ar informāciju par Konkurences padomes darbu	116
5.2. Prioritāri risināmie uzdevumi un to realizācija	117
5.3. Sadarbības pieredze ar Konkurences padomi un tās vērtējums	118
5.4. Saskarsme ar Konkurences padomes lēmumiem un to kvalitātes vērtējums	122
5.5. Konkurences padomes darbības ietekme uz situāciju tirgos	126
5.6. Vispārējs Konkurences padomes darbības vērtējums	127
5.7. Priekšlikumi Konkurences padomes darbības pilnveidei	128
6. Konkurences tiesību pārkāpumi	129
7. Informācijas avoti un informatīvās aktivitātes	133

SATURS (3)

VII. ASOCIĀCIJU/ NVO APTAUJAS REZULTĀTI

1. Kopsavilkums	136
2. Informētība par konkurences tiesību regulējumu Latvijā	141
3. Konkurences problēmas dažādās nozarēs	143
4. Saskarsmes pieredze ar Konkurences padomi un tās darbības vērtējums	
4.1. Saskarsme ar informāciju par Konkurences padomes darbu	146
4.2. Prioritāri risināmie uzdevumi un to realizācija	147
4.3. Sadarbības pieredze ar Konkurences padomi un tās vērtējums	148
4.4. Saskarsme ar Konkurences padomes lēmumiem un to kvalitātes vērtējums	151
4.5. Konkurences padomes darbības ietekme uz situāciju tirgos	155
4.6. Vispārējs Konkurences padomes darbības vērtējums	156
4.7. Priekšlikumi Konkurences padomes darbības pilnveidei	157
5. Konkurences tiesību pārkāpumi, «Iecietības programma»	158
6. Informācijas avoti un informatīvās aktivitātes	162

VIII. JURIDISKO BIROJU APTAUJAS REZULTĀTI

1. Kopsavilkums	166
2. Saskarsmes pieredze ar Konkurences padomi un tās darbības vērtējums	
2.1. Sadarbības pieredze ar Konkurences padomi un tās vērtējums	172
2.2. Saskarsme ar Konkurences padomes lēmumiem un to kvalitātes vērtējums	176
2.3. Vispārējs Konkurences padomes darbības vērtējums	181
2.4. Priekšlikumi Konkurences padomes darbības pilnveidei	182
3. Konkurences tiesību pārkāpumi, «Iecietības programma»	183
4. Informācijas avoti un informatīvās aktivitātes	187

I. Metodoloģiskā informācija

PĒTĪJUMA PASŪTĪTĀJS:	Konkurences padome
PĒTĪJUMA VEICĒJS:	Tirgus un sociālo pētījumu centrs "Latvijas Fakti"
PĒTĪJUMA MĒRĶIS:	Noskaidrot Konkurences padomes darbības, pieņemto lēmumu vērtējumu, apzināt uzņēmēju, juridisko biroju, pašvaldību un asociāciju informētības līmeni par konkurences politikas un tās īstenošanas jautājumiem
IZLASE:	1) 164 uzņēmēji (75% uzņēmumu pārstāv privāto sektoru un 25% valsts sektoru vai bezpeļņas organizācijas); 2) 34 pašvaldības (5 valstspilsētas un 29 novada pašvaldības); 3) 25 asociācijas; 4) 25 juridiskie biroji; 5) 1011 Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji. Reprezentatīva Latvijas sabiedrības izlase, kas veidota pēc daudzpakāpju nejaušās stratificētās atlasē principa
APTAUJAS METODE:	Multimodāla datu ieguve, izmantojot datorizētas intervijas internetā (CAWI) un telefonintervijas (CATI).
INTFORMĀCIJAS IEGUVES PERIODS:	12.09.2024. – 3.10.2024.

II. Kopsavilkums

- ❖ 2024.gada septembrī tika veikts trešais pētījums par Konkurences politiku un tās īstenošanas jautājumiem. Iepriekšējie divi notika 2018. un 2022.g. Šogad pētījumā tika iekļauta arī sabiedrības aptauja, kas iepriekšējos pētījumos nebija.
- ❖ Līdzīgi kā iepriekšējos pētījumos, arī šogad Konkurences padomes darbs, tās lēmumi un informatīvās aktivitātes kopumā tika vērtētas pozitīvi. 2024.g. rezultāti liecina, ka kopumā Konkurences padomes mērķa grupās uzlabojas informētība par Konkurences padomes darbu, tās lēmumiem, konkurences tiesību pārkāpumiem, «ieciētības programmu». Kā nelabvēlīgas tendences jāatzīmē – pētījuma mērķa grupās (izņemot pašvaldības) rezervētāks kļuvis vispārējais Konkurences padomes vērtējums, tās darbības ietekme uz tirgiem un piemērotie sodu apmēri.

1. Informētība par konkurences tiesību regulējumu Latvijā

- Gan profesionāļu vidē, gan Latvijas sabiedrībā informētība par konkurences tiesību regulējumu Latvijā ir kopumā laba. Likumsakarīgi, ka ekspertu vidū (jo īpaši pašvaldību un asociāciju izlasēs) respondenti par konkurences tiesību regulējumu ir ievērojami labāk informēti nekā sabiedrībā kopumā. Visās ekspertu izlasēs (uzņēmēji, pašvaldības, asociācijas) vairāk nekā trīs ceturtdaļas aptaujāto, kā arī vairākums respondentu sabiedrības aptaujā, ir informēti par konkurences tiesību regulējuma normām:
  - ✓ Ir aizliegts tirgus dalībnieku vienošanās par cenu vai atlaidēm;
  - ✓ Tirgus dalībniekiem ir aizliegts vienoties par tirgus un klientu sadali;
  - ✓ Tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkādā veidā ļaunprātīgi to izmantot;
  - ✓ Valsts un pašvaldības iestādes nedrīkst diskriminēt uzņēmējus un radīt nepamatotas konkurences priekšrocības.
- Salīdzinoši zemāka informētība ir vērojama par šādiem godīgas konkurences principiem tirgū, kurus biežāk vajadzētu akcentēt komunikācijā ar ekspertiem, uzņēmējiem un sabiedrību:
  - ✓ Visiem uzņēmumiem ir aizliegts piemērot pārmērīgi zemas cenas – tādas, kas nesedz pašizmaksu vai ir būtiski zemākas par nozares vidējām cenām (ekspertu izlasēs respondentu informētība ir augstāka par 65%; sabiedrībā tā nerasniedz pusi (44%);
  - ✓ Uzņēmumi, kas pirmie informējuši Konkurences padomi par izdarīto konkurences pārkāpumu, saņem atbrīvojumu no naudas soda (tikai asociāciju/ NVO izlasē informētība sasniedza pusi (52%), pašvaldību un uzņēmēju aptaujās tā bija zemāka (attiecīgi 47% un 38%), sabiedrības aptaujā par šo normu bija dzirdējuši tikai 22% aptaujāto).

2. Konkurences problēmas dažādās nozarēs

- ❑ Saskaņā ar pētījuma dalībnieku domām, konkurences problēmas visjūtāmāk skar šādas nozares:
  - ✓ Būvniecība (būvniecības pakalpojumi, būvmateriālu ražošana / izplatīšana u.c.). Kā nozare ar konkurences problēmām biežāk minēta ekspertu grupās – pašvaldību (minēja 71% aptaujāto), asociāciju/ NVO (52%) un uzņēmēju (50%) aptaujās;
  - ✓ Medicīna (farmācija, medicīnas pakalpojumi, iekārtas u.c.), biežāk minēta sabiedrības (45%) un asociāciju/ NVO (44%) aptaujās;
  - ✓ Enerģētika (gāze, elektroenerģija, siltumenerģija u.c.), biežāk minēta ekspertu grupās – asociāciju/ NVO (44%), pašvaldību (40%) un uzņēmēju (40%) aptaujās;
  - ✓ Pārtika (ražošana un izplatīšana), biežāk minēta asociāciju/ NVO (44%) un sabiedrības (37%) aptaujās;
  - ✓ Atkritumu apsaimniekošana, biežāk nosaukta ekspertu grupās – pašvaldību (minēja 50% aptaujāto), asociāciju/ NVO (44%) un uzņēmēju (43%) aptaujās.

3. Saskarsmes pieredze ar Konkurences padomi un tās darbības vērtējums

- ❑ Informāciju par Konkurences padomi pēdējā gada laikā visbiežāk dzirdējuši/ saņēmuši pašvaldību (ar informāciju par KP saskārušies 85% aptaujāto) un asociāciju/ NVO (80%) pārstāvji. Interesanti, ka uzņēmēju vidū informācija par Konkurences padomi pēdējā gada laikā pamanīta retāk (42%) nekā vidēji sabiedrībā, kur ar informāciju par Konkurences padomi saskāries katrs otrais (50%) respondents. Pētījuma dalībnieki pēdējā gada laikā visbiežāk saskārušies ar šāda veida informāciju – par atklātu pārkāpumu, izteiktu viedokli par aktuālu problēmu kādā tirgū vai apvienošanās izvērtējumu.
- ❑ Pētījuma dalībnieku skatījumā prioritāri risināmie Konkurences padomes uzdevumi ir:
  - ✓ Jāvēršas pret uzņēmumu aizliegtām vienošanām par cenu, tirgus sadali vai sarunātiem iepirkumiem (visās izlasēs to kā vienu no galvenajiem Konkurences padomes uzdevumiem minēja lielākā daļa aptaujāto, salīdzinoši visbiežāk (85% gadījumu) - pašvaldību pārstāvji);
  - ✓ Jāvēršas pret lielajiem uzņēmumiem, kuri ļaunprātīgi izmanto savu tirgus varu (visās izlasēs to kā prioritāru Konkurences padomes uzdevumu minēja lielākā daļa aptaujāto, salīdzinoši visbiežāk (74% gadījumu) - pašvaldību pārstāvji).

- ❑ Gandrīz visās izlasēs valdība uzskats, ka Konkurences padome konkurences problēmas šobrīd risina/uzrauga nepietiekami, tā domā 57%-64% respondentu sabiedrības, asociāciju/ NVO un uzņēmēju aptaujās. Pozitīvi Konkurences padomes darbu (kā pietiekamu) konkurences problēmu risināšanā/ uzraudzīšanā šajās izlasēs vērtēja vien 18%-25% aptaujāto. Pašvaldību pārstāvji pauda ievērojami pozitīvāku attieksmi. Šajā pētījuma mērķauditorijā 44% aptaujāto pauda viedokli, ka Konkurences padome konkurences problēmas šobrīd risina/uzrauga pietiekami, 38% pārstāvēja kritisku vērtējumu (Konkurences padome to dara nepietiekami), bet vēl 6% uzskata, ka Konkurences padome konkurences problēmas risina/uzrauga pārmērīgi.
- ❑ Sadarbības pieredze ar Konkurences padomi ir bijusi vairākumam respondentu ekspertu grupās – 80% juridisko biroju, 60% asociāciju/ NVO un 53% pašvaldību. Saksarsmes mērķi ar Konkurences padomi profesionāļu vidū visbiežāk bija dalība seminārā, saņemtais Konkurences padomes viedoklis/ iebildums, līdzdalības kapitālsabiedrībā pārvērtēšana (tikai pašvaldību pārstāvjiem), saņemtais informācijas pieprasījums (galvenokārt, asociācijām/ NVO), iesniegtais iesniegums (galvenokārt, juridiskajiem birojiem). Uzņēmēju vidū tieša saksarsme ar Konkurences padomi bija katram ceturtajam (24%) respondentu. Uzņēmējiem biežāk minētie saksarsmes iemesli ar Konkurences padomi ir - saņemtais informācijas pieprasījums, iesniegtais iesniegums un paskaidrojuma sniegšana.
- ❑ Sadarbība ar Konkurences padomi tika vērtēta galvenokārt pozitīvi, pēc visiem kritērijiem visās izlasēs to pozitīvi vērtēja vismaz puse aptaujāto. Salīdzinoši vispozitīvāk (vairāk nekā 70% gadījumu) sadarbība ar Konkurences padomi tika vērtēta šādās pozīcijās:

  - ✓ Ar Konkurences padomi ir viegli sazināties;
  - ✓ Konkurences padomes darbinieki ir atsaucīgi.
- ❑ Kā vispārēja tendence jāatzīmē – pašvaldību un asociāciju/ NVO pārstāvji sadarbību ar Konkurences padomi gandrīz visos gadījumos vērtēja pozitīvāk nekā juridisko biroju pārstāvji un uzņēmēji. Juridiskajiem birojiem un uzņēmējiem visbiežāk pretenzijas raisīja šādi sadarbības aspekti, kuru pilnveidei Konkurences padomei būtu jāveltī prioritāra uzmanība:

  - ✓ Konkurences padomes darbinieki uzklausa un ņem vērā mūsu viedokli (pozitīvu vērtējumu sniedza 59% uzņēmēju un 50% juridisko biroju, savukārt kritisku - 21% uzņēmēju un 45% juridisko biroju);
  - ✓ Konkurences padome ir objektīva lēmumu pieņemšanā (pozitīvu vērtējumu sniedza 51% uzņēmēju un 50% juridisko biroju, savukārt kritisku - 26% uzņēmēju un 40% juridisko biroju).

- ❑ Informācijas pieprasījumus no Konkurences padomes visbiežāk (50% gadījumu) saņēmušas aptaujātās pašvaldības. Retāk Konkurences padomes informācijas pieprasījumus saņēmuši asociācijas/ NVO (24%) un uzņēmumi (16%). Informācijas pieprasījumu satura kvalitāte vairākumā gadījumu tika raksturota kā kopumā augsta. Par atbilžu sagatavošanu visbiežāk tika pausts viedoklis, ka tā prasīja ievērojamu resursu ieguldījumu, bet bija saprotams, ka pieprasītā informācija ir objektīvi nepieciešama Konkurences padomes darbā.
- ❑ Ar Konkurences padomes pieņemtajiem lēmumiem regulāri iepazīstas tikai juridisko biroju pārstāvji (regulāri to dara 60%), pārējās citās pētījuma mērķauditorijās ar tiem regulāri iepazīstas vien retais (mazāk nekā 10%) respondents.
- ❑ Pētījuma rezultāti liecina, ka ar Konkurences padomes lēmumiem regulāri iepazīstas tikai juridisko biroju pārstāvji (60%), pārējās izlasēs ar tiem regulāri iepazīstas vien retais (mazāk nekā 10%) respondents. Pašvaldībās, asociācijās/ NVO un uzņēmēju vidū parasti tiek iepazīti vien atsevišķi Konkurences padomes lēmumi.
  - ✓ 96% juridisko biroju ir iepazīnušies ar kādiem Konkurences padomes pieņemtajiem lēmumiem, regulāri to dara 60% respondentu;
  - ✓ 79% pašvaldību pārstāvju ir iepazīnušies ar kādiem Konkurences padomes pieņemtajiem lēmumiem, regulāri to dara 6% aptaujāto;
  - ✓ 48% aptaujāto asociāciju ir iepazīnušies ar kādiem Konkurences padomes pieņemtajiem lēmumiem, regulāri to dara 8% respondentu;
  - ✓ 32% uzņēmēju ir iepazīnušies ar kādiem Konkurences padomes pieņemtajiem lēmumiem, regulāri to dara 3% aptaujāto.
- ❑ Konkurences padomes lēmumi galvenokārt tika vērtēti pozitīvi. Vairākuma respondentu skatījumā Konkurences padomes lēmumi kopumā ir kvalitatīvi, juridiskie pamatojumi un konkurences tiesību normatīvo aktu piemērošana lēmumos ir skaidra un saprotama, lēmumu pieņemšanā Konkurences padome ievēro konsekvenci un pastāvību.
- ❑ Aptaujāto uzņēmēju, pašvaldību un asociāciju vidū dominēja pozitīvs Konkurences padomes pieņemto lēmumu kvalitātes vērtējums, turklāt pēc visiem vērtējumu kritērijiem šogad iegūti pozitīvāki rezultāti nekā tas bija 2018.g. Vairāk nekā divas trešdaļas respondentu atzina, ka lēmumi kopumā ir kvalitatīvi, juridiskie pamatojumi un konkurences tiesību normatīvo aktu piemērošana lēmumos ir skaidra un saprotama. Vispozitīvāk Konkurences padomes pieņemto lēmumu kvalitāti vērtēja pašvaldību un asociāciju/ NVO pārstāvji. Biežāk pozitīvi pēc visiem kritērijiem Konkurences padomes lēmumus vērtēja arī aptaujātie uzņēmēji. Salīdzinoši rezervētāk Konkurences padomes pieņemto lēmumu kvalitāti vērtēja juridisko biroju pārstāvji, pēc diviem kritērijiem (1) Konkurences padome izprot tirgus\nozāres, kuros pieņem lēmumus, darbības būtību un principus; 2) Konkurences padome lēmumu pieņemšanā ievēro konsekvenci un pastāvību) biežāk to vērtējot pat kritiski.

- ❑ Uzņēmēju, pašvaldības un asociāciju/ NVO pārstāvju biežāk minētie ieteikumi, kādā veidā Konkurences padome varētu uzlabot pieņemto lēmumu kvalitāti:
  - ✓ Plašāks informācijas izklāsts;
  - ✓ Vairāk informācijas par nacionālā tirgus dalībniekiem.
- ❑ Pašvaldības un asociāciju/ NVO pārstāvju vidū gandrīz viennozīmīgi (>80% gadījumu) dominēja uzskats, ka Konkurences padomes pieņemtie lēmumi tirgu ietekmē pozitīvi. Negatīvi vērtējumi šajās pētījuma mērķauditorijās neizskanēja. Nedaudz rezervētāki bija aptaujātie uzņēmēji, bet arī šajā auditorijā valdīja pozitīvi vērtējumi – 63% uzņēmēju pauda viedokli, ka Konkurences padomes pieņemtie lēmumi tirgu ietekmē pozitīvi. Pretēju, kritisku viedokli pauda 15% aptaujāto uzņēmēju.
- ❑ Pētījuma rezultāti liecina, ka ekspertu vidū Konkurences padomes piemērotie sodu apmēri kopumā tiek vērtēti kā pietiekami samērīgi, lai preventīvā līmenī atturētu tirgus dalībniekus no konkurences tiesību pārkāpumu izdarīšanas. Tā domā vairākums aptaujāto profesionāļu. Kopumā plaši bija pārstāvēts (minēja 20%-33% respondentu dažādās izlasēs) arī uzskats, ka Konkurences padomes piemērotajiem sodiem vajadzētu būt lielākiem.
- ❑ Visās pētījuma mērķa grupās valdīja pozitīvi tika vērtēta Konkurences padomes darbības ietekme uz konkurences situāciju tirgos:
  - ✓ 76% pašvaldību pārstāvju pozitīvi vērtēja Konkurences padomes darbības ietekmi uz konkurences situāciju tirgos, 6% skatījumā tā to neietekmē;
  - ✓ 56% asociāciju/ NVO pārstāvju to vērtēja pozitīvi, 4% - negatīvi, 28% skatījumā Konkurences padome konkurences situāciju tirgos neietekmē;
  - ✓ 55% uzņēmēju Konkurences padomes ietekmi vērtēja pozitīvi, 16% - negatīvi, 22% skatījumā tā to neietekmē;
  - ✓ Sabiedrības aptaujā Konkurences padomes darbības ietekmi uz konkurences situāciju tirgos pozitīvi vērtēja 46%, kritiski – 13% aptaujāto iedzīvotāju. Pēc 30% respondentu domām Konkurences padome konkurences situāciju tirgos neietekmē.

- ❑ Pētījuma ekspertu izlasēs (pašvaldības, juridiskie biroji, asociācijas) vairākums aptaujāto Konkurences padomes darbību kopumā vērtēja pozitīvi:
  - ✓ 71% pašvaldību kopumā pozitīvi vērtēja Konkurences padomes darbību, 21% to raksturoja neitrāli, kritisku vērtējumu nebija. Vairāk nekā 70% aptaujāto pašvaldību pārstāvju pozitīvi vērtēja Konkurences padomes sniegto viedokļu (atzinumu) kvalitāti pēc visiem aptaujā iekļautajiem kritērijiem.
  - ✓ 55% juridisko biroju kopumā pozitīvi vērtēja Konkurences padomes darbību, 15% to raksturoja neitrāli, 30% vērtēja kritiski.
  - ✓ 52% asociāciju kopumā pozitīvi vērtēja Konkurences padomes darbību, 30% to raksturoja neitrāli, 8% vērtēja kritiski.
- ❑ Uzņēmēju vidū un sabiedrības aptaujās visbiežāk tika pausta neitrāla attieksme. Iedzīvotāji ir vienīgā pētījuma mērķa grupa, kur kritiskie Konkurences padomes darbības vērtējumu skaits bija tikpat liels kā pozitīvo vērtējumu skaits.
  - ✓ 32% uzņēmēju Konkurences padomes darbību kopumā pozitīvi vērtēja, 45% to raksturoja neitrāli, 13% vērtēja kritiski.
  - ✓ 18% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju Konkurences padomes darbību kopumā vērtēja pozitīvi, 44% to raksturoja neitrāli, 18% vērtēja kritiski.

4. Konkurences tiesību pārkāpumi, «Iecietības programma»

- ❑ Augstāka informētība, ka jebkuras personas, kas cietušas no konkurences tiesību pārkāpumiem, ir tiesīgas piedzīt sev radušos zaudējumus, vērojama tajās pētījuma izlasēs, kur biežāk tikusi izskatīta iespēja piedzīt zaudējumus, kas radušies no citu tirgus dalībnieku īstenotajiem konkurences tiesību pārkāpumiem.
  - ✓ 88% juridisko biroju ir informēti, ka jebkuras personas, kas cietušas no konkurences tiesību pārkāpumiem, ir tiesīgas piedzīt sev radušos zaudējumus. 48% juridisko biroju ir izskatījuši iespēju piedzīt zaudējumus, kas radušies no citu tirgus dalībnieku īstenotajiem konkurences tiesību pārkāpumiem;
  - ✓ 62% pašvaldību pārstāvju ir informēti par tiesībām piedzīt sev radušos zaudējumus, 18% ir izskatījuši iespēju piedzīt zaudējumus;
  - ✓ Katrs otrais (50%) uzņēmējs ir informēts par tiesībām piedzīt sev radušos zaudējumus no konkurences tiesību pārkāpumiem, 7% ir izskatījuši iespēju piedzīt zaudējumus;
  - ✓ 44% aptaujāto asociāciju ir informēti par tiesībām piedzīt sev radušos zaudējumus, iespēja piedzīt zaudējumus nav izskatīta.

- ❑ Par konkurences neitralitāti ir dzirdējuši trīs ceturtdaļas (76%) aptaujāto pašvaldības pārstāvju, 15% ir saskārušies ar konkurences neitralitātes principa pārkāpumu.
- ❑ Informētība par «ieciētības programmu» ir visai zema, to atpazīna mazāk par pusi aptaujāto asociāciju/ NVO pārstāvju («ieciētības programmu» zina 44%) un uzņēmēju (23%).
- ❑ Kā «ieciētības programmas» veicinošie faktori visbiežāk tika minēti:
  - ✓ KP aktīvāk virzīt „ieciētības programmas” piedāvātās iespējas, veicot procesuālās darbības (biežāk akcentēja juridisko biroju pārstāvji un uzņēmēji);
  - ✓ KP aktīvāk virzīt „ieciētības programmas” piedāvātās iespējas sociālajos tīklos (biežāk minēja juridisko biroju pārstāvji un uzņēmēji);
  - ✓ KP aktīvāk virzīt „ieciētības programmas” piedāvātās iespējas publiskajos medijos (biežāk akcentēja asociāciju/ NVO pārstāvji);
  - ✓ KP organizēt vairāk apmācošo semināru (biežāk minēja juridisko biroju pārstāvji).
- ❑ Kā nozīmīgākās barjeras, kas tirgus dalībniekus attur pieteikties uz „ieciētības programmu”, visbiežāk tika minētas:
  - ✓ Neuzticība valsts pārvaldes iestādēm (minēja vairākums uzņēmēju, asociāciju un juridisko biroju pārstāvju);
  - ✓ Pārāk maz informācijas par "ieciētības programmas" iespējām (ievērojami biežāk to uzsvēra uzņēmēji);
  - ✓ Bailes tikt identificētam kā „pārkāpuma ziņotājam” (biežāk akcentēja juridisko biroju un asociāciju pārstāvji);
  - ✓ Bailes no citiem kartelī iesaistītajiem tirgus dalībniekiem un to iespējamās rīcības (biežāk minēja juridisko biroju un asociāciju pārstāvji).

5. Informācijas avoti un informatīvās aktivitātes

- ❑ Nozīmīgākie informācijas avoti par Konkurences padomi ir interneta resursi (izņemot www.kp.gov.lv) un televīzija, tajos informāciju par Konkurences padomes darbību gūst vairāk nekā trešdaļa pētījuma dalībnieku. Nozīmīga loma informēšanā par Konkurences padomes aktivitātēm ir arī tādiem tradicionālajiem mediju veidiem kā radio un prese. Tīmekļa vietni www.kp.gov.lv, kā arī kursus, seminārus informācijas gūšanai par Konkurences padomi un tās darbību ievērojami biežāk izmanto juridiskie biroji un pašvaldības.
- ❑ Pētījuma dalībnieku domas dalījās vērtējot Konkurences padomes informatīvās aktivitātes sabiedrības informēšanā par savām aktivitātēm (piemēram, pieņemtajiem lēmumiem, savu praksi, tiesību normu interpretāciju, utt.):
  - ✓ Biežāk pozitīvi Konkurences padomes informatīvās aktivitātes sabiedrības informēšanā par savām aktivitātēm vērtēja pašvaldību un asociāciju pārstāvji. Pašvaldību pārstāvju grupā Konkurences padomes informatīvās aktivitātes sabiedrības informēšanā pozitīvi vērtēja 56%, kritiski 41% aptaujāto. Asociāciju/ NVO grupā pozitīvo vērtējumu skaits sasniedza 48%, kritisko 44%;
  - ✓ Biežāk kritiski Konkurences padomes informatīvās aktivitātes sabiedrības informēšanā par savām aktivitātēm vērtēja juridiskie biroji un uzņēmēji. Juridisko biroju grupā Konkurences padomes informatīvās aktivitātes sabiedrības informēšanā pozitīvi vērtēja 40%, savukārt kritiski 52% aptaujāto. Uzņēmēju vidū pozitīvo vērtējumu skaits sasniedza vien 31%, Konkurences padomes informatīvās aktivitātes kritiski vērtējušo respondentu skaits bija divkārt lielāks (63%).
- ❑ Visās pētījuma mērķa grupās valdīja uzskats, ka Konkurences padomei būtu lietderīgi organizēt seminārus, konferences vai sniegt prezentācijas par konkurences tiesību jautājumiem. Biežāk interesējošās tēmas:
  - ✓ Uzņēmēju vidū - Konkurences tiesības ES un Latvijā; Iepirkumu pieteikumu specifika un jautājumi; Konkurences tiesības Latvijā; “Iecietības programmas” piedāvātās iespējas;
  - ✓ Pašvaldības pārstāvju vidū - Konkurences tiesības ES un Latvijā; Konkurences neitralitāte; publisku personu iesaiste uzņēmējdarbībā;
  - ✓ Juridisko biroju pārstāvju vidū - Konkurences tiesības ES un Latvijā; Konkurences tiesības Latvijā; “Iecietības programmas” piedāvātās iespējas; Konkurences neitralitāte; publisku personu iesaiste uzņēmējdarbībā.

III. Galveno rezultātu salīdzinājums dažādās izlasēs

1. Informētība par konkurences tiesību regulējumu Latvijā

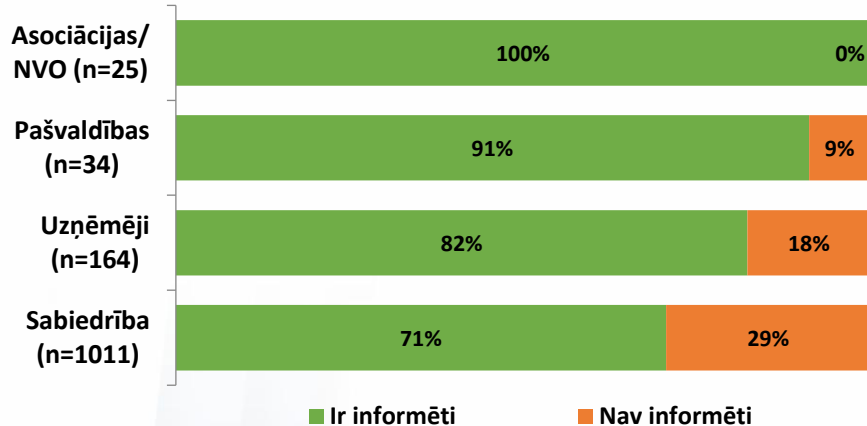

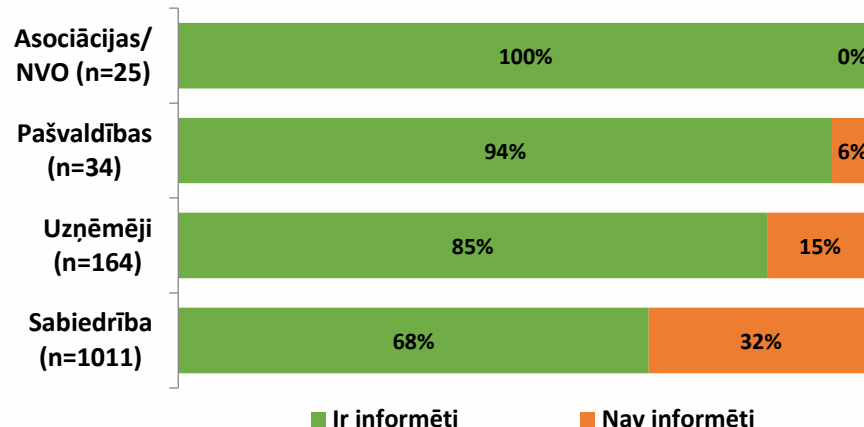
1. Informētība par konkurences tiesību regulējumu Latvijā

Aptaujas jautājums: Vai Jūs esat vai neesat informēts par katru no tālāk norādītajiem godīgas konkurences principiem tirgū?

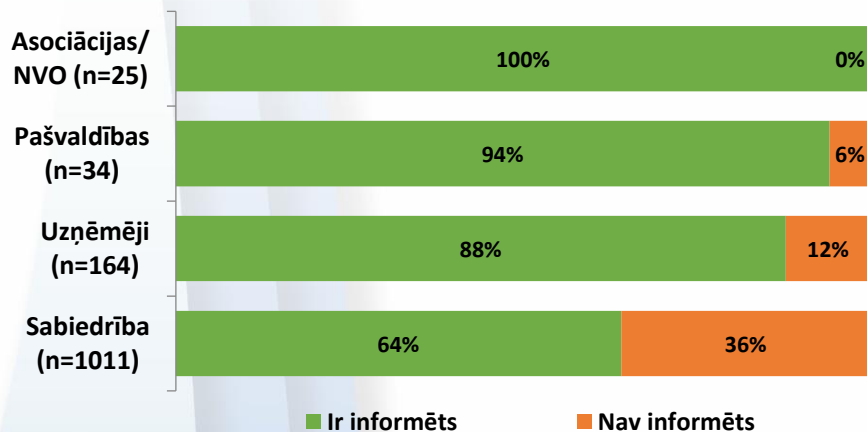
Ir aizliegtas tirgus dalībnieku vienošanās par cenu vai atlaidēm

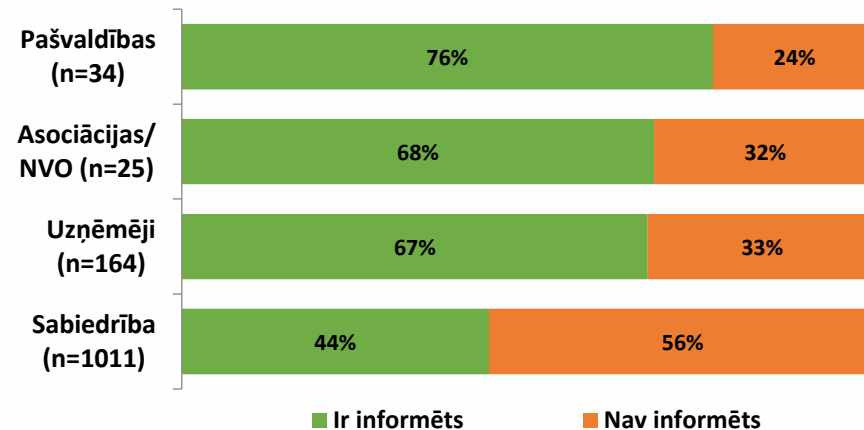
Tirgus dalībniekiem ir aizliegts vienoties par tirgus un klientu sadali

Tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkādā veidā ļaunprātīgi to izmantot

Visiem uzņēmumiem ir aizliegts piemērot pārmērīgi zemas cenas – tādas, kas nesedz pašizmaksu vai ir būtiski zemākas par nozares vidējām cenām

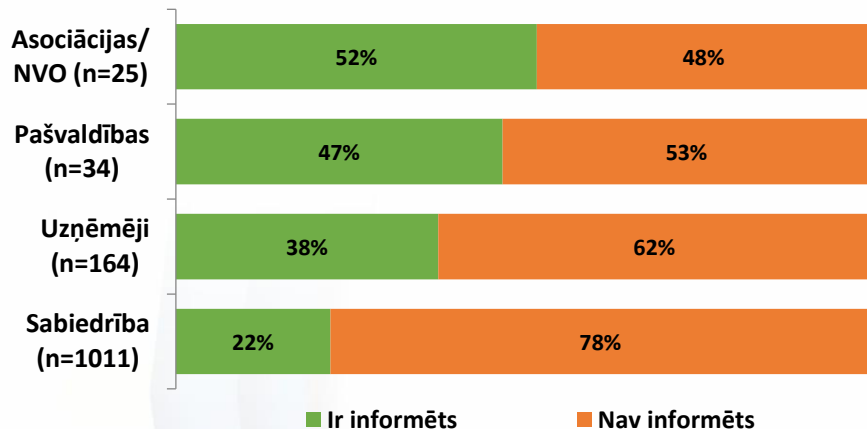
Bāze (n): visi aptaujas dalībnieki

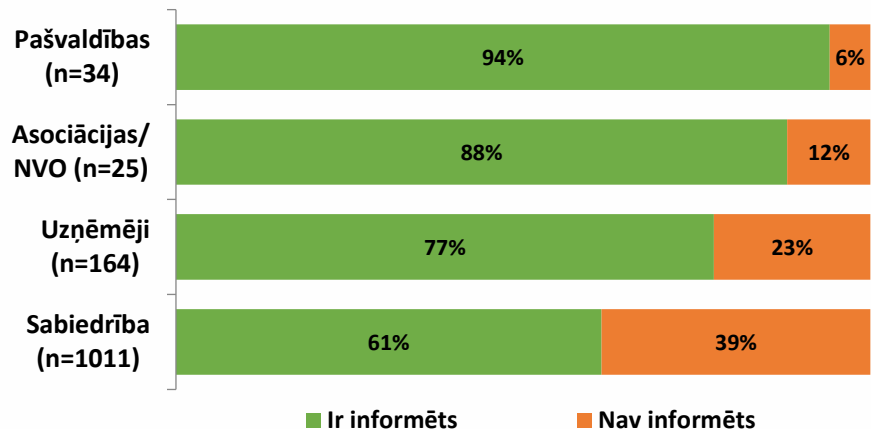
1. Informētība par konkurences tiesību regulējumu Latvijā

Aptaujas jautājums: Vai Jūs esat vai neesat informēts par katru no tālāk norādītajiem godīgas konkurences principiem tirgū?

Uzņēmumi, kas pirmie informējuši Konkurences padomi par izdarīto konkurences pārkāpumu, saņem atbrīvojumu no naudas soda

Valsts un pašvaldības iestādes nedrīkst diskriminēt uzņēmējus un radīt nepamatotas konkurences priekšrocības

Bāze (n): visi aptaujas dalībnieki

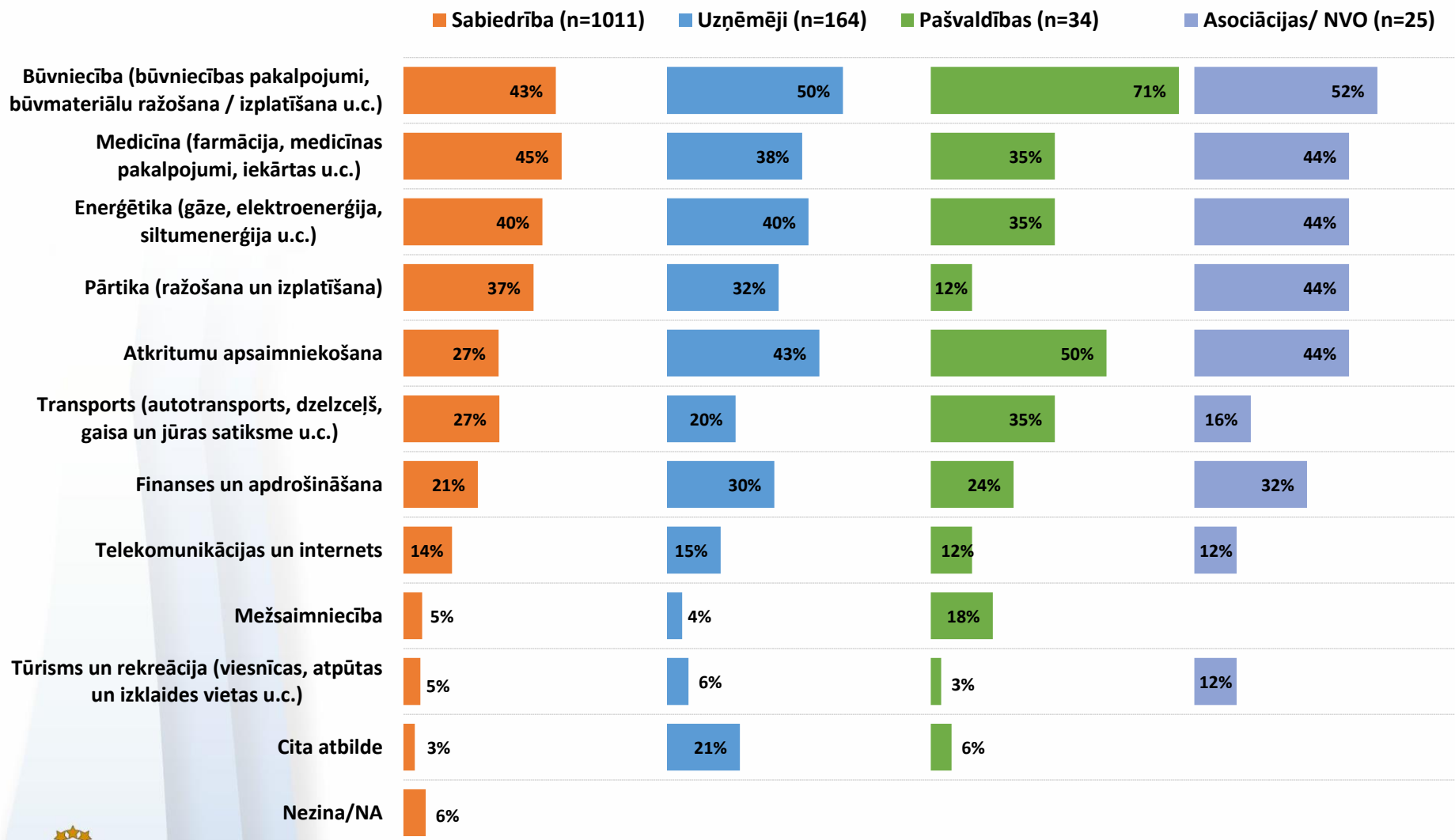

2. Konkurences problēmas dažādās nozarēs

2. Konkurences problēmas dažādās nozarēs

Aptaujas jautājums: Kādās trīs nozarēs, Jūsaprāt, ir konkurences problēmas, kurām Konkurences padomei būtu jāpievērš pastiprināta uzmanība?

Bāze (n): visi aptaujas dalībnieki

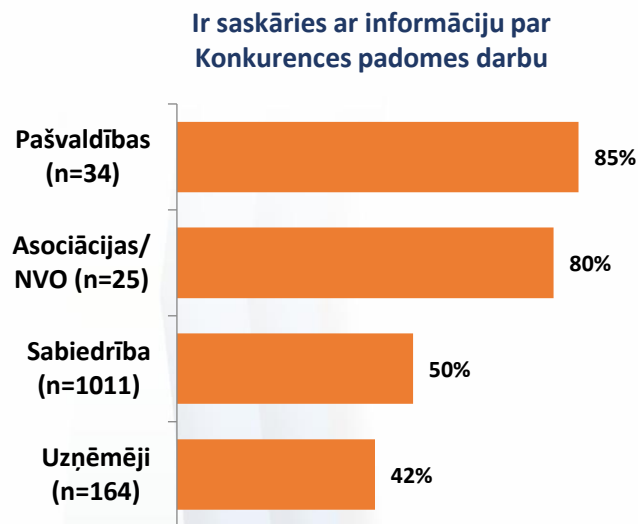

3. Saskarsmes pieredze ar Konkurences padomi un tās darbības vērtējums

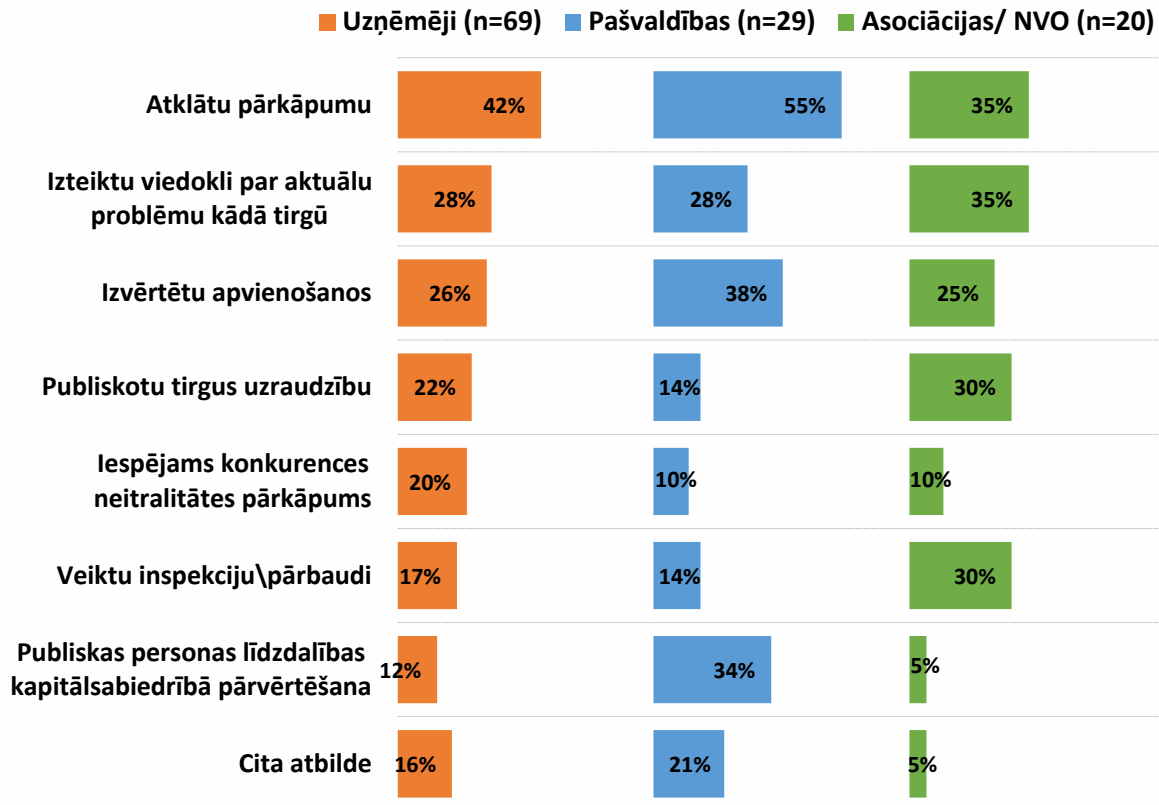
3.1. Saskarsme ar informāciju par Konkurences padomes darbu

Aptaujas jautājums: Vai esat pēdējā gada laikā dzirdējis/ saņēmis informāciju par Konkurences padomes darbu?

Bāze (n): visi aptaujas dalībnieki

Aptaujas jautājums: Par ko bija šī informācija?

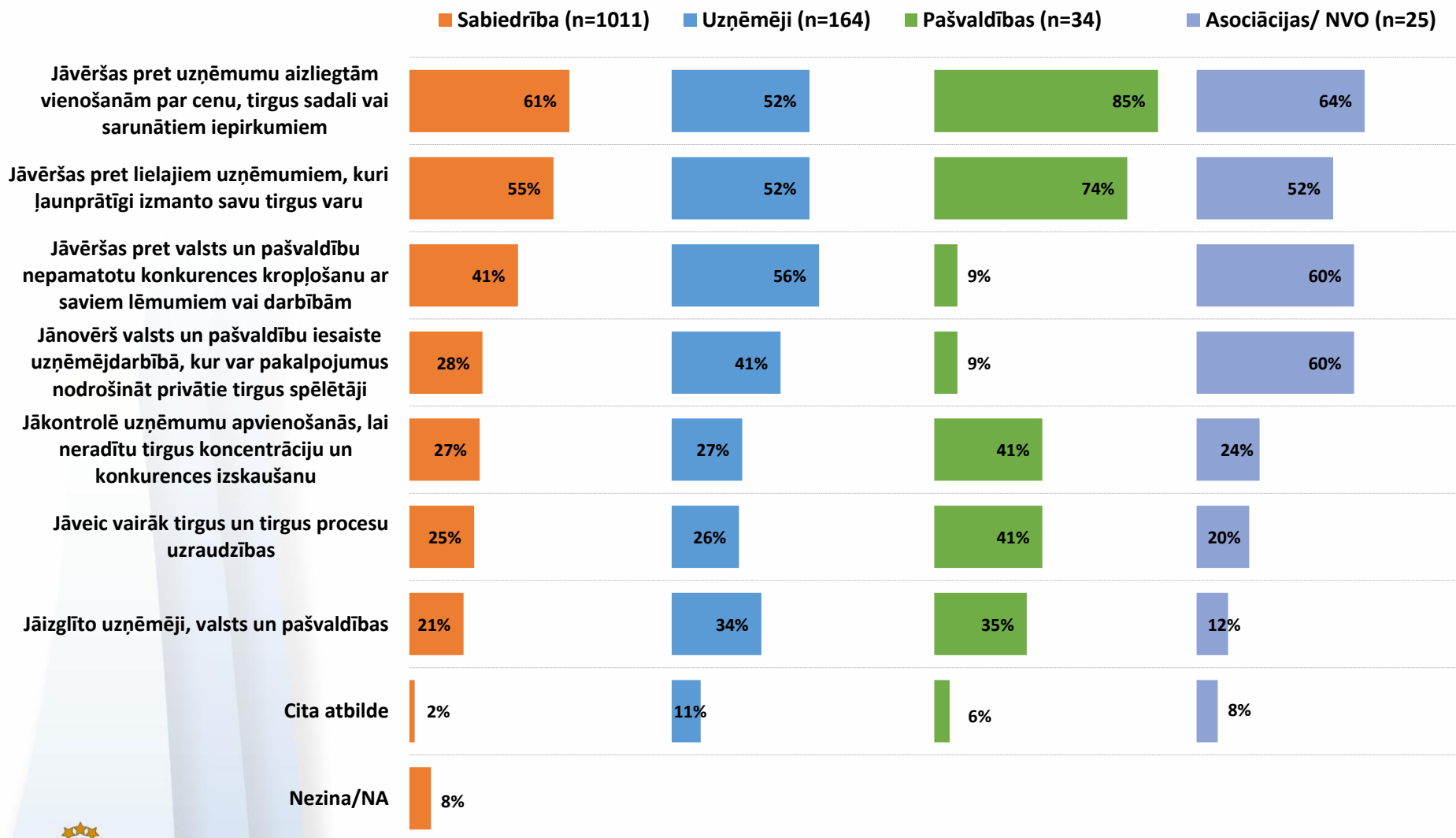

Bāze (n): respondenti, kuri pēdējā gada laikā ir dzirdējuši kādu informāciju par Konkurences padomes darbu

3.2. Prioritāri risināmie uzdevumi un to realizācija

Aptaujas jautājums: Kādiem trīs uzdevumiem, Jūsaprāt, Konkurences padomei būtu jāvelta galvenā uzmanība?

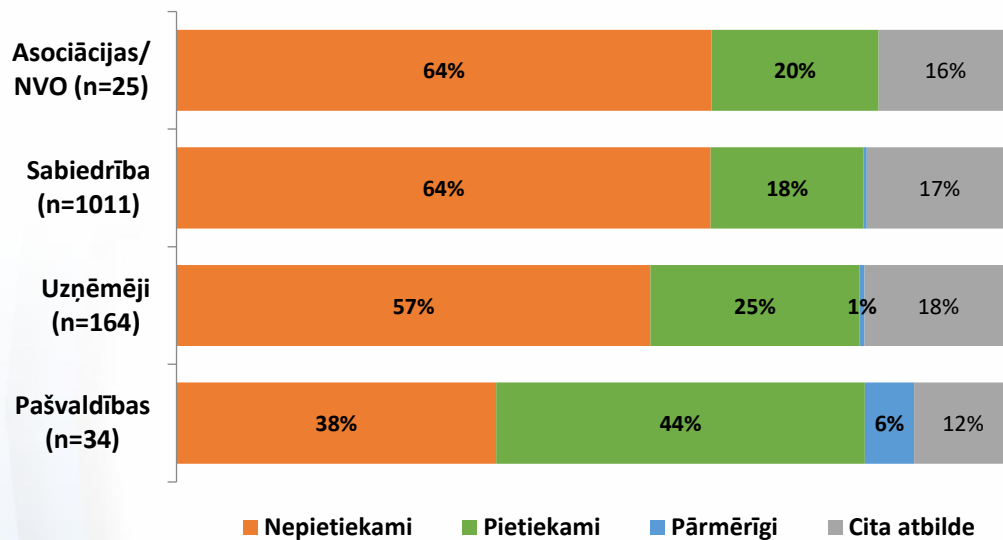

Bāze (n): visi aptaujas dalībnieki

3.2. Prioritāri risināmie uzdevumi un to realizācija

Aptaujas jautājums: Vai Konkurences padome iepriekšējā jautājumā Jūsu atzīmētās problēmas šobrīd risina/uzrauga...?

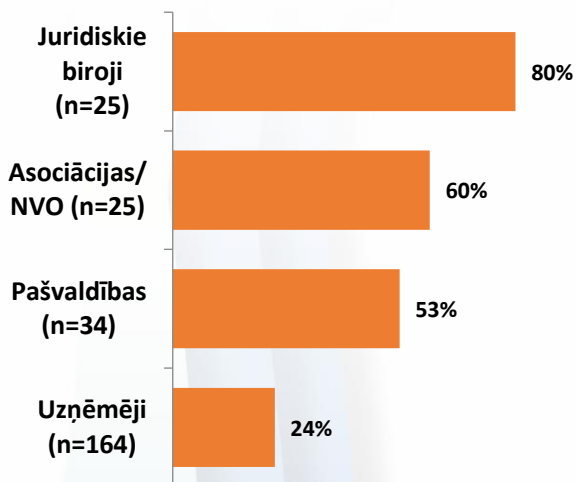
Bāze (n): visi aptaujas dalībnieki

3.3. Sadarbības pieredze ar Konkurences padomi un tās vērtējums

Aptaujas jautājums: Vai Jums ir bijusi saskare ar Konkurences padomi?

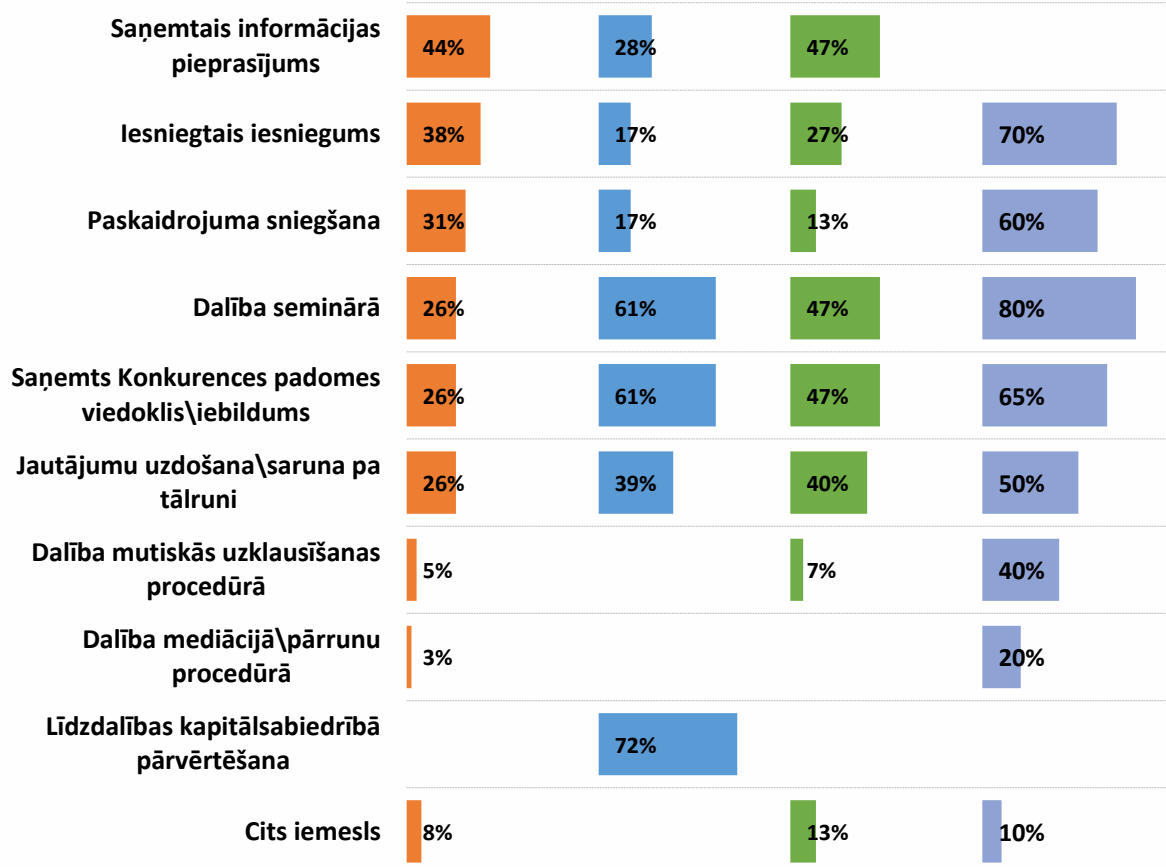
Ir bijusi saskare ar Konkurences padomi

Bāze (n): visi aptaujas dalībnieki

Aptaujas jautājums: Kāds ir bijis šis saskarsmes mērķis / iemesls?

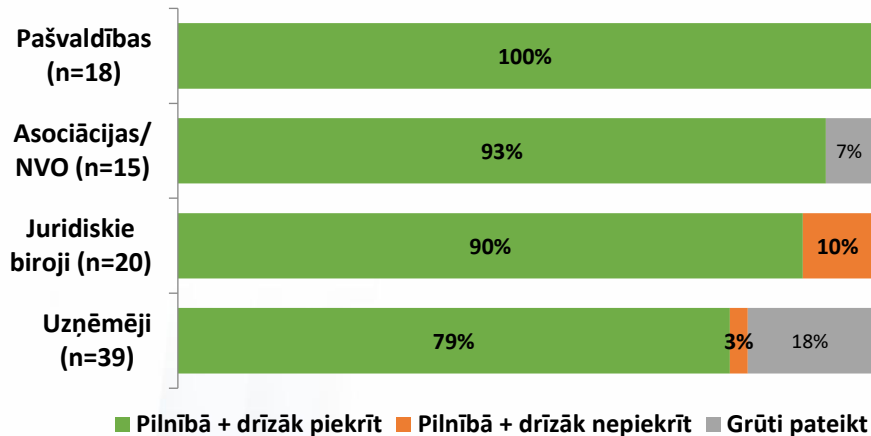
Uzņēmēji (n=39) Pašvaldības (n=18) Asociācijas/ NVO (n=15) Juridiskie biroji (n=20)

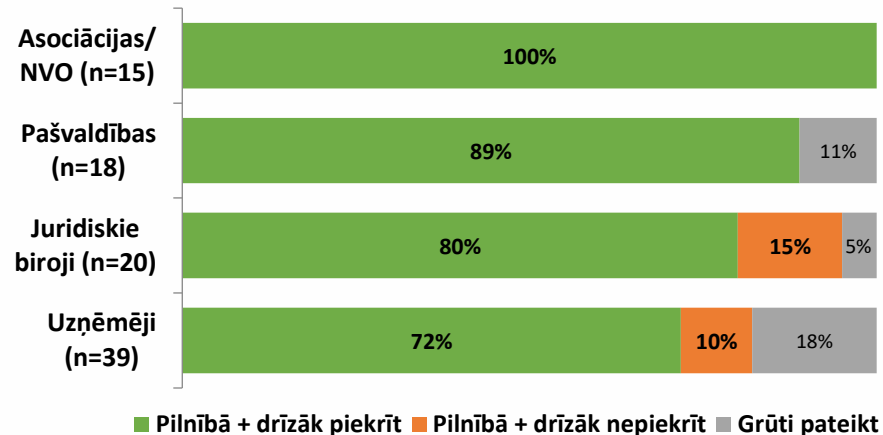
3.3. Sadarbības ar Konkurences padomi vērtējums

Aptaujas jautājums: Kā Jūs vērtējat sadarbību ar Konkurences padomi

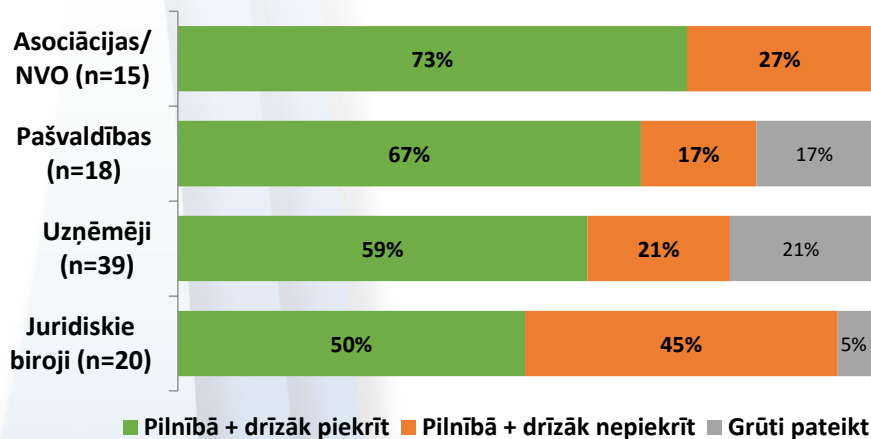
Ar Konkurences padomi ir viegli sazināties

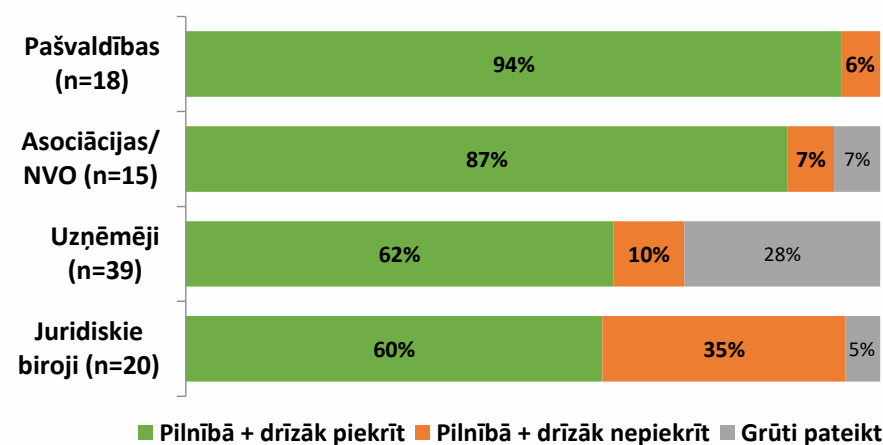
Konkurences padomes darbinieki ir atsaucīgi

Konkurences padomes darbinieki uzklausa un ņem vērā mūsu viedokli

Konkurences padomes darbinieki ir kompetenti

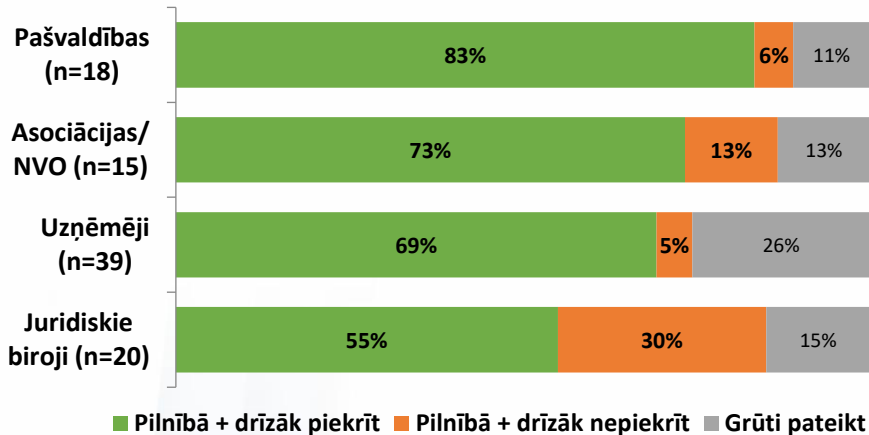
Bāze (n): respondenti, kuriem ir bijusi saskare ar Konkurences padomi

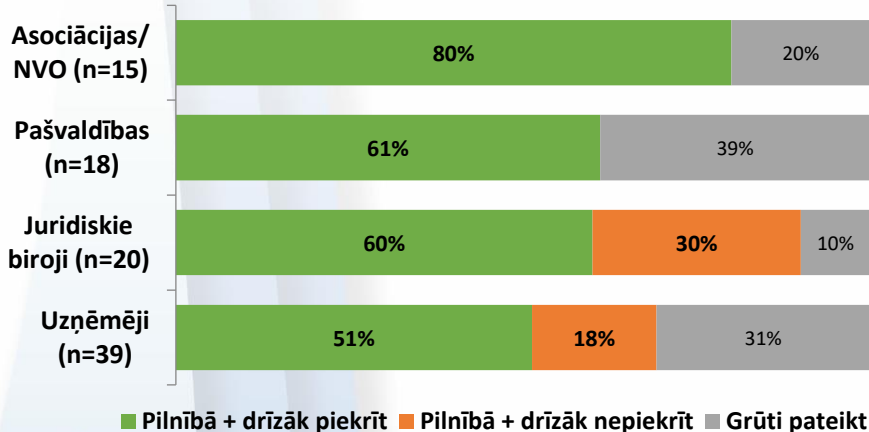
3.3. Sadarbības ar Konkurences padomi vērtējums

Aptaujas jautājums: Kā Jūs vērtējat sadarbību ar Konkurences padomi

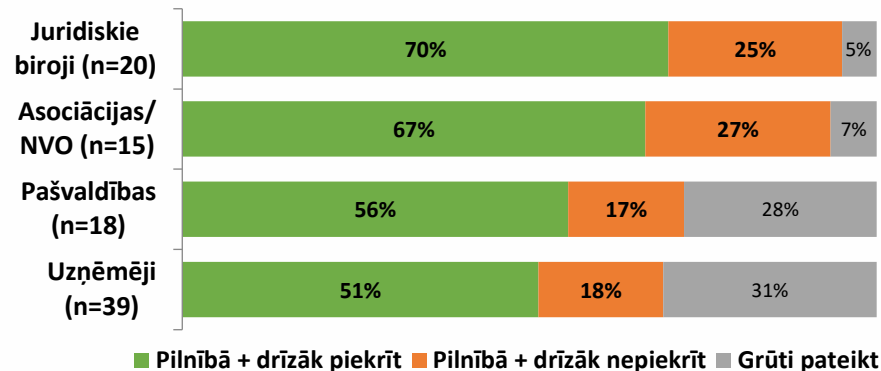
Konkurences padomes darbinieki darbojas savu pilnvaru robežās

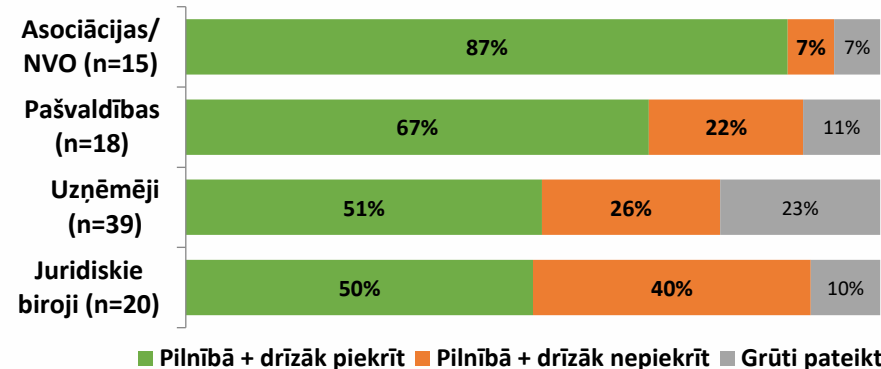
Konkurences padomes rīcībā nodot uzņēmumu komercnoslēpumu saturošu informāciju ir droši

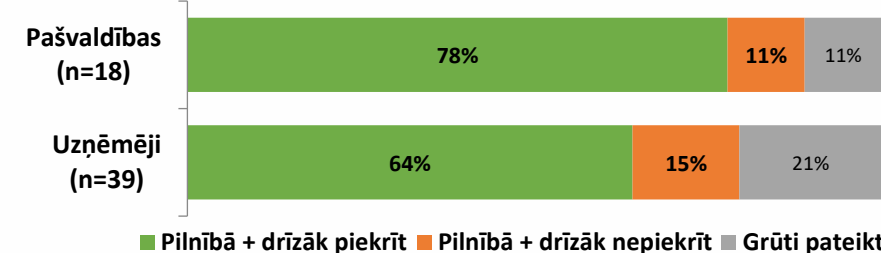
Konkurences padome nodrošina ar atgriezenisku informāciju par jautājuma lietas tālāko virzību

Konkurences padome ir objektīva lēmumu pieņemšanā

Konkurences padome aktīvi pauž savu viedokli publiski

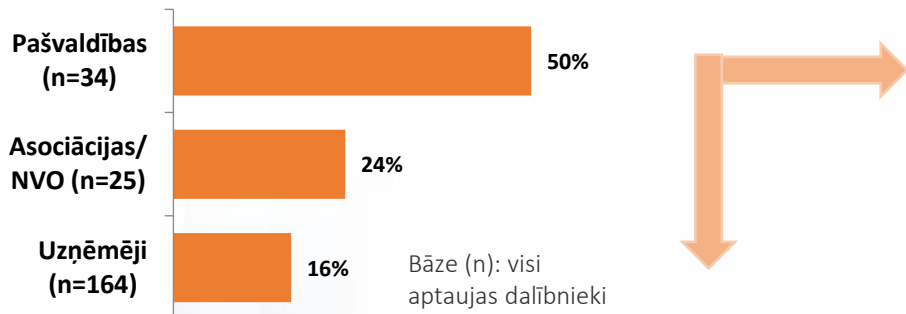
Bāze (n): respondenti, kuriem ir bijusi saskare ar Konkurences padomi

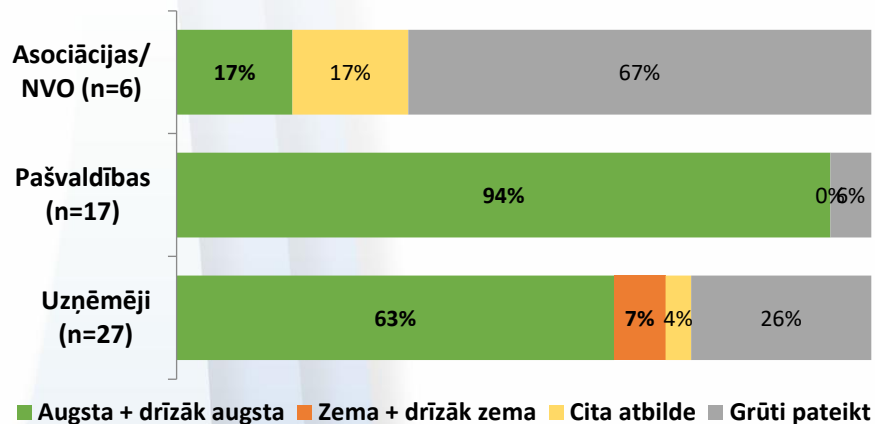
3.3. Sadarbības pieredze ar Konkurences padomi un tās vērtējums

Aptaujas jautājums: Vai Jūsu [organizācija] pēdējo trīs gadu laikā ir saņēmusi informācijas pieprasījumus no Konkurences padomes?

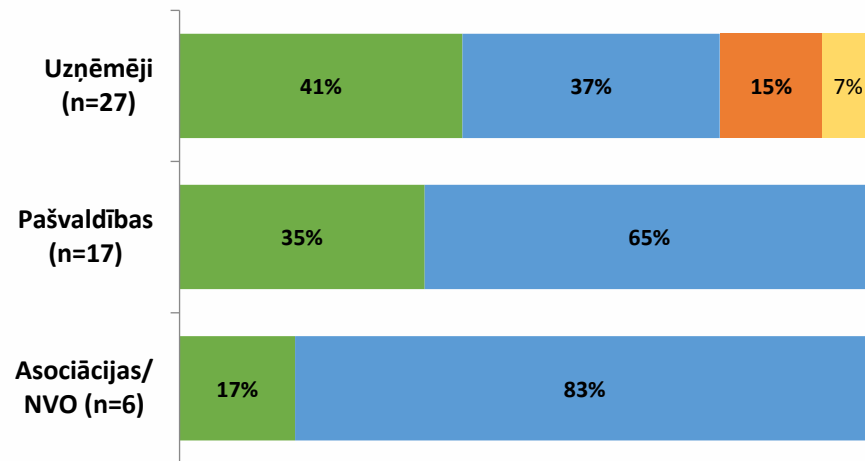
Pēdējo trīs gadu laikā ir saņēmusi informācijas pieprasījumus no Konkurences padomes

Aptaujas jautājums: Kā Jūs vērtējat informācijas pieprasījumu satura kvalitāti?

Aptaujas jautājums: Cik viegli Jums bija sagatavot atbildes uz informācijas pieprasījumiem?

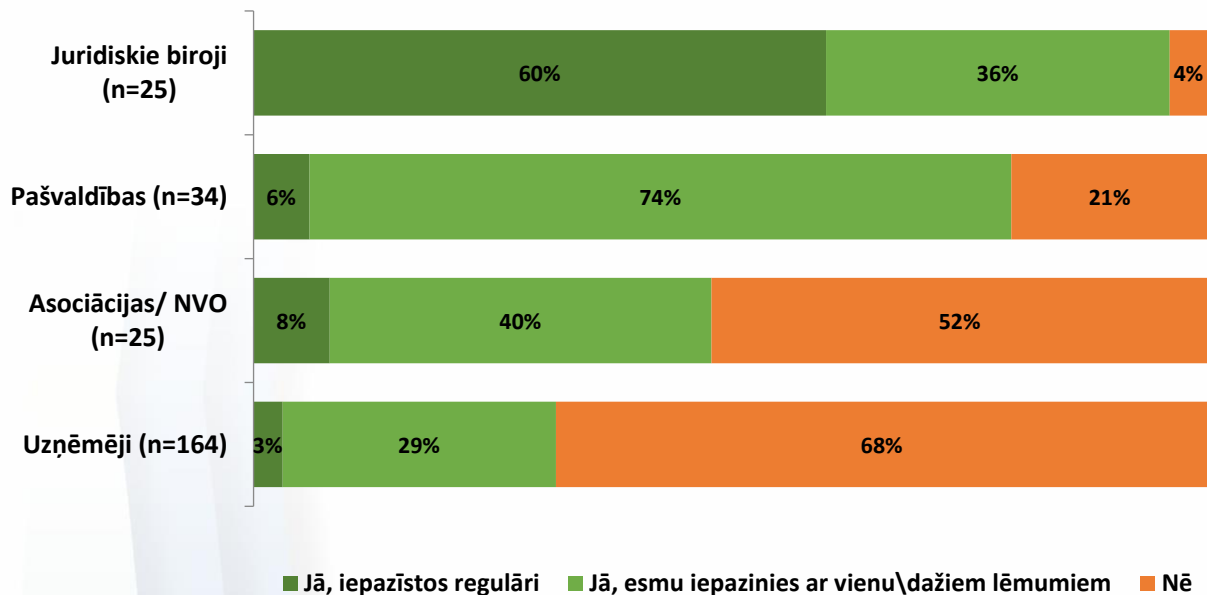

- Sagatavot atbildes uz informācijas pieprasījumiem bija vienkārši, viegli un ātri
- Atbilžu sagatavošana prasīja ievērojamu resursu ieguldījumu, bet bija saprotams, ka pieprasītā informācija ir objektīvi nepieciešama KP darbā
- Sagatavot atbildes bija pārlietu apgrūtināši
- Cita atbilde

3.4. Saskarsme ar Konkurences padomes lēmumiem un to kvalitātes vērtējums

Aptaujas jautājums: Vai Jūs esat iepazinies ar Konkurences padomes pieņemtajiem lēmumiem?

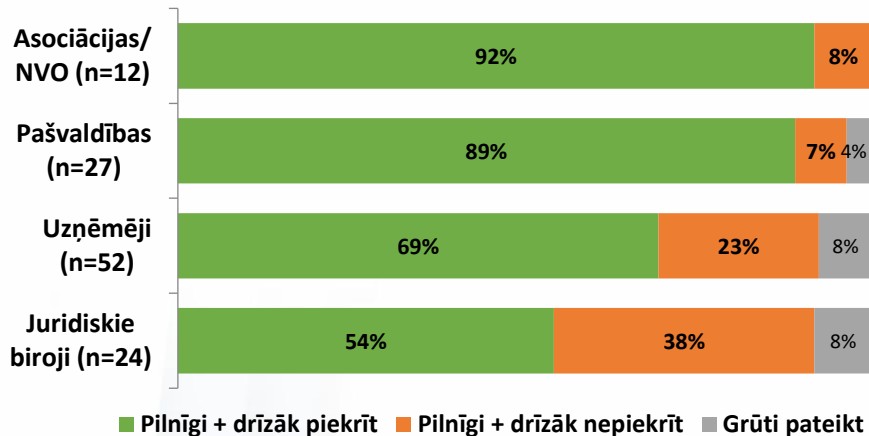

Bāze (n): visi aptaujas dalībnieki

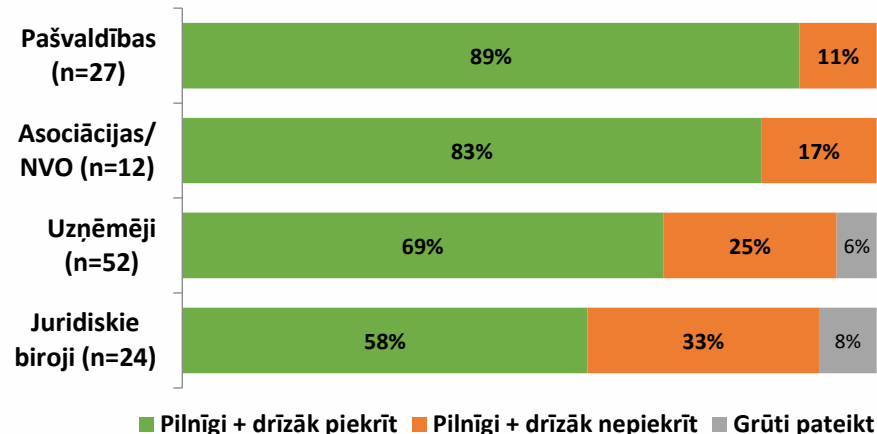
3.4. Saskarsme ar Konkurences padomes lēmumiem un to kvalitātes vērtējums

Aptaujas jautājums: Lūdzu, novērtējiet Konkurences padomes pieņemto lēmumu kvalitāti!

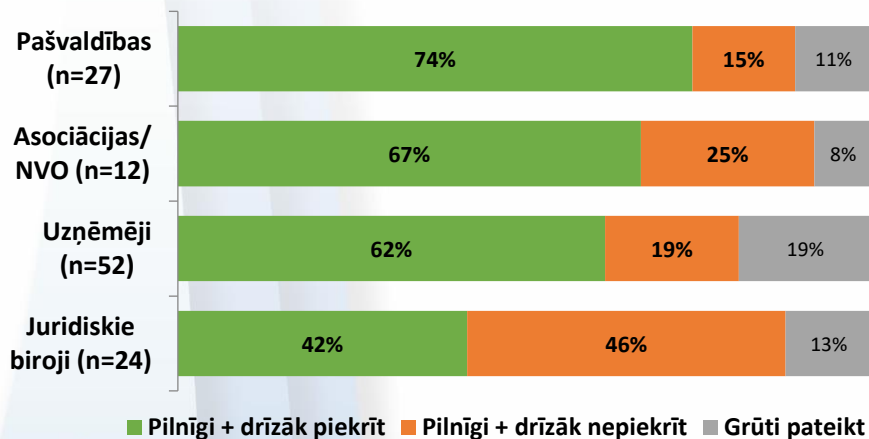
Juridiskais pamatojums lēmumos ir skaidrs un saprotams

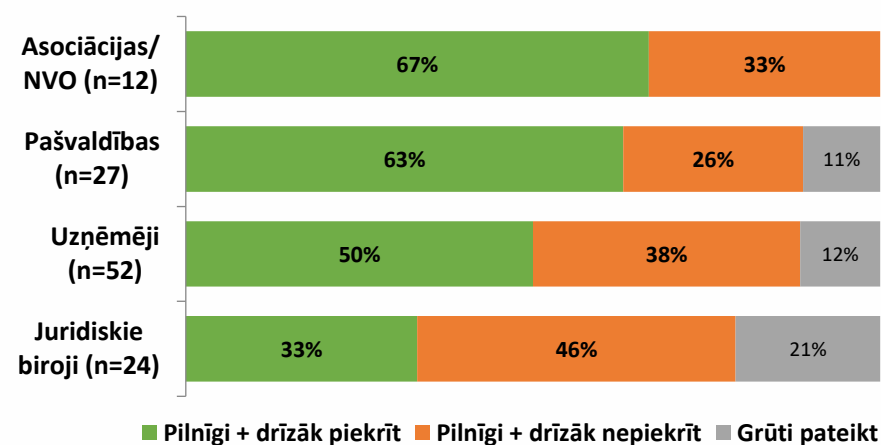
Konkurences tiesību normatīvo aktu piemērošana lēmumos ir skaidri saprotama

Konkurences padome lēmumu pieņemšanā ievēro konsekvenci un pastāvību

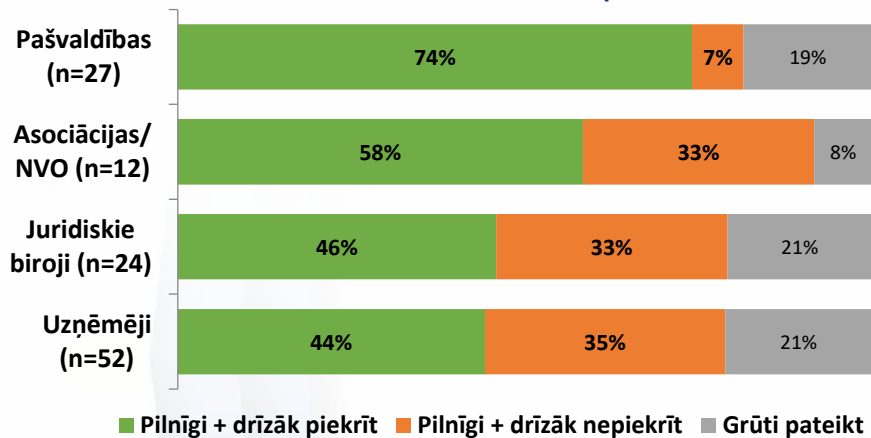
Konkurences padome izprot tirgus/nozarus, kuros pieņem lēmumus, darbības būtību un principus

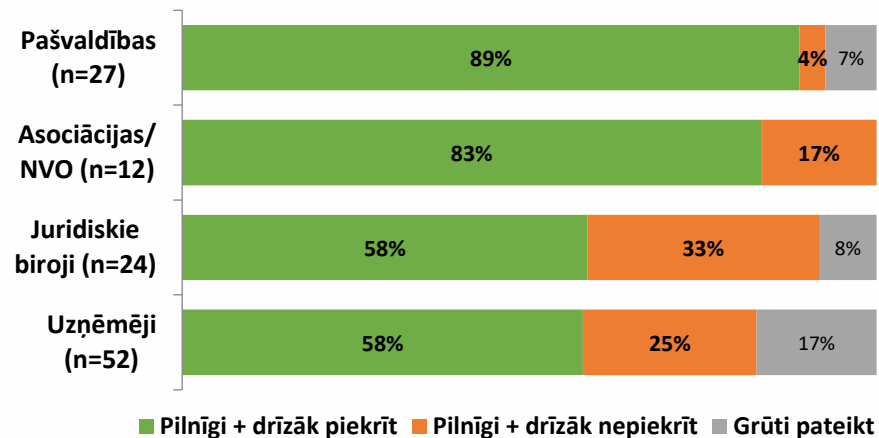
3.4. Saskarsme ar Konkurences padomes lēmumiem un to kvalitātes vērtējums

Aptaujas jautājums: Lūdzu, novērtējiet Konkurences padomes pieņemto lēmumu kvalitāti!

Soda apmēra piemērošana pārkāpumu konstatējošajos lēmumos ir skaidri saprotama

Lēmumi kopumā ir kvalitatīvi

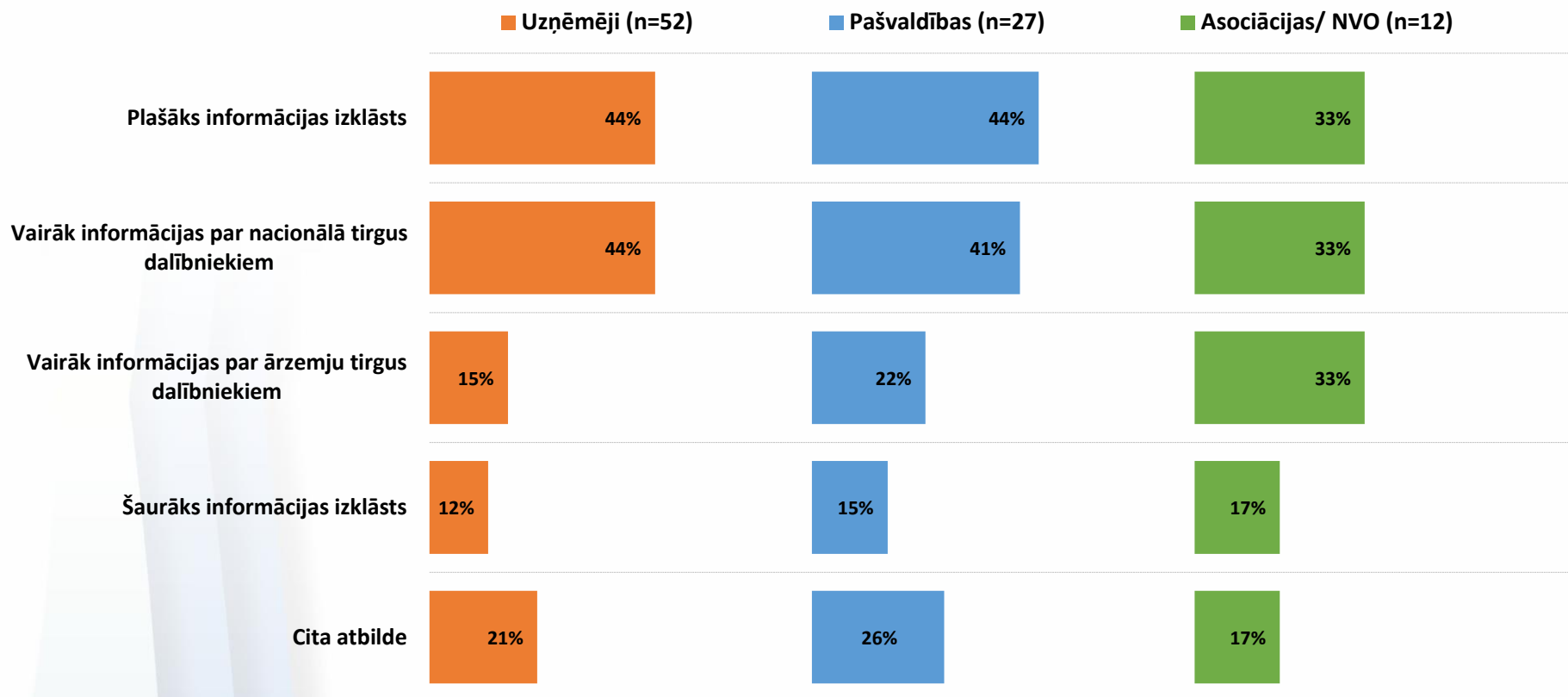

Bāze (n): visi aptaujas dalībnieki

3.4. Saskarsme ar Konkurences padomes lēmumiem un to kvalitātes vērtējums

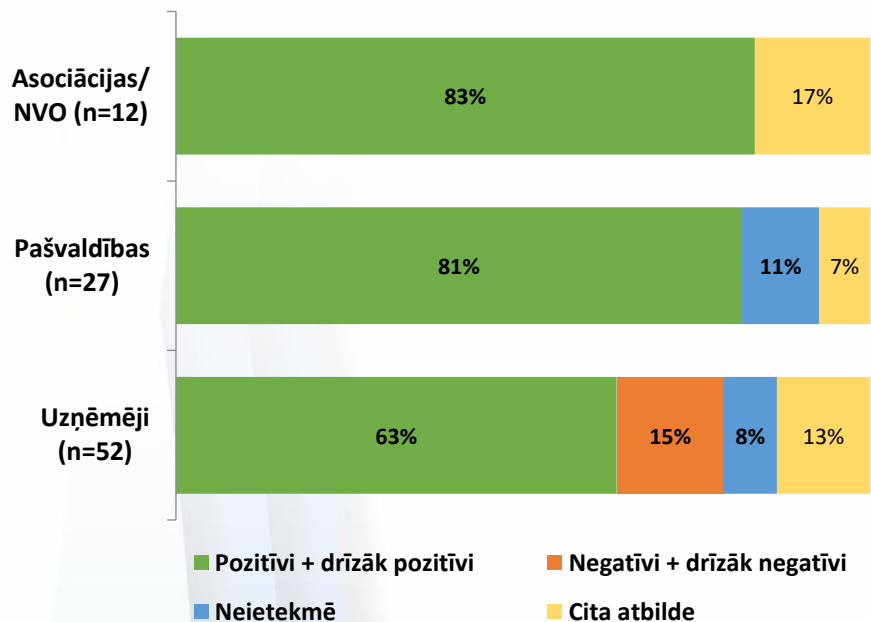
Aptaujas jautājums: Lūdzu, norādiet Jūsu ieteikumus, kādā veidā Konkurences padome varētu uzlabot pieņemto lēmumu kvalitāti!

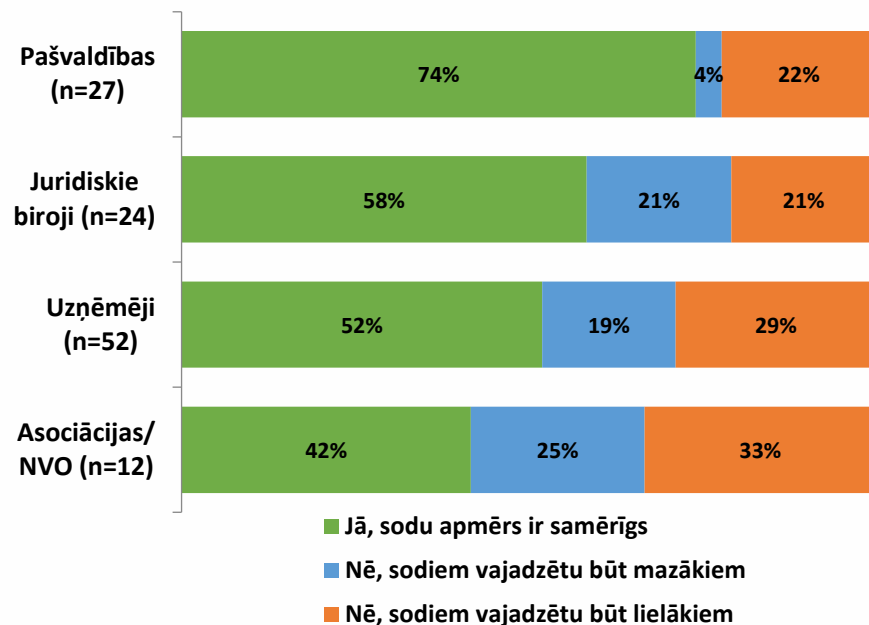

3.4. Saskarsme ar Konkurences padomes lēmumiem un to kvalitātes vērtējums

Aptaujas jautājums: Kā, Jūsaprāt, Konkurences padomes pieņemtie lēmumi ietekmē tirgu?

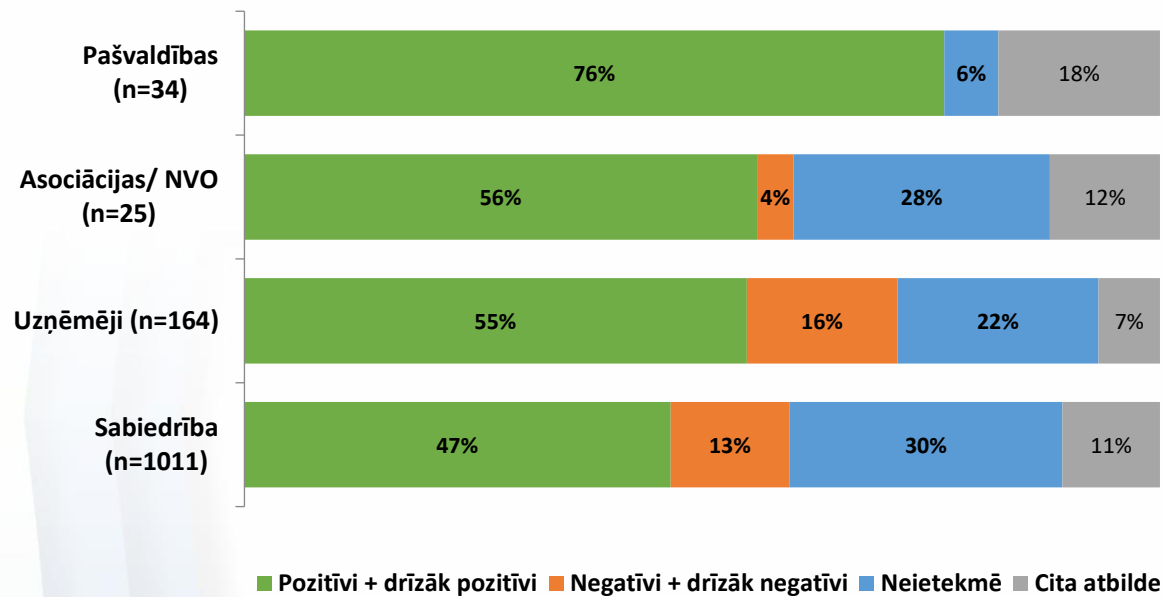

Aptaujas jautājums: Vai, Jūsaprāt, Konkurences padomes piemērotie sodu apmēri ir pietiekami samērīgi, lai preventīvā līmenī atturētu tirgus dalībniekus no konkurences tiesību pārkāpumu izdarīšanas?

3.5. Konkurences padomes darbības ietekme uz situāciju tirgos

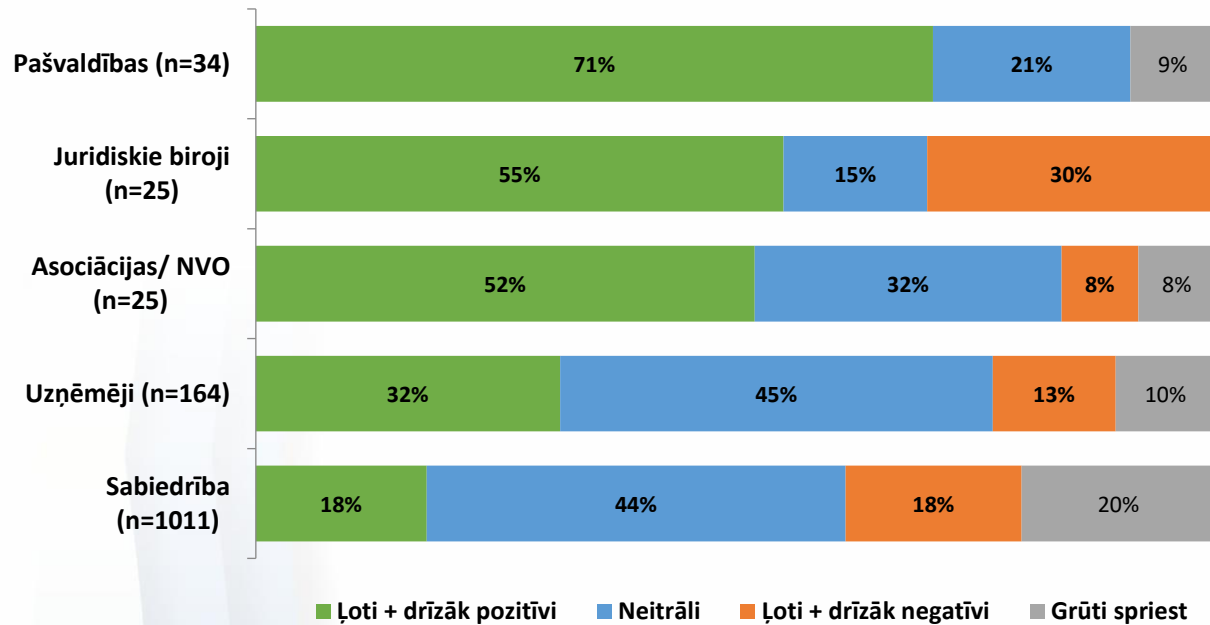
Aptaujas jautājums: Kā, Jūsaprāt, Konkurences padomes darbība ietekmē konkurences situāciju tirgos?

Bāze (n): visi aptaujas dalībnieki

3.6. Vispārējs Konkurences padomes darbības vērtējums

Aptaujas jautājums: Kā Jūs vērtējat Konkurences padomes darbību kopumā?

Bāze (n): visi aptaujas dalībnieki

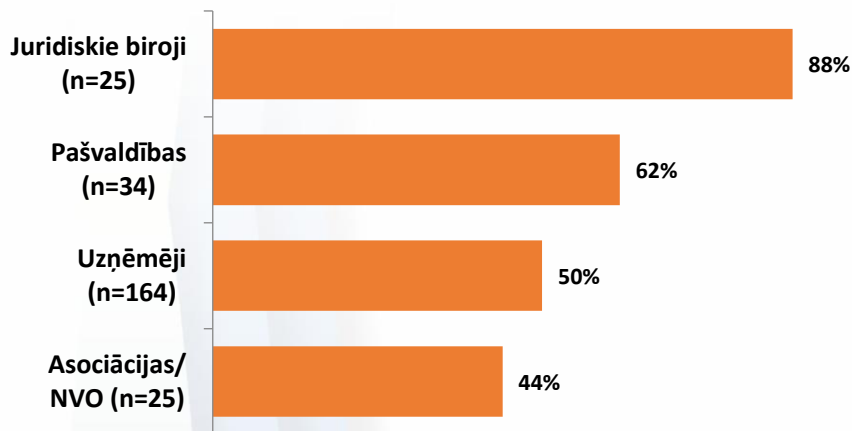
4. Konkurences tiesību pārkāpumi, «Iecietības programma»

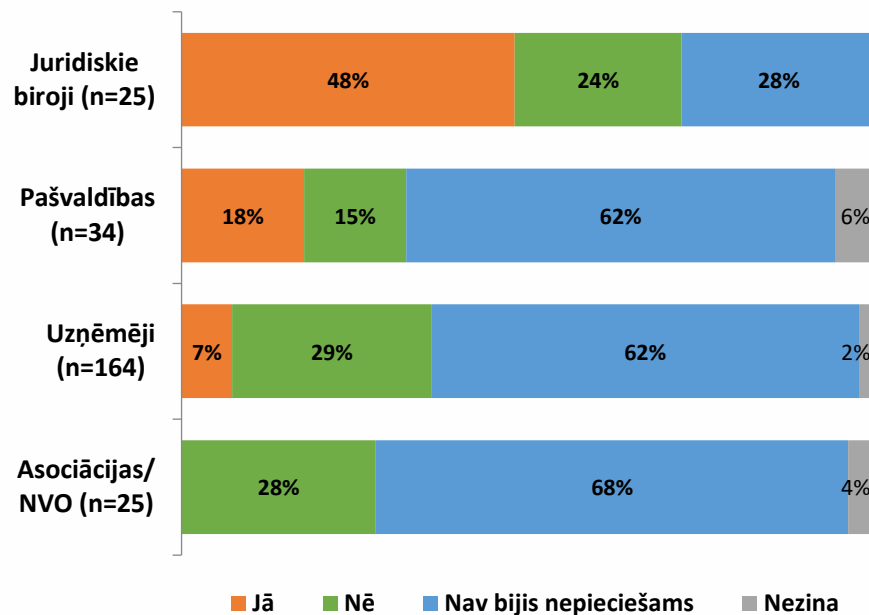
4. Konkurences tiesību pārkāpumi

Aptaujas jautājums: Vai esat informēti, ka jebkuras personas, kas cietušas no konkurences tiesību pārkāpumiem, ir tiesīgas piedzīt sev radušos zaudējumus?

Ir informēti, ka jebkuras personas, kas cietušas no konkurences tiesību pārkāpumiem, ir tiesīgas piedzīt sev radušos zaudējumus

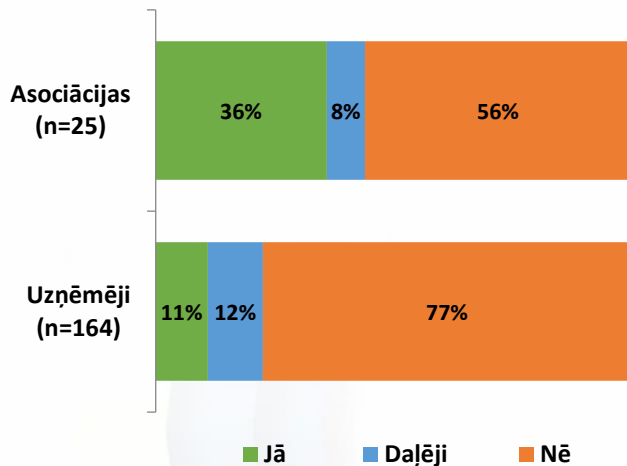
Aptaujas jautājums: Vai esat izskatījuši iespēju piedzīt zaudējumus, kas Jums radušies no citu tirgus dalībnieku īstenotajiem konkurences tiesību pārkāpumiem?

Bāze (n): visi aptaujas dalībnieki

«Iecietības programma» - atpazīstamība un veicinošie faktori

Aptaujas jautājums: Vai Jūs zināt, kas ir „Iecietības programma” konkurences politikas īstenošanas ietvaros?

Bāze (n): visi aptaujas dalībnieki

Aptaujas jautājums: Kādi pasākumi, Jūsuprāt, būtu veicami, lai Latvijā darbotos "Iecietības programma"?

Uzņēmēji (n=37)   Juridiskie biroji (n=18)   Asociācijas/ NVO (n=11)

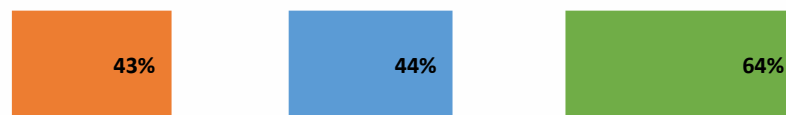
KP aktīvāk virzīt "Iecietības programmas" piedāvātās iespējas, veicot procesuālas darbības

KP aktīvāk virzīt "Iecietības programmas" piedāvātās iespējas sociālajos tīklos

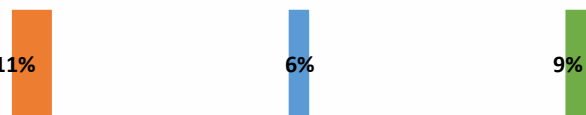
KP aktīvāk virzīt "Iecietības programmas" piedāvātās iespējas publiskajos medijos

KP organizēt vairāk apmācošo semināru

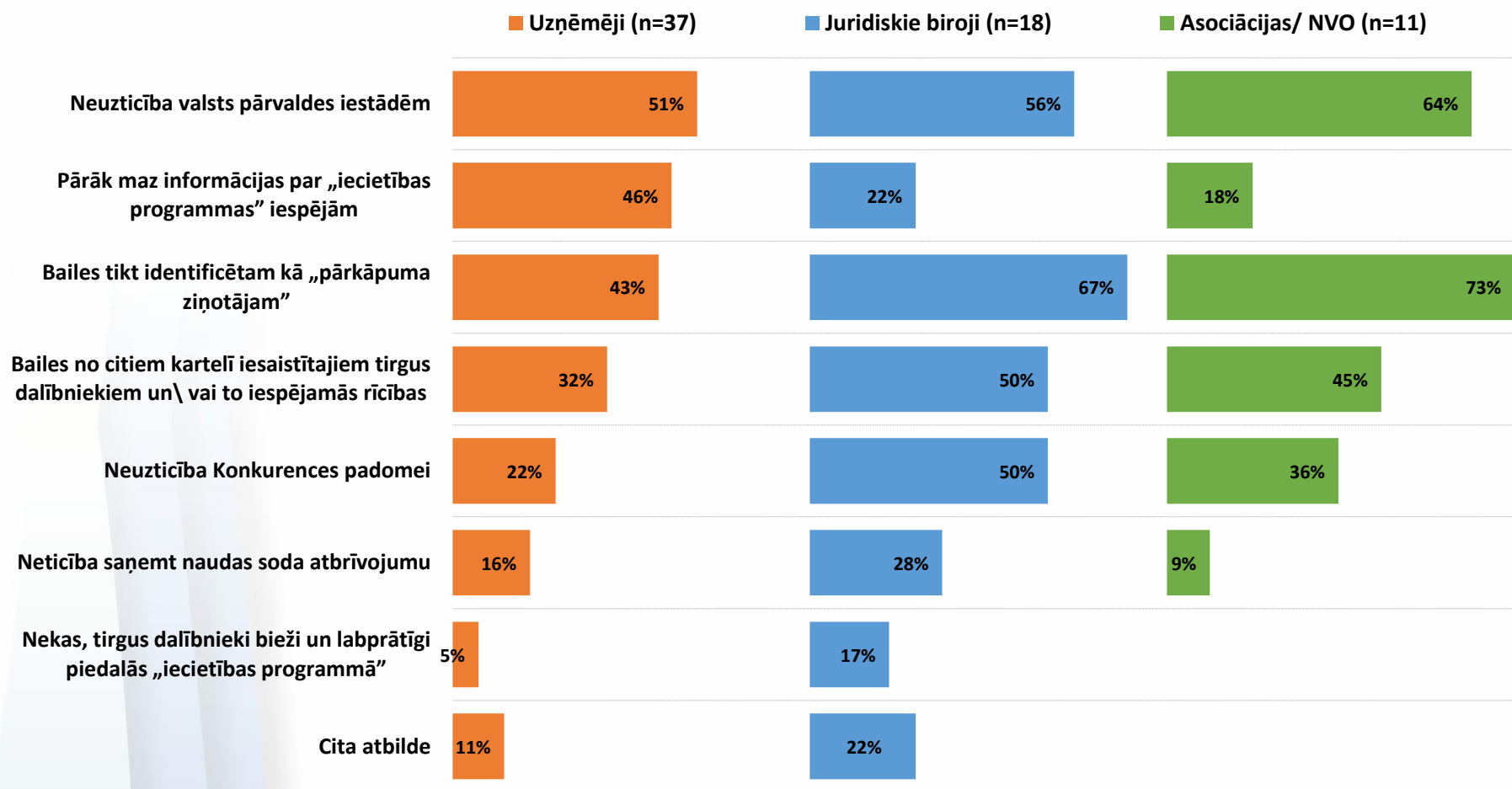
Citi pasākumi

Bāze (n): respondenti, kuri zināja par «Iecietības programmu»

«Iecietības programma» - iespējamās barjeras

Aptaujas jautājums: Kas, Jūsaprāt, tirgus dalībniekus attur pieteikties uz „ieciētības programmu”?

Bāze (n): respondenti, kuri zināja par «ieciētības programmu»

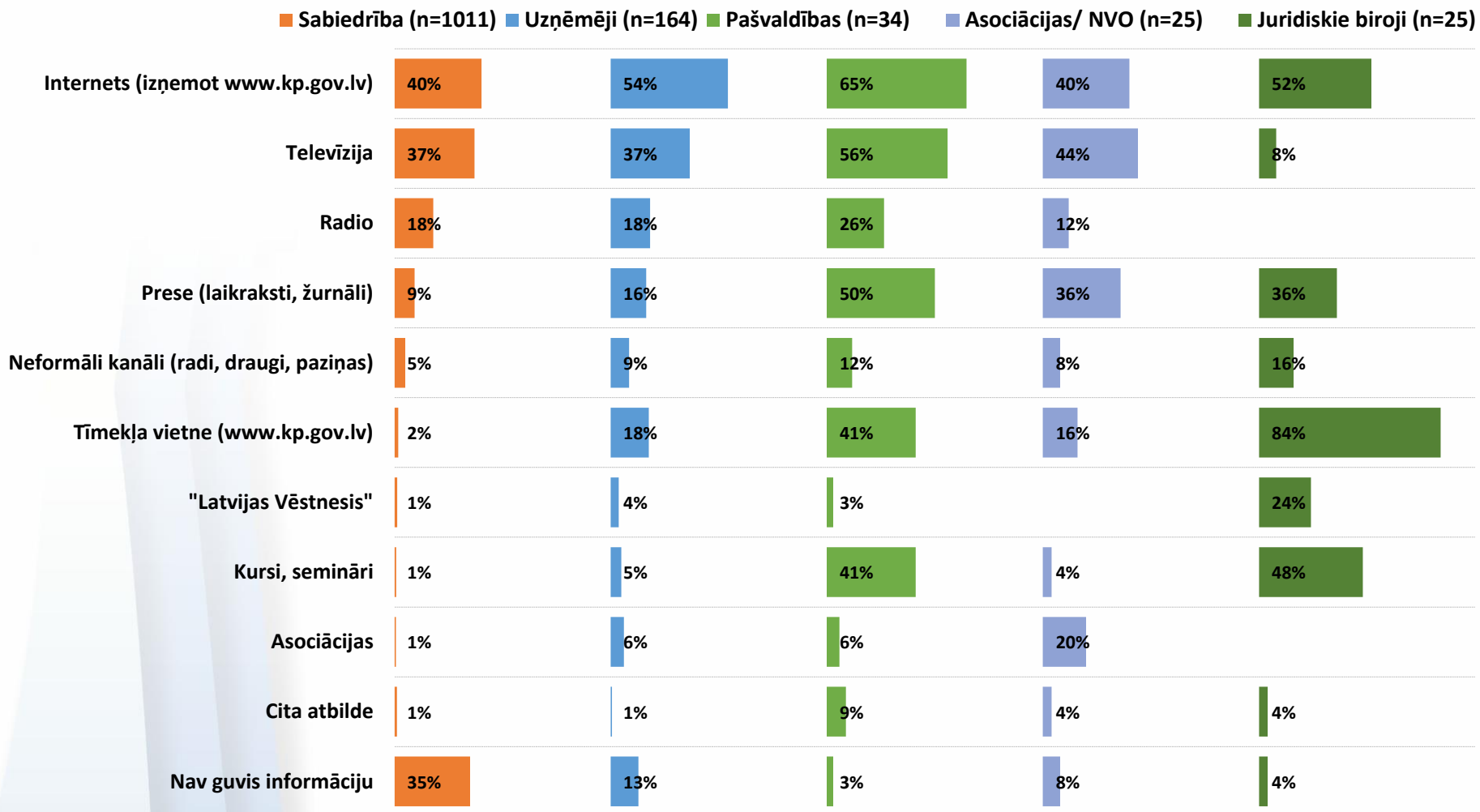
5. Informācijas avoti un informatīvās aktivitātes

Nozīmīgākie informācijas avoti par Konkurences padomi

Aptaujas jautājums: Kur Jūs parasti iegūstat informāciju par Konkurences padomi un tās darbību?

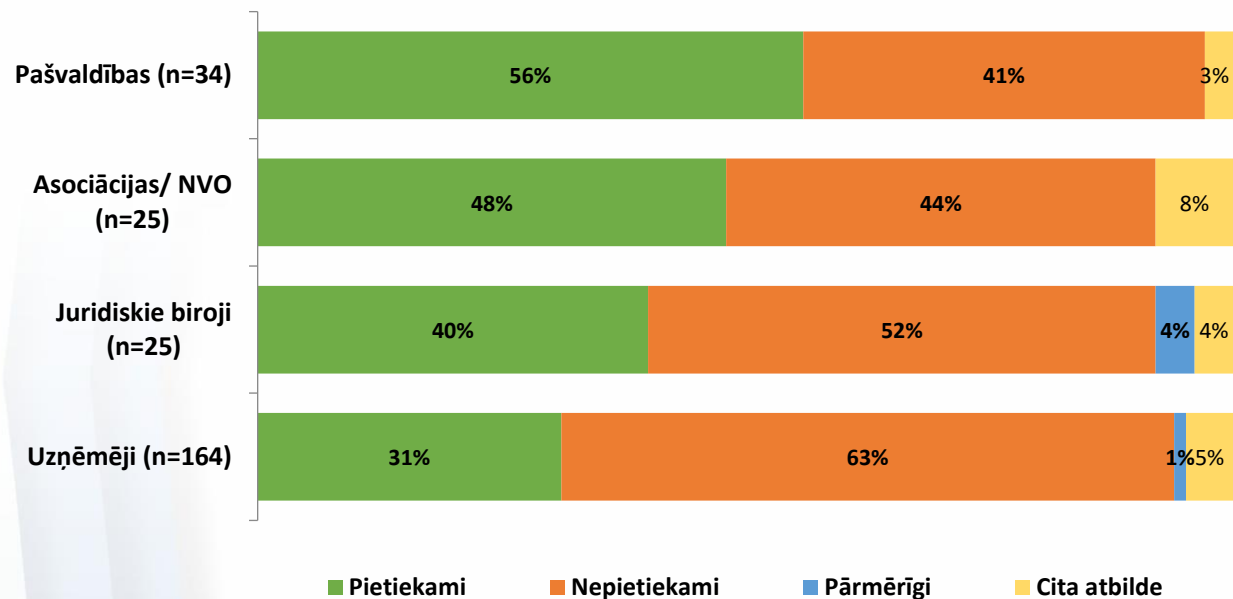

Bāze (n): visi aptaujas dalībnieki

Konkurences padomes informatīvo aktivitāšu vērtējums

Aptaujas jautājums: Vai, Jūsprāt, Konkurences padome pietiekami informē sabiedrību par savām aktivitātēm (piemēram, pieņemtajiem lēmumiem, savu praksi, tiesību normu interpretāciju, utt.)?

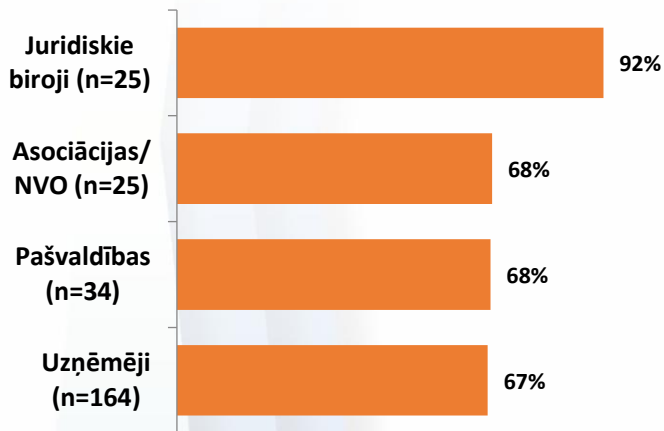
Bāze (n): visi aptaujas dalībnieki

Konkurences padomes informatīvās aktivitātes

Aptaujas jautājums: Vai, Jūsaprāt, Konkurences padomei būtu lietderīgi organizēt seminārus, konferences vai sniegt prezentācijas par konkurences tiesību jautājumiem?

Uzskata, ka Konkurences padomei būtu lietderīgi organizēt seminārus, konferences vai sniegt prezentācijas par konkurences tiesību jautājumiem

Bāze (n): visi aptaujas dalībnieki

Aptaujas jautājums: Kādas tēmas Jūsaprāt, tajās būtu ietveramas?

Uzņēmēji (n=110) Pašvaldības (n=23) Juridiskie biroji (n=23)

Iepirkumu pieteikumu specifika un jautājumi

Konkurences tiesības ES un Latvijā

Konkurences tiesības Latvijā

"Iecietības programmas" piedāvātās iespējas

Publisku personu iesaiste uzņēmējdarbībā

Konkurences neitralitāte

Cita atbilde

Bāze (n): respondenti, kuru skatījumā Konkurences padomei būtu lietderīgi organizēt seminārus, konferences vai sniegt prezentācijas par konkurences tiesību jautājumiem

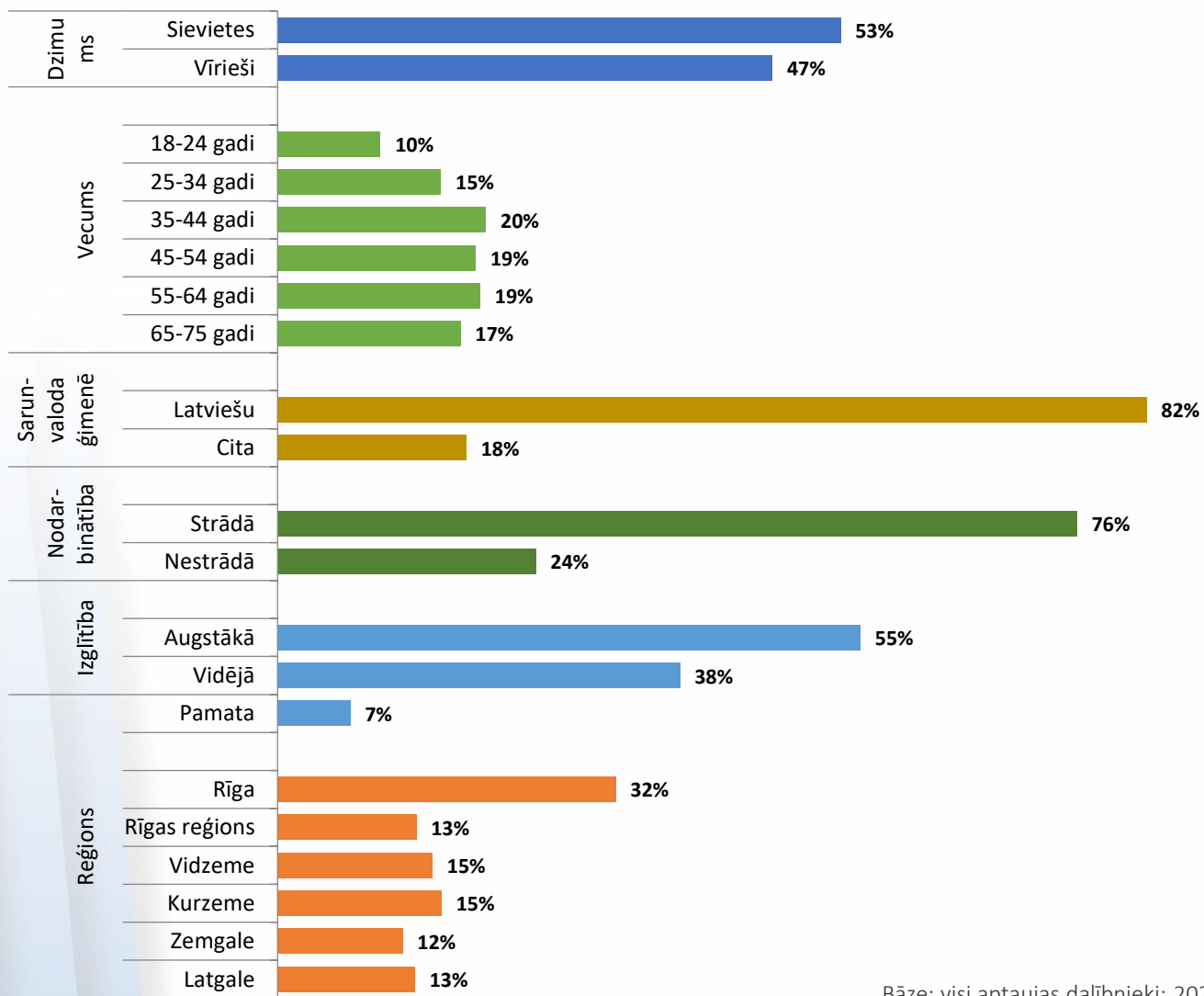

IV. Sabiedrības aptaujas rezultāti

1. Izlases sadalījums

1. Sabiedrības izlases sadalījums

Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=1011

2. Kopsavilkums

Šogad pētījumā par Konkurences politiku un tās īstenošanas jautājumiem pirmo reizi tika iekļauta Latvijas sabiedrības aptauja. Saskaņā ar aptaujas rezultātiem:

- ✓ Sabiedrības attieksme pret Konkurences padomi ir neitrāla, piesardzīga (Konkurences padomes darbību kopumā pozitīvi vērtēja 18% iedzīvotāju, 44% izvēlējās neitrālu vērtējumu). Atsevišķos jautājumos tā bija vairāk pozitīva (Konkurences padomes darbības ietekme uz konkurences situāciju tirgos), citos – vairāk kritiska (64% uzskata, ka Konkurences padome konkurences problēmas šobrīd risina/ uzrauga nepietiekami).
- ✓ Iespējams, sabiedrības atturīgums saistāms ar informētības un komunikācijas aspektiem. Paaugstinot iedzīvotāju informētību par Konkurences padomes darbu un izpratni par sabiedrības ieguvumiem no Konkurences padomes lēmumiem, varētu panākt pievilcīgāku Konkurences padomes tēlu sabiedrībā. Pētījuma rezultāti ļauj apgalvot, ka Konkurences padomei vajadzētu vairāk veltīt uzmanības komunikācijai ar sabiedrību.
- ✓ Konkurences padomes darbību kopumā pozitīvi vērtēja 18% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju, 44% to raksturoja neitrāli, 18% vērtēja kritiski. Aptaujas rezultātu analīze respondentu grupās, kas izveidotas pēc dažādām sociāli demogrāfiskajām pazīmēm, atklāj, ka Konkurences padomi salīdzinoši pozitīvāk vērtēja respondenti vecumā no 35 līdz 54 gadiem, ar augstāko izglītību.
- ✓ Konkurences padomes darbības ietekmi uz konkurences situāciju tirgos pozitīvi vērtēja 46%, kritiski – 13% aptaujāto iedzīvotāju. Pēc 30% respondentu domām Konkurences padome konkurences situāciju tirgos neietekmē.
- ✓ Nozares ar konkurences problēmām, kur Konkurences padomei būtu jāpievērš pastiprināta uzmanība:
  - Medicīna (farmācija, medicīnas pakalpojumi, iekārtas u.c.) (minēja 45% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju);
  - Būvniecība (būvniecības pakalpojumi, būvmateriālu ražošana / izplatīšana u.c.) (43%);
  - Enerģētika (gāze, elektroenerģija, siltumenerģija u.c.) (40%);
  - Pārtika (ražošana un izplatīšana) (minēja 37% respondentu).

- ✓ Kā prioritārie Konkurences padomes uzdevumi visbiežāk tika nosaukti:
  - Jāvēršas pret uzņēmumu aizliegtām vienošanām par cenu, tirgus sadali vai sarunātiem iepirkumiem (minēja 61% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju);
  - Jāvēršas pret lielajiem uzņēmumiem, kuri ļaunprātīgi izmanto savu tirgus varu (55%);
  - Jāvēršas pret valsts un pašvaldību nepamatotu konkurences kropļošanu ar saviem lēmumiem vai darbībām (41%).
- ✓ Tikai 18% iedzīvotāju uzskata, ka Konkurences padome problēmas iepriekš minētajos jautājumos risina/ uzrauga pietiekami. Divas trešdaļas (64%) aptaujas dalībnieku sniedza kritisku vērtējumu, paužot viedokli, ka Konkurences padome to dara nepietiekami.
- ✓ Pēdējā gada laikā kādu informāciju par Latvijas Konkurences padomi ir dzirdējis katrs otrais (50%) Latvijas iedzīvotājs. Visbiežāk šī informācija bija par konkurenci kropļojošām darbībām publiskajos iepirkumos vai aizliegtām vienošanām.
- ✓ Latvijas sabiedrība ir kopumā informēta par godīgas konkurences principiem tirgū. Vairākums aptaujāto iedzīvotāju ir informēti par šādiem godīgas konkurences aspektiem:
  - Ir aizliegtas tirgus dalībnieku vienošanās par cenu vai atlaidēm (par to ir informēti 71% iedzīvotāju);
  - Tirgus dalībniekiem ir aizliegts vienoties par tirgus un klientu sadali (68%);
  - Tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkādā veidā ļaunprātīgi to izmantot (64%);
  - Valsts un pašvaldības iestādes nedrīkst diskriminēt uzņēmējus un radīt nepamatotas konkurences priekšrocības (ir informēti 61% respondentu).
- ✓ Nozīmīgākie informācijas kanāli, kur iedzīvotāji parasti gūst informāciju par Konkurences padomi un tās darbību:
  - internets (izņemot www.kp.gov.lv) – informāciju par Konkurences padomi parasti gūst 40% respondentu;
  - Televīzija (37%);
  - Radio (informāciju gūst 18% respondentu).

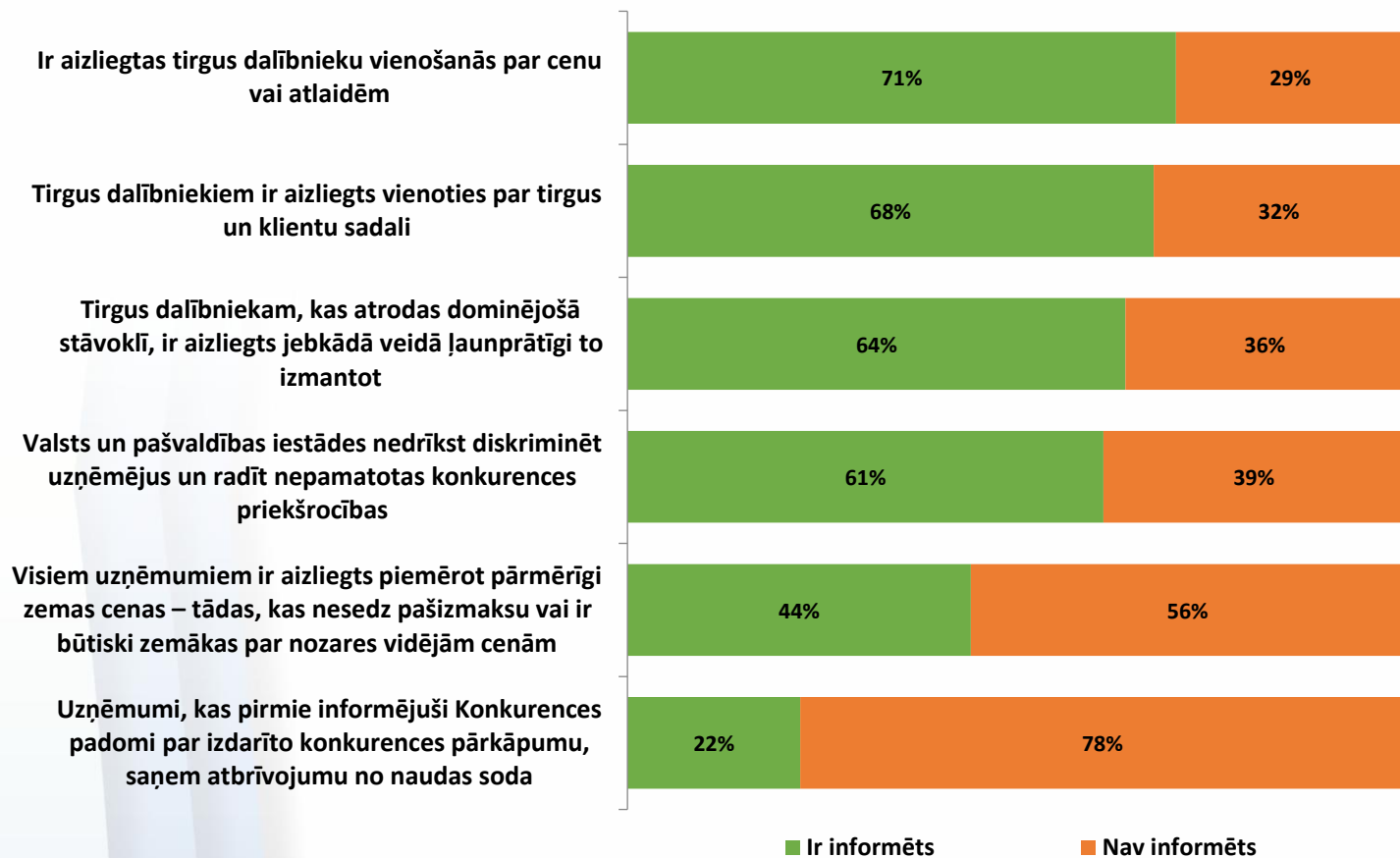

3. Informētība par konkurences tiesību regulējumu Latvijā

3. Informētība par konkurences tiesību regulējumu Latvijā

Aptaujas jautājums: Vai Jūs esat vai neesat informēts par katru no tālāk norādītajiem godīgas konkurences principiem tirgū?

Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=1011

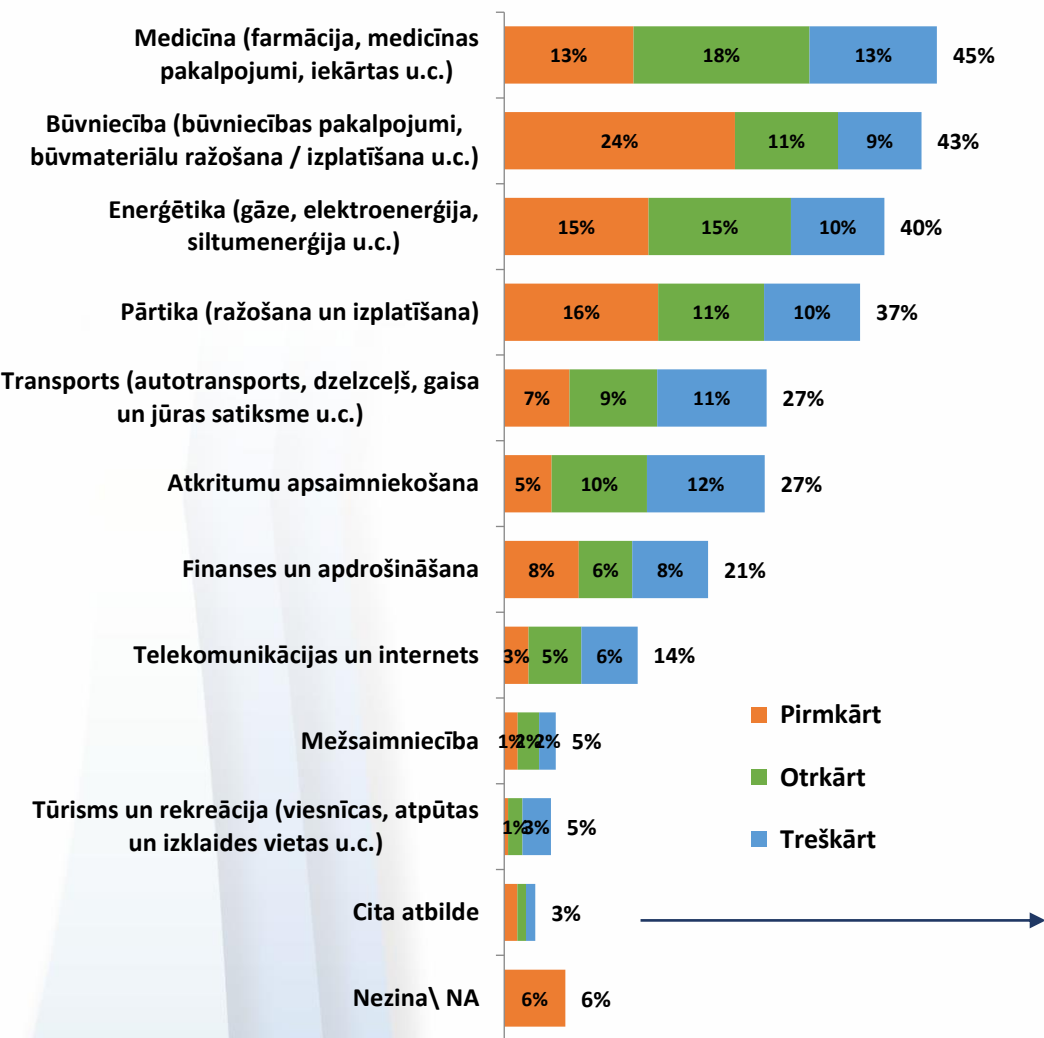

4. Konkurences problēmas dažādās nozarēs

4. Konkurences problēmas dažādās nozarēs

Aptaujas jautājums: Kādās trīs nozarēs, Jūsaprāt, ir konkurences problēmas, kurām Konkurences padomei būtu jāpievērš pastiprināta uzmanība?

Kā citas atbildes tika minētas :

- ✓ Degvielas tirdzniecība/ DUS/ tur ir kartelis (6 respondenti);
- ✓ Visām nozarēm (4 respondenti);
- ✓ Mediji (2 respondenti);
- ✓ Visā valsts ekonomikā (2 respondenti);
- ✓ Apģērbu tirdzniecība;
- ✓ Ēdināšana;
- ✓ Frizieri;
- ✓ Ierēdniecība
- ✓ Internets
- ✓ Izglītība
- ✓ Latvijas Pasts (valsts iestādes iznanto TIKAI Latvijas Pastu);
- ✓ Lauksaimniecība;
- ✓ Marketings;
- ✓ Mašīnu remonts;
- ✓ Rīgas ūdens;
- ✓ Valsts iepirkumi;
- ✓ Valsts lēmumiem.

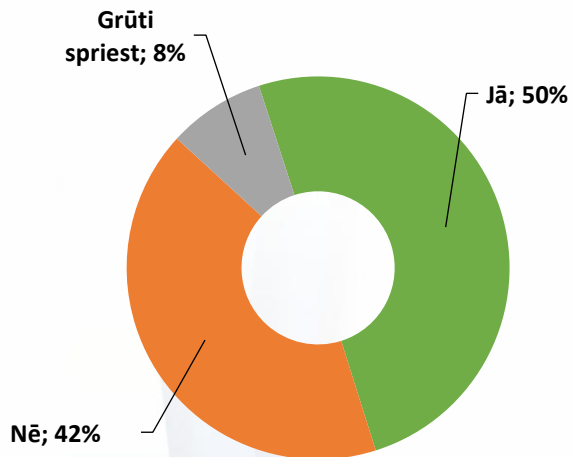
Bāze: visi respondenti; 2024: n=1011

5. Saskarsme ar informāciju par Konkurences padomes darbu

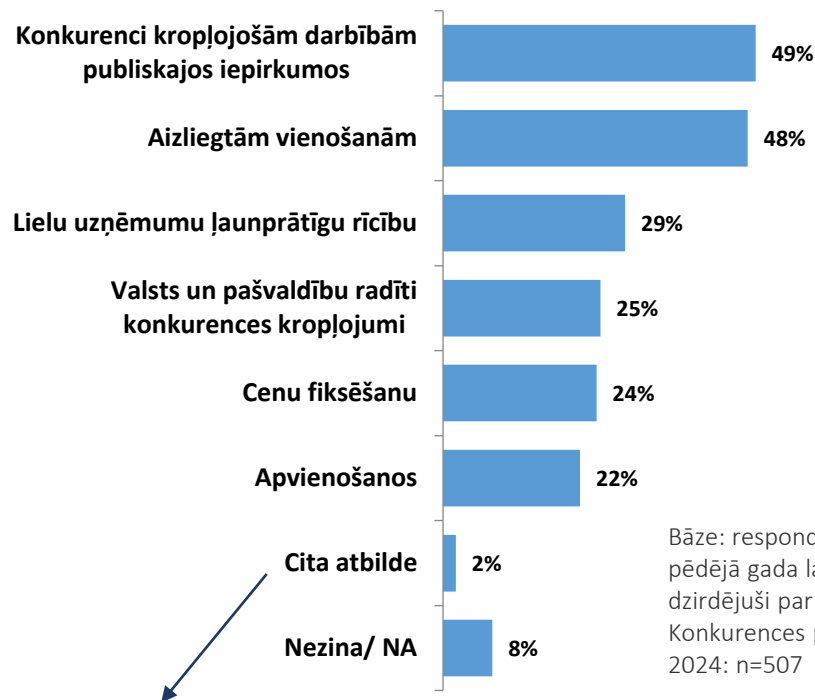
5. Saskarsme ar informāciju par Konkurences padomes darbu

Aptaujas jautājums: Vai esat pēdējā gada laikā dzirdējis par Latvijas Konkurences padomi?

Bāze: visi respondenti; 2024: n=1011

Aptaujas jautājums: Par ko bija šī informācija?

Bāze: respondenti, kuri pēdējā gada laikā ir dzirdējuši par Latvijas Konkurences padomi; 2024: n=507

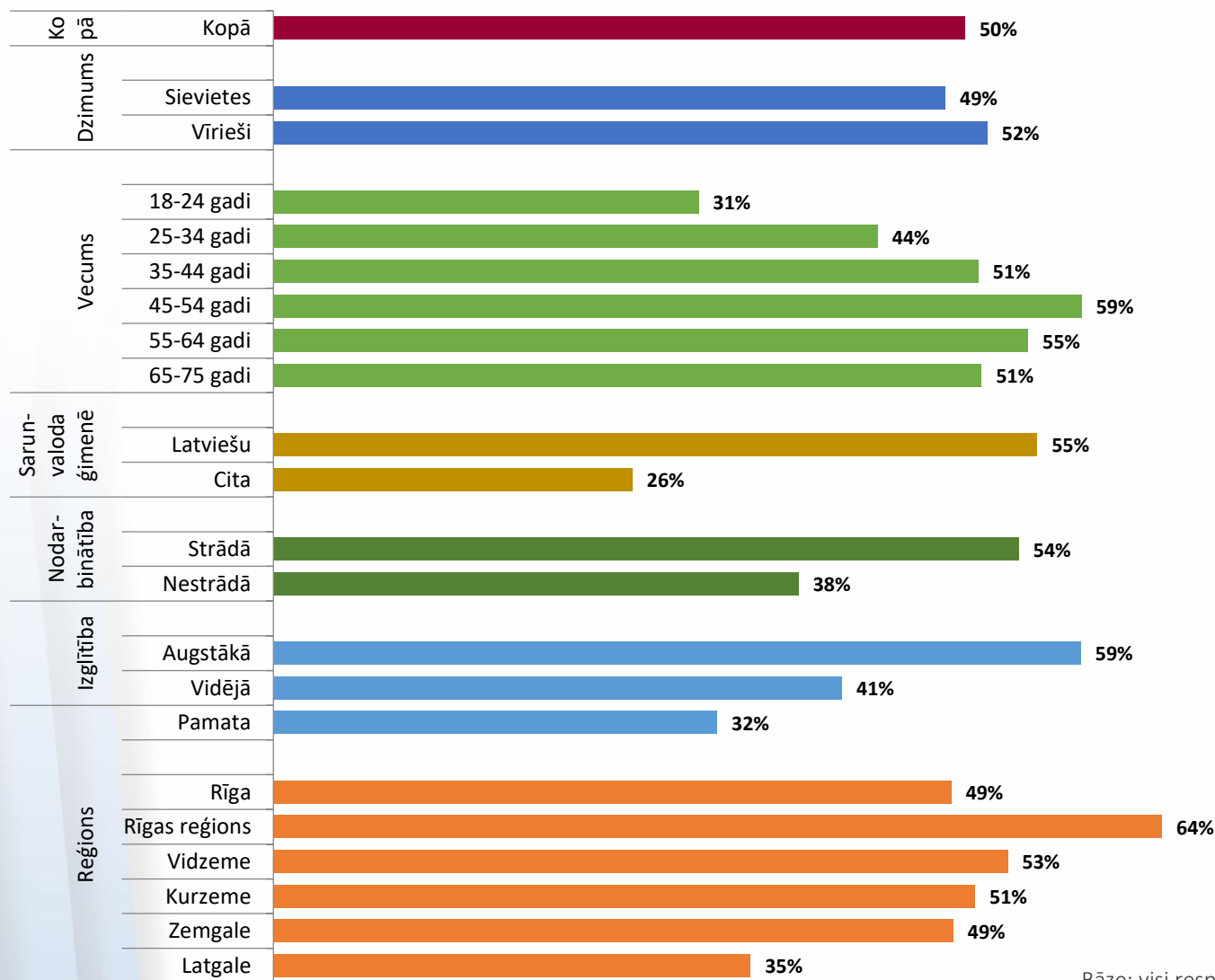
Kā citas atbildes tika minētas :

- ✓ Bardaks lidostā ar takšu pakalpojumiem pēc KP nepārdomāta lēmuma;
- ✓ KP bezdarbība;
- ✓ Būvniecībā;
- ✓ Naudas sods ....
- ✓ Saistībā ar Saeimas darbu;
- ✓ Par S.Ābramu;
- ✓ Valsts mēģinājumi ietekmēt privāto komersantu darbību, piem. farmācijas nozare, bankas;
- ✓ Viss iet uz slikto pusi;
- ✓ Informācija par iestādes darbību.

5. Saskarsme ar informāciju par Konkurences padomes darbu

Aptaujas jautājums: Vai esat pēdējā gada laikā dzirdējis par Latvijas Konkurences padomi?

Bāze: visi respondenti; 2024: n=1011

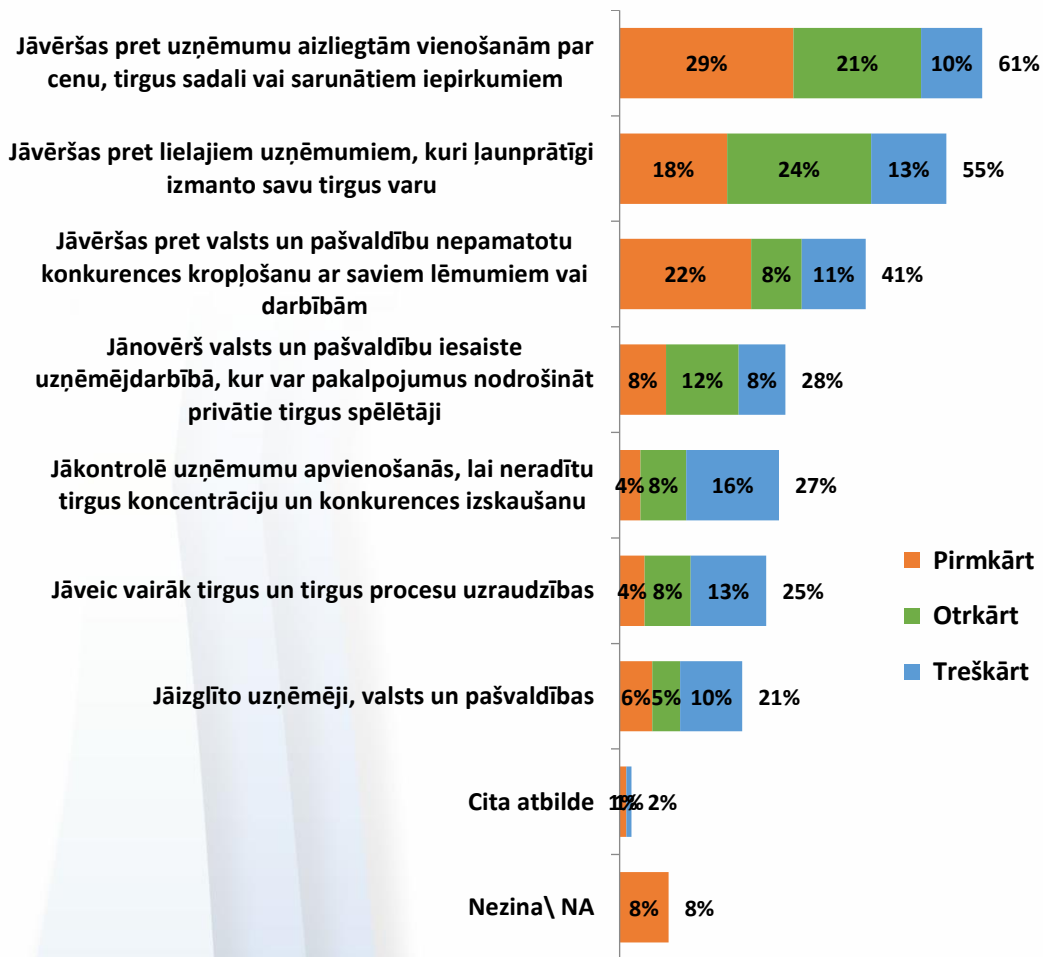
6. Konkurences padomes darbības vērtējums

6.1. Nozīmīgākie Konkurences padomes uzdevumi un to realizācija

Aptaujas jautājums: Kādiem trīs uzdevumiem, Jūsaprāt, Konkurences padomei būtu jāvelta galvenā uzmanība?

Kā citas atbildes tika minētas :

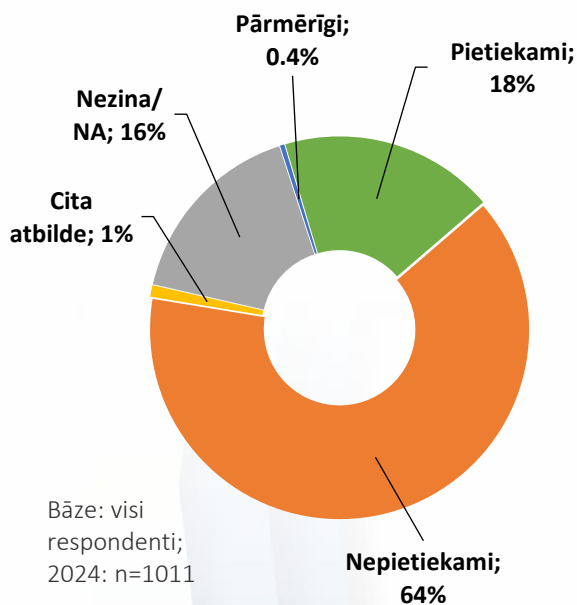
- ✓ ierēdņu samazināšanu;
- ✓ Jāķer kartelji;
- ✓ Jārada jauni uzņēmumi;
- ✓ korumpētība visos līmeņos, neviens nestrādā valsts labā;
- ✓ lai katrs dara savu darbu;
- ✓ nepieciešama kompetenta valdība;
- ✓ Konkurences padome pati skatītos Valsts specifiku un pakārtotu savu darbību pēc darbinieku kapacitātes;
- ✓ pret monopolu;
- ✓ sākt strādāt;
- ✓ valsts un pašvaldība savu uzdevumu izpildē pastarpināti piesaista sev izdevīgus (vēlamus) uzņēmumus, tādējādi atsevišķas amatpersonas gūst materiālus labumus;
- ✓ visiem uzdevumiem.

Bāze: visi respondenti; 2024: n=1011

6.1. Nozīmīgākie Konkurences padomes uzdevumi un to realizācija

Aptaujas jautājums: Vai Konkurences padome iepriekšējā jautājumā Jūsu atzīmētās problēmas šobrīd risina/ uzrauga...?

Respondentu komentāri, kuru skatījumā KP problēmas risina/ uzrauga nepietiekami:

- ✓ Nav pozitīvu rezultātu/ izmaiņu (15 respondenti);
- ✓ Nodrošināt vairāk uzraudzības, kontroles (11 respondenti);
- ✓ Jāstrādā labāk, aktīvāk (5 respondenti);
- ✓ AirBaltic, RailBaltic, autobusu satiksme Latvijā;
- ✓ Aktīvāk vajadzētu vai redzamāk, lai prevencija darbotos;
- ✓ Aptiekas;
- ✓ Bija ziņas par būvnieku karteli, bet notiesājoši spriedumi līdz ziņām nav nonākuši. Varbūt tādu nav.
- ✓ Būvniecības jomu uzraudzīt aktīvāk;
- ✓ Būvniecības un ceļa karteli eksistē joprojām;

- ✓ Būvnieku karteli;
- ✓ Pārtikas cenu celšana ir ņirgāšanās par cilvēka dzīvību;
- ✓ Cenas daudziem pakalpojumiem aug pārāk nesamērīgi, piemēram telekomunikāciju jomā. Ceļ cenas bez pamatojumiem;
- ✓ Cenas nekrīt, Lietuvā cenas mūsu precēm ir zemākas;
- ✓ Cenas veikalos reizēm ir neizprotamas, vai tur klāt ir zelts?
- ✓ Cenu politika;
- ✓ Daudz gadījumu ar negodīgu konkurenci;
- ✓ Daudz kas atklājas ar laiku, novēloti, viss noris pašplūsmā;
- ✓ KP daudz kas paslīd garām;
- ✓ Daudzās nozarēs ir bardaks, kaut vai pedagogu alga;
- ✓ Dažādām precēm cenas Latvijā ir krietni augstākas nekā citviet Eiropā;
- ✓ Degvielas tirgus, farmācija;
- ✓ Energētikas nozarē un apkures jautājumos;
- ✓ Es zinu ļoti daudz pārkāpumu;
- ✓ Gadiem ilgas problēmas, netiek risinātas;
- ✓ Par iepirkumiem daudz dzirdēts;
- ✓ Iepirkumu uzraudzības birojs neefektīvi strādā;
- ✓ Darba imitācija;
- ✓ Karteļu vienošanās;
- ✓ Dzirdēts par negodīgumu un ļaunprātīgu rīcību;
- ✓ Pastiprināta uzmanība tiek pievērsta pēc kādiem īpašiem gadījumiem vai žurnālistu pētījumiem;
- ✓ Ir konkurences pārkāpumi;
- ✓ Ja šāda prakse joprojām pastāv un sabiedrība izjūt tās sekas, tad tas nozīmē, ka procesi netiek pietiekami uzraudzīti un kontrolēti;
- ✓ Ja uzrauga, tad neko neizdara, visās sfērās konkurence ir sakropļota;
- ✓ Jāiedziļinās problēmās;
- ✓ Jāmaina nodokļi, valsts nevēlas to darīt;
- ✓ Cenas nekrīt;
- ✓ Jo vienmēr ir atruna par kapacitātes trūkumu, lai veiktu savu uzdevumu apjomīgi un kvalitatīvi;
- ✓ Joprojām ir problēmas
- ✓ Kāpēc vieni piedāvā zemākas cenas kā citi?
- ✓ kaut kas nav tā kā vajadzētu, vēl daudz darāmā;

6.1. Nozīmīgākie Konkurences padomes uzdevumi un to realizācija

Respondentu komentāri, kuru skatījumā KP problēmas risina/ uzrauga

nepietiekami:

- ✓ Kad kāds norāda uz problēmu, Konkurences padome pakrata ar pirkstu, bet rezultāts nav;
- ✓ Jāuzlabo komunikācija;
- ✓ Lai izglītotu, nepietiek ar likumu zināšanu, jāprot informāciju tā pasniegt, lai to spētu izprast un pielietot katrs izglītojama;
- ✓ Latvijā augstākas cenas kā kaimiņvalstīs bieži dēļ nepietiekamas lielo uzņēmumu dominējošā stāvokļa uzraudzības;
- ✓ lēmumi nesaprotami un grūti īstenojami;
- ✓ liela birokrātija;
- ✓ lielie tirdzniecības centri dempingo cenas;
- ✓ Lobēšana, monopols;
- ✓ Sajūta, ka pēdējā laikā KP mazāk strādā;
- ✓ Maršrutu autobusu likvidācija;
- ✓ Nav apliecinājumi veiktajam darbam;
- ✓ Nav dzirdama un redzama KP darbība;
- ✓ Nekompetenti;
- ✓ Nav redzami rezultāti, piem., Grindekss zāļu cenas, degviela salīdzinot Lietuvu
- ✓ Neanalizē notikumus ilgākā termiņā, neņem vērā korupcijas skandālus, lai veidotu jaunas lietas;
- ✓ Neesmu dzirdējis par darbiem, bet pārkāpumi ir visiem reāli zināmi, bet KP tos neredz;
- ✓ Neinformē sabiedrību par darba rezultātiem;
- ✓ Neizglīto uzņēmējus;
- ✓ Nekas nemainās, piemēram, ar degvielas cenām, kas ir lielākās Baltijā;
- ✓ Nestrādā likumu izpilde;
- ✓ Neuzrauga valsts lēmumus, lobēšanu;
- ✓ Nepietiekama operatīvitate;
- ✓ Papildus auditus vajag veikt;
- ✓ Pārāk liels uzsvars uz privāto sektoru, pārāk vāja valsts un pašvaldību uzraudzība, valsts mērķtiecīgi kropļo tirgu un konkurenci;
- ✓ Pārtikas cenas;
- ✓ Nepietiekami risina problēmas - pārtikas cenas lielveikalos. Degvielas uzpildes stacijās ievērojami kritās cenas pēc Straujpītes ienākšanas tirgū Rīgā;

- ✓ Pašvaldību un valsts iepirkumi;
- ✓ Nepietiekama uzraudzība pašvaldību darbībā;
- ✓ Pateikt, ka problēma eksistē kā ar pārtikas cenu pacelšanu Latvijas produktiem nepietiek. To jau redz katrs veikalā. Vajag kaut ko arī darīt;
- ✓ Secinu pēc faktiem un arī mediju ziņām;
- ✓ Pēc rezultātiem Ventspilī - neļauj ienākt citiem uzņēmumiem;
- ✓ Piem. zāļu cenas ir augstākas kā citās mūsu reģiona valstīs;
- ✓ Piemēram, DUS cenas tiek mainītas vienlaicīgi visās lielākajās DUS;
- ✓ Piemēram, mazos interneta provaiderus ir apēduši lielie tirgus dalībnieki. Nav vairs īsta konkurence;
- ✓ pieredze, ka liela organizācija panāk sev labvēlīgu risinājumu;
- ✓ Pietiek ar to, ko dzirdam ziņās ;
- ✓ Pietiekamas uzraudzības gadījumā nerastos šādas situācijas;
- ✓ Slikti strādā;
- ✓ Politiski ietekmējami;
- ✓ Prakse to pierāda;
- ✓ Publiski sodi;
- ✓ Rail Baltica;
- ✓ Reāla konkurences uzraudzība tiek veikta tikai pēc skandāliem presē vai politikā. Piemēram, jau vairāk kā 10 gadus degvielas tirgū bija sarunāta cena. Šobrīd viens uzņēmējs izjaucis šo situāciju;
- ✓ Realitātē valsts iepirkumos notiek tirgus sadale;
- ✓ Resursu trūkums;
- ✓ Daudz runā, bet neko nedara
- ✓ Savstarpēji konkurē tikai lielie uzņēmumi;
- ✓ Sola, bet nedara;
- ✓ Nodrošināt lielāku kontroli;
- ✓ Tāpēc, ka degviela maksā +/- 1-2 centi vienādi visās degvielas uzpildes stacijās;
- ✓ Telekomunikācijas, bankas vairāk jāuzrauga;
- ✓ Tirgus cenas, ierobežotais un vienāda piedāvājums norāda, ka ne viss ir atrisināts un varētu pastāvēt tirgus dalībnieku vienošanās, ņemot vērā pakalpojumu sniegšanas teritorijas mazo apmēru;
- ✓ KP vispār nekontrolē, jo roka roku mazgā;

6.1. Nozīmīgākie Konkurences padomes uzdevumi un to realizācija

Respondentu komentāri, kuru skatījumā KP problēmas risina/ uzrauga nepietiekami:

- ✓ To labi var redzēt akciju piedāvājumos veikalos;
- ✓ KP vairāk domā par savu labumu;
- ✓ vairākās jomās cenas paaugstinās vai pazeminās neskaidru apstākļu pēc;
- ✓ valsts iepirkumi;
- ✓ Valsts un pašvaldības iestādes bieži vien ar saviem lēmumiem izkropļo konkurenci, dodot priekšroku uzņēmumiem, kuri nav ne labākie, ne lētākie, bet ir "vajadzīgie«;
- ✓ Valsts/pašvaldību pasūtījumos būvnieki uzvar rindas kārtībā, kas apliecina, ka iepriekš uzņēmumi ir vienojušies par pasūtījumu sadali, vēl jo vairāk vēlāk viens pie otra strādā kā apakšnieki. Rezultātā visu veic vieni un tie paši uzņēmumi;
- ✓ var darboties tikai pilnvaru ietvarā, KP vajag lielākas pilnvaras;
- ✓ vēl joprojām ir problēmas, iepirkumu rezultāti;
- ✓ Vērojot valstī notiekošo un lasot ziņas, šie ir galvenie temati. Ja šos jautājumus uzraudzītu pietiekami, par to nerunātu;
- ✓ Visi procesi notiek pārāk lēni;
- ✓ Visiem ir skaidri redzama karteļa darbība, bet netiek pievērsta uzmanība dēļ pazīšanās;
- ✓ Viss aizliegtais notiek;
- ✓ Viss tiek sarunāts,, maz kontroles;
- ✓ Visu laiku atklājas pārkāpumi;
- ✓ Visur jūtama korupcija;
- ✓ Pārtikas tirdzniecības tīklos vienlaicīgi mainās cenas un atlaides;
- ✓ Ja Konkurences padome strādātu, tad cenas nepieaugtu tik strauji;
- ✓ Trūkst informācijas par KP paveikto;
- ✓ Problēmas tiek risinātas ļoti lēni.

Respondentu komentāri, kuru skatījumā KP problēmas risina/ uzrauga pārmērīgi:

- ✓ Rada lieku slogu uzņēmumiem;
- ✓ Visur liela birokrātija.

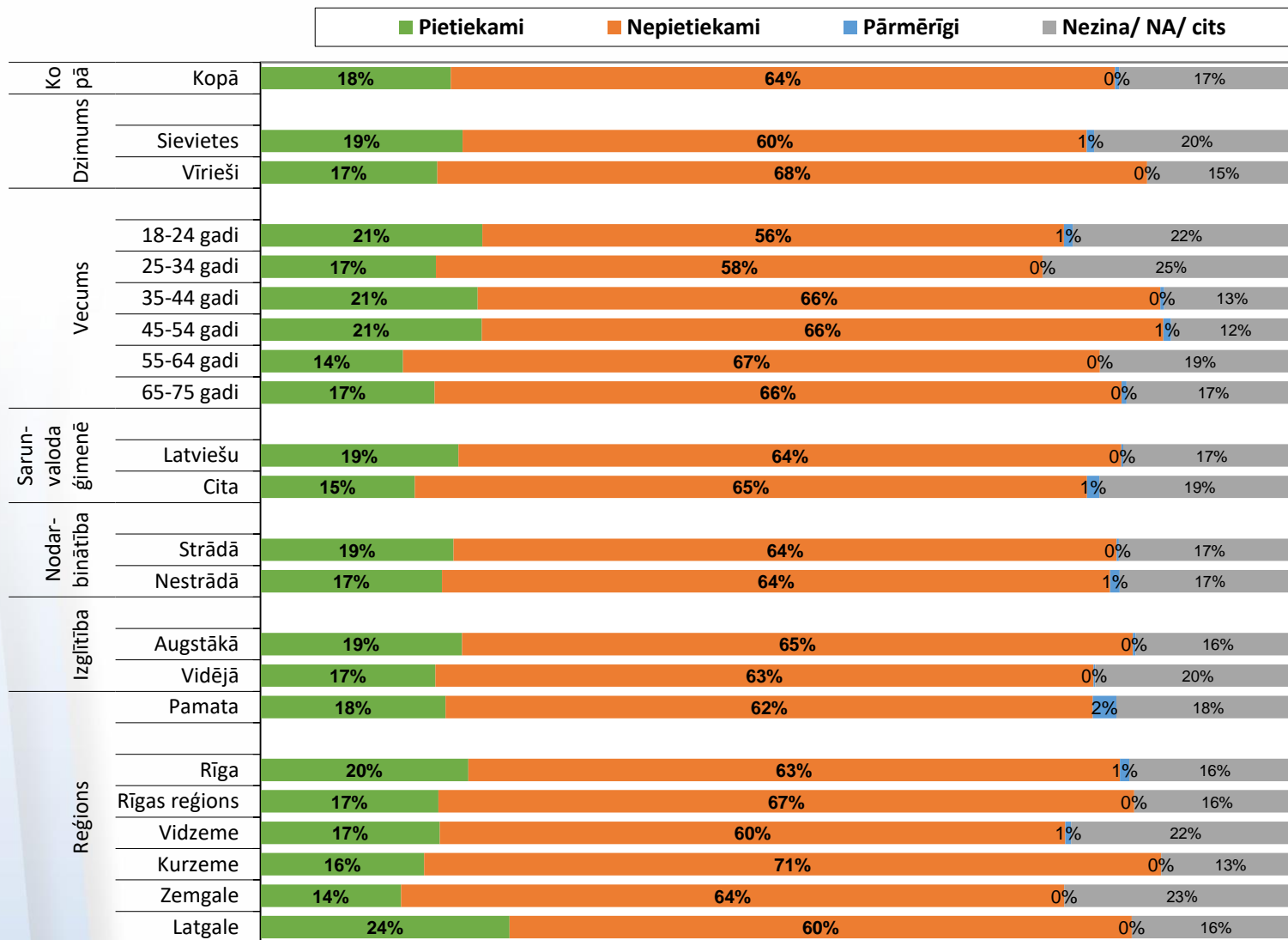
Kā citas atbildes tika minētas:

- ✓ Daudz runā, rezultāta nekāda
- ✓ Joprojām to var apiet. Dara, runā, bet reāli nav mehānisma kā to apturēt. Par izšķērdētajiem līdzekļiem neviens neatbild;
- ✓ Konkrēti nezinu, bet, domājams, uzrauga;
- ✓ Kopumā var secināt, ka situācija valstī uzlabojas, tomēr ir gadījumi, kad netiek veiktas darbības atbilstoši Konkurences padomes secinājumiem;
- ✓ Liekas, ka problēmas vispār netiek risinātas;
- ✓ Trūkst informācijas;
- ✓ Negribīgi strādā;
- ✓ Ir uzņēmums, kurš nezina, kas ir grāmatvedība. Tur būtu nepieciešams vairāk izglītot uzņēmuma vadību. Gribēju iziet praksi SIA Norma-A, bet uzņēmuma vadība teica, ka viņiem neesot nekādas grāmatvedības.;
- ✓ Pietiekami strādā, bet firmām ir spēcīgi advokāti un lieli naudas līdzekļi, kas visu pasliktina;
- ✓ Situācijas ir dažādas.

6.1. Nozīmīgākie Konkurences padomes uzdevumi un to realizācija

Aptaujas jautājums: Vai Konkurences padome iepriekšējā jautājumā Jūsu atzīmētās problēmas šobrīd risina/ uzrauga...?

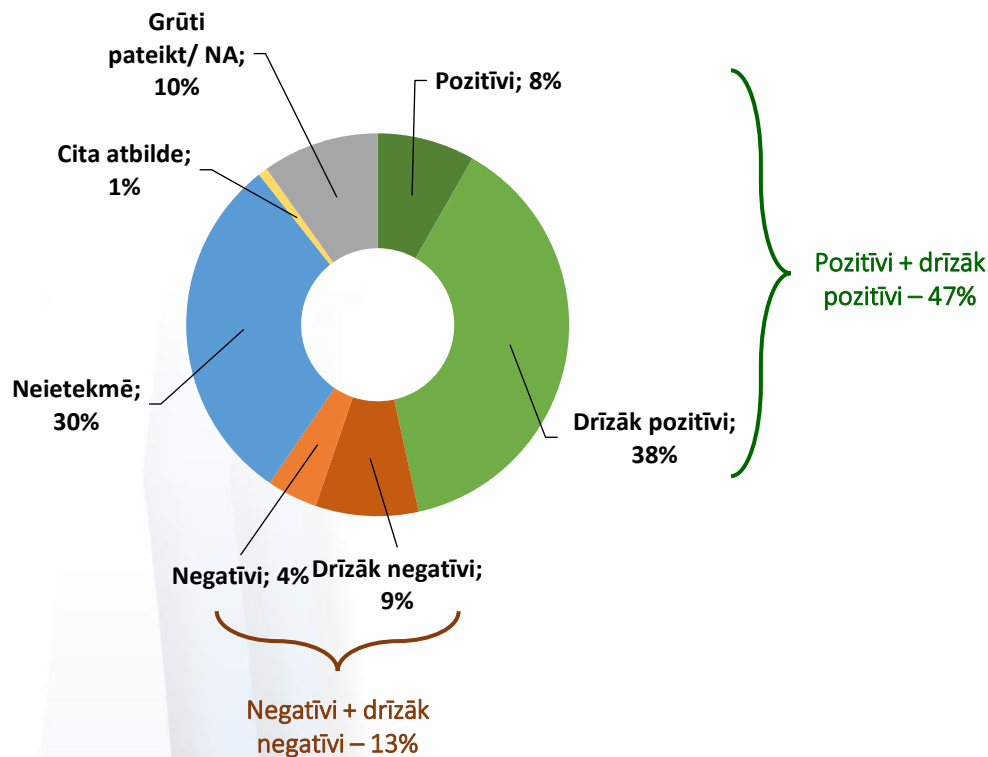

Bāze: visi respondenti;
2024: n=1011

6.2. Konkurences padomes darbības ietekme uz situāciju tirgos

Aptaujas jautājums: Kā, Jūsaprāt, Konkurences padomes darbība ietekmē konkurences situāciju tirgos?

Kā citas atbildes tika minētas :

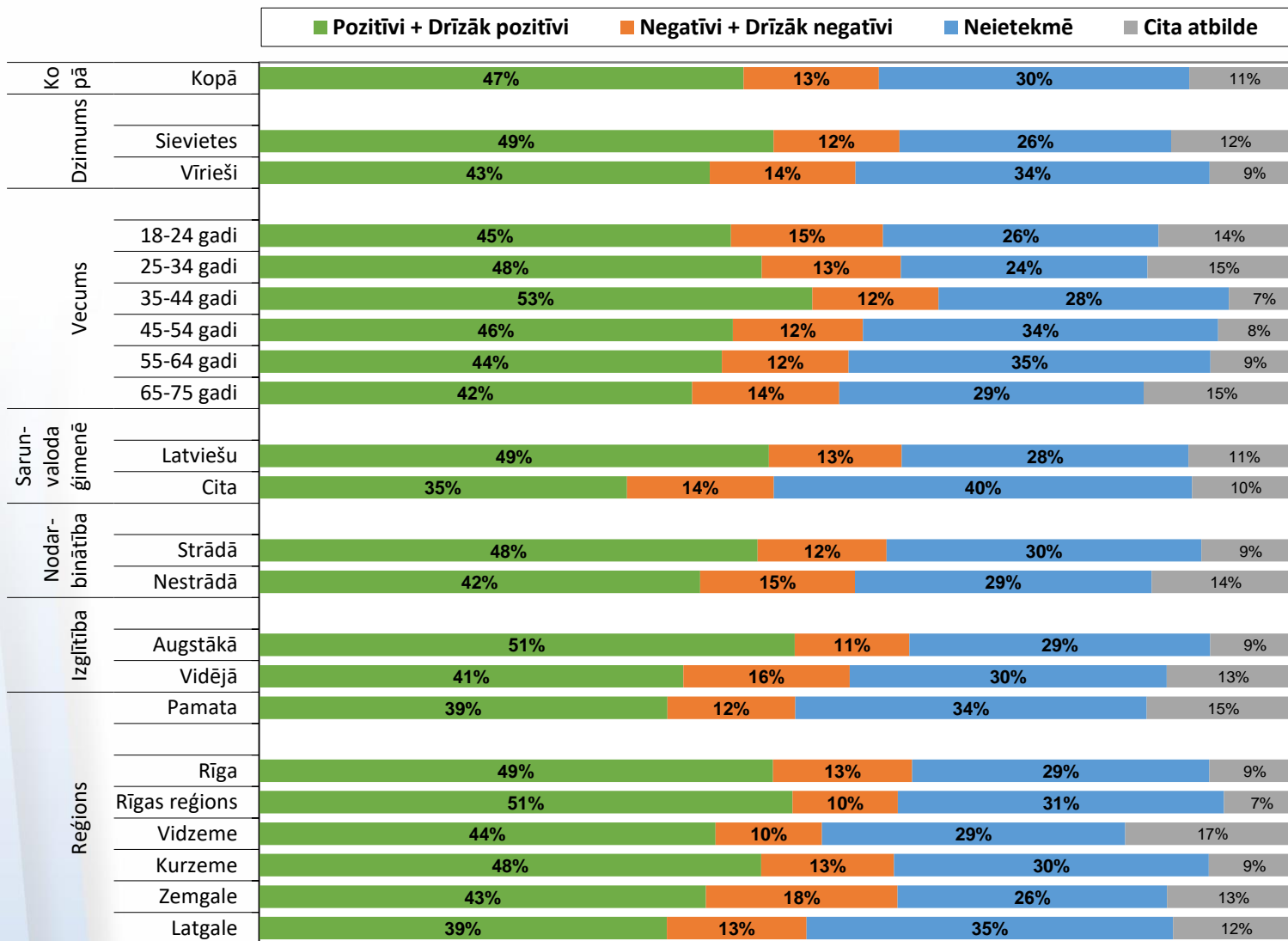
- ✓ Lēkmjveidīgi. Tādējādi nenotiek konsekventa un vektorāli vērsta vienmērīga dinamika ietekmē uz konkurences situāciju tirgos.
- ✓ Nav ticības, ka darbojas godprātīgi;
- ✓ Citreiz pozitīvi, citreiz negatīvi;
- ✓ Ietekmē ļoti minimāli;
- ✓ Ja godprātīgi darbotos - būtu pozitīvi;
- ✓ Nedara pilnīgi neko;
- ✓ tiek apieti "likumi", lai panāktu vēlamo;
- ✓ Zema kapacitāte, lai ietekmētu situāciju tirgos;
- ✓ Nav redzami rezultāti.

Bāze: visi respondenti; 2024: n=1011

6.2. Konkurences padomes darbības ietekme uz situāciju tirgos

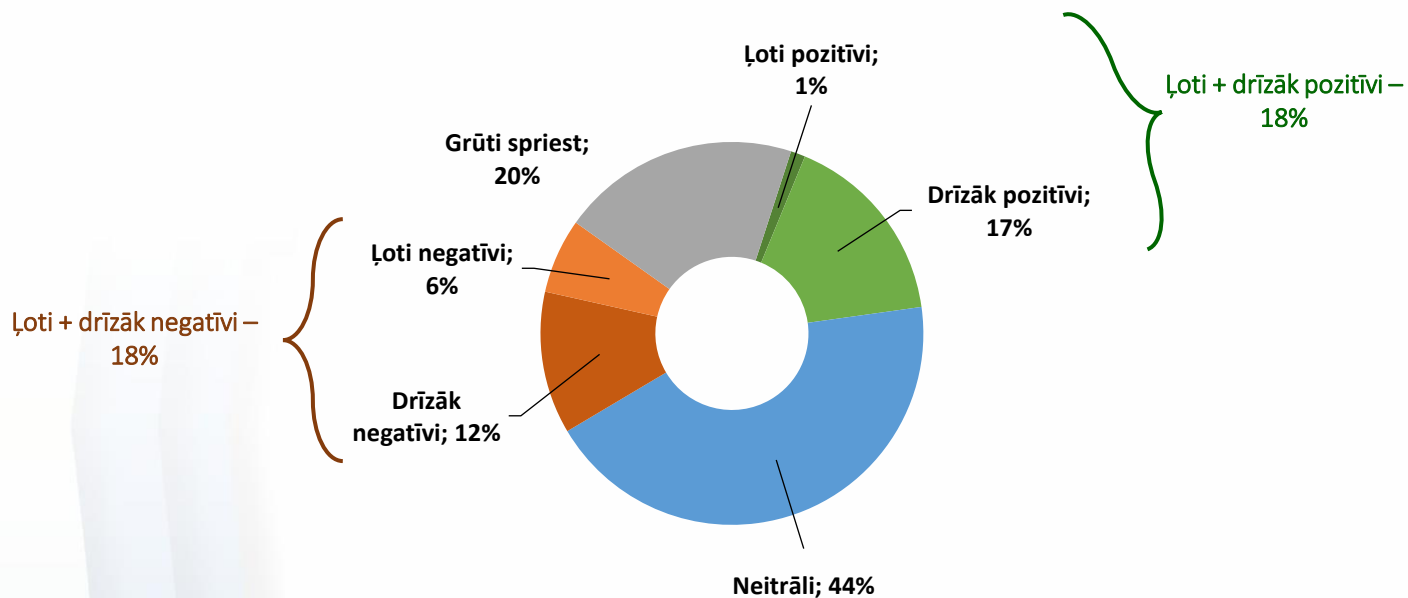
Aptaujas jautājums: Kā, Jūsprāt, Konkurences padomes darbība ietekmē konkurences situāciju tirgos?

Bāze: visi respondenti;
2024: n=1011

5.3. Vispārējs Konkurences padomes darbības vērtējums

Aptaujas jautājums: Kā Jūs vērtējat Konkurences padomes darbību kopumā?

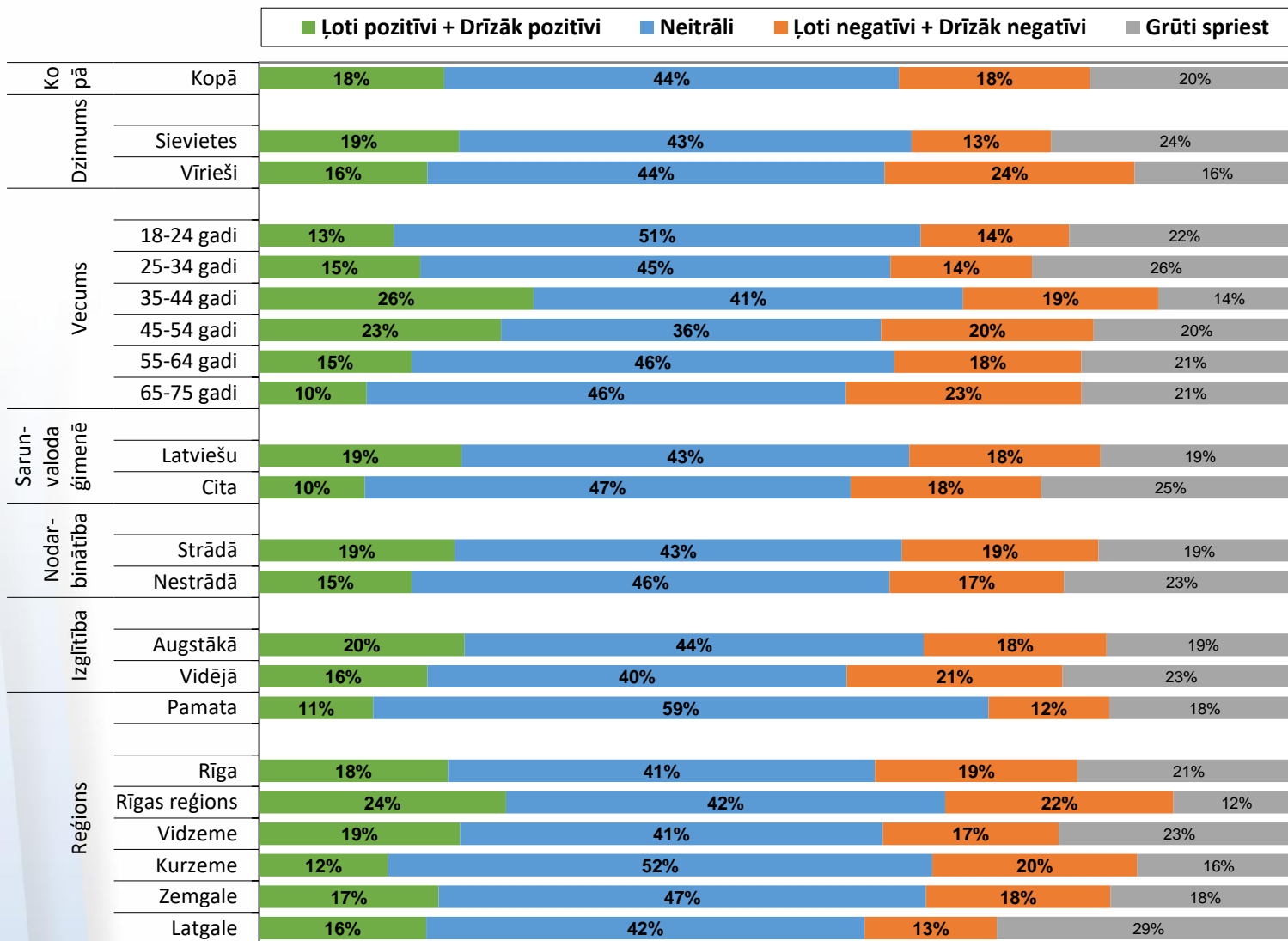
Bāze: visi respondenti; 2024: n=1011

5.3. Vispārējs Konkurences padomes darbības vērtējums

Aptaujas jautājums: Kā Jūs vērtējat Konkurences padomes darbību kopumā?

Bāze: visi respondenti;
2024: n=1011

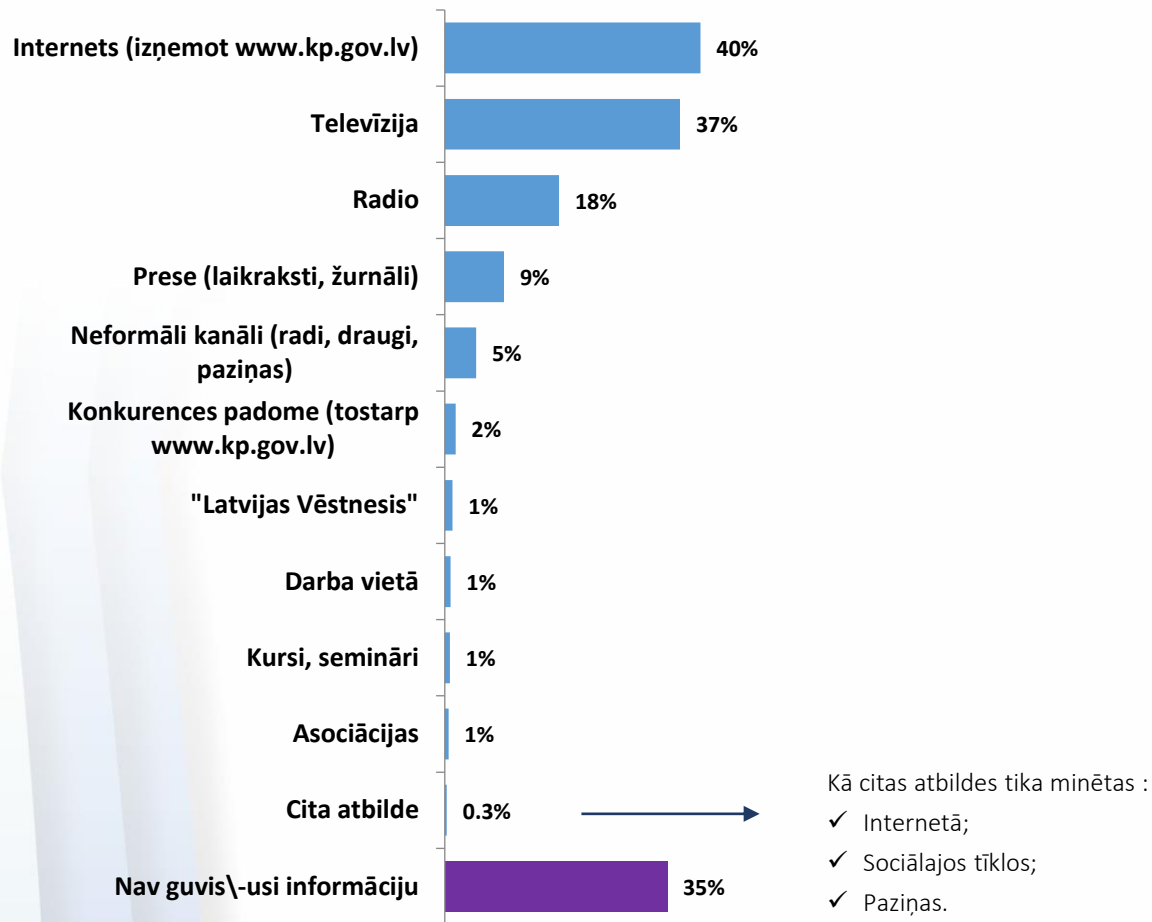

3. Nozīmīgākie informācijas avoti par Konkurences padomes darbu

3. Informētība par konkurences tiesību regulējumu Latvijā

Aptaujas jautājums: Kur Jūs parasti iegūstat informāciju par Konkurences padomi un tās darbību?

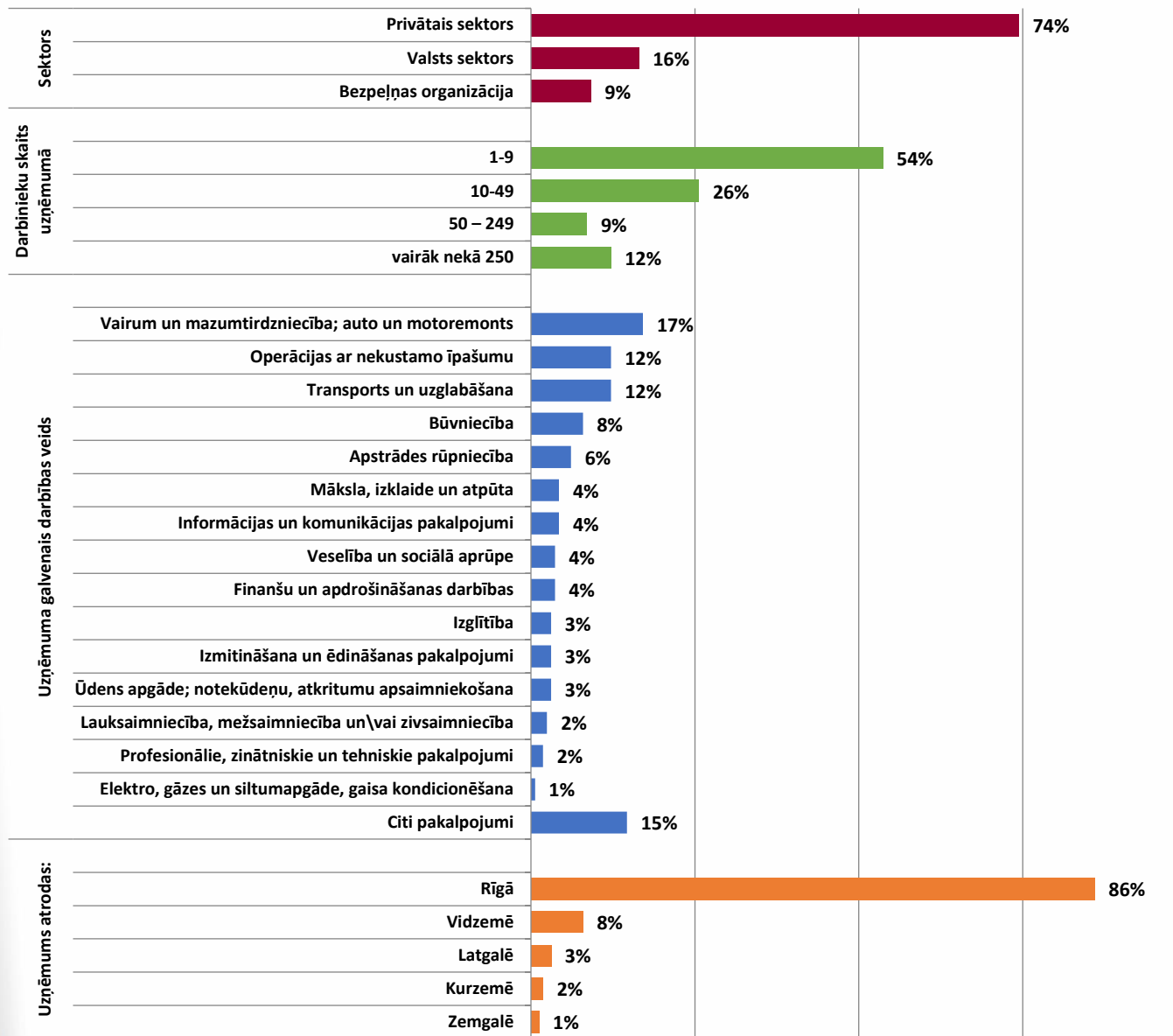
Bāze: visi respondenti; 2024: n=1011

V. Uzņēmēju aptaujas rezultāti

1. Izlases sadalījums

1. Uzņēmēju izlases sadalījums

Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=164

2. Kopsavilkums

Saskaņā ar uzņēmēju aptaujas rezultātiem:

- ✓ Kopumā uzņēmēju informētība un saskarsme ar Konkurences padomi šogad ir līdzīga kā tas bija iepriekšējos pētījumos 2018. un 2022.g. Konkurences padomes darbības vērtējumi uzņēmēju vidū ir kopumā pozitīvi, tomēr šogad tie kļuvuši nedaudz rezervētāki.
- ✓ Konkurences padomes darbība visbiežāk (45% gadījumu; +6% salīdzinājumā ar 2022.g.) tika vērtēta neitrāli, pozitīvi to vērtēja 32% (-7% salīdzinājumā ar 2022.g.), savukārt kritiski – 13% (+6% salīdzinājumā ar 2022.g.) uzņēmēju.
- ✓ Konkurences padomes darbības ietekmi uz konkurences situāciju tirgos pozitīvi vērtēja 55% (-19% salīdzinājumā ar 2022.g.), savukārt kritiski – 16% (+6% salīdzinājumā ar 2022.g.) aptaujāto uzņēmēju. 22% (+8% salīdzinājumā ar 2022.g.) uzņēmēju skatījumā Konkurences padome konkurences situāciju tirgos neietekmē.
- ✓ Uzņēmēju vērtējumā nozares ar konkurences problēmām, kur Konkurences padomei būtu jāpievērš pastiprināta uzmanība, ir:
  - Būvniecība (būvniecības pakalpojumi, būvmateriālu ražošana / izplatīšana u.c.) (minēja 50% aptaujāto uzņēmēju);
  - Atkritumu apsaimniekošana (43%);
  - Energētika (gāze, elektroenerģija, siltumenerģija u.c.) (40%);
  - Medicīna (farmācija, medicīnas pakalpojumi, iekārtas u.c.) (minēja 38% uzņēmēju).
- ✓ Kā prioritārie Konkurences padomes uzdevumi visbiežāk (nosauca lielākā daļa aptaujāto uzņēmēju) tika nosaukti:
  - Jāvēršas pret valsts un pašvaldību nepamatotu konkurences kropļošanu ar saviem lēmumiem vai darbībām (minēja 56% uzņēmēju);
  - Jāvēršas pret lielajiem uzņēmumiem, kuri ļaunprātīgi izmanto savu tirgus varu (52%);
  - Jāvēršas pret uzņēmumu aizliegtām vienošanām par cenu, tirgus sadali vai sarunātiem iepirkumiem (52%).
- ✓ Līdzīgi kā iepriekšējos pētījumos, arī šogad tikai nedaudz virs 20% (25%; +4% salīdzinājumā ar 2022.g.) aptaujāto uzņēmēju uzskata, ka Konkurences padome problēmas iepriekš minētajos jautājumos risina/ uzrauga pietiekami. Vairākums (57%; rezultāts nav mainījies) respondentu sniedza kritisku vērtējumu, paužot viedokli, ka Konkurences padome to dara nepietiekami.

- ✓ Uzņēmēju auditorijā pieaugusi saskarsme ar informāciju par Konkurences padomes darbu. Pēdējā gada laikā kādu informāciju par Latvijas Konkurences padomi ir dzirdējuši/ saņēmuši 42% (+14% salīdzinājumā ar 2022.g.) respondentu. Visbiežāk šī informācija bija par atklātu pārkāpumu, izteiktu viedokli par aktuālu problēmu kādā tirgū vai apvienošanās izvērtēšanu.
- ✓ Tieša saskarsme ar Konkurences padomi ir bijusi ceturtaī daļai (24%; -6% salīdzinājumā ar 2022.g.) aptaujāto uzņēmēju. Biežāk minētie saskarsmes iemesli - saņemtais informācijas pieprasījums, iesniegtais iesniegums vai paskaidrojuma sniegšana.
- ✓ Līdzīgi kā 2022.g., arī šogad pēc visiem kritērijiem sadarbība ar Konkurences padomi kopumā vērtēta pozitīvi. Visbiežāk (nedaudz vairāk kā 20% gadījumu) uzņēmēji kritiski vērtēja šādus sadarbības aspektus, kuru pilnveidei Konkurences padomei vajadzētu veltīt prioritāru uzmanību:
  - Konkurences padome ir objektīva lēmumu pieņemšanā (kritiski vērtēja 25%, pozitīvi – 51% uzņēmēju, kuri sadarbojušies ar Konkurences padomi);
  - Konkurences padomes darbinieki uzklaua un ņem vērā mūsu viedokli (kritiski vērtēja 21%, pozitīvi – 53% uzņēmēju).
- ✓ Ar Konkurences padomes amatpersonu rīcību, veicot procesuālās darbības saskārušies ir vien 9% aptaujāto uzņēmēju. Viņu vidū dominēja viedoklis, ka Konkurences padomes amatpersonu rīcība, veicot procesuālās darbības, bija pilnvarām atbilstoša. Ne reizi netika novērota kāda Konkurences padomes amatpersonu neētiska rīcība.
- ✓ Nedaudz sarucis (līdz 16%; -5% salīdzinājumā ar 2022.g.) to aptaujāto uzņēmumu skaits, kuri pēdējo trīs gadu laikā ir saņēmuši informācijas pieprasījumus no Konkurences padomes.
- ✓ Līdzīgi kā 2022.g., arī šogad respondenti, kuri ir saņēmuši Konkurences padomes informācijas pieprasījumus, visbiežāk (41% gadījumu; -9% salīdzinājumā ar 2022.g.) atzina, ka sagatavot atbildes uz informācijas pieprasījumiem bija vienkārši, viegli un ātri. 63% uzņēmēju (+4% salīdzinājumā ar 2018.g.), kuri pēdējo trīs gadu laikā ir saņēmuši informācijas pieprasījumus no Konkurences padomes, informācijas pieprasījuma satura kvalitāti vērtēja kā augstu.
- ✓ Ar katru aptauju mazinās uzņēmēju skaits, kuri ir iepazinušies ar Konkurences padomes lēmumiem. Šogad ar kādiem Konkurences padomes pieņemtajiem lēmumiem ir iepazinušies 32% (-7% salīdzinājumā ar 2022.g.) uzņēmēju, regulāri to dara 3% (-3% salīdzinājumā ar 2022.g.) aptaujāto.

- ✓ Līdzīgi kā iepriekšējos pētījumos, arī šogad uzņēmēji Konkurences padomes pieņemto lēmumu kvalitāti pēc visiem kritērijiem vērtēja biežāk pozitīvi nekā kritiski. Salīdzinoši lielākais kritisko vērtējumu īpatsvars (virs 30%) vērojams par šādiem Konkurences padomes pieņemto lēmumu kvalitātes aspektiem:
  - Konkurences padome izprot tirgu / nozaru, kuros pieņem lēmumus, darbības būtību un principus (kritiski vērtēja 38%, pozitīvi – 50% uzņēmēju, kuri ir iepazinušies ar Konkurences padomes lēmumiem);
  - Soda apmēra piemērošana pārkāpumu konstatējošajos lēmumos ir skaidri saprotama (kritiski vērtēja 35%, pozitīvi – 44% uzņēmēju).
- ✓ Šogad kritiskāk nekā iepriekš tika vērtēta Konkurences padomes pieņemto lēmumu ietekme uz tirgu, kā arī Konkurences padomes piemērotie sodu apmēri:
  - Konkurences padomes pieņemto lēmumu ietekmi uz tirgu pozitīvi vērtēja 63% (-13% salīdzinājumā ar 2022.g.) uzņēmēju. Pretēju, kritisku viedokli pauda 15% (+7% salīdzinājumā ar 2022.g.) aptaujas dalībnieku;
  - Konkurences padomes piemērotos sodu apmērus kā samērīgus vērtēja 52% (-6% salīdzinājumā ar 2022.g.) aptaujāto uzņēmēju. Pēc 29% (+10% salīdzinājumā ar 2022.g.) uzņēmēju domām sodiem vajadzētu būt lielākiem, savukārt 19% (-4% salīdzinājumā ar 2022.g.) respondentu skatījumā tiem vajadzētu būt mazākiem.
- ✓ Līdzīgi kā iepriekšējos pētījumos, arī šogad pārliecinoši biežāk minētie ieteikumi, kādā veidā Konkurences padome varētu uzlabot pieņemto lēmumu kvalitāti, ir:
  - Vairāk informācijas par nacionālā tirgus dalībniekiem (nosauca 44% uzņēmēju, kuri ir iepazinušies ar Konkurences padomes lēmumiem; -3% salīdzinājumā ar 2022.g.);
  - Plašāks informācijas izklāsts (minēja 44% respondentu; +4% salīdzinājumā ar 2022.g.).
- ✓ Vairāk nekā divas trešdaļas aptaujāto uzņēmēju ir informēti gandrīz par visiem godīgas konkurences principiem tirgū. Vienīgais aspekts, par kuru vairākums uzņēmēju nebija informēti un ko vajadzētu akcentēt komunikācijā ar uzņēmējiem, ir:
  - Uzņēmumi, kas pirmie informējuši Konkurences padomi par izdarīto konkurences pārkāpumu, saņem atbrīvojumu no naudas soda (par to ir informēti 38% uzņēmēju).
- ✓ Nemainīgs ir uzņēmēju īpatsvars, kuri pieļāva iespēju iesaistīties konkurences pārkāpumā, lai uzņēmumam tas dotu papildu peļņu. Tāpat kā 2022.g., arī šogad šādu soli atbalstītu 11% pētījuma dalībnieku.

- ✓ Nedaudz pieaudzis (+4% salīdzinājumā ar 2022.g.) ir uzņēmēju īpatsvars, kuri ir informēti, ka jebkuras personas, kas cietušas no konkurences tiesību pārkāpumiem, ir tiesīgas piedzīt sev radušos zaudējumus, šogad sasniedzot 50%. 7% (+2% salīdzinājumā ar 2022.g.) uzņēmēju ir izskatījuši iespēju piedzīt zaudējumus, kas radušies no citu tirgus dalībnieku īstenotajiem konkurences tiesību pārkāpumiem.
- ✓ Informētība par «ieciētības programmu» ir zema, par to bija dzirdējuši vien 23% (+5% salīdzinājumā ar 2022.g.) aptaujāto uzņēmēju. Labi informēti par «ieciētības programmu» ir 11% aptaujāto uzņēmumu.
- ✓ Kā «ieciētības programmas» veicinošie faktori visbiežāk tika minēti ieteikumi Konkurences padomei aktīvāk virzīt „ieciētības programmas” piedāvātās iespējas publiskajos medijos un sociālajos tīklos, kā arī veicot procesuālās darbības (šos aspektus minēja 43%-46% uzņēmēju).
- ✓ Kā bremsējošie faktori, kas tirgus dalībniekus attur pieteikties uz „ieciētības programmu”, visbiežāk tika minēti:
  - Neuzticība valsts pārvaldes iestādēm (minēja 51% respondentu, kuri zināja par «ieciētības programmu»);
  - Pārāk maz informācijas par "ieciētības programmas" iespējām (46%);
  - Bailes tikt identificētam kā „pārkāpuma ziņotājam” (minēja 43% respondentu).
- ✓ Nozīmīgākie informācijas kanāli, kur uzņēmēji parasti gūst informāciju par Konkurences padomi un tās darbību, ir interneta resursi (informāciju par Konkurences padomi parasti gūst 54% respondentu; -9% salīdzinājumā ar 2022.g.), kā arī televīzija (informāciju gūst 37% uzņēmēju; rezultāts nav mainījies).
- ✓ Uzņēmēju vidū nedaudz uzlabojies Konkurences padomes informatīvo aktivitāšu pietiekamības vērtējums. Kaut gan šogad 31% (+7% salīdzinājumā ar 2022.g.) uzņēmēju pauda viedokli, ka Konkurences padome pietiekami informē sabiedrību par savām aktivitātēm (piemēram, pieņemtajiem lēmumiem, savu praksi, tiesību normu interpretāciju, utt.), tomēr kritisko vērtējumu (Konkurences padome nepietiekami informē sabiedrību par savām aktivitātēm) īpatsvars vēl aizvien ir divreiz lielāks (63%; -4% salīdzinājumā ar 2022.g.).
- ✓ Pieaugusi interese pēc Konkurences padomes semināriem, konferencēm, prezentācijām. Divas trešdaļas (67%; +13% salīdzinājumā ar 2022.g.) uzņēmēju pārstāvēja viedokli, ka Konkurences padomei būtu lietderīgi organizēt seminārus, konferences vai sniegt prezentācijas par konkurences tiesību jautājumiem. Vairākumu interesentu interesētu šādas tēmas - Konkurences tiesības Latvijā; Iepirkumu pieteikumu specifika un jautājumi; Konkurences tiesības ES un Latvijā.

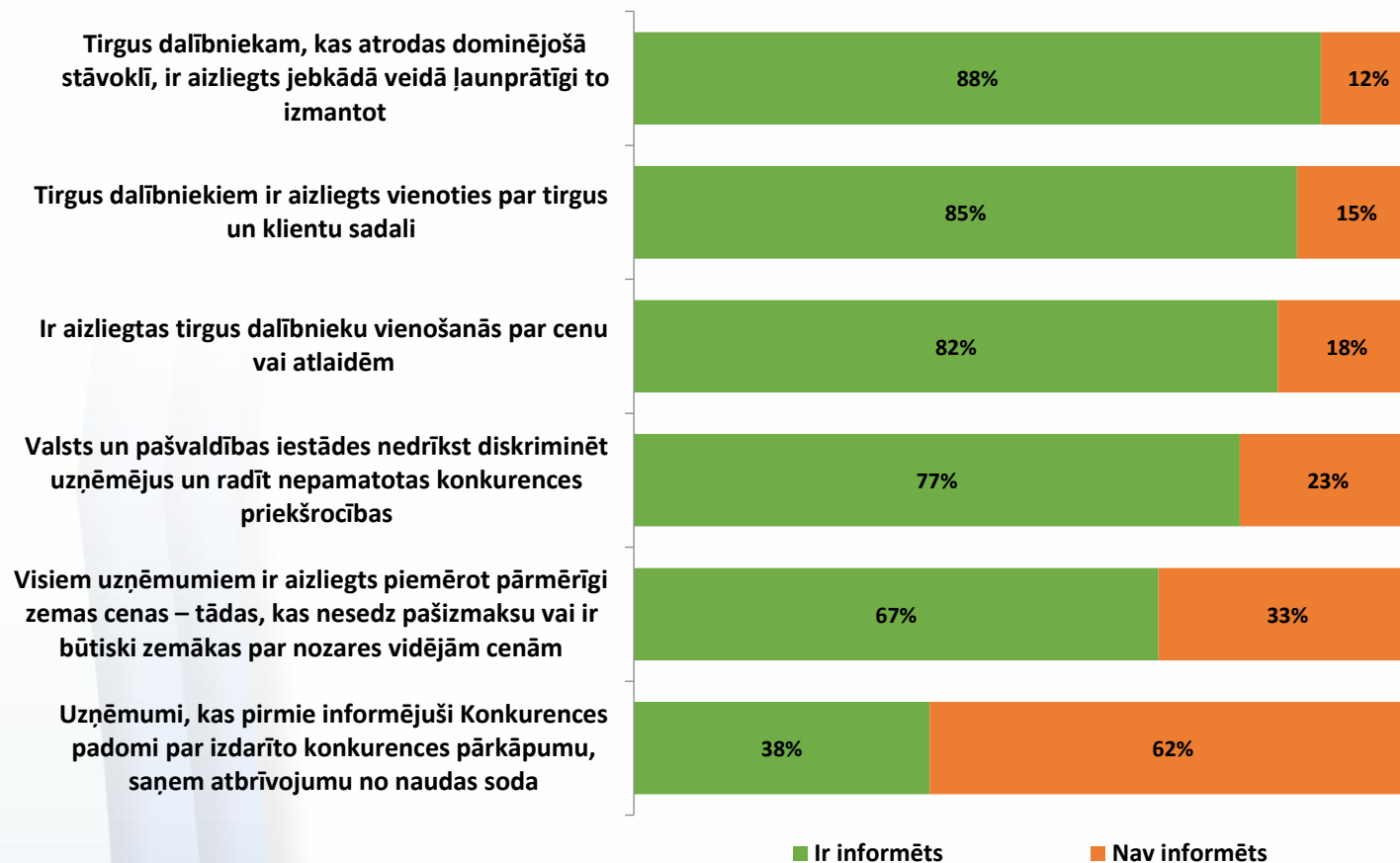

3. Informētība par konkurences tiesību regulējumu Latvijā

3. Informētība par konkurences tiesību regulējumu Latvijā

Aptaujas jautājums: Vai Jūs esat vai neesat informēts par katru no tālāk norādītajiem godīgas konkurences principiem tirgū?

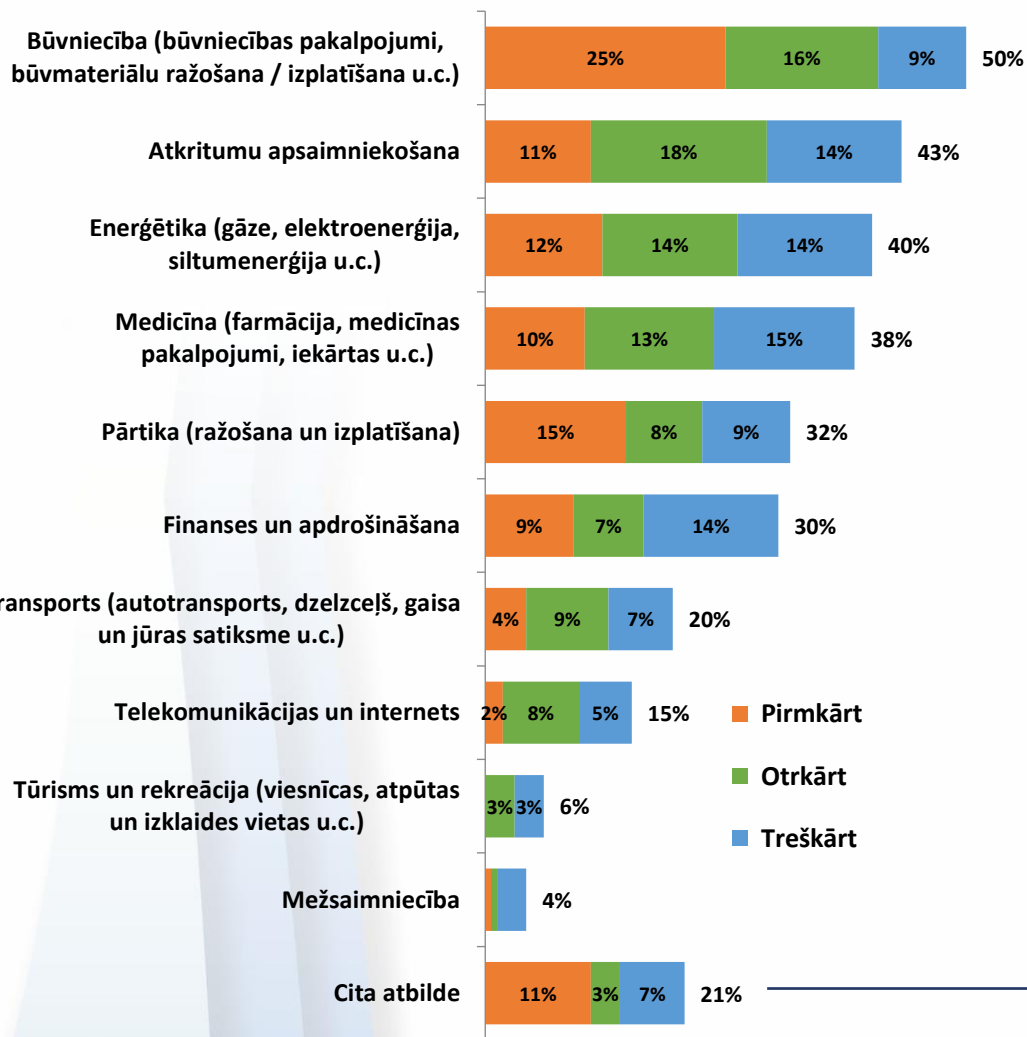
Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=164

4. Konkurences problēmas dažādās nozarēs

4. Konkurences problēmas dažādās nozarēs

Aptaujas jautājums: Kādās trīs nozarēs, Jūsaprāt, ir konkurences problēmas, kurām Konkurences padomei būtu jāpievērš pastiprināta uzmanība?

Kā citas atbildes tika minētas :

- ✓ Degvielas tirdzniecība/ DUS (4 respondenti);
- ✓ Tirdzniecība (4 respondenti);
- ✓ Rīgas ūdens (3 respondenti);
- ✓ Valsts un pašvaldību iepirkumi (3 respondenti);
- ✓ Apbedīšanas pakalpojumi;
- ✓ Attiecību veidošana ar klientu;
- ✓ Augstākā izglītība;
- ✓ Bankas;
- ✓ Ceļu būve;
- ✓ E-iekirkumi;
- ✓ Kūdras ieguves un pārstrādes nozare;
- ✓ Grūti pateikt/ NA (6 respondenti);
- ✓ Pašvaldības zemes noma
- ✓ Saeimai un valdībai;
- ✓ Būvniecības materiālu tirdzniecība;
- ✓ Ūdens apgāde;
- ✓ Valsts aizsardzība
- ✓ Valsts un pašvaldību uzņēmumi.

Bāze: visi respondenti; 2024: n=164

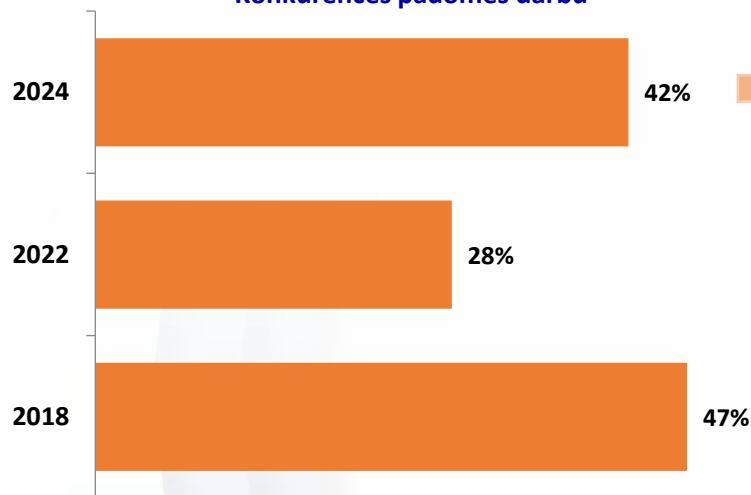
5. Saskarsmes pieredze ar Konkurences padomi un tās darbības vērtējums

5.1. Saskarsme ar informāciju par Konkurences padomes darbu

Aptaujas jautājums: Vai esat pēdējā gada laikā dzirdējis/ saņēmis informāciju par Konkurences padomes darbu?

Ir dzirdējis/ saņēmis informāciju par Konkurences padomes darbu

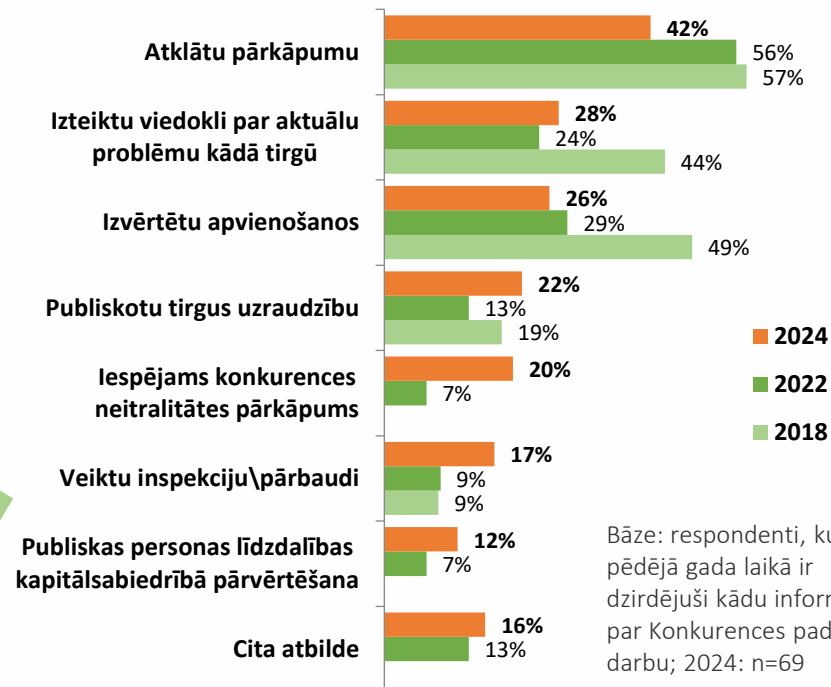

Bāze: visi respondenti, 2024: n=164

Kā citas atbildes tika minētas:

- ✓ būvnieku kartelis;
- ✓ dalība seminārā;
- ✓ informatīvi paziņojumi par apmācībām;
- ✓ informatīvs seminārs, pamācības;
- ✓ karteļa veidošana;
- ✓ Konkrētas pasūtītas tēmas izplatība publiskajā telpā;
- ✓ konsultācija un atzinums jauna biznesa modeļa ieviešanai;
- ✓ skaidrojumi izdevumā Jurista vārds;
- ✓ sūdzības par publiskiem konkursiem, bet Konkurences padome nav reaģējusi;
- ✓ tiesvedība par būvniecību.

Aptaujas jautājums: Par ko bija šī informācija?

Bāze: respondenti, kuri pēdējā gada laikā ir dzirdējuši kādu informāciju par Konkurences padomes darbu; 2024: n=69

Respondentu paskaidrojumi, kuri atbildēja, ka informācija bija par atklātu pārkāpumu:

- ✓ Par elektrības cenām.

Respondentu paskaidrojumi, kuri atbildēja, ka informācija bija par izvērtētu apvienošanas:

- ✓ Bite un Baltcom;
- ✓ Kool un Latvijas Nafta.

Respondentu paskaidrojumi, kuri atbildēja, ka informācija bija par izteiktu viedokli par aktuālu problēmu kādā tirgū:

- ✓ Transporta nozarē.

Respondentu paskaidrojumi, kuri atbildēja, ka ir iespējams konkurences neitralitātes pārkāpums:

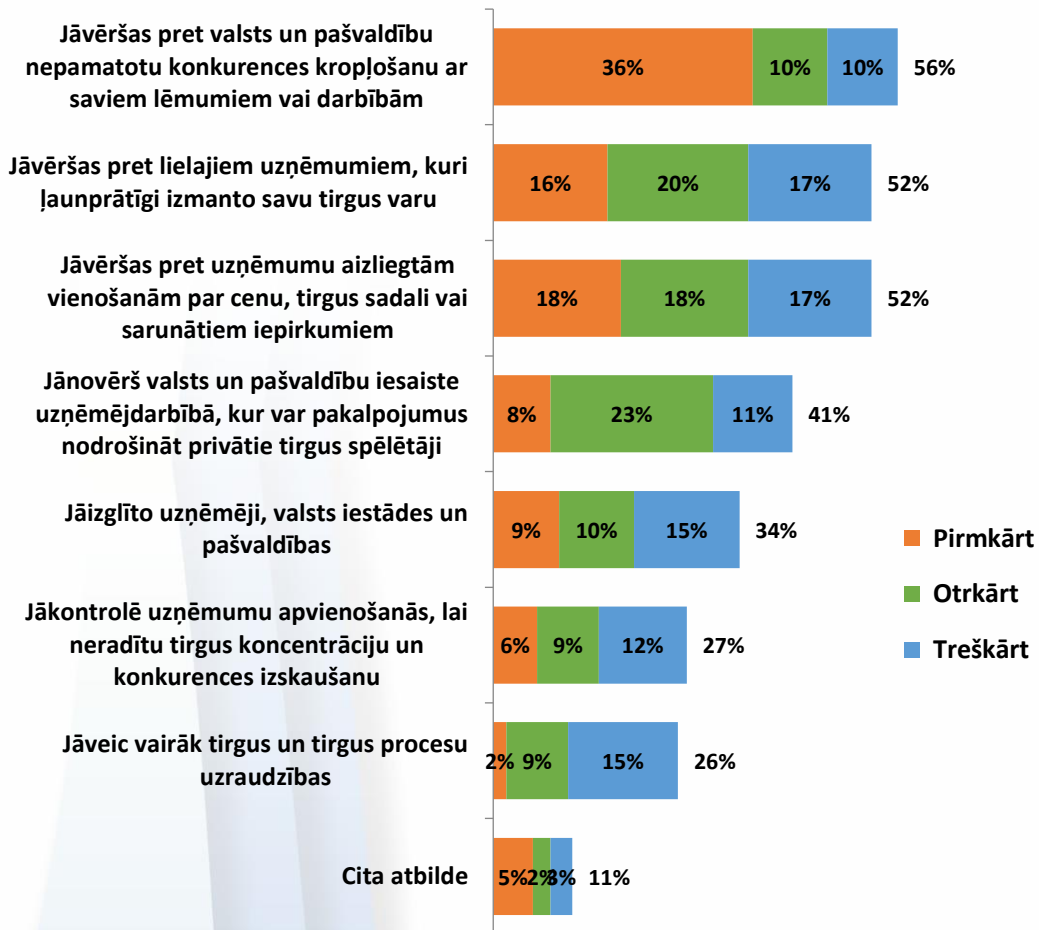
- ✓ Pozitīva pieredze RISEBA un KP sadarbībā.

5.2. Prioritāri risināmie uzdevumi un to realizācija

Aptaujas jautājums: Kādiem trīs uzdevumiem, Jūsaprāt, Konkurences padomei būtu jāvelta galvenā uzmanība?

Kā citas atbildes tika minētas :

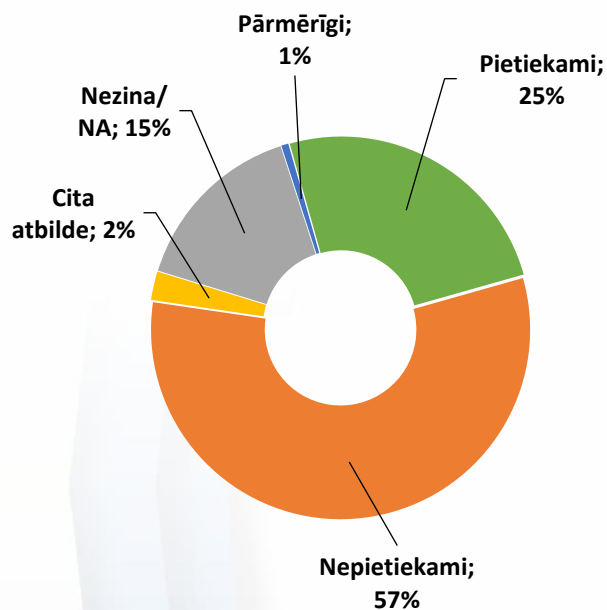
- ✓ Cenas jākontrolē;
- ✓ Būvmateriālu cenas;
- ✓ Telpu apsaimniekošanas cenas;
- ✓ Degvielas cenas un siltumenerģijas piegāde;
- ✓ Iepirkumu konkursiem ir jaseko līdzi, jo uzvarētājs jau ir zināms iepriekš;
- ✓ Jāstrādā valsts interešu labā, jāiestājas arī par valsts uzņēmumu konkurētspējas sekmēšanu. Šajā jautājumā ar dotajiem atbilžu uzstādījumiem principā ļoti iezīmējas KP galvenā problēma;
- ✓ Informēt par paveikto;
- ✓ Nezinā/ nav viedokļa (10 respondenti);

Bāze: visi respondenti; 2024: n=164

5.2. Prioritāri risināmie uzdevumi un to realizācija

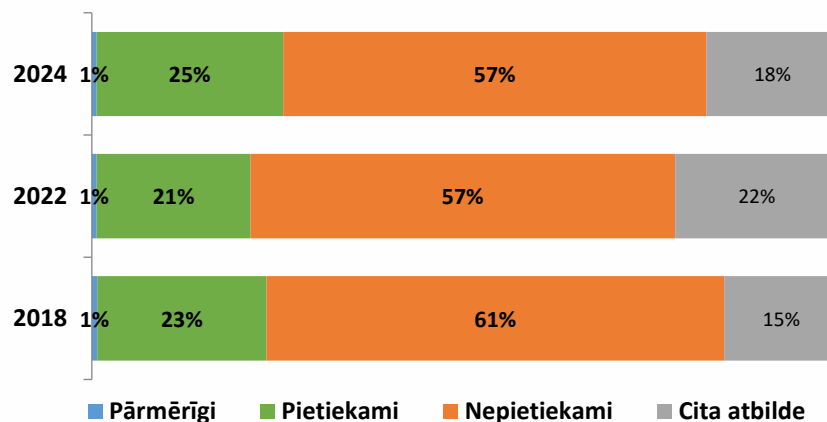
Aptaujas jautājums: Vai Konkurences padome iepriekšējā jautājumā Jūsu atzīmētās problēmas šobrīd risina/ uzrauga...?

Bāze: visi respondenti; 2024: n=1011

Kā citas atbildes tika minētas:

- ✓ Ja kaut ko dara, tad tas ir lieliski, bet tad vajag parādīt, kāda jēga no šāda uzrauga, kas palika "labāk", pēc konstatētā/ atklātā!
- ✓ Neko neietekmē.

Respondentu komentāri, kuru skatījumā KP problēmas risina/ uzrauga nepietiekami:

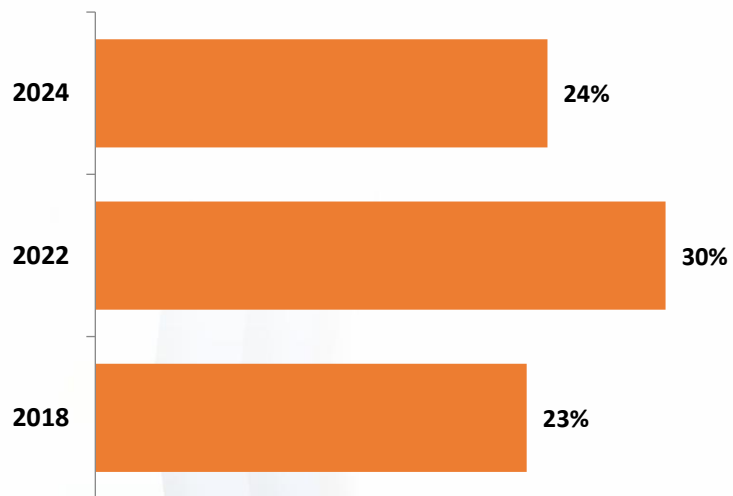
- ✓ Atsevišķās jomās nav īsti skaidrs cenu veidošanās princips;
- ✓ Farmācijā nepamatoti augstas zāļu cenas;
- ✓ Kūtri risina problēmas;
- ✓ Latvijā ir nesamērīgi augstas cenas daudzām precēm, ko nevar norakstīt tikai uz zemo apgrozījumu, piemēram, pārtika, apģērbs;
- ✓ Lēmums ir, bet tā izpilde netiek nodrošināta;
- ✓ Nekas nemainās;
- ✓ Rīgas namu apsaimniekotāja darbība;
- ✓ Netiek uzraudzīta mazumtirdzniecības tīklu īstenotā tirgus varas izmantošana;
- ✓ Pašvaldību iepirkumos nekā nav mainījies;
- ✓ Specifiskās nozarēs, kur ir 1-2 biedrības un lielākā daļa nozares pārstāvju ir šajā biedrībā.

5.3. Sadarbības pieredze ar Konkurences padomi un tās vērtējums

Aptaujas jautājums: Vai Jums ir bijusi saskare ar Konkurences padomi?

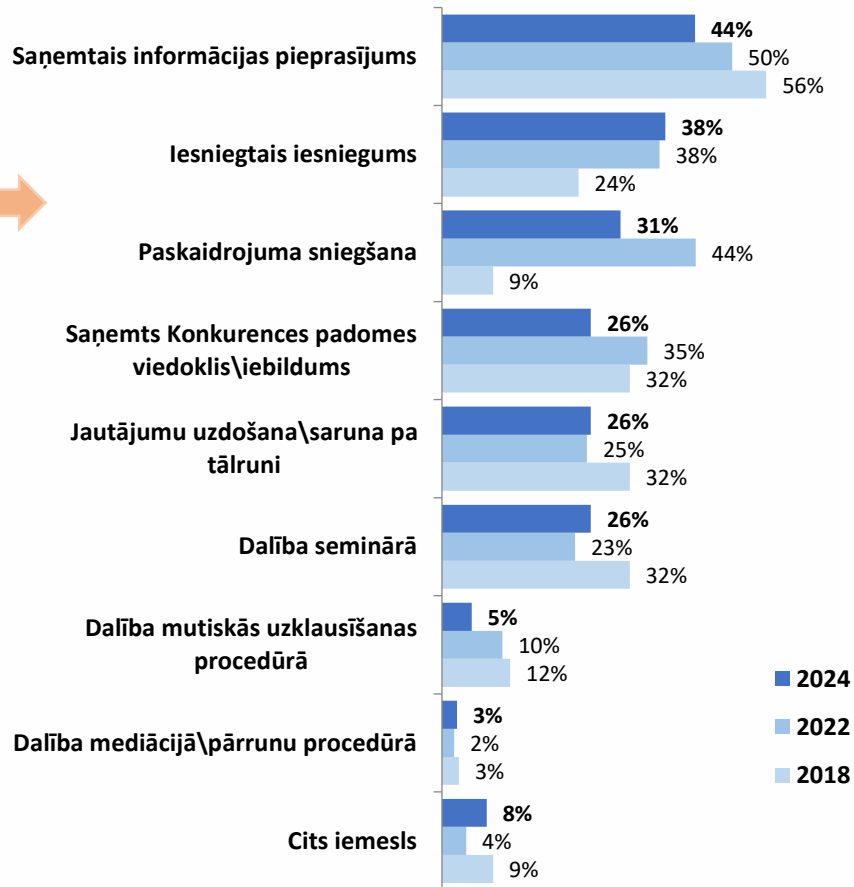
Ir bijusi saskare ar Konkurences padomi

Bāze: visi respondenti, 2024: n=164

Aptaujas jautājums: Kāds ir bija šīs saskarsmes mērķis / iemesls?

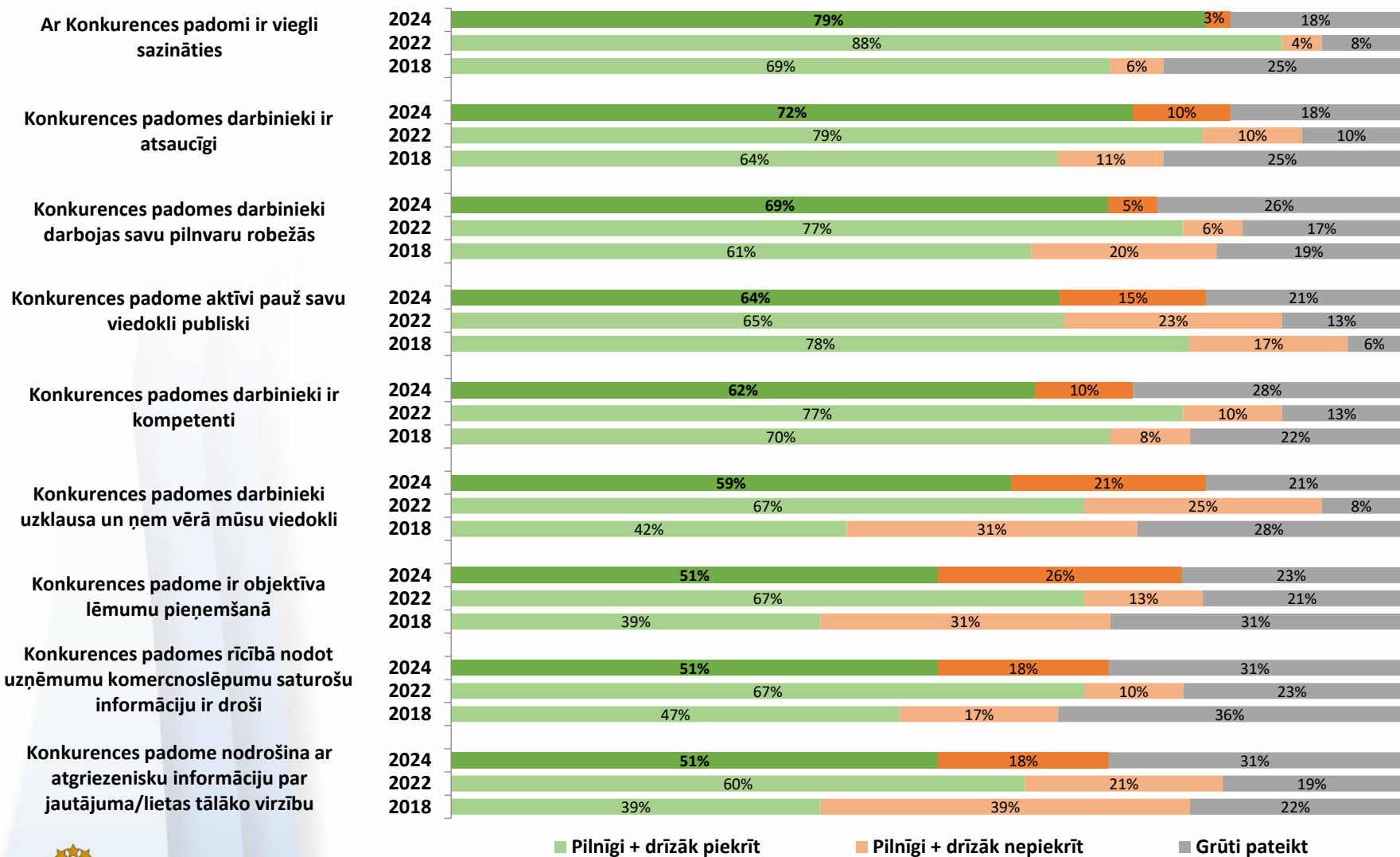
Kā «cits iemesls» tika minēts:

- ✓ Konsultācija;
- ✓ KP vēlējās dzirdēt manu viedokli.

Bāze: respondenti, kuriem ir bijusi saskare ar Konkurences padomi; 2024: n=39

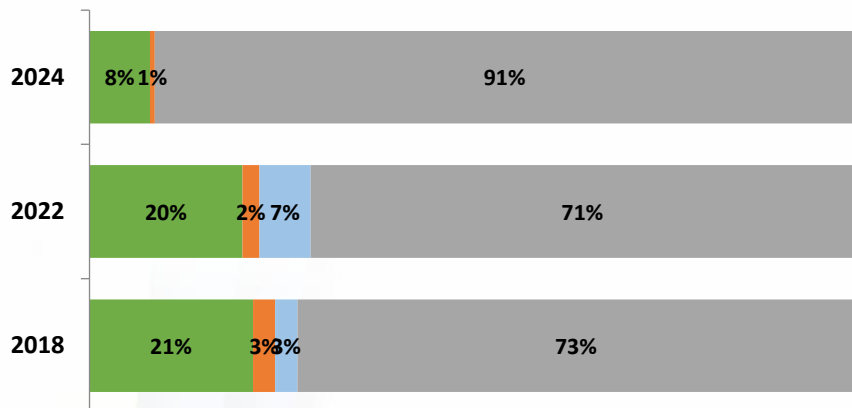
5.3. Sadarbības pieredze ar Konkurences padomi un tās vērtējums

Aptaujas jautājums: Kā Jūs vērtējat sadarbību ar Konkurences padomi?

5.3. Sadarbības pieredze ar Konkurences padomi un tās vērtējums

Aptaujas jautājums: Kā Jūs vērtējat Konkurences padomes amatpersonu rīcību, veicot procesuālās darbības (inspekcijas / apmeklējumi)?

- Pilnvarām atbilstoša
- Pilnvarām neatbilstoša
- Cita atbilde
- Nav saskaries ar inspekcijām\ apmeklējumiem

Kā «cita atbilde» tika minēta:

- ✓ Nenodrošina normālus, pieņemamus nolikumus.

Bāze: visi respondenti, 2024: n=164

Aptaujas jautājums: Kā Jūs vērtējat Konkurences padomes amatpersonu profesionālo ētiku procesuālo darbību (inspekciju / apmeklējumu) laikā?

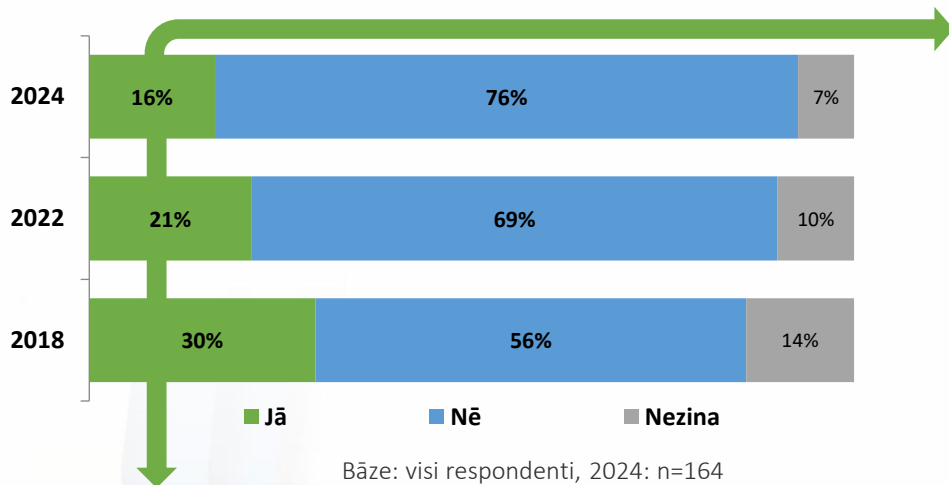

- Ir novērojis neētisku rīcību
- Nav novērojis neētisku rīcību
- Cita atbilde

Bāze: respondenti, kuriem ir bijusi saskare ar Konkurences padomes amatpersonu rīcību, veicot procesuālās darbības; 2024: n=14

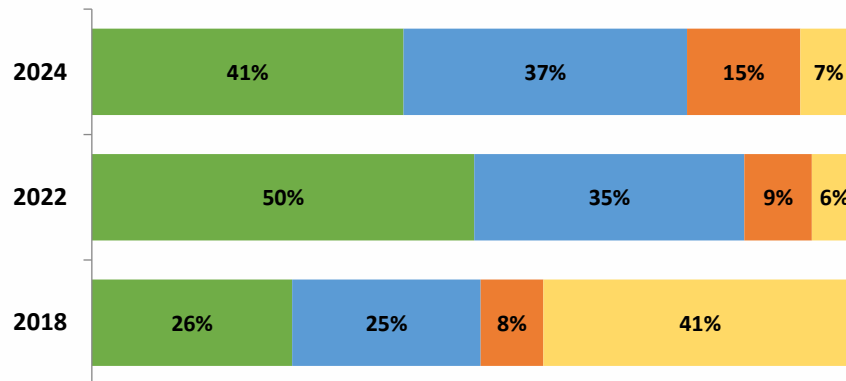
5.3. Sadarbības pieredze ar Konkurences padomi un tās vērtējums

Aptaujas jautājums: Vai Jūsu uzņēmums pēdējo trīs gadu laikā ir saņēmis informācijas pieprasījumus no Konkurences padomes?

Bāze: visi respondenti, 2024: n=164

Aptaujas jautājums: Cik viegli Jums bija sagatavot atbildes uz informācijas pieprasījumiem?

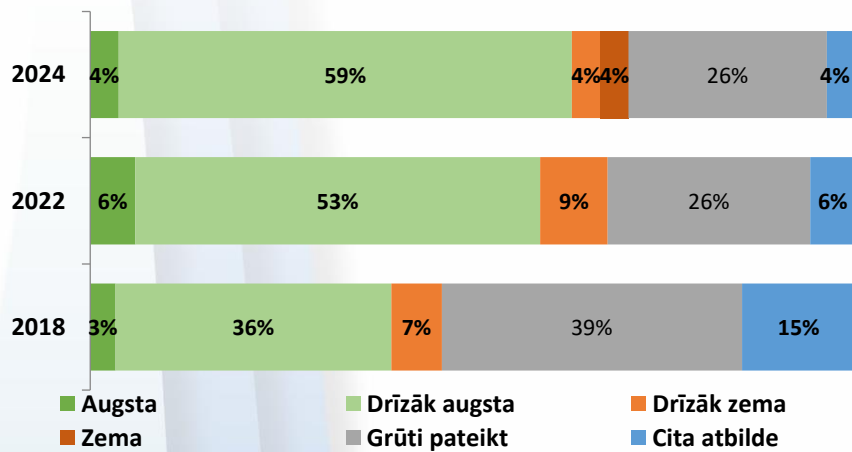
- **Sagatavot atbildes uz informācijas pieprasījumiem bija vienkārši, viegli un ātri**
- **Atbilžu sagatavošana prasīja ievērojamu resursu ieguldījumu, bet bija saprotams, ka pieprasītā informācija ir objektīvi nepieciešama KP darbā**
- **Sagatavot atbildes bija pārlietu apgrūtināši**
- **Cita atbilde**

Kā «cita atbilde» tika minētas:

- ✓ atbilžu sagatavošana bieži vien prasa ievērojamus resursus un iedziļināšanos problēmā, tās izpēti pirms sniegt pamatotu atbildi. Bieži vien atbildes sniegšanas termiņš tiek noteikts nesamērīgi īss;
- ✓ Neatceras.

Bāze: respondenti, kuri pēdējo trīs gadu laikā ir saņēmuši informācijas pieprasījumus no Konkurences padomes; 2024: n=27

Aptaujas jautājums: Kā Jūs vērtējat informācijas pieprasījumu satura kvalitāti?

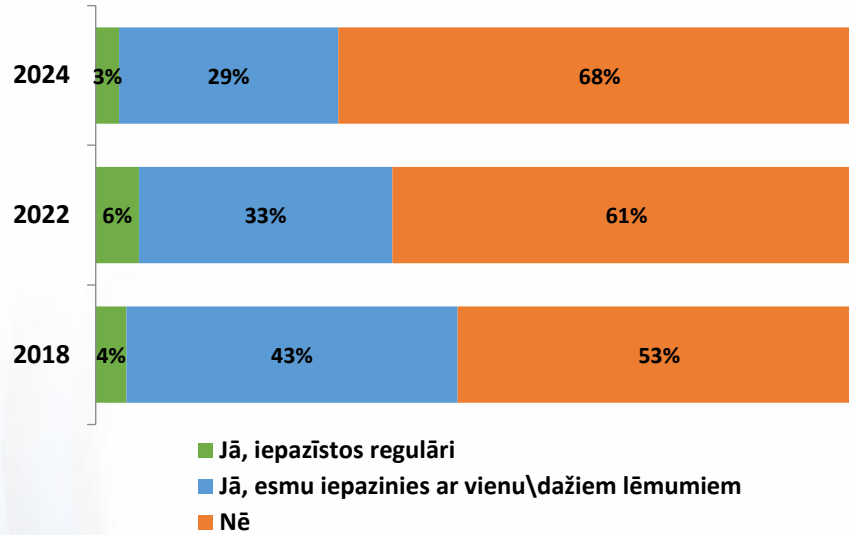
Kā «cita atbilde» tika minētas:

- ✓ Paļaujos, ka KP zina ko un kāpēc jautā.

5.4. Saskarsme ar Konkurences padomes lēmumiem un to kvalitātes vērtējums

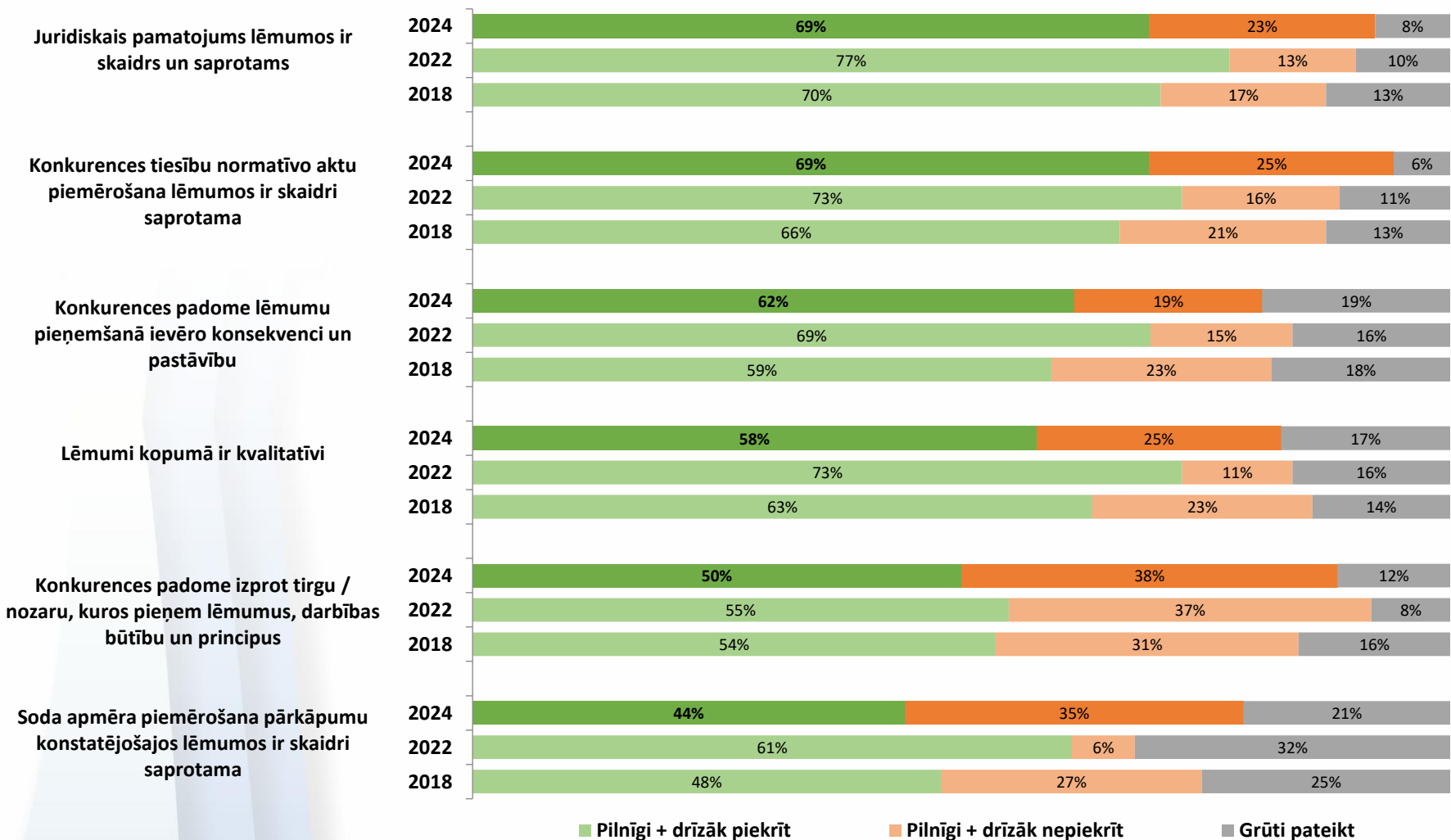
Aptaujas jautājums: Vai Jūs esat iepazinies ar Konkurences padomes pieņemtajiem lēmumiem?

Bāze: visi respondenti, 2024: n=164

5.4. Saskarsme ar Konkurences padomes lēmumiem un to kvalitātes vērtējums

Aptaujas jautājums: Lūdzu, novērtējiet Konkurences padomes pieņemto lēmumu kvalitāti?

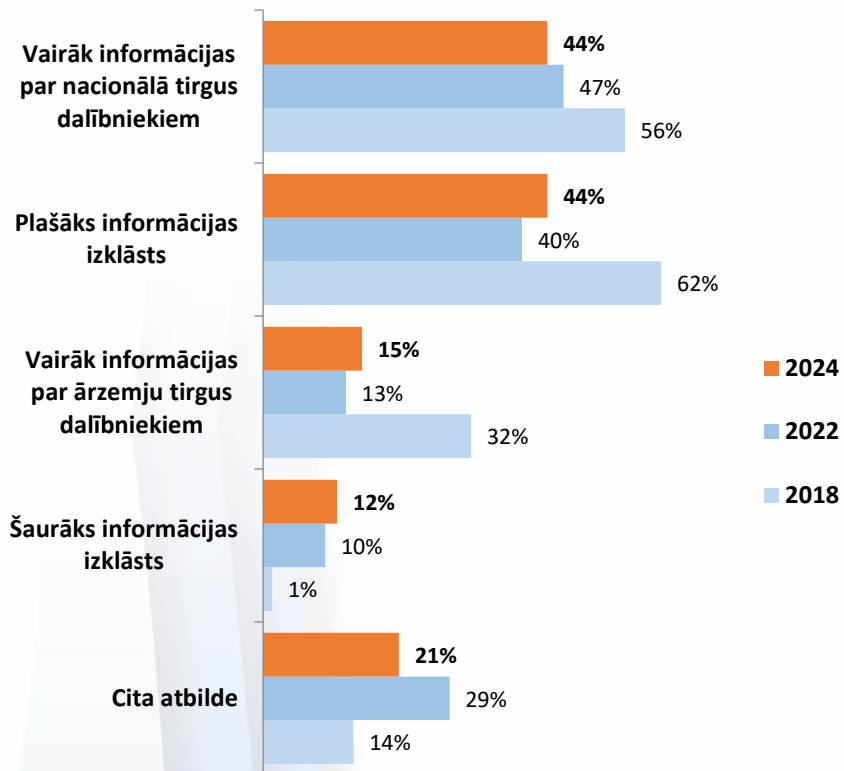
Bāze: respondenti, kuri ir iepazinušies ar Konkurences padomes lēmumiem; 2024: n=52

5.4. Saskarsme ar Konkurences padomes lēmumiem un to kvalitātes vērtējums

Aptaujas jautājums: Lūdzu, norādiet Jūsu ieteikumus, kādā veidā Konkurences padome varētu uzlabot pieņemto lēmumu kvalitāti?

Kā citas atbildes tika minētas:

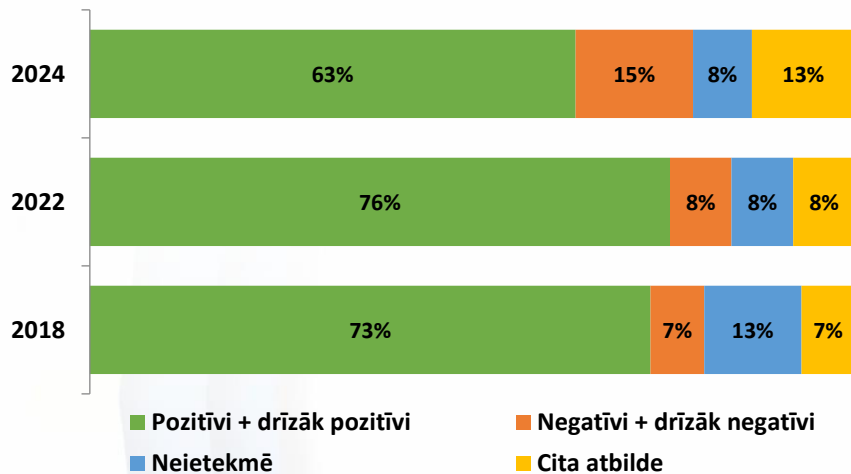
- ✓ Iedziļināties profesionālāk problēmā;
- ✓ Konkrētā tirgus lielāka izpēte un analīze;
- ✓ Nozares ekspertu iesaiste, lai labāk izprastu konkrēto tirgu;
- ✓ Pamatojumu kvalitāte un objektivitāte;
- ✓ Precīza argumentācija katram secinājumam;
- ✓ Vairāk iedziļināties pēc iespējas visos aspektos, vairāk organizēt sarunas un konsultācijas pirms lēmuma pieņemšanas;
- ✓ Vairāk izvērtēt pārkāpuma ekonomisko ietekmi uz konkrēto tirgu, patērētājiem;
- ✓ Vēlams vienkāršāks apraksts, lai saprastu arī tie, kuriem nav juridiskās zināšanas.

Bāze: respondenti, kuri ir iepazinušies ar Konkurences padomes lēmumiem; 2024: n=52

5.4. Saskarsme ar Konkurences padomes lēmumiem un to kvalitātes vērtējums

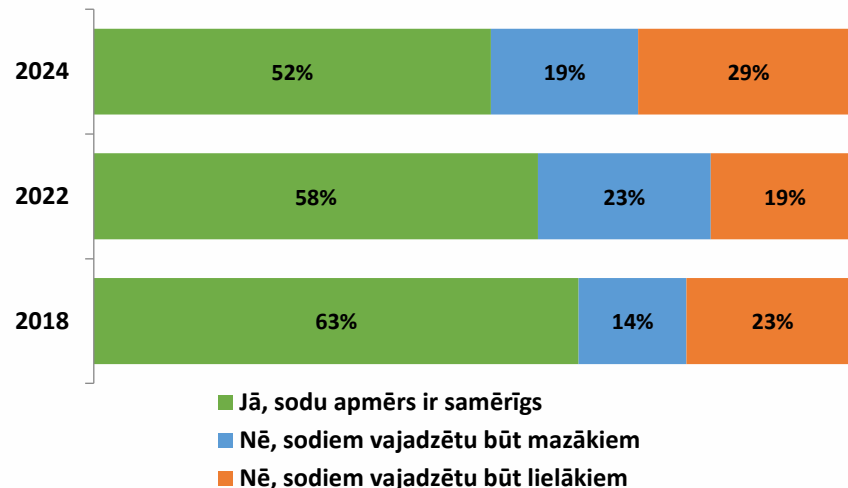
Aptaujas jautājums: Kā, Jūsaprāt, Konkurences padomes pieņemtie lēmumi ietekmē tirgu?

Kā citas atbildes tika minētas:

- ✓ atkarībā no tā, cik kurš lēmums ir pamatots;
- ✓ Kā kurā nozarē;
- ✓ Noteikti atšķirīgi, atkarībā no konkrētā tirgus. Un ietekme noteikti vērtējama ilgtermiņā;
- ✓ Padara tirgus dalībniekus slīpētākus;
- ✓ Rodas iespaids, ka KP darbības sekmē tikai ārvalstu uzņēmumu intereses Latvijā.

Aptaujas jautājums: Vai, Jūsaprāt, Konkurences padomes piemērotie sodu apmēri ir pietiekami samērīgi, lai preventīvā līmenī atturētu tirgus dalībniekus no konkurences tiesību pārkāpumu izdarīšanas?

Respondentu komentāri, kuru skatījumā sodiem vajadzētu būt mazākiem:

- ✓ sodi ir milzīgi un var radīt maksātnespēju;
- ✓ Lēmumiem jābūt pēc iespējas ātrāk, nevis pēc x gadiem pēc notikušā.

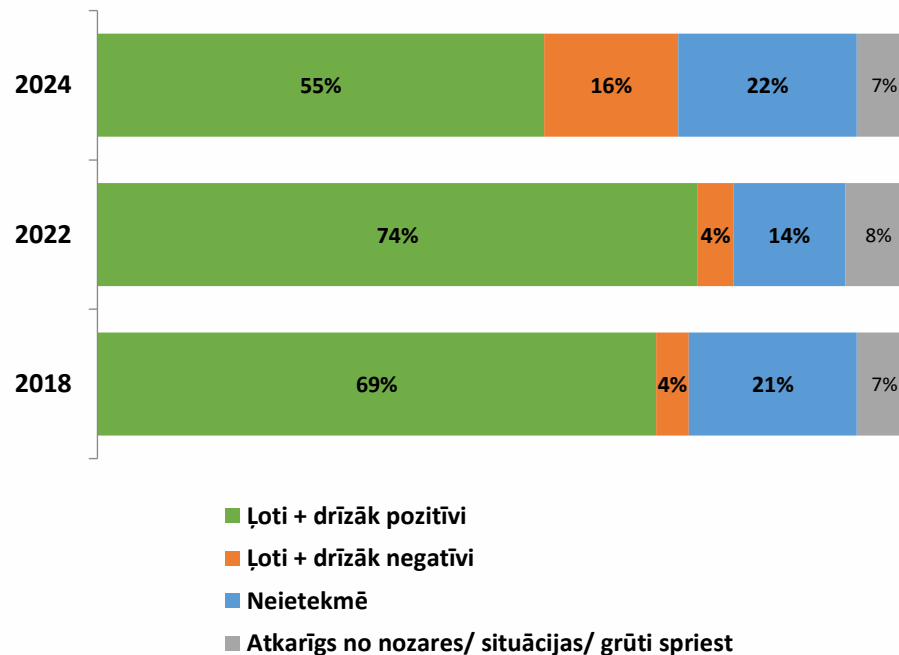
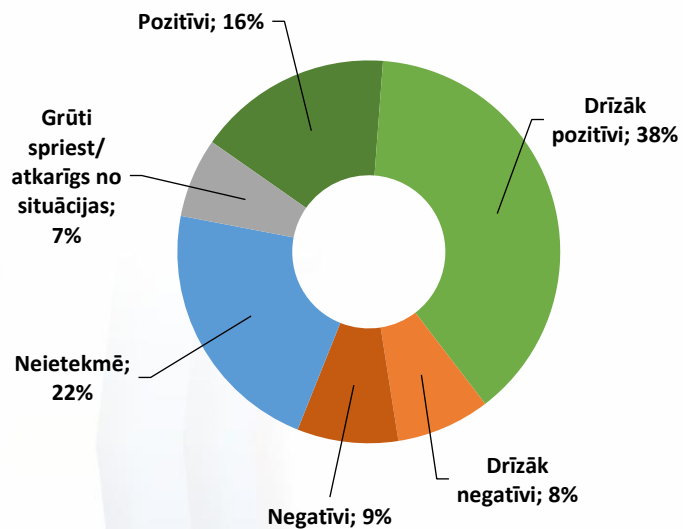
Respondentu komentāri, kuru skatījumā sodiem vajadzētu būt lielākiem:

- ✓ Sodi ir par maziem;
- ✓ Proporcionāli apgrozījumam.

Bāze: respondenti, kuri ir iepazinušies ar Konkurences padomes lēmumiem; 2024: n=52

5.5. Konkurences padomes darbības ietekme uz situāciju tirgos

Aptaujas jautājums: Kā, Jūsaprāt, Konkurences padomes darbība ietekmē konkurences situāciju tirgos?

Respondentu komentāri:

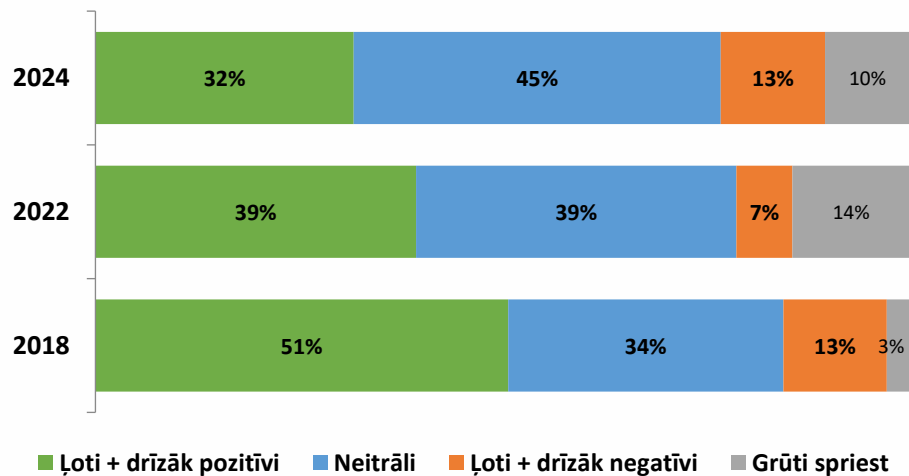
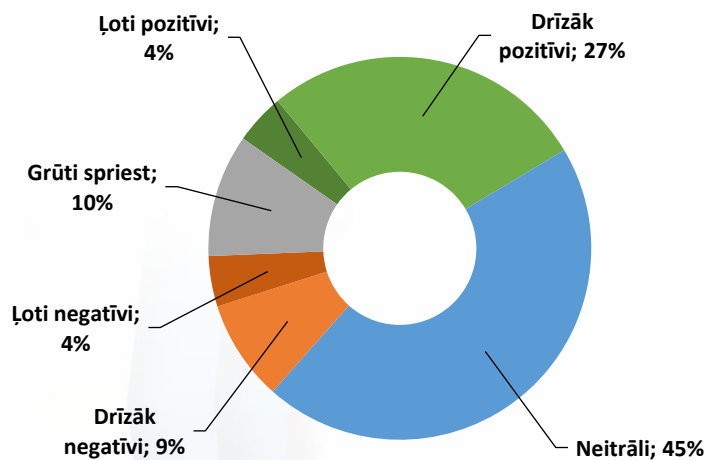
✓ Uzņēmumi vairāk mācās, kā "apiet" ierobežojumus, nevis, lai tos nepieļaut.

Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=164

5.6. Vispārējs Konkurences padomes darbības vērtējums

Aptaujas jautājums: Kā Jūs vērtējat Konkurences padomes darbību kopumā?

Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=164

5.7. Priekšlikumi Konkurences padomes darbības pilnveidei

Aptaujas jautājums: Lūdzu, norādiet Jūsu ieteikumus, kādā veidā Konkurences padome varētu uzlabot savas darbības kvalitāti!

Tika minētas šādas atbildes:

- ✓ Aktīvāk, biežāk un stingrāk iesaistīties konkurences neitralitātes nodrošināšanā, uzraugot pašvaldību kapitālsabiedrību nepamatotās darbības tirgū;
- ✓ Aicināt gan privātos uzņēmumus, gan valsts iestādes uz zoom lekcijām, lai iepazīstinātu ar KP lēmumiem un darbību;
- ✓ Atbilstu sagatavošana uz KP informācijas pieprasījumiem uzņēmumam rada papildu apgrūtinājumus;
- ✓ Beidzot pievērsties valsts un pašvaldību uzņēmumu darbības izskatīšanai. Citādi sanāk, ka privātais sektors maksā nodokļus, lai par šo nodokļos samaksāto naudu valsts un pašvaldību uzņēmumi varētu sevi uzturēt un konkurēt ar cenām ar privāto sektoru;
- ✓ Biežāk jāatgādina par sevi, jo īpaši par kādām programmām, piem., stendos veikalos vai iestādēs;
- ✓ Informēt uzņēmējus par KP darbu;
- ✓ Būt efektīvākiem;
- ✓ Būt neatkarīgiem no politikas;
- ✓ Būt objektīvai, neietekmējamai, paaugstināt kompetenci kvalitātes nodrošināšanai;
- ✓ Būt tuvāk tautai, sniegt vairāk informācijas televīzijā, presē, internetā;
- ✓ Būtu labi, ja sabiedrība būtu informēta par tiesībām un pienākumiem, vairāk šo lietu vajag popularizēt;
- ✓ Caur internetu un semināriem popularizēt;
- ✓ Darbojas efektīvi, atbilstoši savas kompetences robežām;
- ✓ Daudz aktīvāk pārbaudīt valsts un pašvaldību iepirkumus, degvielas tirgotājus, lielās komercbankas, angažētos ārstus;
- ✓ Domāju, ka Konkurences padome sastāv no ļoti kompetentiem darbiniekiem un darbojas augstā līmenī. Mans ieteikums - veikt vairāk izglītojošus pasākumus par iepriekš minētiem jautājumiem. Ja augstskola RISEBA kaut kādā veidā var palīdzēt, tad būsim priecīgi to darīt un mums tas ir svarīgi, jo mēs gatavojam nozaru speciālistus un uzņēmējdarbības vadītājus un līderus, un esam ieinteresēti ekonomiskās un garīgās labklājības veicināšanā Latvijā un pasaulē;
- ✓ Godīgi strādāt;
- ✓ Vairāk sniegt informāciju par KP darbību;
- ✓ Būt neatkarīgiem/objektīviem savās darbībās un lēmumos, neietekmējoties no atsevišķu tirgus spēlētāju pieprasījumiem un dominējošiem viedokļiem;
- ✓ Informēšanas aktivitātes par dažādām tēmām, informācijas apmaiņa;
- ✓ Informēt sabiedrību par savu darbu;

- ✓ Fundamentāli mainot attieksmi. Konkurences padome jau ir folklorizējusies ar savu policejisko pieeju un nemitīgajām aizdomām, un tās galveno mērķi visu aizliegt un nokaut jebkuru iniciatīvu jau saknē. Tāds nav konkurences regulējuma mērķis. Ir jāmaina pieeja no valsts pašnīcināšanās aktivitātēm uz to kā mēs varam attīstīties un sekmēt valsts konkurētspēju visos sektoros. Valsts sektora iesaiste uzņēmējdarbībā NAV nekas slikts. Nacionālās intereses NAV nekas slikts. ES institūcijas NEDOS ordeni KP par vietējo uzņēmēju apkarošanu. KP ir jāapzinās sava atbildība valsts attīstības veicināšanā.
- ✓ Nepieļaut nepamatoti zemas cenas publiskajos iepirkumos. Izskaut zemākās cenas principu iepirkumos;
- ✓ Ir būtiski vērtēt ne tikai iepirkumus par kuriem ir sūdzības, saņemti ziņojumi, bet arī brīvā pēc izvēles principa iepirkumus, vai tie atbilst sākotnējam mērķim, iepirkuma procedūrai un izpilde dabā atbilst iepirktajam.
- ✓ Ir jāizvērtē, kādēļ Lietuvā un Igaunijā medikamentu cenas ir daudzkārt zemākas. Pat 2 un 3 reizes zemāks. Es pēc ārstu izrakstītajiem medikamentiem braucu uz Lietuvu. Mans preparāts Latvijā maksā 15 euro, Lietuvā 5 euro. Mēs tiekam maldināti un apzagti.
- ✓ Īsa konstruktīva informācija medijos, par KP darbu un gala rezultātiem;
- ✓ Izdomāt rīku, ka ja kaut kas tiek atklāts, tad tas tiek arī realizēts. Kā viņš tiek sodīts vai kas notiek ar viņu?
- ✓ Izglītoties pašiem un izglītot uzņēmējus un iedzīvotājus par KP darbu un godīgas konkurences principiem;
- ✓ Izvērtēt šīs lietas no patērētāju puses, cik ļoti rezultāts ir vērst uz patērētāju. Vai rezultātā patērētājs ir ieguvējs?
- ✓ Jāietekmē būtu tirgus dalībnieki, jāmazina cenas vai jāveic izmaiņas cenās;
- ✓ Jāizskauž atpirkšanās iespēja (korupcija)
- ✓ Jāizsludina atlīdzība par informācijas nodošanu Konkurences padomei par negodprātīgu konkurenci uzņēmuma darbībā, darbinieki paši atnāks un pateiks visu informāciju KP
- ✓ Jāsāk strādāt reāli, lai ierēdņi strādātu efektīvāk ar mazākiem cilvēkresursu patēriņiem;
- ✓ Jāuzlabo komunikācija ar uzņēmējiem un sabiedrību, lai nebūtu priekšstats, ka KP neko nedara, tā nav vajadzīga, jo nav rezultāta;
- ✓ Komunikācija un sabiedrības informēšana par savu darbību;
- ✓ Priekš kam tas viss vajadzīgs?
- ✓ Nebūt politizētai
- ✓ Popularizēt Konkurences padomes darbību.

5.7. Priekšlikumi Konkurences padomes darbības pilnveidei

Aptaujas jautājums: Lūdzu, norādiet Jūsu ieteikumus, kādā veidā Konkurences padome varētu uzlabot savas darbības kvalitāti!

- ✓ Konkurences padomei atbilstoši LV likumdošanai nav iespēju ietekmēt valsts iestādes, ja tās kroplo konkurenci. Vismaz tāda ir mana sapratne. KP var tikai dot ieteikumus. Bet ja valsts iestādes vietā būtu privāta iestāde tad viss mainās (to var ietekmēt/sodīt utt.) un tas manuprāt nav adekvāti
- ✓ Konkurences padomei vajadzētu aktīvāk apkarot acīmredzamos karteljus degvielas, pārtikas un banku jomā, kur galvenās lomas spēlē ārvalstu uzņēmumi. Atrast juridisku pamatojumu vai iniciēt izmaiņas normatīvajos aktos, lai vērstos pret ārvalstu uzņēmumiem, kuri veic konkurences pārkāpumus, bet tā kā uzņēmumi nav reģistrēti Latvijā, Konkurences padomei nav tiesības piemērot naudas sodus šiem ārvalstu uzņēmumiem
- ✓ Kontrolēt monopolistus, neatļaut apvienoties vairākiem uzņēmumiem, lai pārņemtu lielāko tirgus daļu;
- ✓ KP JĀBŪT neatkarīgiem no politiskajām partijām. Uz KP jāaicina neatkarīgus ekonomistus-ekspertus no dažādām valstīm, tad varbūt būtu rezultāts;
- ✓ KP lēmumi par konkurences pārkāpumu konstatējumiem būtu jābūt drastiskiem, lai tirgus tiešām baidītos no attiecīgajiem pārkāpumiem;
- ✓ KP nedrīkst būt saistīta ar politiku un politikiem;
- ✓ Lai aktīvāk strādā un kontrolē lielākos tirgus spēlētājus, un cenas Latvija normalizē;
- ✓ Lai tā galvenā persona, kura augšā būtu pavisam neitrāla persona ar labu algu, kuru nevar iespaidot;
- ✓ Lai viņi pastāsta citiem, ko viņi tur dara, bez gudriem vārdiem un ar iecietību;
- ✓ Likt Konkurences padomē godīgus cilvēkus;
- ✓ Sniegt vairāk informācijas TV, radio vai sociālajos tīklos;
- ✓ Vajag algot profesionālus, kompetentus vadītājus, viņi izdarīs visu kā vajag;
- ✓ Nākt klajā ar informāciju par atmaskošanu, lai sabiedrība būtu informētāka par KP darbu;
- ✓ Novest līdz galam iesāktos procesus, un informēt par gala rezultātu, jo vairāk ir informācija par kāda procesa sākšanu, bet kā tur viss beidzas un vai tiek pierādīta vaina un saņemts sods, par to informācijas ir nepietiekami. Tad sabiedrība un uzņēmēji vairāk saprastu ko drīkst ko nedrīkst, kāds sods draud. diezgan ilgas tās tiesvedības notiek.
- ✓ pašvaldības iepirkumos (e iepirkumos)valda negodīga konkurence, to vajadzētu vairāk uzraudzīt, daudzi uzņēmumi nemaz šos konkursus nevar uzvarēt, jo tur nosacījumi pakārtoti pa labu dažām konkrētām firmām, vairāk vajadzētu atbalstīt vietējos ražotājus un radīt viņiem labvēlīgus darbības apstākļus
- ✓ Piedalīties dažādu nozaru konferencēs un informēt par saviem novērojumiem, ieteikumiem specifisko nozaru tirgus situācijas uzlabošanai;
- ✓ Strādāt tik pat kvalitatīvi un vēl vairāk.
- ✓ Piesaistīt profesionāļus-ekspertus, lai būtu efektīvāks rezultāts;
- ✓ Piesaistot ekspertus konkrētajā jomā;
- ✓ Plāšāku informāciju iedzīvotājiem par darbu un gala rezultātiem. Vairāk uzstāties TV, lai cilvēki ir vairāk informēti par lēmumiem un gala rezultātiem;
- ✓ Profesionāli iedzījināties problēmā;
- ✓ Publiskāku pieeju, un informāciju par rezultātu;
- ✓ Publiski sniegt vairāk informācijas;
- ✓ Reizēm rodas sajūta, ka valsts iestāžu darbinieki nav strādājuši attiecīgajā nozarē, kas var radīt nepareizu priekšstatu, jo prakse no teorijas mēdz atšķirties loģisku un praktisku apsvērumu dēļ.
- ✓ Rīkot vairāk seminārus un vairāk informētības vajag;
- ✓ Rīkoties ne tik daudz sodoši kā izglītojoši, it īpaši gadījumos, kad tiek konstatēts, ka nav notikusi apzināta un ļaunprātīga konkurences tiesību pārkāpšana, bet tā drīzāk radusies nesakārtotas likumdošanas dēļ, kas nonākusi pretrunā ar konkurences tiesībām un/ vai ES Dibināšanas līguma prasībām.
- ✓ Sākt strādāt;
- ✓ Samazināt personālu;
- ✓ Semināri, prezentācijas, lai uzņēmumi var vairāk iepazīties ar darbību un zināt savas tiesības labāk;
- ✓ Strādājot, veicot savus tiešos pienākumus;
- ✓ Trūkst informācijas par KP darbu.
- ✓ Uzdot uzrauginstītūcijām veikt lēmumu izpildi un sniegt atskaiti;
- ✓ Uzlabot komunikāciju ar sabiedrību. Protams un visdrīzāk savas tiesības un pienākumus KP izpilda, katra uzsāktā "projektā" lietā droši vien uzdevums izpildīts, tik sausais atlikums rada izbrīnu - ko tad izdarīja jēgpilnu KP, kādus mērķus sabiedrības labā izdarīja, ka valstī sabiedrībai kopumā uzlabojās apstākļi.
- ✓ Uzlabot likumu piemērošanu;
- ✓ Vairāk informācijas par sava darba rezultātiem;
- ✓ Vairāk bezmaksas informācijas sociālajos tīklos par KP darbu un rezultātiem;
- ✓ Vairāk informācijas par padarīto, lai saprastu ko dara;
- ✓ Vairāk informācijas publiskajā telpā, par rezultātiem. Vairāk juridiskās tiesības.
- ✓ Vairāk informēt mazos uzņēmumus kādas ir viņu tiesības, jo daudzi nezin visas savas tiesības. kas viņiem pienākas, par ko var cīnīties, kā sevi aizsargāt citu spēlētāju negodprātīgas konkurences gadījumos;
- ✓ Vairāk informēt sabiedrību par rezultātiem, lai saprastu, ko dara;
- ✓ Vairāk informēt sabiedrību par veiktajām aktivitātēm un darbībām;
- ✓ Vairāk informēt uzņēmējus, preventīvas darbības, nevis sodīšana.
- ✓ Piesaistot ekspertus konkrētajā jomā;

5.7. Priekšlikumi Konkurences padomes darbības pilnveidei

Aptaujas jautājums: Lūdzu, norādiet Jūsu ieteikumus, kādā veidā Konkurences padome varētu uzlabot savas darbības kvalitāti!

- ✓ Vairāk informēt sabiedrību, vairāk izvietot informāciju par savu darbu, komunicēt ar sabiedrību, jo patiesībā ļoti maz ko cilvēki zina par konkurences padomi un kā viņa strādā, kādas tieši funkcijas viņi pilda.
- ✓ Vairāk informēt sabiedrību par KP darbību, par negodīgu konkurenci un tiesībām;
- ✓ Vairāk jāpopularizē informācija, piem., internetā;
- ✓ Vairāk komunicēt ar uzņēmējiem;
- ✓ Vairāk konsultēt lielos tirgus dalībniekus, lai nekropļotu konkurenci tirgos.
- ✓ Vairāk kontrolēt valsts un pašvaldību uzņēmumus un esošos lielos spēlētājus;
- ✓ Vairāk nodrošināt godīgu konkurenci, lai visiem uzņēmumiem konkursos tiek nodrošināti vienādi noteikumi, bet to viņi nedara. Ir ļoti daudz sūdzību par KP darbu no uzņēmumiem tieši. Netiek nodrošinātas visiem uzņēmumiem vienādas iespējas konkursos.
- ✓ Vairāk operatīvo darbību un informācijas analīzes par Valsts akciju sabiedrību darbību, jau noslēgto iepirkumu līgumu izpildē, un rīkojot jaunus publiskos iepirkumus, lai ar savām administratīvajām darbībām un lēmumiem neradītu priekšrocības un konkurences kropļojumus attiecībā pret mazajiem tirgus dalībniekiem.
- ✓ Vairāk pievērst uzmanību tam, ka ļoti bieži kādi pakalpojumi tiek nepamatoti sadārdzināti. Šos jautājumus izskatīt padziļināti.
- ✓ Vairāk pievērsties publiskajam sektoram. Lielākas pilnvaras piešķirt, līdzcērtīgi Valsts ieņēmumu dienestam;
- ✓ Vairāk popularizēt savu darbību;
- ✓ Vairāk popularizēt Konkurences padomi, tās darbu;
- ✓ Vairāk publiska informēšana;
- ✓ Vairāk publiskas informācijas;
- ✓ Vairāk publiskas informācijas darba rezultātiem
- ✓ Vairāk publiskas informācijas par KP DARBU UN AKTIVITĀTĒM;
- ✓ Vairāk publiskas informācijas par KP darbu un darba rezultātiem;
- ✓ Vairāk publiski sniegt informāciju par savu darbu un rezultātiem;
- ✓ Vairāk sadarboties ar iedzīvotājiem, plašāk sniegt informāciju un saņemt informāciju no iedzīvotājiem;
- ✓ Vairāk sniegt publisko informāciju par KP darbu un darba gala rezultātiem;
- ✓ Vairāk sniegt publisku informāciju par saviem darbiem;
- ✓ Vairāk vajag informēt sabiedrību par to, ko KP vispār dara;
- ✓ Vairāk veikt reālus pasākumus negodīgas tirdzniecības prakses izskaušanai pārtikas nozarē (mazumtirdzniecības tīklu darbībā);
- ✓ Vajadzētu vairāk nodarboties ar monopolistiem. Cenām jāatbilst pakalpojumam;
- ✓ Vajadzētu vienkārši pasekot vienam objektam ne tikai no augšas, bet arī no apakšas, cik ļoti tas godīgi notiek;
- ✓ Vajag izlabot savu darbību, ņemot vērā likumus;
- ✓ Valstij piederošiem uzņēmumiem vajag vislielāko uzraudzību;
- ✓ Varētu proaktīvāk komunicēt ar uzņēmējiem;
- ✓ Popularizēt šo tēmu TV, citos medijos;
- ✓ Varētu vairāk informēt par savu darbību, jo īsti nezin ar ko KP nodarbojas, kādas ir īsti viņas pilnvaras
- ✓ Varētu vairāk informēt par savu darbu sabiedrību kopumā;
- ✓ Veidot kampaņu, lai iepazīstinātu iedzīvotājus ar KP DARBĪBU UN LĒMUMIEM;
- ✓ Viss labi;
- ✓ Paldies par darbu.

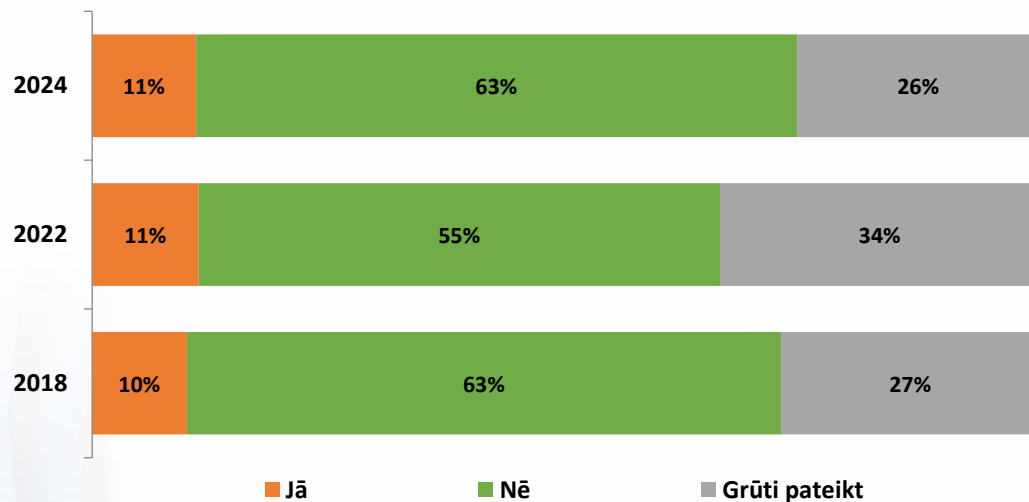
6. Konkurences tiesību pārkāpumi, «Iecietības programma»

Iespējamība iesaistīties konkurences pārkāpumā

Aptaujas jautājums: Vai Jūs atbalstītu iesaistīšanos konkurences pārkāpumā, ja zinātu, ka tādēļ patērētājiem paaugstinātos cenas, bet Jums/Jūsu uzņēmumam tas dotu papildu peļņu?

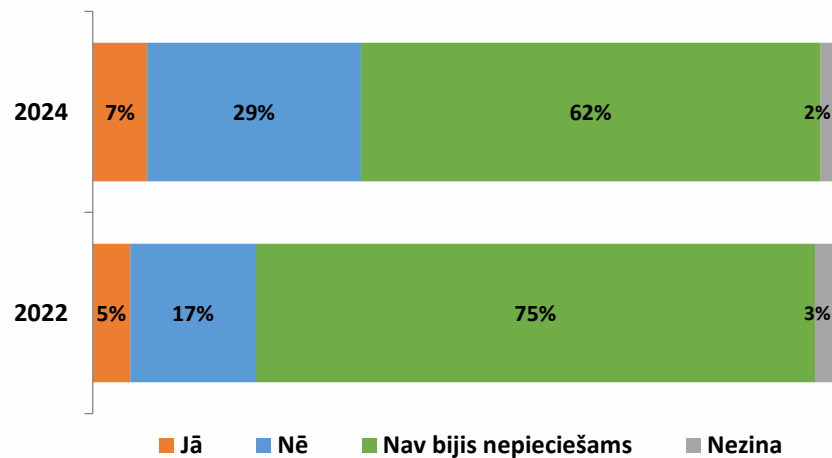
Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=164

Konkurences tiesību pārkāpumi

Aptaujas jautājums: Vai esat informēti, ka jebkuras personas, kas cietušas no konkurences tiesību pārkāpumiem, ir tiesīgas piedzīt sev radušos zaudējumus?

Aptaujas jautājums: Vai esat izskatījuši iespēju piedzīt zaudējumus, kas Jums radušies no citu tirgus dalībnieku īstenotajiem konkurences tiesību pārkāpumiem?

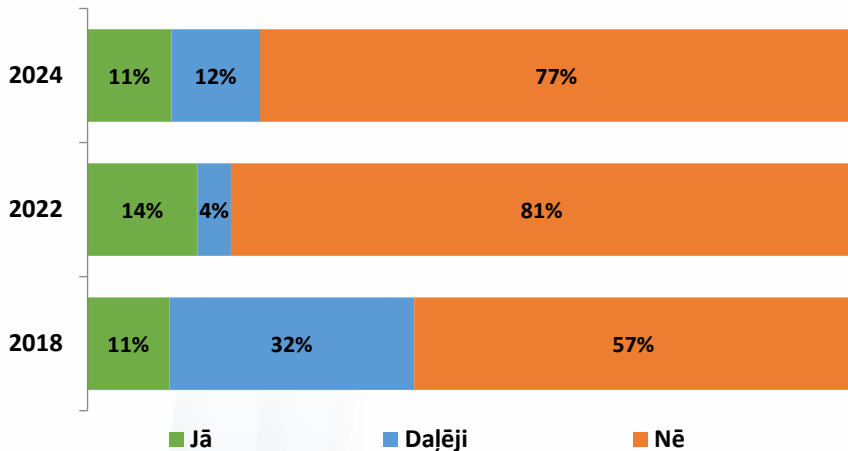

Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=164

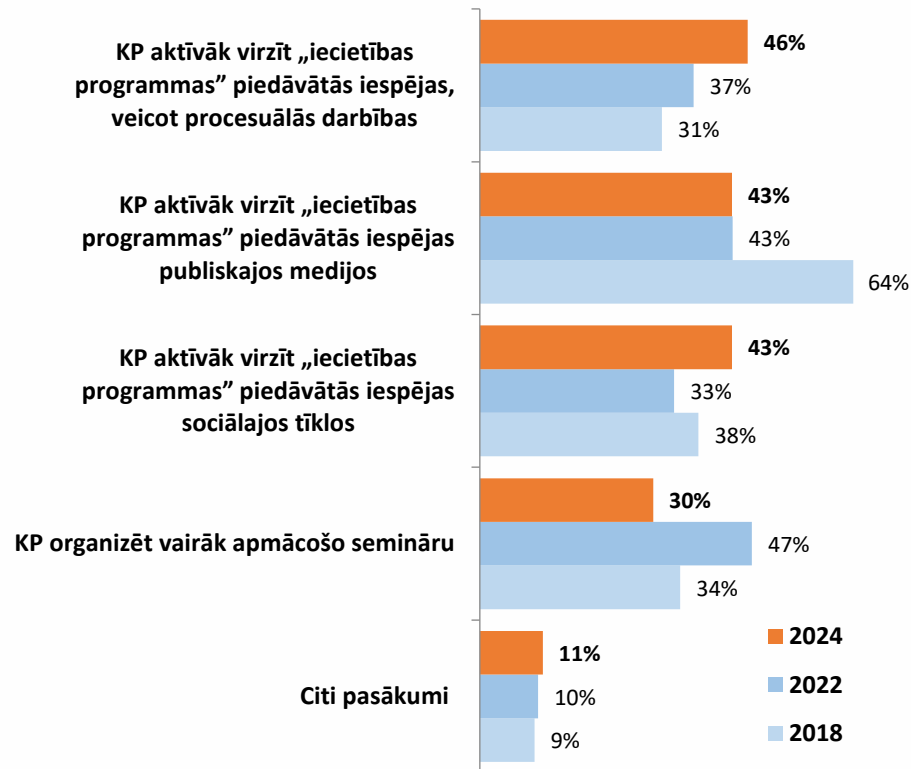
«Iecietības programma» - atpazīstamība un veicinošie faktori

Aptaujas jautājums: Vai Jūs zināt, kas ir „ieciētības programma” konkurences politikas īstenošanas ietvaros?

Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=164

Aptaujas jautājums: Kādi pasākumi, Jūsaprāt, KP būtu veicami, lai Latvijā darbotos „ieciētības programma”?

Kā citi pasākumi tika minēti:

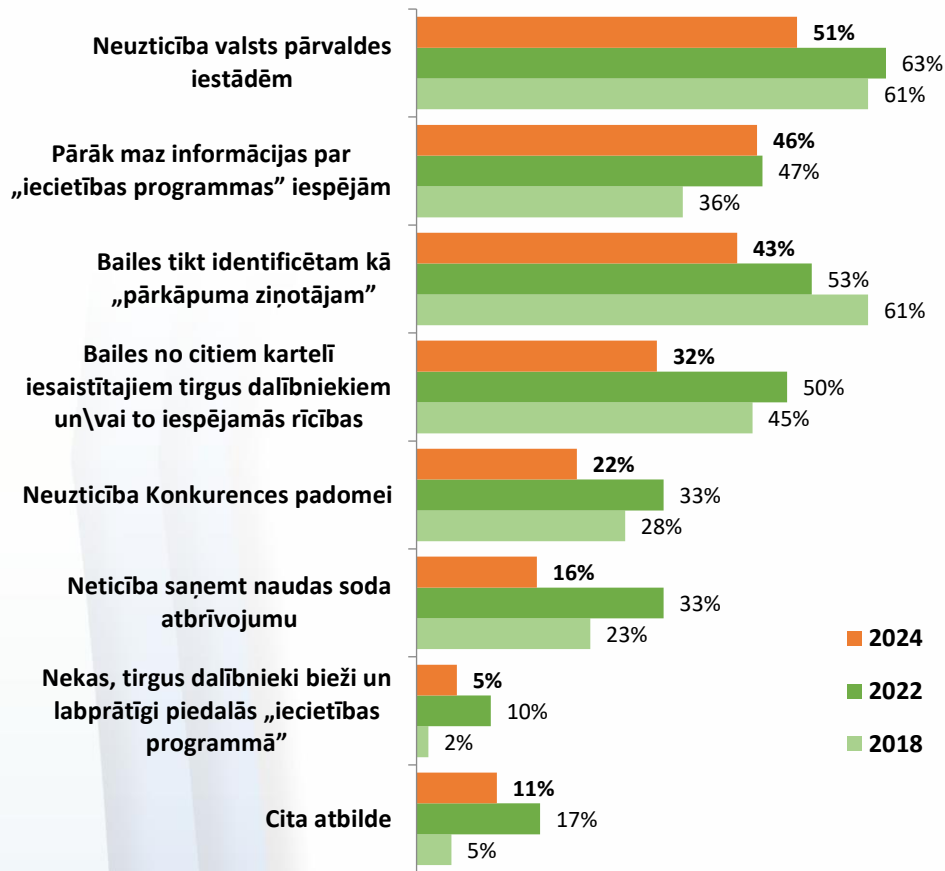
- ✓ labās prakses piemēru publicēšana;
- ✓ lielākas atlaides programmas dalībniekiem;
- ✓ visi pasākumi kompleksi.

Bāze: respondenti, kuri zināja par «ieciētības programmu»; 2024: n=37

«Iecietības programma» - iespējamās barjeras

Aptaujas jautājums: Kas, Jūsuprāt, tirgus dalībniekus attur pieteikties uz „Iecietības programmu”?

Kā citas atbildes tika minētas:

- ✓ Bailes, ka citi tirgus dalībnieki nevēlēsies vairāk sadarboties;
- ✓ Kamēr nenokļū, tas nav izdevīgi;
- ✓ Tas, kad konstatē, ka kāds ir "atbrīvots" no soda, tad faktiski liekas tā, ka viņš piespiests to izdarīt, nevis tiešām apzinīgi nonāca pie šādas darbības "pareizības";
- ✓ Valsts pārvaldes attieksmes maiņa.

Bāze: respondenti, kuri zināja par «Iecietības programmu»; 2024: n=37

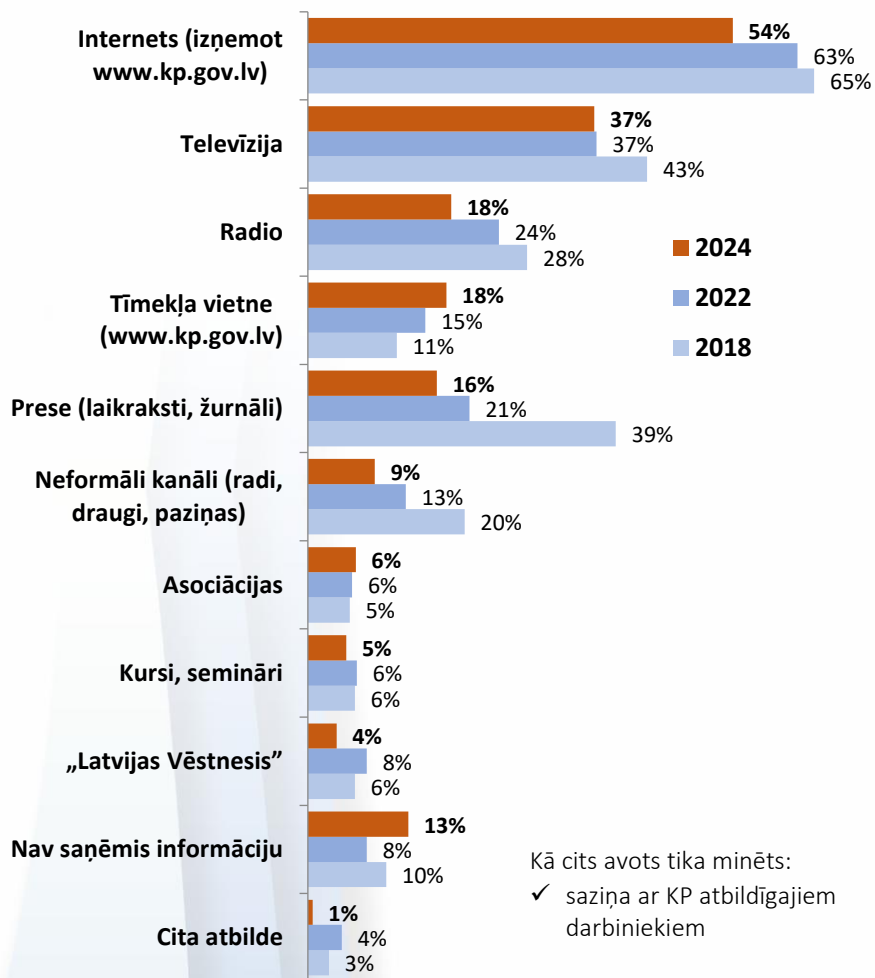

7. Informācijas avoti un informatīvās aktivitātes

Nozīmīgākie informācijas avoti par KP un informatīvo aktivitāšu vērtējums

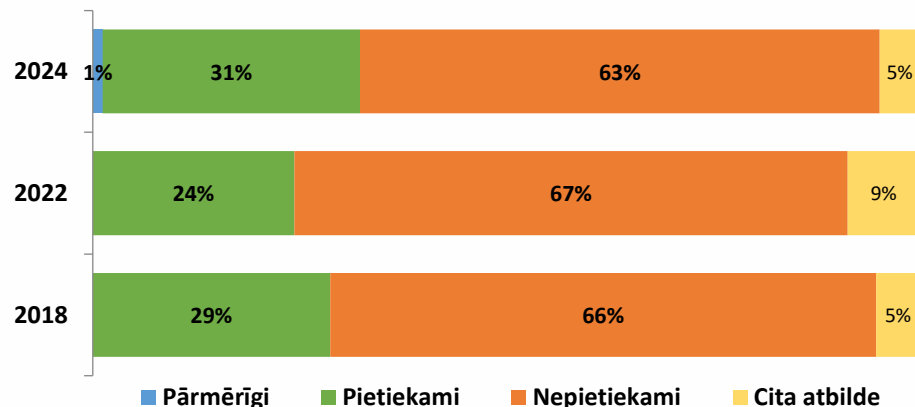
Aptaujas jautājums: Kur Jūs parasti gūstat informāciju par Konkurences padomi un tās darbību?

Kā cits avots tika minēts:
 ✓ saziņa ar KP atbildīgajiem darbiniekiem

Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=164

Aptaujas jautājums: Vai, Jūsprāt, Konkurences padome pietiekami informē sabiedrību par savām aktivitātēm (piemēram, pieņemtajiem lēmumiem, savu praksi, tiesību normu interpretāciju, utt.)?

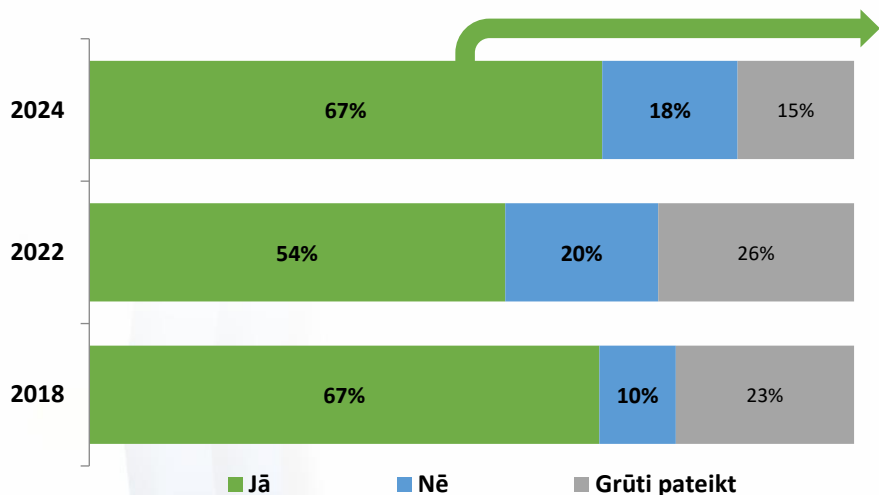
Kā cita atbilde tika minēta:

- ✓ Ja KP pat informē sabiedrību, tad parasti tas ir novēloti, jo notikumus, kurus izmeklē KP attiecas uz pagātni vairākus gadus atpakaļ un ir zudusi aktualitāte un nav skaidrs, kas pozitīvs "parastajam" cilvēkam būs no tā.

Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=164

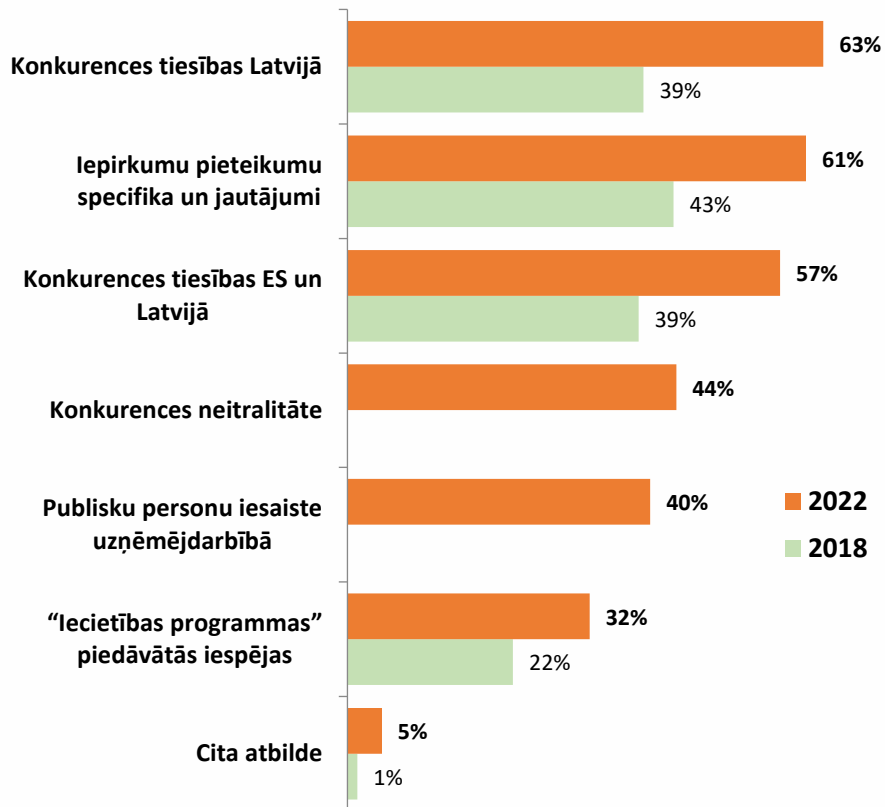
Konkurences padomes informatīvās aktivitātes

Aptaujas jautājums: Vai, Jūsaprāt, Konkurences padomei būtu lietderīgi organizēt seminārus, konferences vai sniegt prezentācijas par konkurences tiesību jautājumiem?

Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=164

Aptaujas jautājums: Kādas tēmas Jūsaprāt, tajās būtu ietveramas?

Kā citas atbildes tika minētas:

- ✓ Darba rokas, kur un kā labāk tās atrast
- ✓ KP darbojas valsts iestāžu kopumā, secīgi jāveido uzticība valsts iestādēm, tam, nodokļu maksājumi tiek iztērēti atbilstoši tiesību normām, jēgpilni/lietderīgi utt.
- ✓ Par rīcībām, kā uzņēmēji var iesaistīties kopējās konkurences uzlabošanā.

Bāze: respondenti, kuru skatījumā Konkurences padomei būtu lietderīgi organizēt seminārus, konferences vai sniegt prezentācijas par konkurences tiesību jautājumiem; 2024: n=110

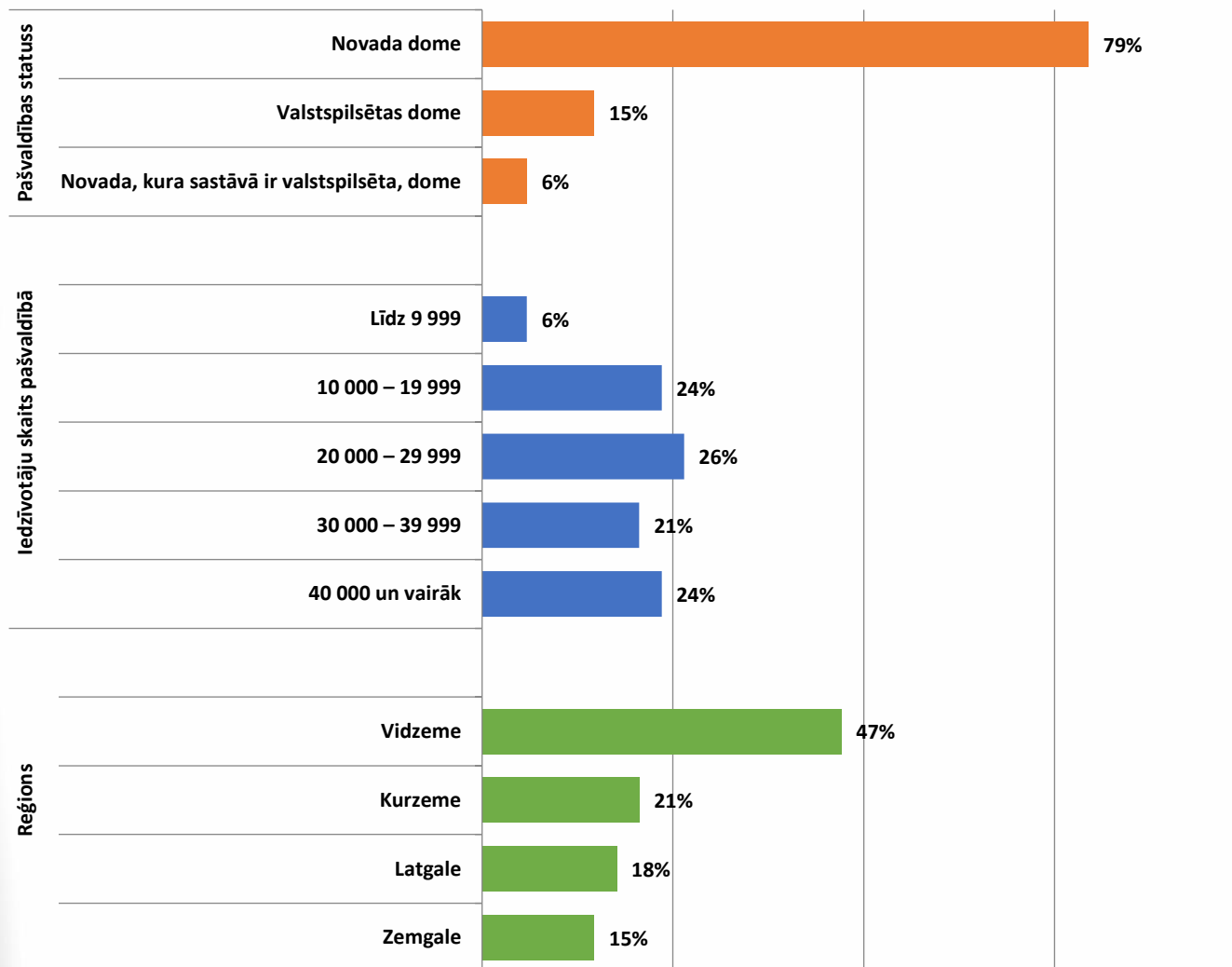
VI. Pašvaldību aptaujas rezultāti

1. Izlases sadalījums

1. Pašvaldību izlases sadalījums

Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=34

2. Kopsavilkums

Saskaņā ar pašvaldību aptaujas rezultātiem:

- ✓ Pašvaldības ir viena no Konkurences padomi pozitīvāk vērtējošajām mērķa grupām. Salīdzinājumā ar iepriekšējiem pētījumiem, šogad vērojamas pozitīvas tendences – kopumā uzlabojas pašvaldību informētība par konkurences jautājumiem, pozitīvāks kļuvis Konkurences padomes darbības vērtējums.
- ✓ Konkurences padomes darbību kopumā pozitīvi vērtēja 71% (+8% salīdzinājumā ar 2022.g.) pašvaldību, 21% (-12% salīdzinājumā ar 2022.g.) to raksturoja neitrāli, kritisku vērtējumu nebija.
- ✓ Konkurences padomes darbības ietekmi uz konkurences situāciju tirgos pozitīvi vērtēja trīs ceturtdaļas (76%; -17% salīdzinājumā ar 2022.g.) pašvaldību, kritisks vērtējums netika sniegts ne reizi.
- ✓ Pašvaldību skatījumā nozares ar konkurences problēmām, kur Konkurences padomei būtu jāpievērš pastiprināta uzmanība, ir:
  - Būvniecība (būvniecības pakalpojumi, būvmateriālu ražošana / izplatīšana u.c.) (minēja 71% aptaujāto pašvaldību pārstāvju);
  - Atkritumu apsaimniekošana (minēja 50% respondentu).
- ✓ Kā prioritārie Konkurences padomes uzdevumi pārliecinoši visbiežāk (nosauca lielākā daļa pašvaldību pārstāvju) tika nosaukti:
  - Jāvēršas pret uzņēmumu aizliegtām vienošanām par cenu, tirgus sadali vai sarunātiem iepirkumiem (minēja 85% respondentu);
  - Jāvēršas pret lielajiem uzņēmumiem, kuri ļaunprātīgi izmanto savu tirgus varu (minēja 74%).
- ✓ 44% (-9% salīdzinājumā ar 2022.g.) pašvaldību uzskata, ka Konkurences padome problēmas iepriekš minētajos jautājumos risina/ uzrauga pietiekami. 38% (-2% salīdzinājumā ar 2022.g.) respondentu sniedza pretēju viedokli, uzskatot, ka Konkurences padome to dara nepietiekami. Šogad parādījies jauns viedoklis – 6% pašvaldību aptaujas dalībnieku skatījumā Konkurences padome nozares problēmas risina/ uzrauga pārmērīgi.
- ✓ Pašvaldībās pieaugusi saskarsme ar informāciju par Konkurences padomes darbu. Pēdējā gada laikā kādu informāciju par Latvijas Konkurences padomi ir dzirdējuši/ saņēmuši 85% (+22% salīdzinājumā ar 2022.g.) aptaujas dalībnieku. Visbiežāk šī informācija bija par atklātu pārkāpumu, apvienošanās izvērtēšanu vai publiskas personas līdzdalības kapitālsabiedrībā pārvērtēšanu.

- ✓ Tieša sadarbība ar Konkurences padomi ir bijusi nes daudz vairāk kā pusei (53%; -27% salīdzinājumā ar 2022.g.) aptaujāto pašvaldību pārstāvju. Biežāk minētie saskarsmes iemesli - līdzdalības kapitālsabiedrībā pārvērtēšana, dalība seminārā vai saņemts Konkurences padomes viedoklis/ iebildums.
- ✓ Līdzīgi kā 2022.g., arī šogad pēc visiem kritērijiem sadarbība ar Konkurences padomi vairākumā gadījumu vērtēta pozitīvi. Kritiski visbiežāk (22% gadījumu) tika vērtēta Konkurences padomes objektivitāte lēmumu pieņemšanā.
- ✓ Būtiski pieaudzis (līdz 50%; +20% salīdzinājumā ar 2022.g.) to pašvaldību īpatsvars, kas pēdējo trīs gadu laikā ir saņēmušas informācijas pieprasījumus no Konkurences padomes. Informācijas pieprasījumu satura kvalitāte visos gadījumos tika raksturota kā kopumā augsta. Par atbilžu sagatavošanu visbiežāk (65% gadījumu) tika pausts viedoklis, ka tā prasīja ievērojamu resursu ieguldījumu, bet bija saprotams, ka pieprasītā informācija ir objektīvi nepieciešama Konkurences padomes darbā.
- ✓ Vairāk nekā 70% aptaujāto pašvaldību pārstāvju pozitīvi vērtēja Konkurences padomes sniegto viedokļu (atzinumu) kvalitāti pēc visiem aptaujā iekļautajiem kritērijiem. Respondentu skatījumā Konkurences padomei savos atzinumos vēlams būtu vairāk analizēt pašvaldību viedokli.
- ✓ Ar katru aptauju pieaug pašvaldību pārstāvju īpatsvars, kuri ir iepazinušies ar Konkurences padomes lēmumiem. Šogad ar kādiem Konkurences padomes pieņemtajiem lēmumiem ir iepazinušies 80% (+4% salīdzinājumā ar 2022.g.) respondentu, regulāri to dara 6% (-7% salīdzinājumā ar 2022.g.) aptaujāto.
- ✓ Līdzīgi kā 2022.g., arī šogad pašvaldības Konkurences padomes pieņemto lēmumu kvalitāti pēc visiem kritērijiem vērtēja galvenokārt pozitīvi. Vienīgais aspekts, ko vairāk nekā 20% pašvaldību pārstāvju vērtēja kritiski, ir:
  - Soda apmēra piemērošana pārkāpumu konstatējošajos lēmumos ir skaidri saprotama (kritiski vērtēja 26%, pozitīvi – 63% respondentu).
- ✓ Pārlicinoši pozitīvi tika vērtēta Konkurences padomes pieņemto lēmumu ietekme uz tirgu, kā arī Konkurences padomes piemērotie sodu apmēri:
  - Konkurences padomes pieņemto lēmumu ietekmi uz tirgu pozitīvi vērtēja 81% (-6% salīdzinājumā ar 2022.g.) pašvaldību. Negatīvi Konkurences padomes ietekme uz tirgu netika vērtēta ne reizi, 11% respondentu pauda viedokli, ka Konkurences padome tirgu neietekmē;
  - Konkurences padomes piemērotos sodu apmērus kā samērīgus vērtēja 74% (-17% salīdzinājumā ar 2022.g.) aptaujāto pašvaldību. Pēc 22% (+13% salīdzinājumā ar 2022.g.) respondentu domām sodiem vajadzētu būt lielākiem, savukārt 4% (+4% salīdzinājumā ar 2022.g.) aptaujas dalībnieku skatījumā tiem vajadzētu būt mazākiem.

- ✓ Līdzīgi kā iepriekšējos pētījumos, arī šogad pārlicinoši biežāk minētie ieteikumi, kādā veidā Konkurences padome varētu uzlabot pieņemto lēmumu kvalitāti, ir:
  - Plašāks informācijas izklāsts (minēja 44% pašvaldību pārstāvju, kuri ir iepazinušies ar Konkurences padomes lēmumiem; -34% salīdzinājumā ar 2022.g.).
  - Vairāk informācijas par nacionālā tirgus dalībniekiem (nosauca 41% respondentu; +6% salīdzinājumā ar 2022.g.);
- ✓ Vairāk nekā trīs ceturtdaļas pašvaldību aptaujas dalībnieku ir informēti gandrīz par visiem godīgas konkurences principiem tirgū. Vienīgais aspekts, par kuru vairākums respondentu nebija informēti, ir:
  - Uzņēmumi, kas pirmie informējuši Konkurences padomi par izdarīto konkurences pārkāpumu, saņem atbrīvojumu no naudas soda (par to ir informēti 47% pētījuma dalībnieku).
- ✓ Mazinās pašvaldību pārstāvju īpatsvars, kuri pieļāva iespēju iesaistīties konkurences pārkāpumā, lai uzņēmumam tas dotu papildu peļņu. Šogad šādu iespēju pieļāva 3% (-7% salīdzinājumā ar 2022.g.) pētījuma dalībnieku.
- ✓ Pieaudzis ir pašvaldību pārstāvju īpatsvars, kuri ir informēti, ka jebkuras personas, kas cietušas no konkurences tiesību pārkāpumiem, ir tiesīgas piedzīt sev radušos zaudējumus, šogad sasniedzot 62% (+12% salīdzinājumā ar 2022.g.). 18% (+11% salīdzinājumā ar 2022.g.) pašvaldību ir izskatījuši iespēju piedzīt zaudējumus, kas radušies no citu tirgus dalībnieku īstenotajiem konkurences tiesību pārkāpumiem.
- ✓ Līdzīgi kā iepriekš, arī šogad par jēdzienu konkurences neitralitāte ir dzirdējuši trīs ceturtdaļas pašvaldību aptaujas dalībnieku. Būtiski pieaudzis (līdz 15%; +12% salīdzinājumā ar 2022.g.) pašvaldību īpatsvars, kuras ir saskārušās ar konkurences neitralitātes principa pārkāpumu.
- ✓ Nozīmīgākie informācijas kanāli, kur parasti tiek gūta informācija par Konkurences padomi un tās darbību, ir tradicionālie mediju resursi – internets (minēja 65% respondentu), televīzija (56%), prese (50%), kā arī kursi, semināri (41%) un Konkurences padomes tīmekļa vietne www.kp.gov.lv (41%).
- ✓ Pašvaldību grupā nedaudz kritiskāks kļuvis Konkurences padomes darba ar sabiedrību vērtējums. Tomēr šogad vēl aizvien vairākums (56%; -21% salīdzinājumā ar 2022.g.) pašvaldību pārstāvju puda viedokli, ka Konkurences padome pietiekami informē sabiedrību par savām aktivitātēm (piemēram, pieņemtajiem lēmumiem, savu praksi, tiesību normu interpretāciju, utt.). Pretējās domās (Konkurences padome nepietiekami informē sabiedrību) bija 41% (+24% salīdzinājumā ar 2022.g.) aptaujas dalībnieku.

- ✓ Turpina pieaugt interese par Konkurences padomes semināriem, konferencēm, prezentācijām. Divas trešdaļas (68%; +5% salīdzinājumā ar 2022.g.) pašvaldību aptaujas dalībnieku pārstāvēja viedokli, ka Konkurences padomei būtu lietderīgi organizēt seminārus, konferences vai sniegt prezentācijas par konkurences tiesību jautājumiem. Respondentu skatījumā šādi semināri būtu aktuāli pašvaldību darbiniekiem un uzņēmējiem. Visbiežāk interese tika pausta par šādām tēmām:
- Iepirkumu pieteikumu specifika un jautājumi (interesē 96% respondentu, kuru skatījumā Konkurences padomei būtu lietderīgi organizēt seminārus, konferences vai sniegt prezentācijas par konkurences tiesību jautājumiem);
  - Konkurences neitralitāte (83%);
  - Publisku personu iesaiste uzņēmējdarbībā (70%);
  - Konkurences tiesības Latvijā (57%).

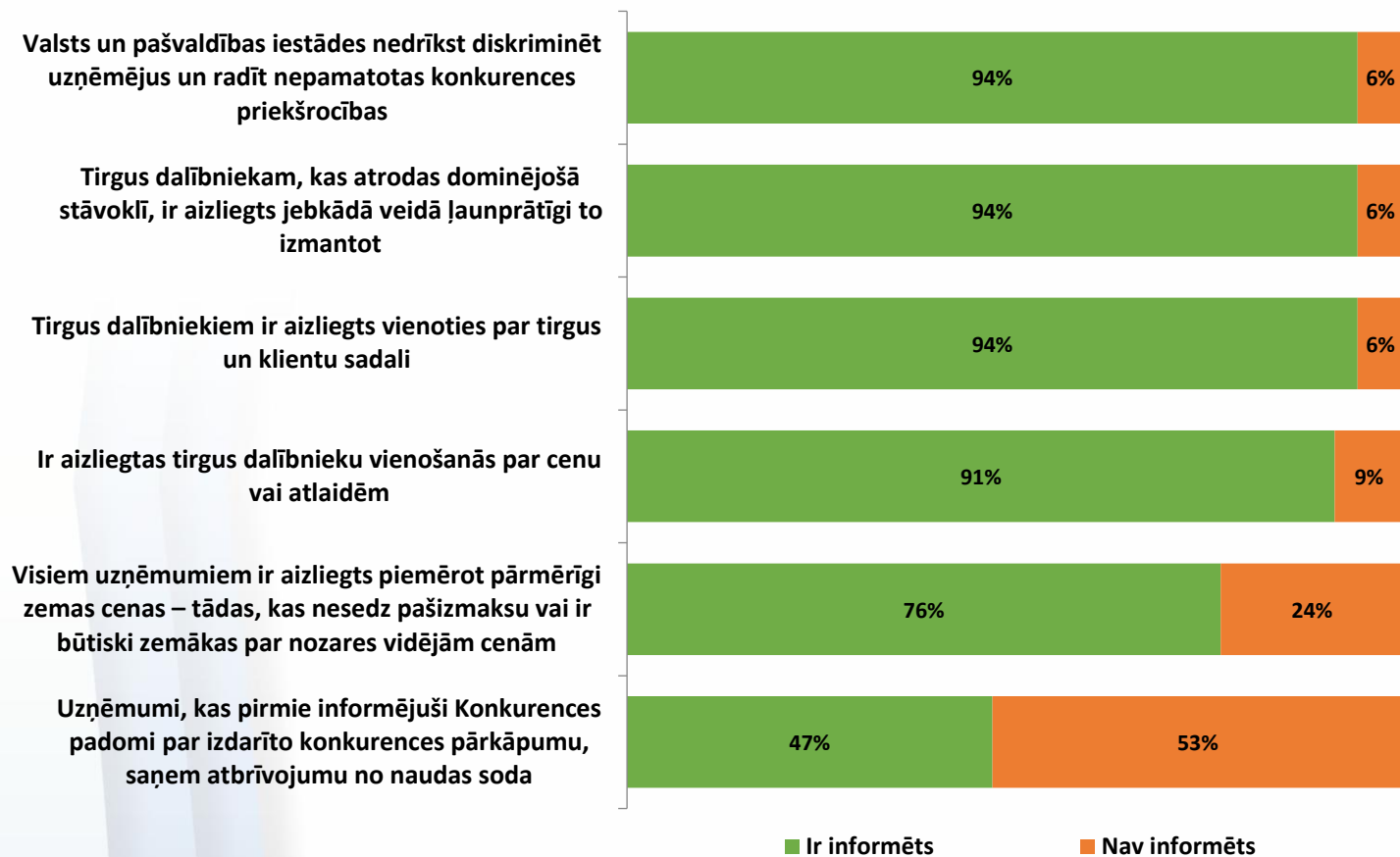

3. Informētība par konkurences tiesību regulējumu Latvijā

3. Informētība par konkurences tiesību regulējumu Latvijā

Aptaujas jautājums: Vai Jūs esat vai neesat informēts par katru no tālāk norādītajiem godīgas konkurences principiem tirgū?

Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2022: n=34

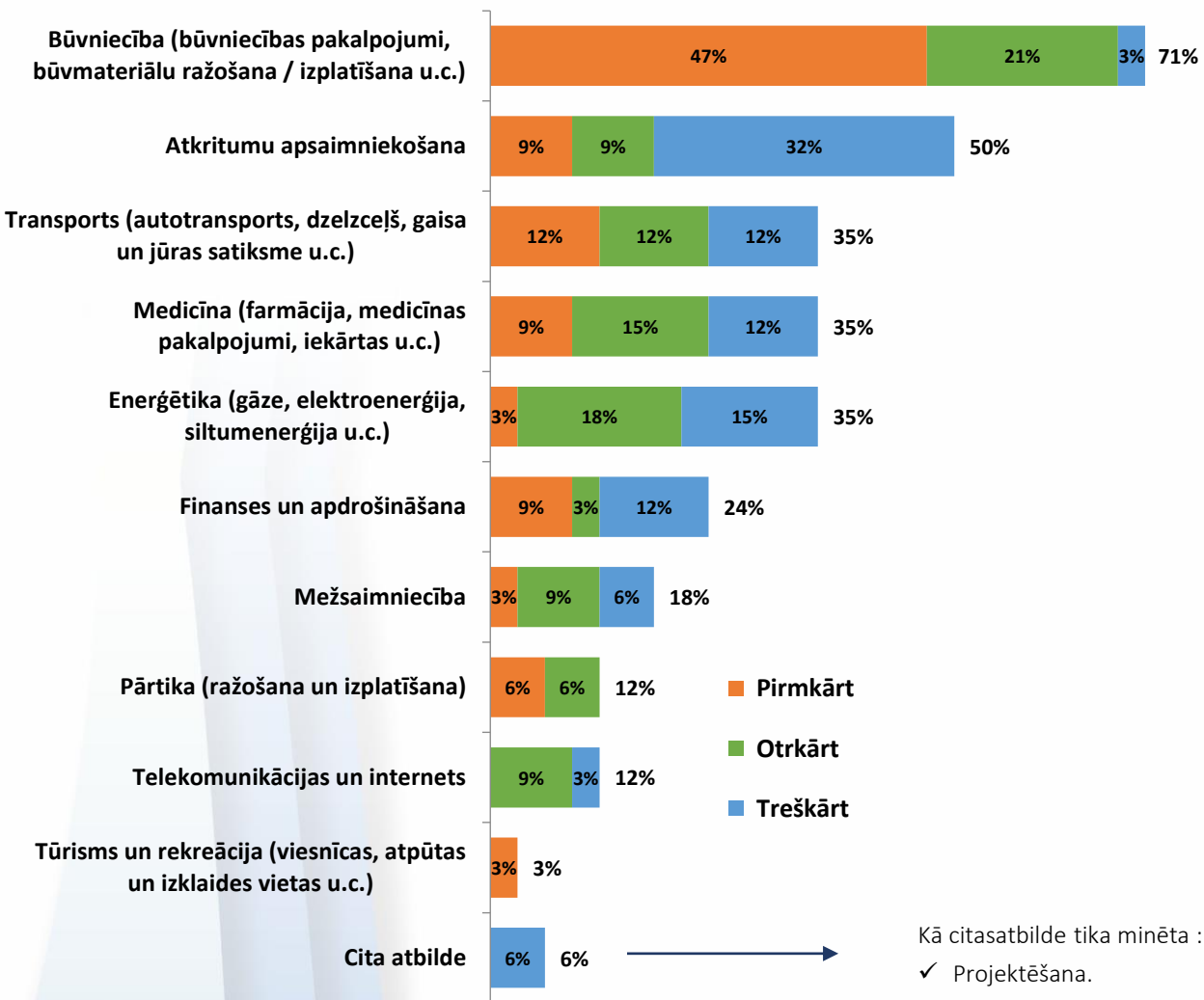

4. Konkurences problēmas dažādās nozarēs

4. Konkurences problēmas dažādās nozarēs

Aptaujas jautājums: Kādās trīs nozarēs, Jūsaprāt, ir konkurences problēmas, kurām Konkurences padomei būtu jāpievērš pastiprināta uzmanība?

Bāze: visi respondenti; 2024: n=34

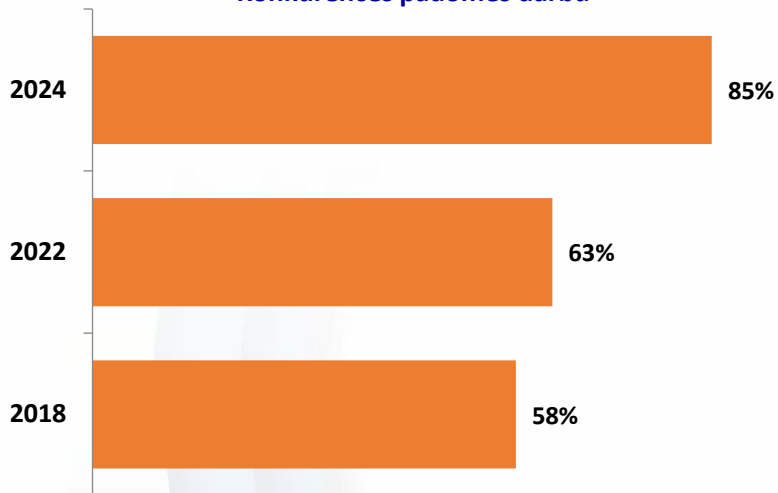
5. Saskaņ�mes pieredze ar Konkurences padomi un tās darbības vērtējums

5.1. Saskarsme ar informāciju par Konkurences padomes darbu

Aptaujas jautājums: Vai esat pēdējā gada laikā dzirdējis/ saņēmis informāciju par Konkurences padomes darbu?

Ir dzirdējis/ saņēmis informāciju par Konkurences padomes darbu

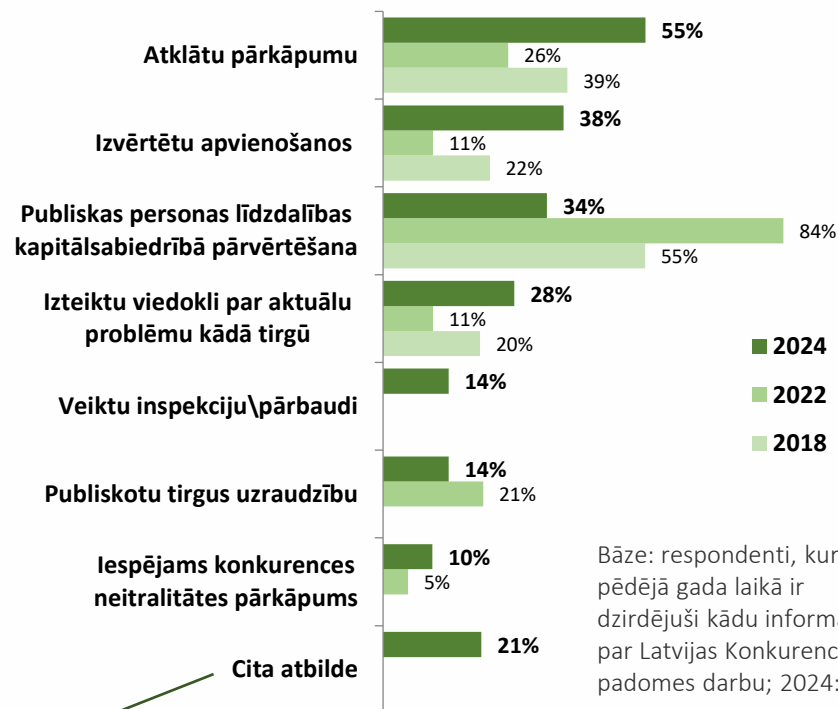

Bāze: visi respondenti, 2024: n=34

Kā citas atbildes tika minētas:

- ✓ atstāts spēkā lēmums par būvmateriālu tirgotāju aizliegto vienošanos
- ✓ Farmācijas nozare
- ✓ Izslēgšanas noteikumi PIL ietvarā
- ✓ Saņemts KP ieteikums
- ✓ Nofiksētu sapratnes līmeni
- ✓ Seminārs par izslēgšanas nosacījumu pārbaudi atklātā konkursā.

Aptaujas jautājums: Par ko bija šī informācija?

Bāze: respondenti, kuri pēdējā gada laikā ir dzirdējuši kādu informāciju par Latvijas Konkurences padomes darbu; 2024: n=29

Respondentu paskaidrojumi atbildēm:

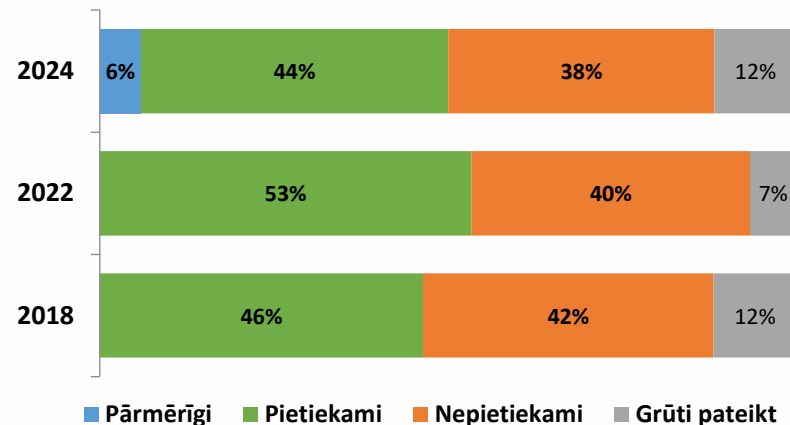
- ✓ Atklātu pārkāpumu
  - Būvniecības karteļa lieta;
  - būvnieku un ceļu būvnieku kartelji;
  - Par vienošanos sabiedriskā transporta lietā
- ✓ Izvērtētu apvienošanos
  - Lautus nopērk CleanR
- ✓ Publiskas personas līdzdalības kapitālsabiedrībā pārvērtēšana
  - Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma regulējumu
- ✓ Izteiktu viedokli par aktuālu problēmu kādā tirgū
  - Rīgas pašvaldības ceļu uzturēšanas iepirkums

5.2. Prioritāri risināmie uzdevumi un to realizācija

Aptaujas jautājums: Kādiem trīs uzdevumiem, Jūsaprāt, Konkurences padomei būtu jāvelta galvenā uzmanība?

Aptaujas jautājums: Vai Konkurences padome iepriekšējā jautājumā Jūsu atzīmētās problēmas šobrīd risina/uzrauga pietiekami?

Respondentu komentāri, kuru skatījumā KP problēmas risina/uzrauga pārmērīgi:

- ✓ Atsevišķās nozarēs konkurence faktiski ir iznīcināta pateicoties Konkurences padomes ieviestajai politikai;
- ✓ Pašvaldību kapitālsabiedrību iesaistē pašvaldību funkciju nodrošināšanai.

Respondentu komentāri, kuru skatījumā KP problēmas risina/uzrauga nepietiekami:

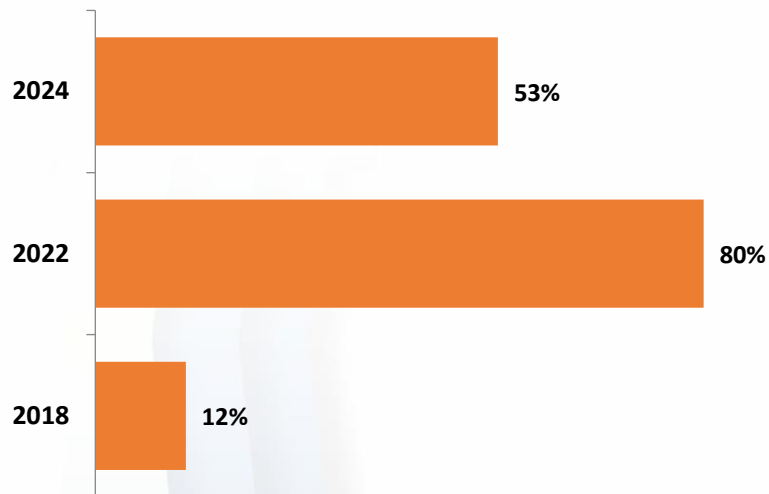
- ✓ Energo resursu tirgū sajūta, ka cenas saskaņo, līdzīgi ir ar atlaidēm degvielas tirgotājiem, vieni skatās no otriem;
- ✓ Nepieciešama sabiedrības informēšana (arī pašvaldības);
- ✓ Publiskajā telpā informācija liecina, ka trūkst kontroles.

Bāze: visi respondenti; 2024: n=34

5.3. Sadarbības pieredze ar Konkurences padomi un tās vērtējums

Aptaujas jautājums: Vai Jums ir bijusi saskare ar Konkurences padomi?

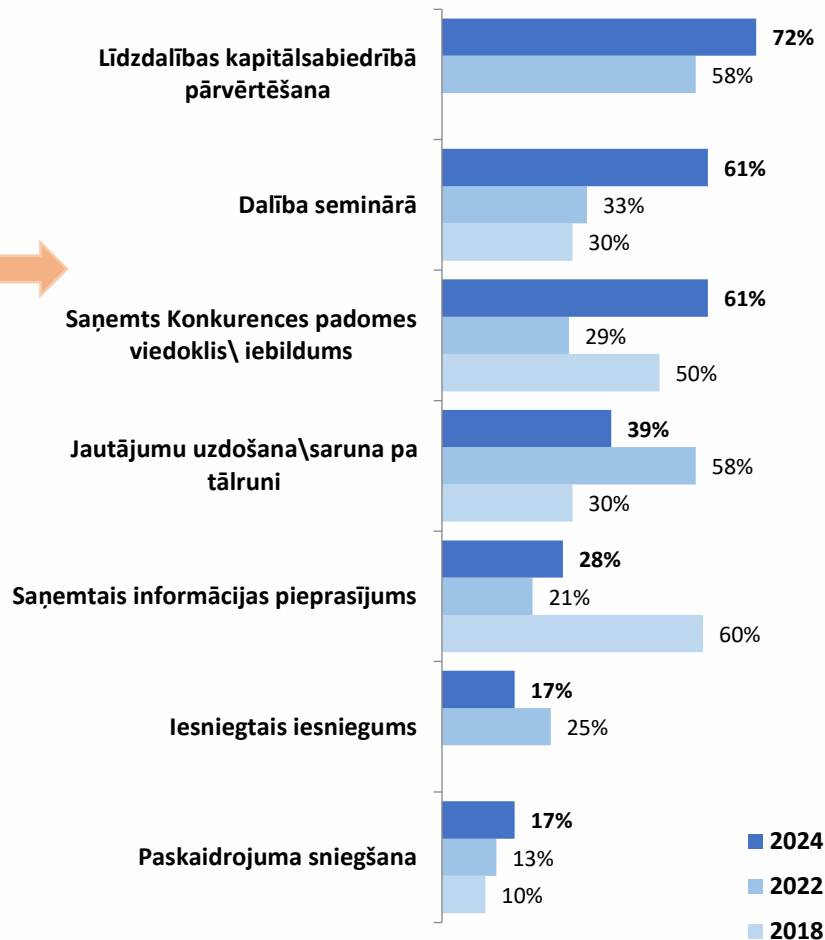
Ir bijusi saskare ar Konkurences padomi

Bāze: visi respondenti, 2024: n=34

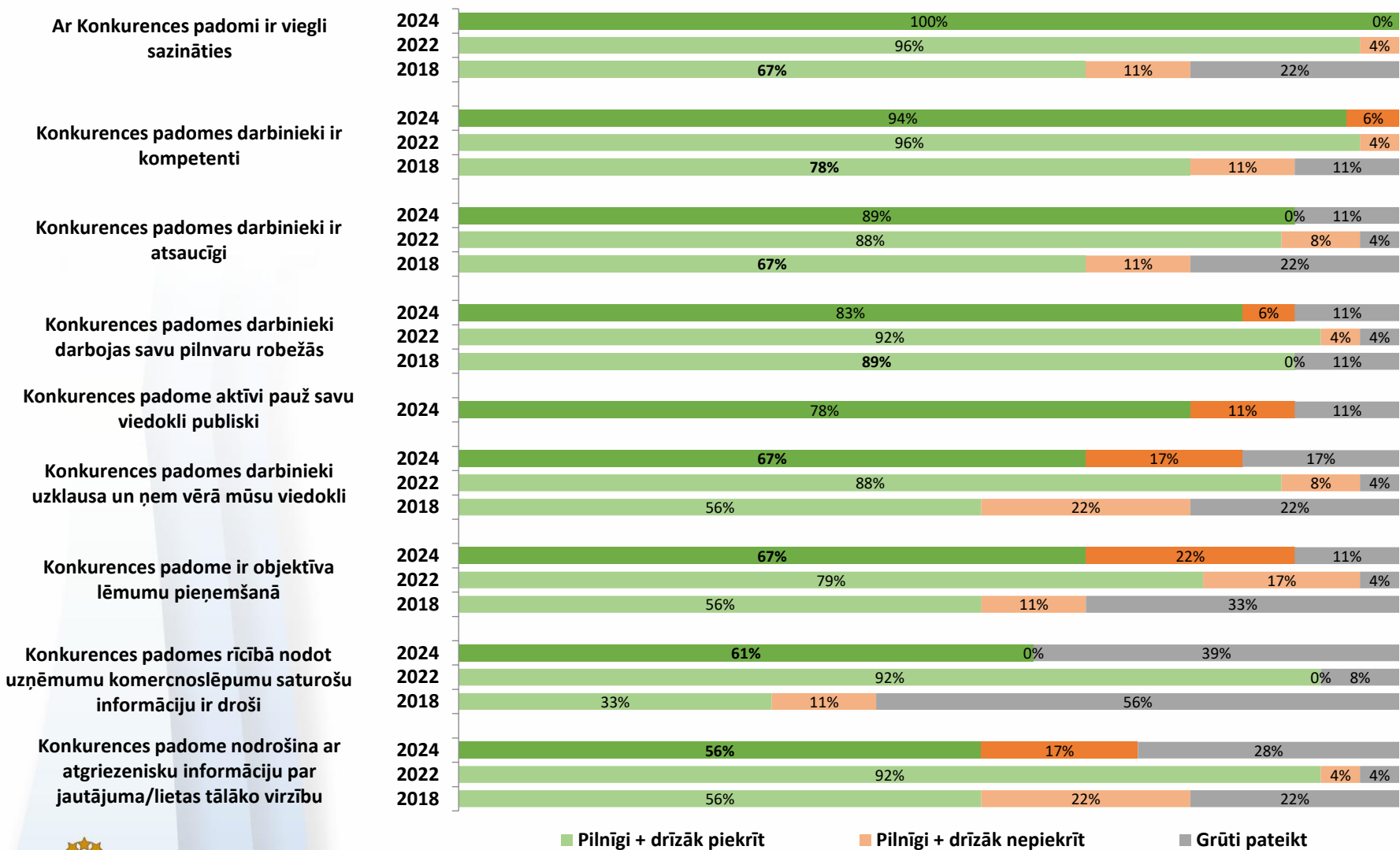
Aptaujas jautājums: Kāds ir bija šīs saskarsmes mērķis / iemesls?

Bāze: respondenti, kuriem ir bijusi saskare ar Konkurences padomi; 2024: n=18

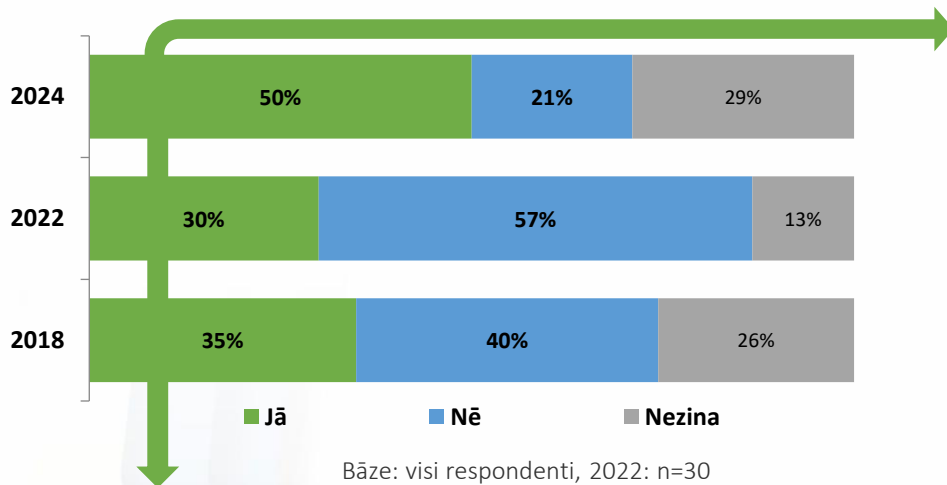
5.3. Sadarbības pieredze ar Konkurences padomi un tās vērtējums

Aptaujas jautājums: Kā Jūs vērtējat sadarbību ar Konkurences padomi?

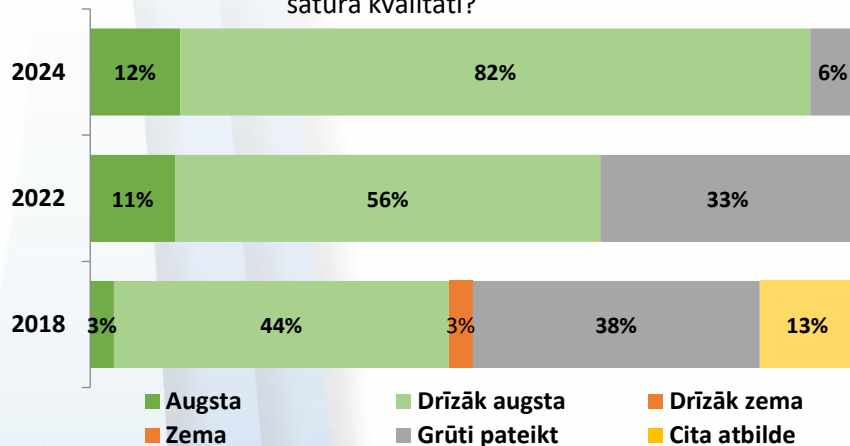
5.3. Sadarbības pieredze ar Konkurences padomi un tās vērtējums

Aptaujas jautājums: Vai Jūsu pašvaldība, tās iestāde vai kapitālsabiedrība pēdējo trīs gadu laikā ir saņēmusi informācijas pieprasījumus no Konkurences padomes?

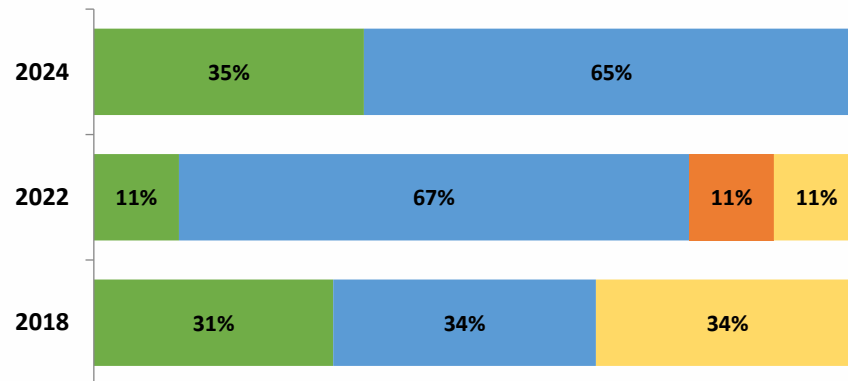

Bāze: visi respondenti, 2022: n=30

Aptaujas jautājums: Kā Jūs vērtējat informācijas pieprasījumu satura kvalitāti?

Aptaujas jautājums: Cik viegli Jums bija sagatavot atbildes uz informācijas pieprasījumiem?

- Sagatavot atbildes uz informācijas pieprasījumiem bija vienkārši, viegli un ātri
- Atbilžu sagatavošana prasīja ievērojamu resursu ieguldījumu, bet bija saprotams, ka pieprasītā informācija ir objektīvi nepieciešama KP darbā
- Sagatavot atbildes bija pārlietu apgrūtināši
- Cita atbilde

Bāze: respondenti, kuri pēdējo trīs gadu laikā ir saņēmuši informācijas pieprasījumus no Konkurences padomes; 2024: n=17

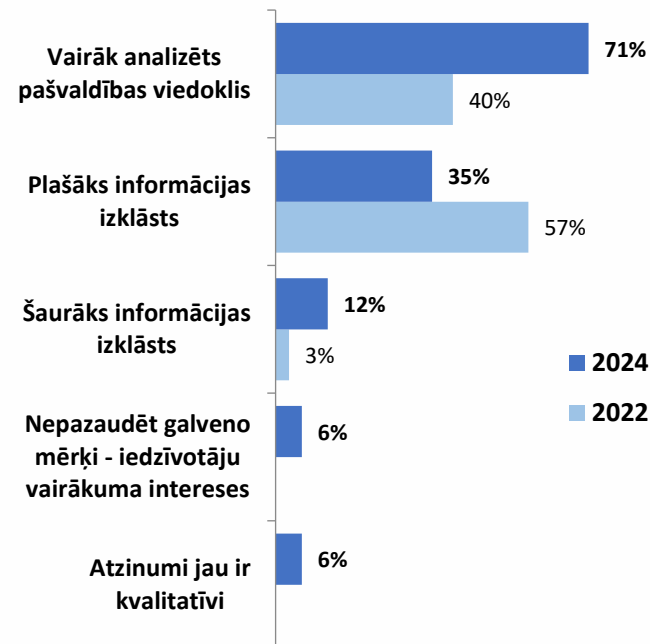
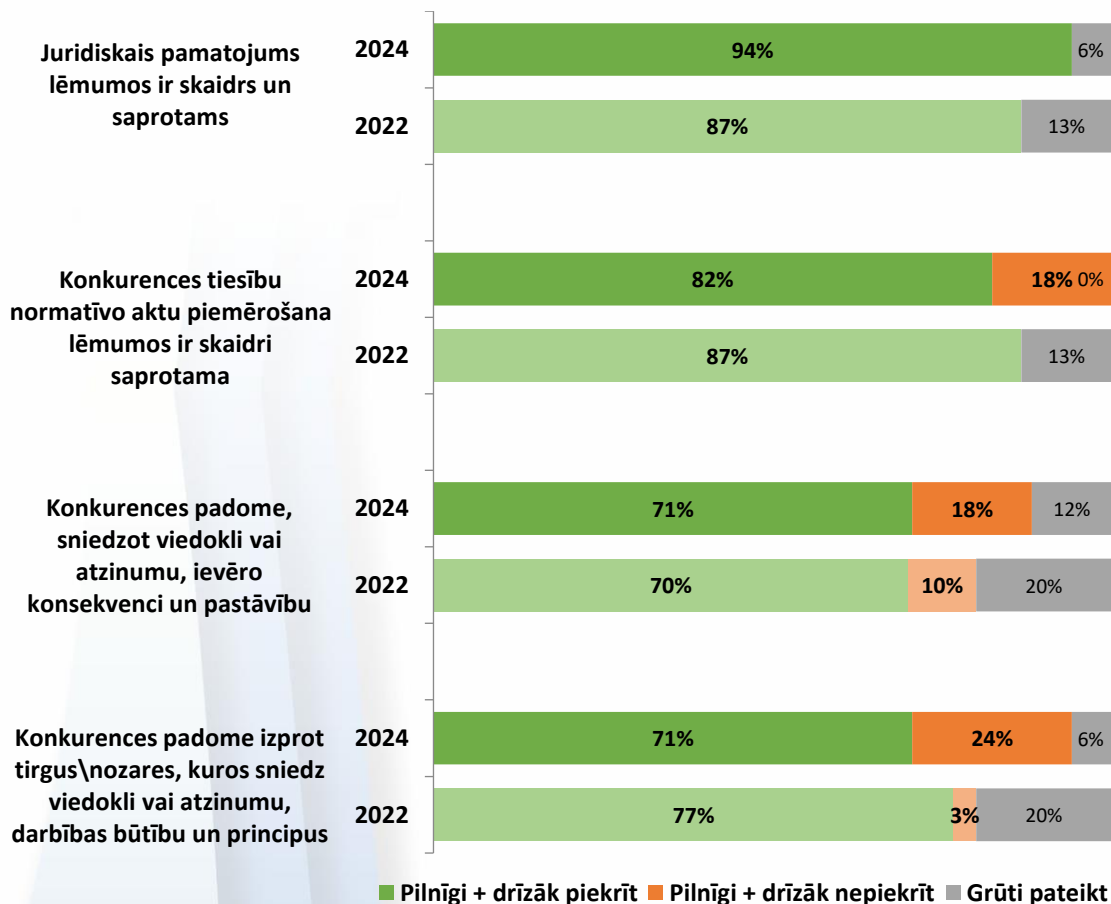

5.3. Sadarbības pieredze ar Konkurences padomi un tās vērtējums

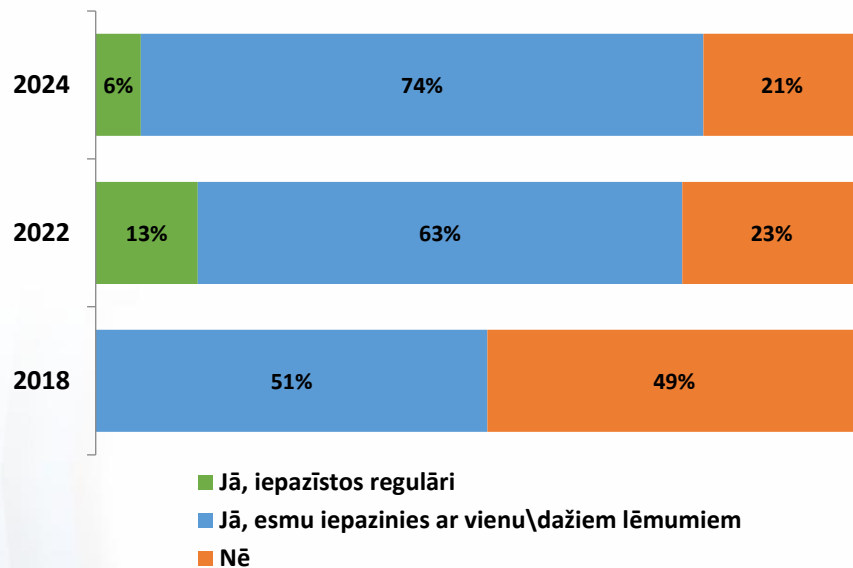
Aptaujas jautājums: Lūdzu, novērtējiet Konkurences padomes sniegto viedokļu (atzinumu) kvalitāti

Aptaujas jautājums: Lūdzu, norādiet Jūsu ieteikumus, kādā veidā Konkurences padome varētu uzlabot savu sniegto viedokļu (atzinumu) kvalitāti?

5.4. Saskarsme ar Konkurences padomes lēmumiem un to kvalitātes vērtējums

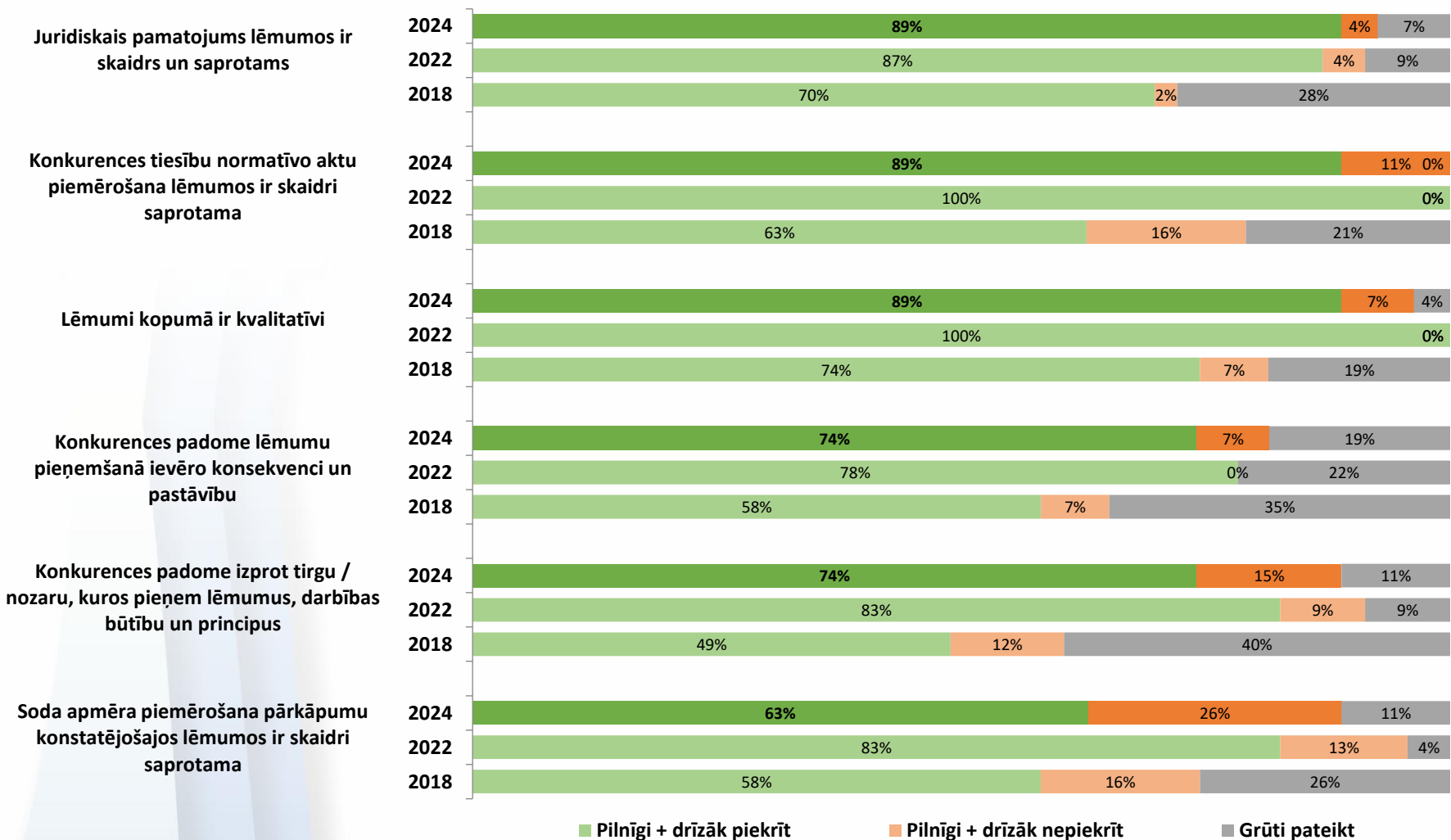
Aptaujas jautājums: Vai Jūs esat iepazinies ar Konkurences padomes pieņemtajiem lēmumiem?

Bāze: visi respondenti, 2024: n=34

5.4. Saskarsme ar Konkurences padomes lēmumiem un to kvalitātes vērtējums

Aptaujas jautājums: Lūdzu, novērtējiet Konkurences padomes pieņemto lēmumu kvalitāti?

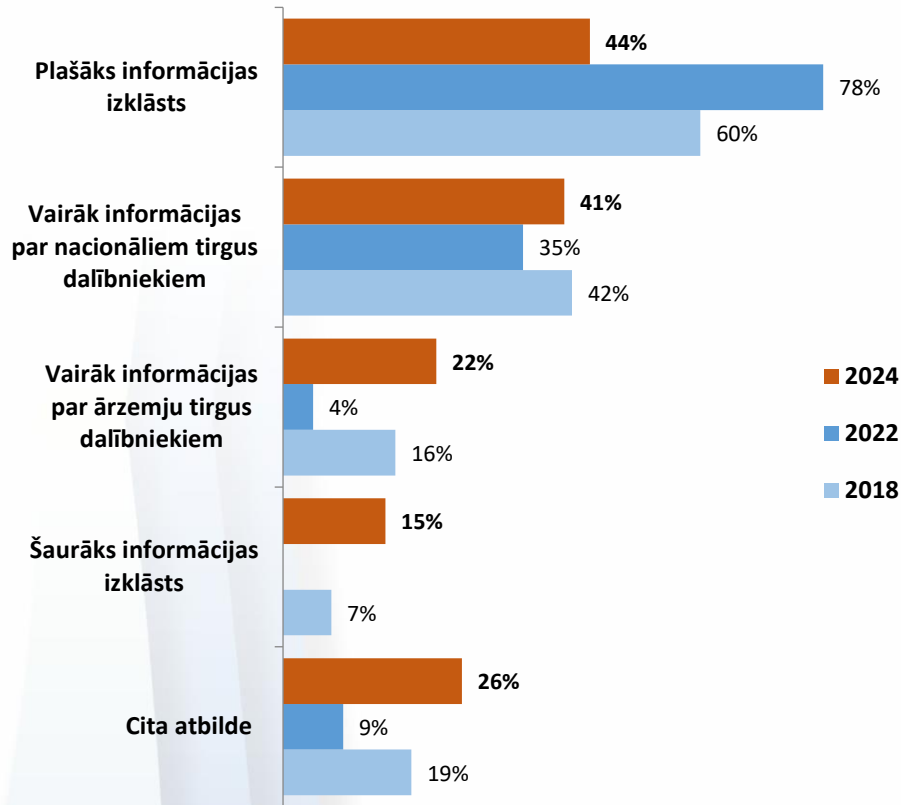

Bāze: respondenti, kuri ir iepazinušies ar Konkurences padomes lēmumiem; 2024: n=27

5.4. Saskarsme ar Konkurences padomes lēmumiem un to kvalitātes vērtējums

Aptaujas jautājums: Lūdzu, norādiet Jūsu ieteikumus, kādā veidā Konkurences padome varētu uzlabot pieņemto lēmumu kvalitāti?

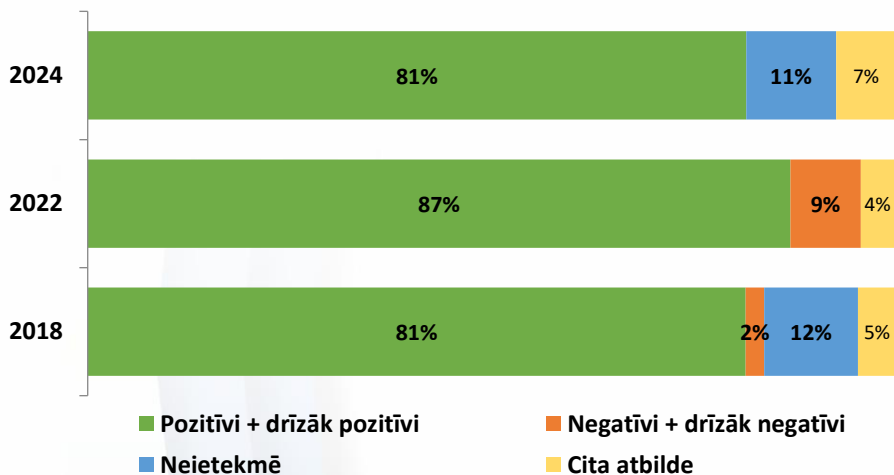
Kā citas atbildes tika minētas:

- ✓ Vairāk iesaistīties un uz klausīt vietējo pašvaldību viedokli;
- ✓ Palielinot savu neatkarību, izmeklēšanas kapacitāti;
- ✓ Vairāk iedziļināties konkrētajos apstākļos, piemēram citu pakalpojumu sniedzēju spējā sniegt kvalitatīvu pakalpojumu nebalstot viedokli tikai uz apliecinājumu;
- ✓ Vairāk kvalificēti darbinieki un vairāk veiktas pārbaudes;
- ✓ Visas atbildes ir atbilstošas;
- ✓ Nepārzinu šo jomu, lai sniegtu konkrētus ieteikumus.

Bāze: respondenti, kuri ir iepazinušies ar Konkurences padomes lēmumiem; 2024: n=27

5.4. Saskarsme ar Konkurences padomes lēmumiem un to kvalitātes vērtējums

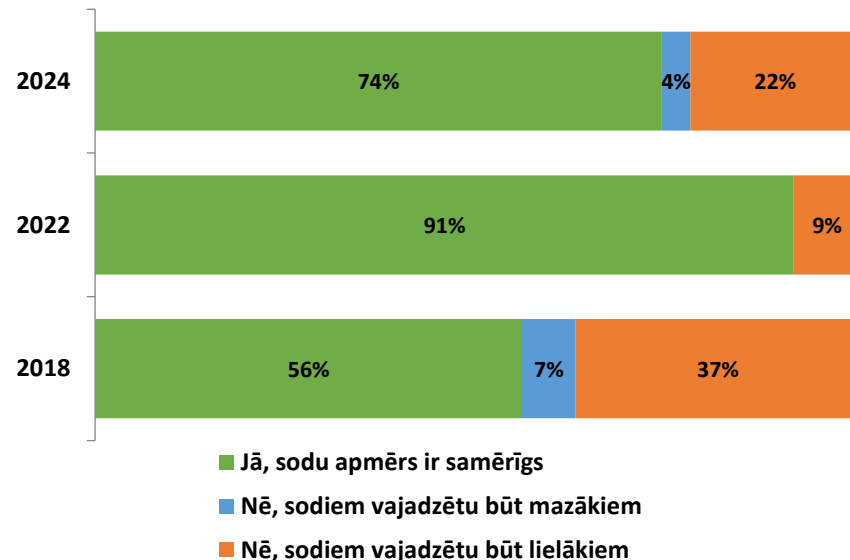
Aptaujas jautājums: Kā, Jūsaprāt, Konkurences padomes pieņemtie lēmumi ietekmē tirgu?

Kā citas atbildes tika minētas:

- ✓ Atsevišķās nozarēs pozitīvi, atsevišķās nozarēs negatīvi;
- ✓ grūti pateikt, nav veikta tāda analīze.

Aptaujas jautājums: Vai, Jūsaprāt, Konkurences padomes piemērotie sodu apmēri ir pietiekami samērīgi, lai preventīvā līmenī atturētu tirgus dalībniekus no konkurences tiesību pārkāpumu izdarīšanas?

Respondentu komentāri, kuru skatījumā sodiem vajadzētu būt mazākiem:

- ✓ Objektīvi vērtējot apstākļus

Respondentu komentāri, kuru skatījumā sodiem vajadzētu būt lielākiem:

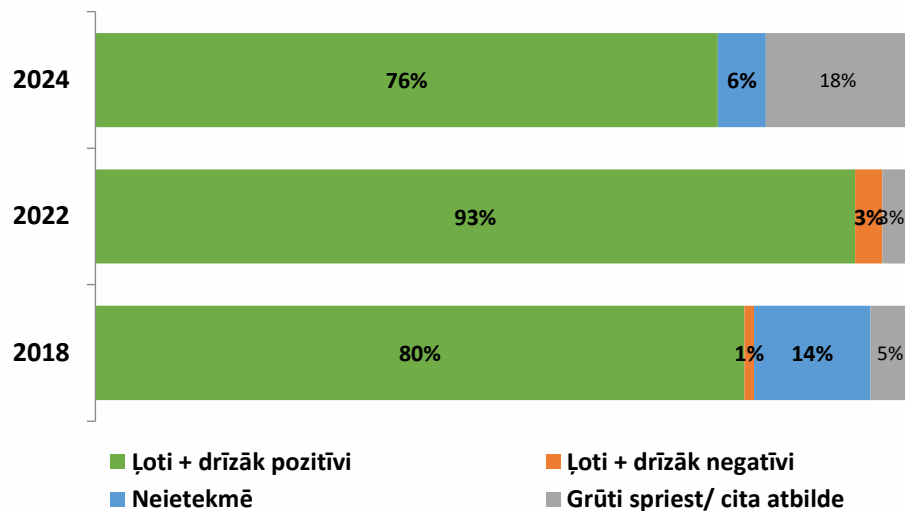
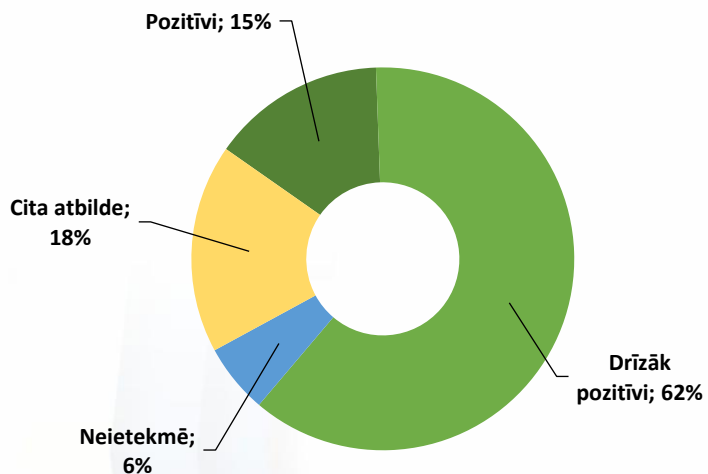
- ✓ Arī pret fiziskām personām jābūt sankcijām, ne tīk pret juridiskajām personām.

Bāze: respondenti, kuri ir iepazinušies ar Konkurences padomes lēmumiem; 2024: n=27

5.5. Konkurences padomes darbības ietekme uz situāciju tirgos

Aptaujas jautājums: Kā, Jūsuprāt, Konkurences padomes darbība ietekmē konkurences situāciju tirgos?

Kā citas atbildes, tika minētas:

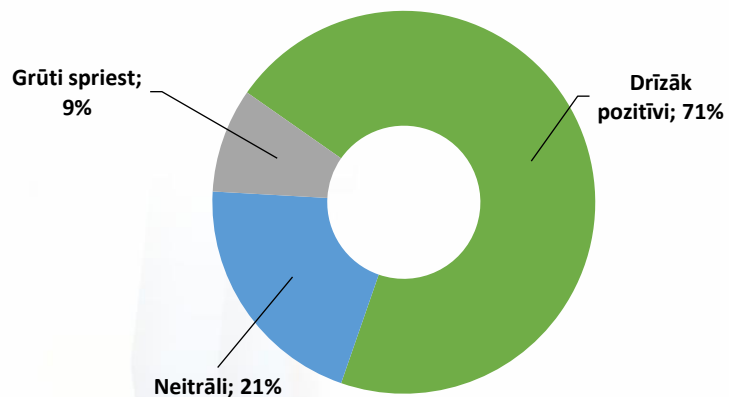
- ✓ Grūti novērtēt lomu privātajā sfērā, publiskajā ir pietiekama;
- ✓ Nav informācija. Publiski pieejamā informācija ir drīzāk pozitīvi vērtējama;
- ✓ Rīcība novēlota, minimāla interese atsevišķu pārkāpumu izmeklēšanā un novēršanā;
- ✓ Neitrāli vērtēju;
- ✓ Atkarīgs no situācijas;
- ✓ Nevaru objektīvi atbildēt, jo neesmu šo jautājumu pētījis.

Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=34

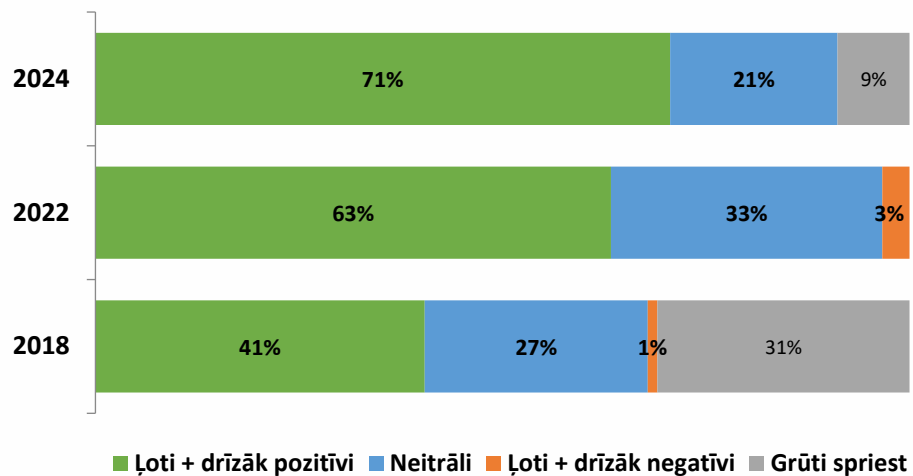

5.6. Vispārējs Konkurences padomes darbības vērtējums

Aptaujas jautājums: Kā Jūs vērtējat Konkurences padomes darbību kopumā?

Bāze: visi respondenti, 2024: n=34

5.7. Priekšlikumi Konkurences padomes darbības pilnveidei

Aptaujas jautājums: Lūdzu, norādiet Jūsu ieteikumus, kādā veidā Konkurences padome varētu uzlabot savas darbības kvalitāti!

Tika minētas šādas atbildes:

- ✓ Raudzīties plašāk. Saprast, ka pašvaldību kapitālsabiedrības pieder iedzīvotājiem, kuri tās pārrauga ar 1x 4 gados ievēlētu Domi un paši sev nodrošina to veiktos pamatpakalpojumus, tādējādi atsevišķās situācijās pašvaldību kapitālsabiedrības nav salīdzināmas ar privātiem komersantiem. Šobrīd Konkurences padome to īsti nesaprot vai negrib saprast - brīžiem rodas sajūta, ka pat nedaudz lobē privātos komersantus un rezultātā iedzīvotāji spiesti maksāt arī dārgāk un peļņa nepaliek pašiem (KS=iedzīvotāji), pakalpojumu attīstībai, bet privātam komersantam, kuru bieži neinteresē ne kvalitāte, ne ilgtspēja, ne attīstība . . . Plaša tēma.
- ✓ Regulāri informējot pašvaldības par savu darbu, organizējot tiešsaistes seminārus, kas nodrošinātu lielāku dalībnieku skaitu pieejamības dēļ, tādā veidā būtu iespējams uzzināt aktuālo informāciju par KP aktivitātēm un aktualitātēm.
- ✓ Anketa aizpildīta, balstoties uz pieredzi ne tikai pašvaldības kontekstā. Ir bijusi sarežģīta pieredze ar KP, kur bija jāizdara daļēji KP darbs, lai ierosinātu lietu un novēlota lēmuma dēļ diemžēl sabiedriskā transporta nozare ir nostagnējusi un cieš gan pašvaldības, gan iedzīvotāji. Sākt ar valsts kapitālsabiedrībām (KD turētājs - Satiksmes ministrija), kurām nav pamatojuma darboties kā kapitālsabiedrībām. Nenogrimt detaļās, rīkoties ātri un negaidīt politisko akceptu lietu ierosināšanai. Uz atsevišķiem jautājumiem grūti atbildēt, jo dažādās situācijās kardināli dažādi darbinieki - no ļoti atsaucīgiem līdz pilnīgi neieinteresētiem.
- ✓ Biežāk jāveic sabiedrības izglītošanu vienkārša sabiedrībai saprotama veidā;
- ✓ Būt elastīgākiem un secinājumus pamatot ar situāciju tirgū uz lēmuma pieņemšanas brīdi. Konkurences padomē - atsevišķos jautājumos - turpina kopēt ārvalstu ekspertu apgalvojumus no pašas Konkurences padomes pasūtītajiem pētījumiem, kas veikti 5 un vairāk gadus atpakaļ.
- ✓ Iespēju robežās veikt informatīvās kampaņas dažādām mērķauditorijām (valsts iestādes, pašvaldības, uzņēmēji, iedzīvotāji).
- ✓ Izglītojot sabiedrību;
- ✓ Lūgums skaidrot deleģētās funkcijas brīvā tirgū Civilās aizsardzības kontekstā;
- ✓ Nodrošināt kompetentu darbinieku saglabāšanu;

- ✓ Par veiktās tirgus uzraudzības rezultātiem/ieteikumiem informēt pašvaldības/to kapitālsabiedrības labākas izpratnes veidošanai par tirgus situāciju konkrētājā nozarē
- ✓ Par sodiem - izvērtēt sodu bargumu. Nevis sodīt juridisko personu, bet arī fiziskās personas. Administratīvais sods, lai fiziska persona nepiesaka bankrotu un tad ar citu SIA turpina iesākt, lai rēķinās ar naudas sodiem.
- ✓ Plašāk piemērot principu: apmāci - brīdini – sodi;
- ✓ Pricētos, ja KP semināru pašvaldības darbiniekiem organizētu bez maksas. Noteikti šādu iespēju izmantotu un noorganizētu kolēģiem.
- ✓ Rīkot vairāk skaidrojošos seminārus
- ✓ Mazāk politikas;
- ✓ Semināri pašvaldību darbiniekiem, t.sk., iepirkumu speciālistiem, īpaši par godīgas konkurences jautājumiem būvniecības jautājumos.
- ✓ Strādāt preventīvi un aktīvāk;
- ✓ Vairāk iedziļināties potenciālajos riskos, kas bieži ir iemesls deleģēt pakalpojumus pašvaldības kapitālsabiedrībām (atkritu apsaimniekošana, teritorijas un ceļu uzturēšana);
- ✓ Vairāk informācijas pašvaldībām;
- ✓ Vairāk informēt sabiedrību plašsaziņas līdzekļos, TV par savu darbu, pieņemtajiem lēmumiem, lai sabiedrībā būtu lielāka izpratne par KP funkcijām un mērķiem;
- ✓ Vairāk kontrolēt pieņemtus lēmumus, būt aktīvākiem. Lēmumu pieņēmējiem nav "bijība" no KP.
- ✓ Vairāk pārņemt citu OECD valstu pieredzi;
- ✓ Vairāk sadarboties ar pašvaldībām;
- ✓ Veicot operatīvos izsekošanas pasākumus;
- ✓ Veicot situācijas vērtējumus un sniedzot atzinumus, ņemt vērā faktiskos apstākļus mazāk apdzīvotās vietās par pakalpojumu sniedzēju mazo skaitu vai to neesamību.
- ✓ Veiksmi darbos!

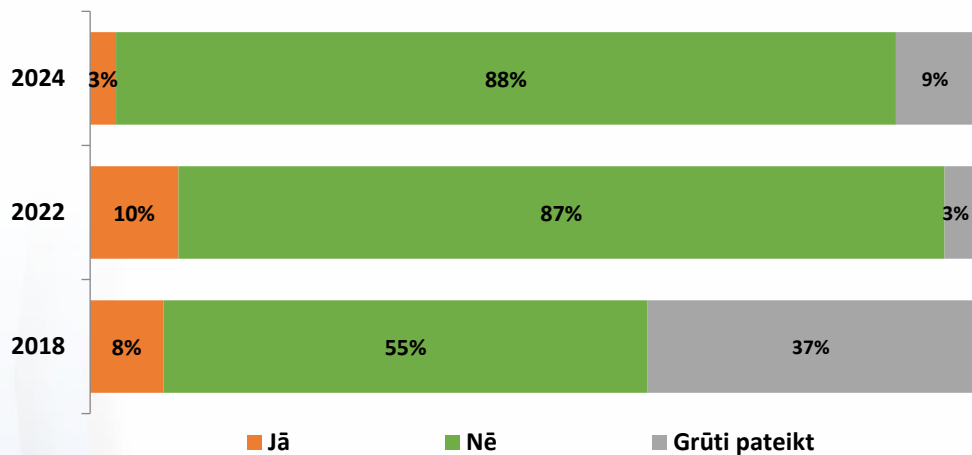

6. Konkurences tiesību pārkāpumi

Iespējamība iesaistīties konkurences pārkāpumā

Aptaujas jautājums: Vai Jūs atbalstītu iesaistīšanos konkurences pārkāpumā, ja zinātu, ka tādēļ patērētājiem paaugstinātos cenas, bet Jums/Jūsu uzņēmumam tas dotu papildu peļņu?

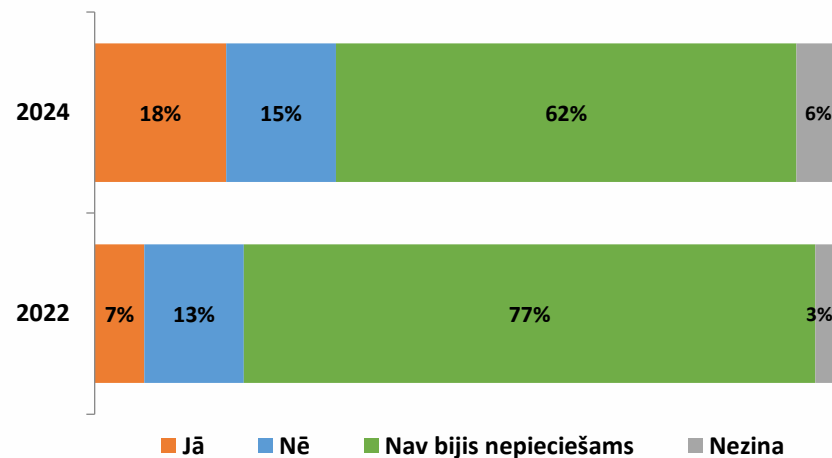
Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=34

Konkurences tiesību pārkāpumi

Aptaujas jautājums: Vai esat informēti, ka jebkuras personas, kas cietušas no konkurences tiesību pārkāpumiem, ir tiesīgas piedzīt sev radušos zaudējumus?

Aptaujas jautājums: Vai esat izskatījuši iespēju piedzīt zaudējumus, kas Jums radušies no citu tirgus dalībnieku īstenotajiem konkurences tiesību pārkāpumiem?

Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=34

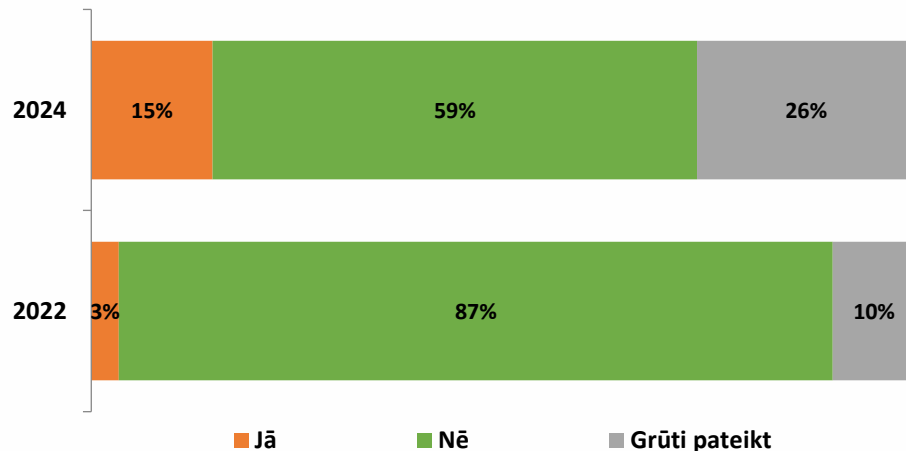
Konkurences neitralitāte un saskare ar tās principa pārkāpumu

Aptaujas jautājums: Vai esat dzirdējis jēdzienu konkurences neitralitāte?

Ir dzirdējis jēdzienu konkurences neitralitāte

Aptaujas jautājums: Vai esat saskāries ar konkurences neitralitātes principa pārkāpumu?

Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=34

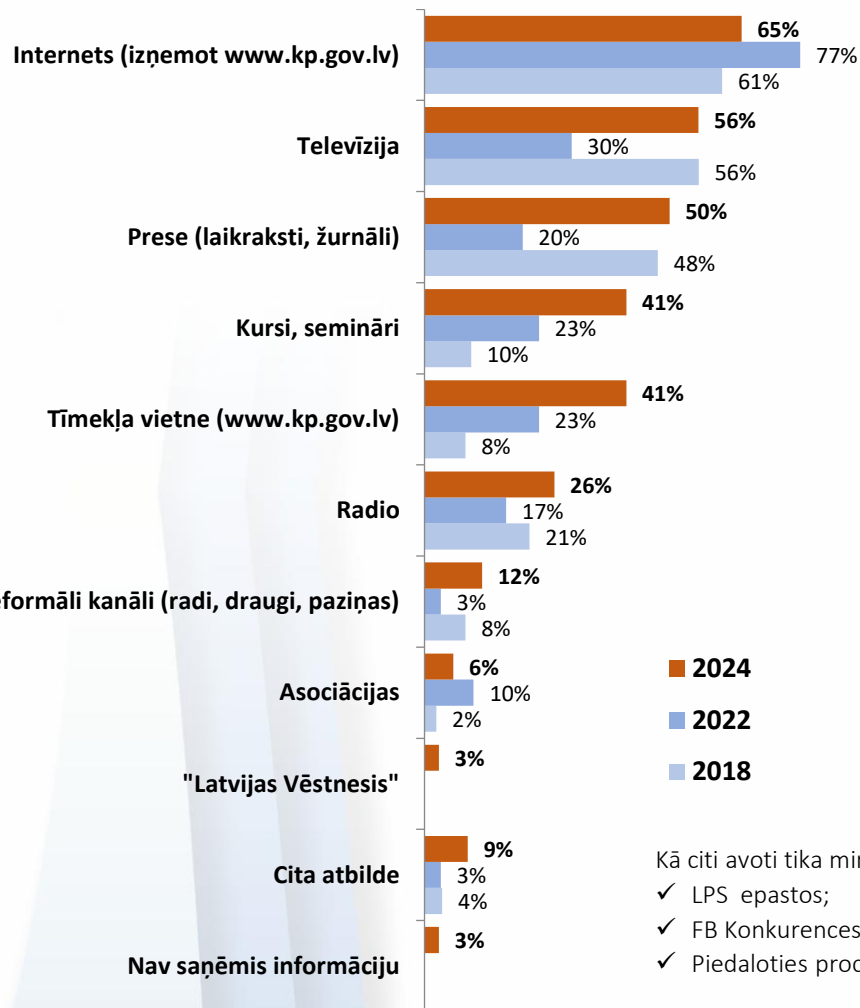

7. Informācijas avoti un informatīvās aktivitātes

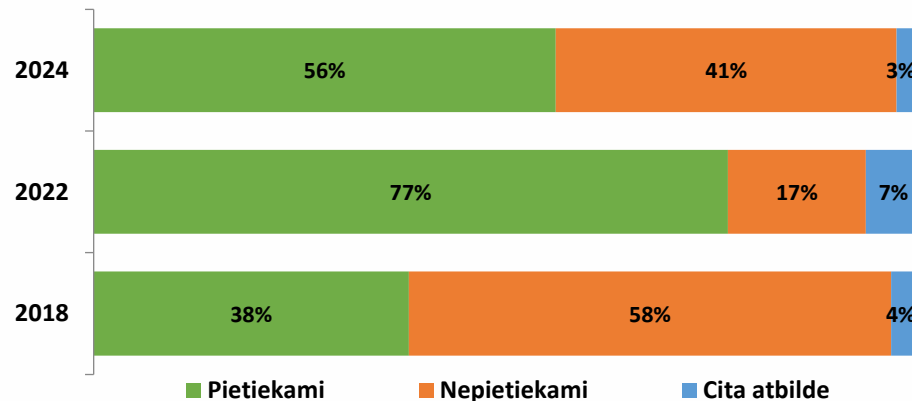
Nozīmīgākie informācijas avoti par KP un informatīvo aktivitāšu vērtējums

Aptaujas jautājums: Kur Jūs parasti iegūstat informāciju par Konkurences padomi un tās darbību?

- Kā citi avoti tika minēti:
- ✓ LPS epastos;
  - ✓ FB Konkurences padomes konts;
  - ✓ Piedaloties procesu ierosināšanā.

Aptaujas jautājums: Vai, Jūsuprāt, Konkurences padome pietiekami informē sabiedrību par savām aktivitātēm (piemēram, pieņemtajiem lēmumiem, savu praksi, tiesību normu interpretāciju, utt.)?

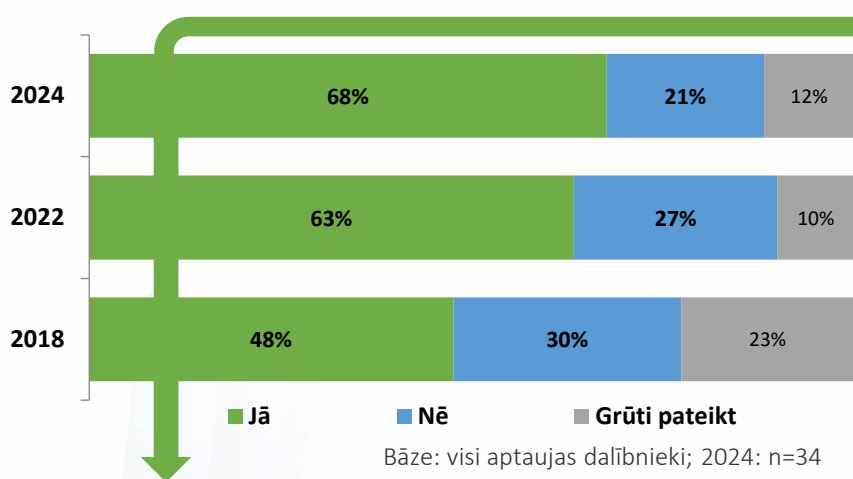

- Kā cita atbilde tika minēta:
- ✓ Trūkst informācijas.

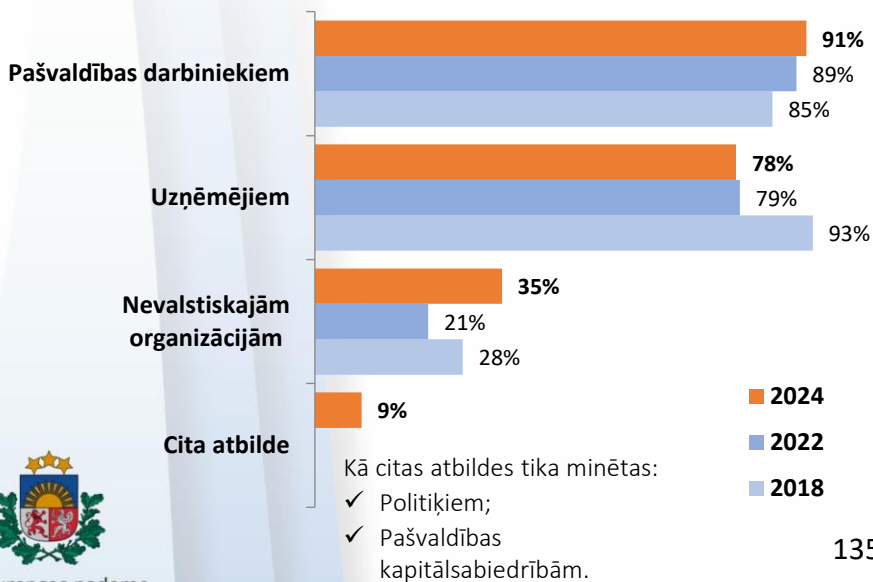
Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=34

Konkurences padomes informatīvās aktivitātes

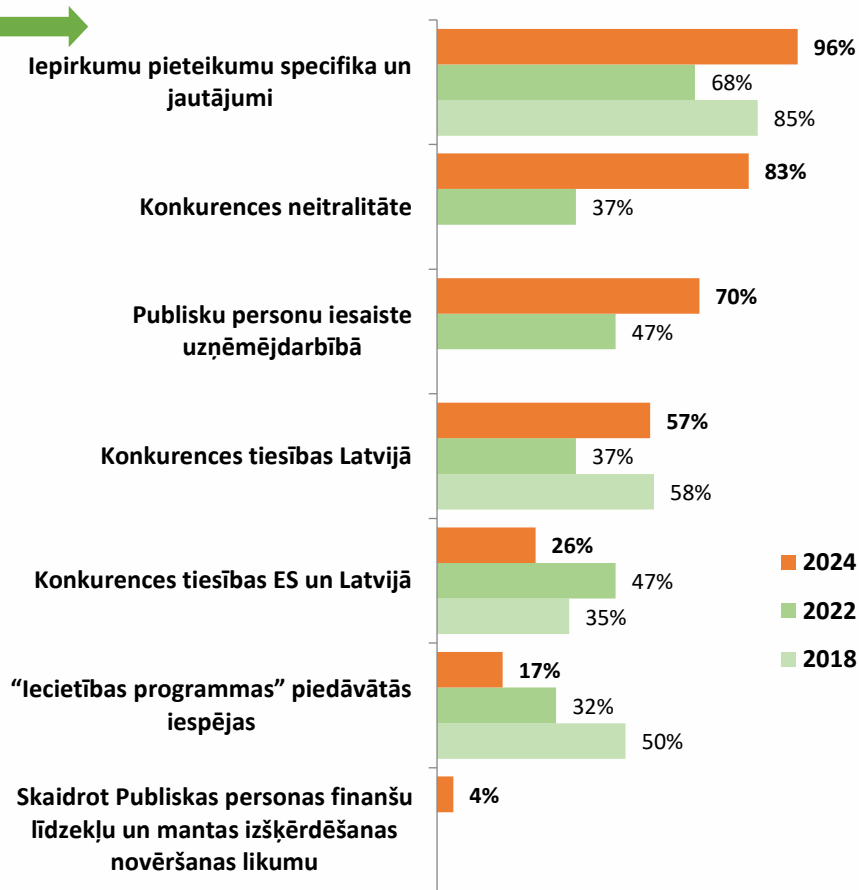
Aptaujas jautājums: Vai, Jūsaprāt, Konkurences padomei būtu lietderīgi Jūsu pašvaldībā organizēt seminārus, konferences vai sniegt prezentācijas par konkurences tiesību jautājumiem?

Aptaujas jautājums: Kādām grupām Jūsu pašvaldībā būtu aktuāli KP semināri?

Aptaujas jautājums: Kādas tēmas Jūsaprāt, tajās būtu ietveramas?

Bāze: respondenti, kuru skatījumā Konkurences padomei būtu lietderīgi organizēt seminārus, konferences vai sniegt prezentācijas par konkurences tiesību jautājumiem; 2024: n=23

VII. Asociāciju/ NVO aptaujas rezultāti

1. Kopsavilkums

Saskaņā ar asociāciju/ NVO aptaujas rezultātiem:

- ✓ Asociācijas/ NVO ir viena no Konkurences padomi pozitīvāk vērtējošajām mērķa grupām, kaut gan jāatzīmē, ka šogad attieksme pret Konkurences padomi vairākos jautājumos kļuvusi rezervētāka.
- ✓ Konkurences padomes darbību kopumā pozitīvi vērtēja 52% (+4% salīdzinājumā ar 2022.g.) asociāciju/ NVO, 32% (+13% salīdzinājumā ar 2022.g.) to raksturoja neitrāli, savukārt kritiski – 8% (-18% salīdzinājumā ar 2022.g.) respondentu.
- ✓ Konkurences padomes darbības ietekmi uz konkurences situāciju tirgos pozitīvi vērtēja lielākā daļa (56%; -34% salīdzinājumā ar 2022.g.) asociāciju/ NVO, kritisku vērtējumu pārstāvēja 4% (+1% salīdzinājumā ar 2022.g.) aptaujāto. 28% asociāciju/ NVO pārstāvju pauda viedokli, ka Konkurences padome situāciju tirgos neietekmē.
- ✓ Asociāciju/ NVO skatījumā nozares ar konkurences problēmām, kur Konkurences padomei būtu jāpievērš pastiprināta uzmanība, ir:
  - Būvniecība (būvniecības pakalpojumi, būvmateriālu ražošana / izplatīšana u.c.) (minēja 52% asociāciju/ NVO pārstāvju);
  - Energētika (gāze, elektroenerģija, siltumenerģija u.c.) (44%);
  - Atkritumu apsaimniekošana (44%);
  - Medicīna (farmācija, medicīnas pakalpojumi, iekārtas u.c.) (44%);
  - Pārtika (ražošana un izplatīšana) (44%).
- ✓ Kā prioritārie Konkurences padomes uzdevumi pārliecinoši visbiežāk (nosauca lielākā daļa pašvaldību pārstāvju) tika nosaukti:
  - Jāvēršas pret uzņēmumu aizliegtām vienošanām par cenu, tirgus sadali vai sarunātiem iepirkumiem (minēja 64% asociāciju/ NVO pārstāvju);
  - Jāvēršas pret valsts un pašvaldību nepamatotu konkurences kropļošanu ar saviem lēmumiem vai darbībām (60%);
  - Jānovērš valsts un pašvaldību iesaiste uzņēmējdarbībā, kur var pakalpojumus nodrošināt privātie tirgus spēlētāji (60%);
  - Jāvēršas pret lielajiem uzņēmumiem, kuri ļaunprātīgi izmanto savu tirgus varu (52%).
- ✓ Samazinājies asociāciju/ NVO īpatsvars (līdz 20%; -9% salīdzinājumā ar 2022.g.), kuru skatījumā Konkurences padome problēmas iepriekš minētajos jautājumos risina/ uzrauga pietiekami. Gandrīz divas trešdaļas (64%; -1% salīdzinājumā ar 2022.g.) respondentu sniedza kritisku vērtējumu, paužot viedokli, ka Konkurences padome to dara nepietiekami.

- ✓ Saskarsme ar informāciju par Konkurences padomes darbu kopš 2018.g. Nav mainījusies. Līdzīgi kā iepriekš, arī šogad ar informāciju par Latvijas Konkurences padomi pēdējā gada laikā kādu ir saskārušies 80% (-1% salīdzinājumā ar 2022.g.) aptaujas dalībnieku. Visbiežāk šī informācija bija par atklātu pārkāpumu vai izteiktu viedokli par aktuālu problēmu kādā tirgū.
- ✓ Ar katru pētījumu pieaug aptaujāto asociāciju/ NVO pārstāvju skaits, kuriem ir bijusi tieša sadarbības pieredze ar Konkurences padomi, šogad sasniedzot 60% (+15% salīdzinājumā ar 2022.g.). Biežāk minētie saskarsmes iemesli - dalība seminārā, saņemts informācijas pieprasījums vai Konkurences padomes viedoklis/ iebildums.
- ✓ Līdzīgi kā 2022.g., arī šogad pēc visiem kritērijiem sadarbība ar Konkurences padomi vairācumā gadījumu vērtēta pozitīvi. Visbiežāk (27% gadījumu) kritiski asociāciju/ NVO pārstāvji vērtēja šādus sadarbības aspektus, kuru pilnveidei Konkurences padomei vajadzētu veltīt prioritāru uzmanību:
  - Konkurences padome nodrošina ar atgriezenisku informāciju par jautājuma/lietas tālāko virzību;
  - Konkurences padomes darbinieki uzklausa un ņem vērā mūsu viedokli.
- ✓ Informācijas pieprasījumus no Konkurences padomes pēdējo trīs gadu laikā ir saņēmusi katra ceturtā (24%; -5% salīdzinājumā ar 2022.g.) asociācija/ NVO. Dominēja (83% gadījumu) viedoklis, ka atbilžu sagatavošana prasīja ievērojamu resursu ieguldījumu, bet bija saprotams, ka pieprasītā informācija ir objektīvi nepieciešama Konkurences padomes darbā.
- ✓ Gadu gaitā nav būtiski mainījies asociāciju/ NVO pārstāvju īpatsvars, kuri ir iepazinušies ar Konkurences padomes lēmumiem. Šogad ar kādiem Konkurences padomes pieņemtajiem lēmumiem ir iepazinušies 48% (-4% salīdzinājumā ar 2022.g.) respondentu, regulāri to dara 8% (+2% salīdzinājumā ar 2022.g.) aptaujāto.
- ✓ Līdzīgi kā 2022.g., arī šogad pašvaldības Konkurences padomes pieņemto lēmumu kvalitāti pēc visiem kritērijiem vērtēja galvenokārt pozitīvi. Visbiežāk kritiski(katrā trešajā gadījumā) tika vērtēti šādi Konkurences padomes pieņemto lēmumu kvalitātes aspekti:
  - Konkurences padome izprot tirgu / nozaru, kuros pieņem lēmumus, darbības būtību un principus;
  - Soda apmēra piemērošana pārkāpumu konstatējošajos lēmumos ir skaidri saprotama.

- ✓ Gandrīz viennozīmīgi pozitīvi (83% gadījumu; +2% salīdzinājumā ar 2022.g.) tika vērtēta Konkurences padomes pieņemto lēmumu ietekme uz tirgu. Kritiski vērtējumi netika sniegti.
- ✓ Konkurences padomes piemērotos sodu apmērus kā samērīgus vērtēja 42% (-8% salīdzinājumā ar 2022.g.) aptaujāto asociāciju/ NVO. Pēc 33% (+8% salīdzinājumā ar 2022.g.) respondentu domām sodiem vajadzētu būt lielākiem, savukārt 25% (rezultāts nav mainījies) aptaujas dalībnieku skatījumā tiem vajadzētu būt mazākiem.
- ✓ Vairākums asociāciju/ NVO aptaujas dalībnieku ir informēti par visiem godīgas konkurences principiem tirgū. Līdzīgi kā iepriekš, arī šogad 44% asociāciju/ NVO pārstāvju ir informēti, ka jebkuras personas, kas cietušas no konkurences tiesību pārkāpumiem, ir tiesīgas piedzīt sev radušos zaudējumus.
- ✓ Asociāciju/ NVO grupā ievērojami paaugstinājusies Informētība par «ieciētības programmu, šogad par to bija dzirdējuši 44% (+22% salīdzinājumā ar 2022.g.) pētījuma dalībnieku. Labi informēti par «ieciētības programmu» ir 36% aptaujāto asociāciju.
- ✓ «Ieciētības programmu» veicināšanai visbiežāk tika ieteikts Konkurences padomei aktīvāk virzīt „ieciētības programmas” piedāvātās iespējas publiskajos medijos. Kā barjeras pieteikties uz „ieciētības programmu”, visbiežāk tika nosauktas bailes tikt identificētam kā „pārkāpuma ziņotājam” un neuzticība valsts pārvaldes iestādēm.
- ✓ Nozīmīgākie informācijas kanāli, kur parasti tiek gūta informācija par Konkurences padomi un tās darbību, ir tradicionālie mediju resursi – televīzija (minēja 44% respondentu), internets (40%), prese (36%).
- ✓ Tāpat kā 2022.g., arī šogad gandrīz puse (48%) asociāciju/ NVO pārstāvēja viedokli, ka Konkurences padome pietiekami informē sabiedrību par savām aktivitātēm (piemēram, pieņemtajiem lēmumiem, savu praksi, tiesību normu interpretāciju, utt.). Pretējās domās (Konkurences padome nepietiekami informē sabiedrību) bija 44% (-8% salīdzinājumā ar 2022.g.) aptaujas dalībnieku.
- ✓ Asociāciju/ NVO mērķa grupā lielākā interese pēc papildus informācijas ir par šādām konkurences politikas tēmām:
  - Par aizliegtām vienošanām par tirgu sadali (interesētu 56% asociāciju/ NVO; +8% salīdzinājumā ar 2022.g.);
  - Par aizliegtām vienošanām par cenām(52%; rezultāts nav mainījies);
  - Par lielu uzņēmumu ļaunprātīgu rīcību (48%; +6% salīdzinājumā ar 2022.g.);
  - Par publisku personu iesaisti uzņēmējdarbībā (44%; -1% salīdzinājumā ar 2022.g.).

- ✓ Divas trešdaļas (68%; +5% salīdzinājumā ar 2022. g.) asociāciju/ NVO aptaujas dalībnieku pārstāvēja viedokli, ka Konkurences padomei būtu lietderīgi organizēt seminārus, konferences vai sniegt prezentācijas par konkurences tiesību jautājumiem. Visbiežāk interese tika pausta par šādām tēmām:
  - Iepirkumu pieteikumu specifika un jautājumi (interesē 71% respondentu, kuru skatījumā Konkurences padomei būtu lietderīgi organizēt seminārus, konferences vai sniegt prezentācijas par konkurences tiesību jautājumiem);
  - Konkurences tiesības ES un Latvijā (59%);
  - Nozaru un profesionālo asociāciju ietvaros veiktās informācijas apmaiņas atbilstība LR konkurences likumam (47%);
  - Publisku personu līdzdalības kapitālsabiedrībā pārvērtēšana (41%).

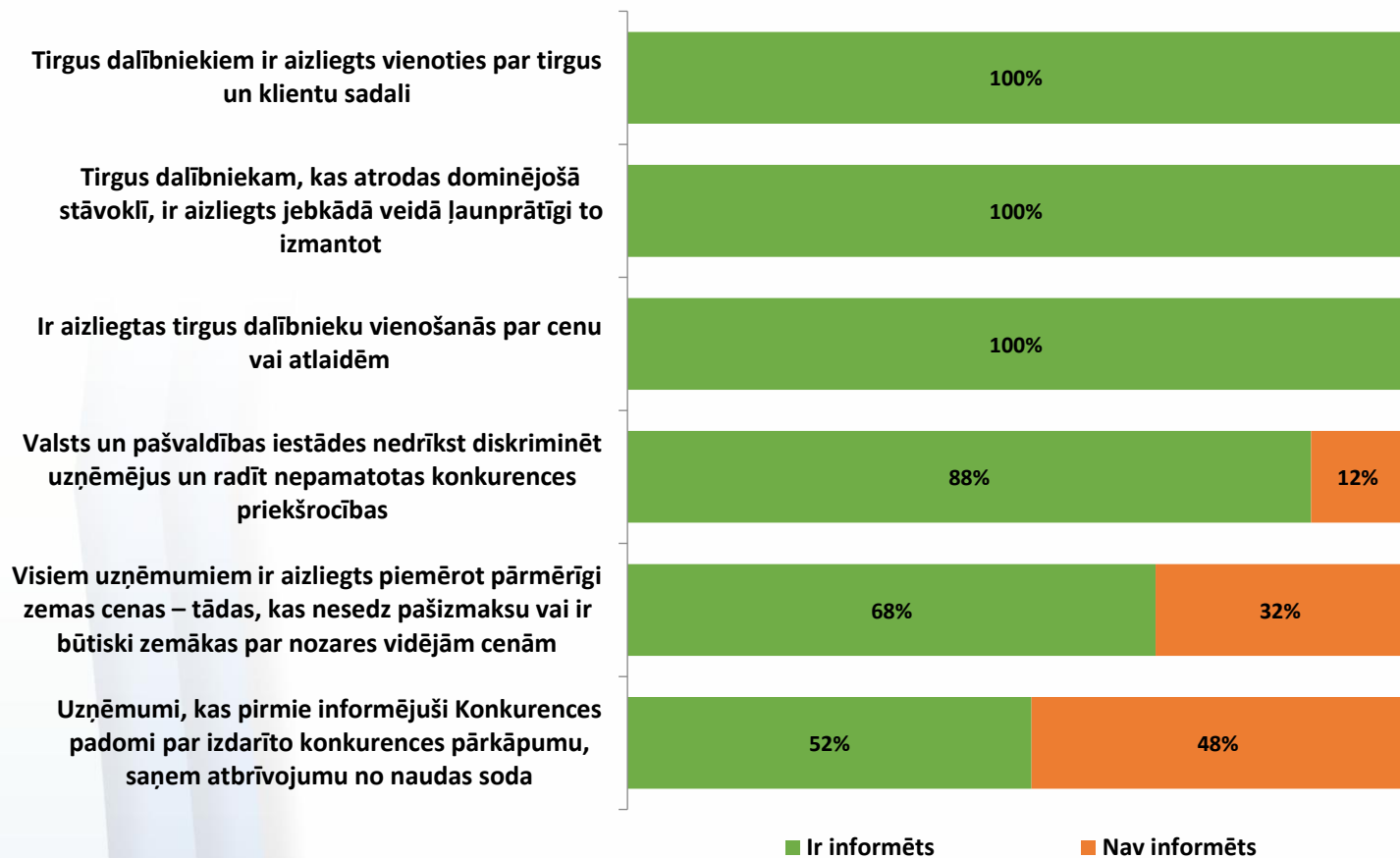

2. Informētība par konkurences tiesību regulējumu Latvijā

2. Informētība par konkurences tiesību regulējumu Latvijā

Aptaujas jautājums: Vai Jūs esat vai neesat informēts par katru no tālāk norādītajiem godīgas konkurences principiem tirgū?

Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=25

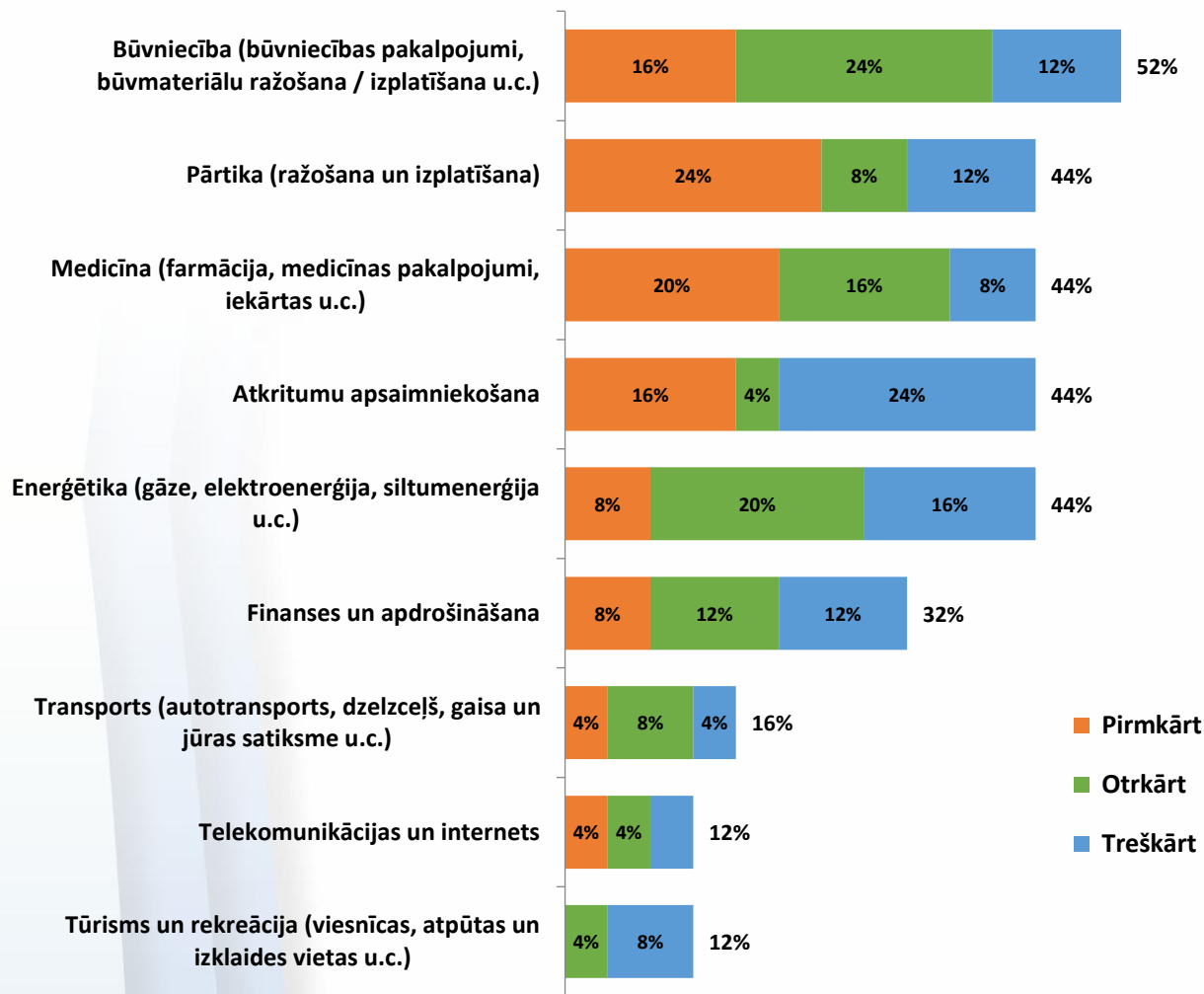

3. Konkurences problēmas dažādās nozarēs

3. Konkurences problēmas dažādās nozarēs

Aptaujas jautājums: Kādās trīs nozarēs, Jūsaprāt, ir konkurences problēmas, kurām Konkurences padomei būtu jāpievērš pastiprināta uzmanība?

Bāze: visi respondenti; 2024: n=25

4. Saskaņ�mes pieredze ar Konkurences padomi un tās darbības vērtējums

4.1. Saskarsme ar informāciju par Konkurences padomes darbu

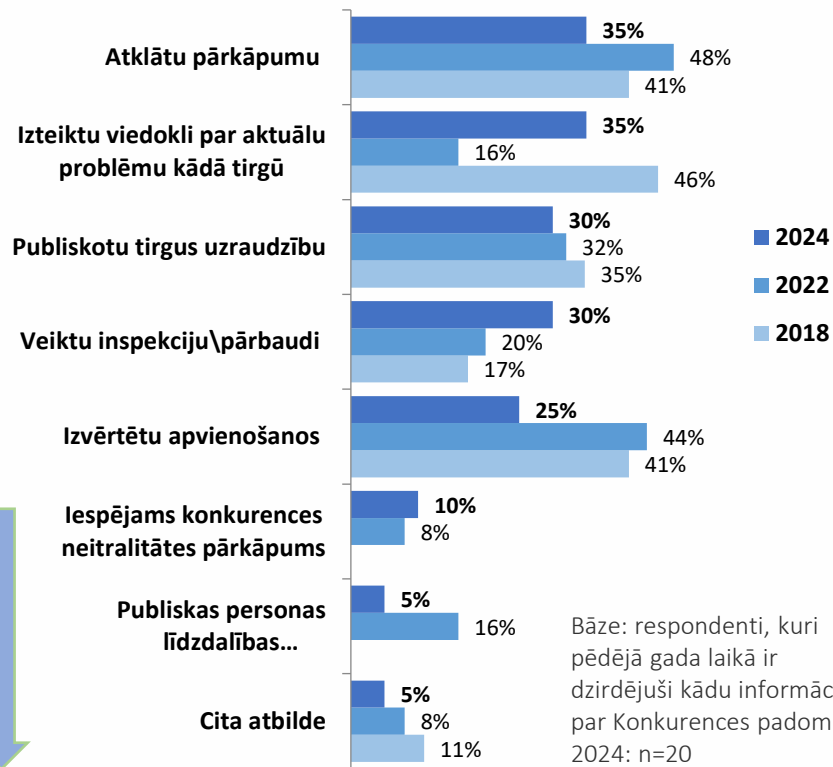
Aptaujas jautājums: Vai esat pēdējā gada laikā dzirdējis par Latvijas Konkurences padomi?

Ir dzirdējis informāciju par Latvijas Konkurences padomi

Bāze: visi respondenti, 2022: n=31

Aptaujas jautājums: Par ko bija šī informācija?

Bāze: respondenti, kuri pēdējā gada laikā ir dzirdējuši kādu informāciju par Konkurences padomi; 2024: n=20

Respondentu paskaidrojumi, kuri atbildēja, ka informācija bija par atklātu pārkāpumu:

- ✓ Būvniecības "kartelis" šobrīd skaidrākā tēma;
- ✓ OCTA LTAB.

Respondentu paskaidrojumi, kuri atbildēja, ka informācija bija par izvērtētu apvienošanos:

- ✓ Par AS "Lido" pārņemšanu.

Respondentu paskaidrojumi, kuri atbildēja, ka informācija bija par veiktu inspekciju/ pārbaudi:

- ✓ Par DUS tīkla tirgus izvērtēšanu.

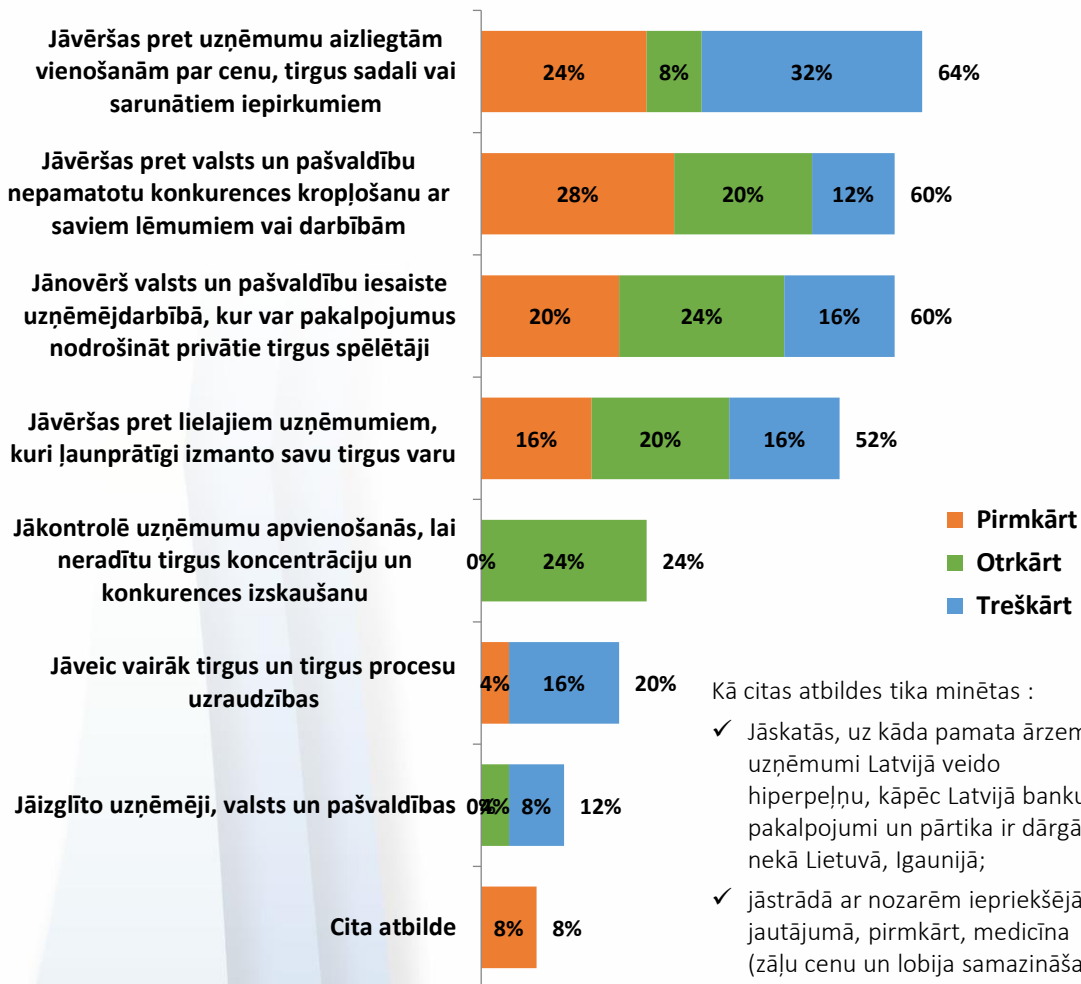
Respondentu paskaidrojumi, kuri atbildēja, ka informācija bija par publiskotu tirgus uzraudzību:

- ✓ Pētījums par pārtikas uzcenojumiem;
- ✓ Rīgas ielu uzturēšanas izmaksas.

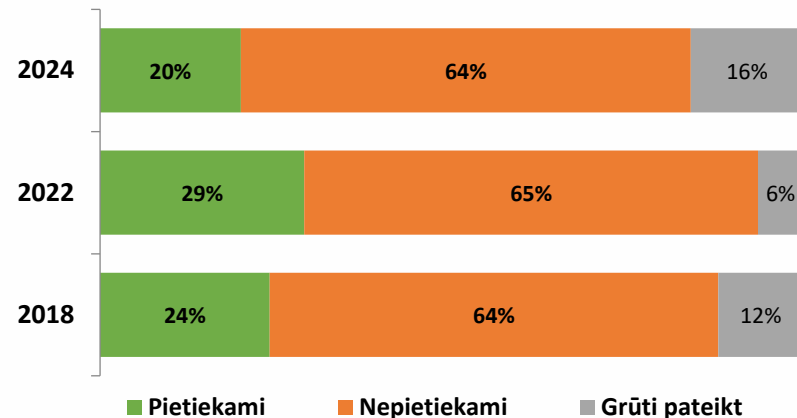

4.2. Prioritāri risināmie uzdevumi un to realizācija

Aptaujas jautājums: Kādiem trīs uzdevumiem, Jūsaprāt, Konkurences padomei būtu jāvelta galvenā uzmanība?

Aptaujas jautājums: Vai Konkurences padome iepriekšējā jautājumā Jūsu atzīmētās problēmas šobrīd risina/uzrauga pietiekami?

Respondentu komentāri, kuru skatījumā KP problēmas risina/uzrauga nepietiekami:

- ✓ Jautājumā par valsts un pašvaldību nepamatotu konkurences kropļošanu ar saviem lēmumiem vai darbībām;
- ✓ KP būtu reizi gadā jāuztaisa ziņojums, kur valsts līdzdalība uzņēmējdarbībā nebūtu nepieciešama un šis ziņojums jāpublisko ar pamatojumu protams,
- ✓ Nav redzami rezultāti;
- ✓ Šobrīd Konkurences padome nekādā veidā nerisina pārtikas tirgus kropļojumus.

Kā citas atbildes tika minētas:

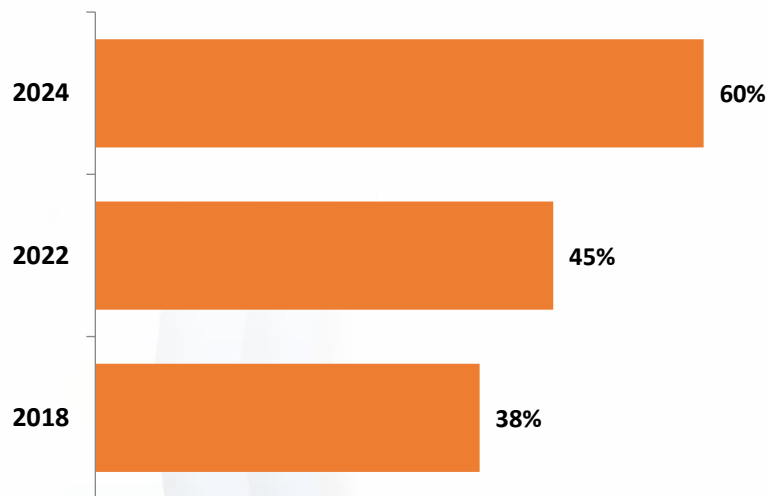
- ✓ Trūkst/ nav pietiekamas informācijas par to;
- ✓ Uzraudzībai ir politisks nospiedums.

Bāze: visi respondenti; 2024: n=25

4.3. Sadarbības pieredze ar Konkurences padomi un tās vērtējums

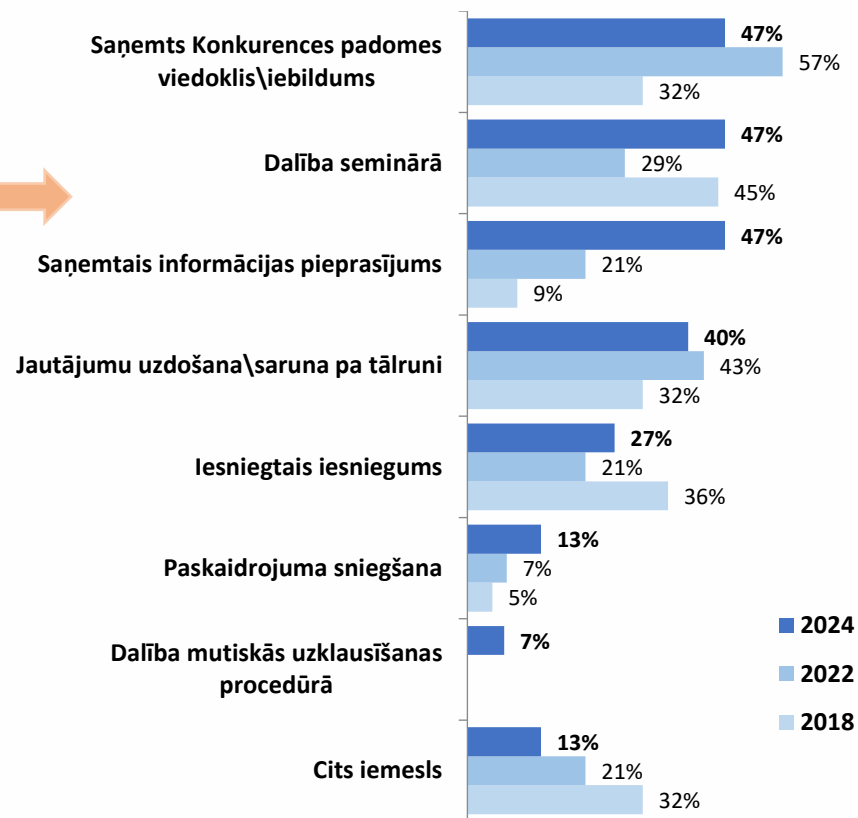
Aptaujas jautājums: Vai Jums ir bijusi saskare ar Konkurences padomi?

Ir bijusi saskare ar Konkurences padomi

Bāze: visi respondenti, 2024: n=25

Aptaujas jautājums: Kāds ir bijis šīs saskarsmes mērķis / iemesls?

Kā «cits iemesls» tika minēts:

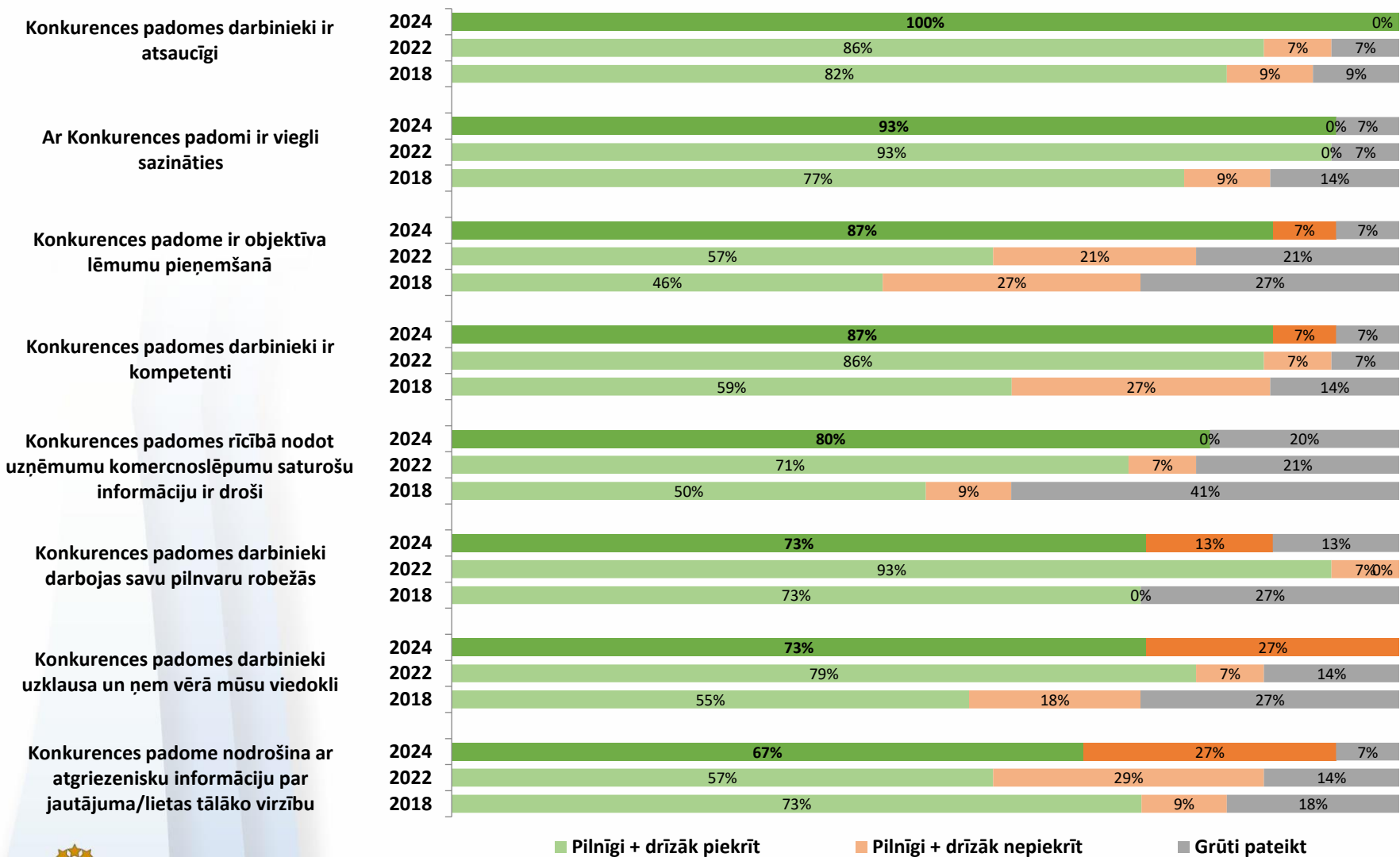
- ✓ jautājumu skaidrošana, komentāri /viedoklis uz KP virzītajiem normatīvajiem aktiem;
- ✓ konsultācija par sarežģītu jautājumu.

Bāze: respondenti, kuriem ir bijusi saskare ar Konkurences padomi; 2024: n=15

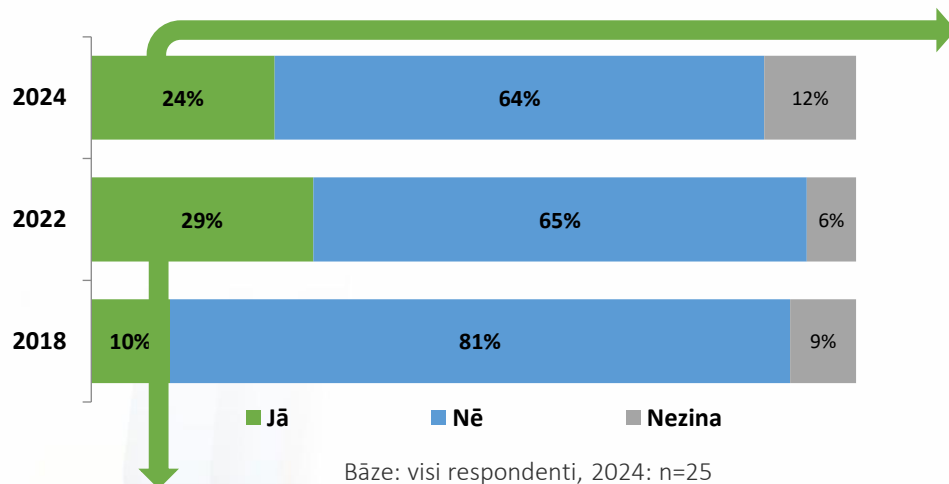
4.3. Sadarbības pieredze ar Konkurences padomi un tās vērtējums

Aptaujas jautājums: Kā Jūs vērtējat sadarbību ar Konkurences padomi?

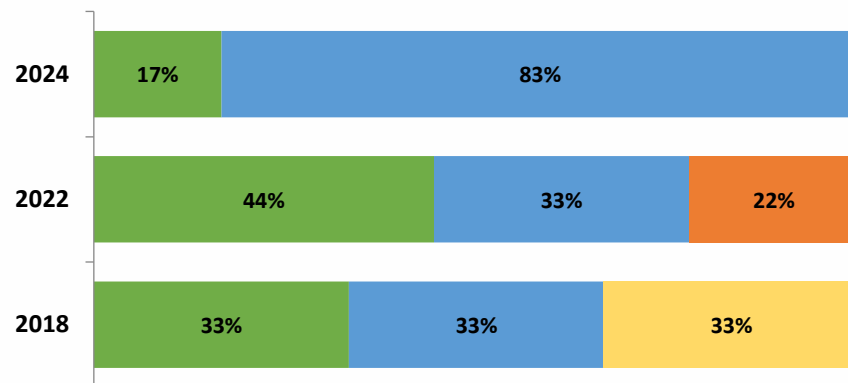

4.3. Sadarbības pieredze ar Konkurences padomi un tās vērtējums

Aptaujas jautājums: Vai Jūsu organizācija pēdējo trīs gadu laikā ir saņēmus informācijas pieprasījumus no Konkurences padomes?

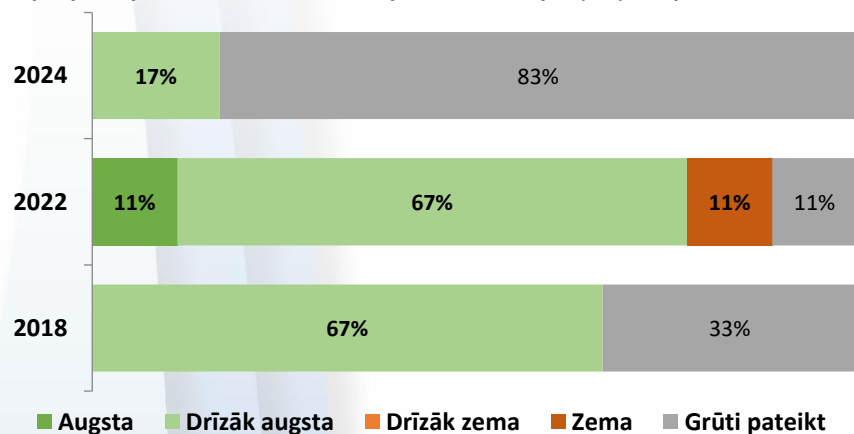

Aptaujas jautājums: Cik viegli Jums bija sagatavot atbildes uz informācijas pieprasījumiem?

- Sagatavot atbildes uz informācijas pieprasījumiem bija vienkārši, viegli un ātri
- Atbilžu sagatavošana prasīja ievērojamu resursu ieguldījumu, bet bija saprotams, ka pieprasītā informācija ir objektīvi nepieciešama KP darbā
- Sagatavot atbildes bija pārlietu apgrūtināši
- Cita atbilde

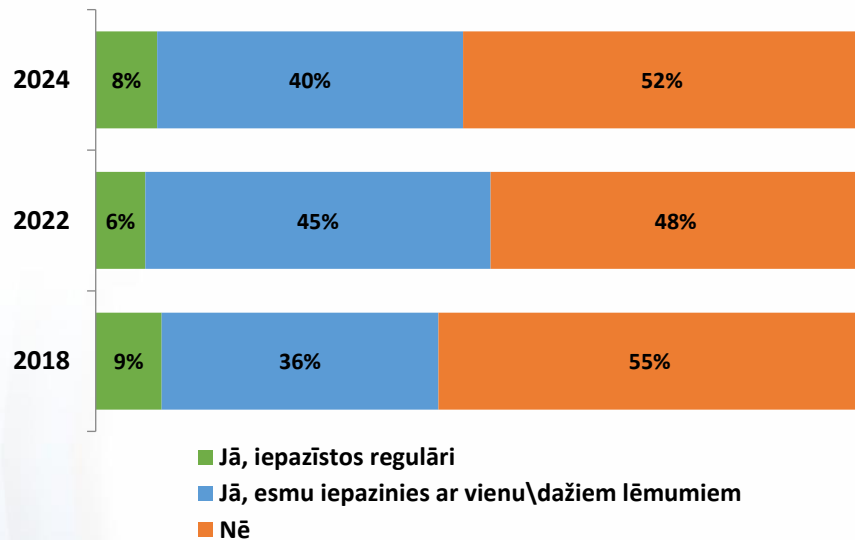
Aptaujas jautājums: Kā Jūs vērtējat informācijas pieprasījumu satura kvalitāti?

Bāze: respondenti, kuru pārstāvētā organizācija pēdējo trīs gadu laikā ir saņēmusi informācijas pieprasījumus no Konkurences padomes; 2024: n=6

4.4. Saskarsme ar Konkurences padomes lēmumiem un to kvalitātes vērtējums

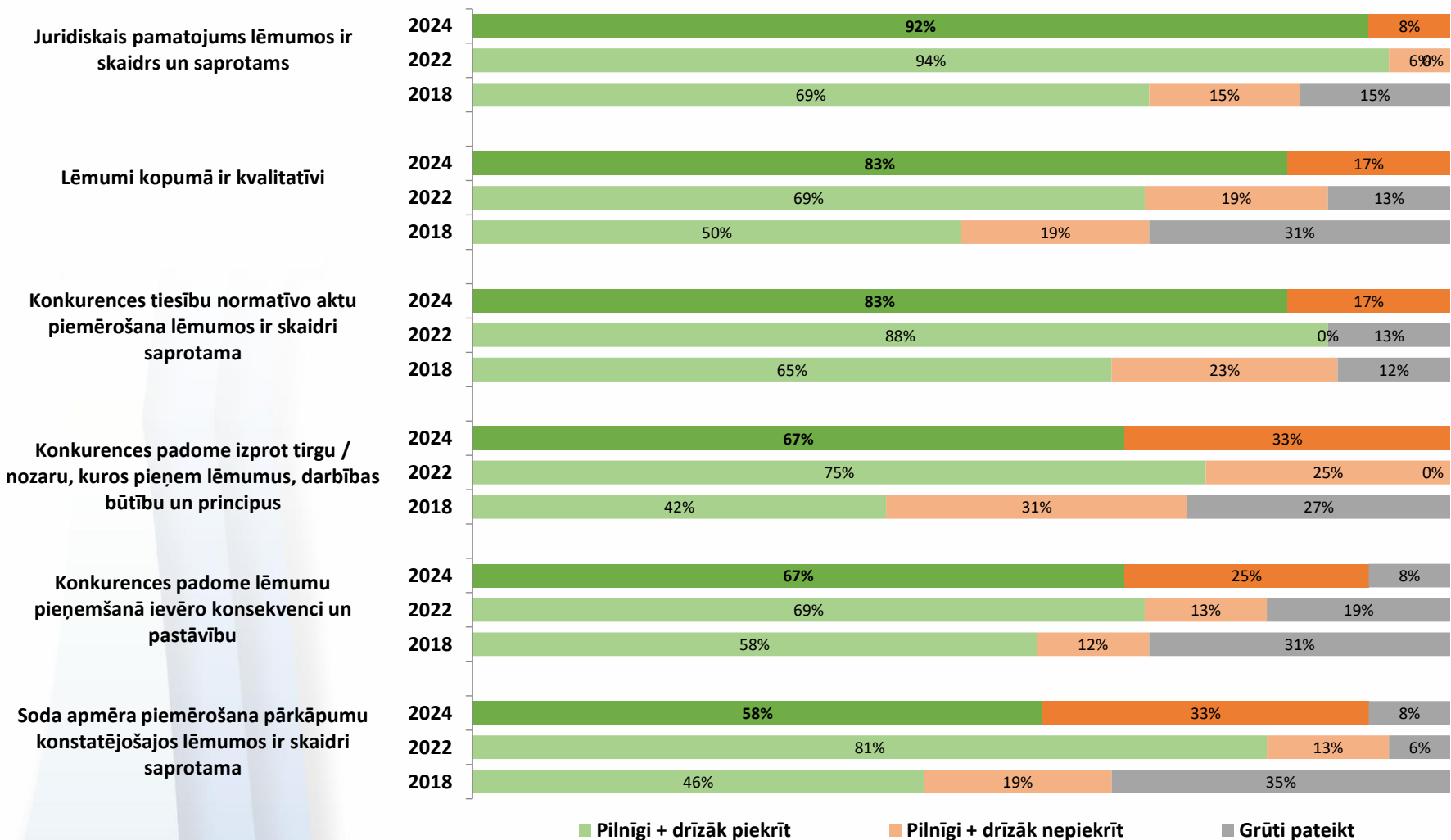
Aptaujas jautājums: Vai Jūs esat iepazīnies ar Konkurences padomes pieņemtajiem lēmumiem?

Bāze: visi respondenti, 2024: n=25

4.4. Saskarsme ar Konkurences padomes lēmumiem un to kvalitātes vērtējums

Aptaujas jautājums: Lūdzu, novērtējiet Konkurences padomes pieņemto lēmumu kvalitāti?

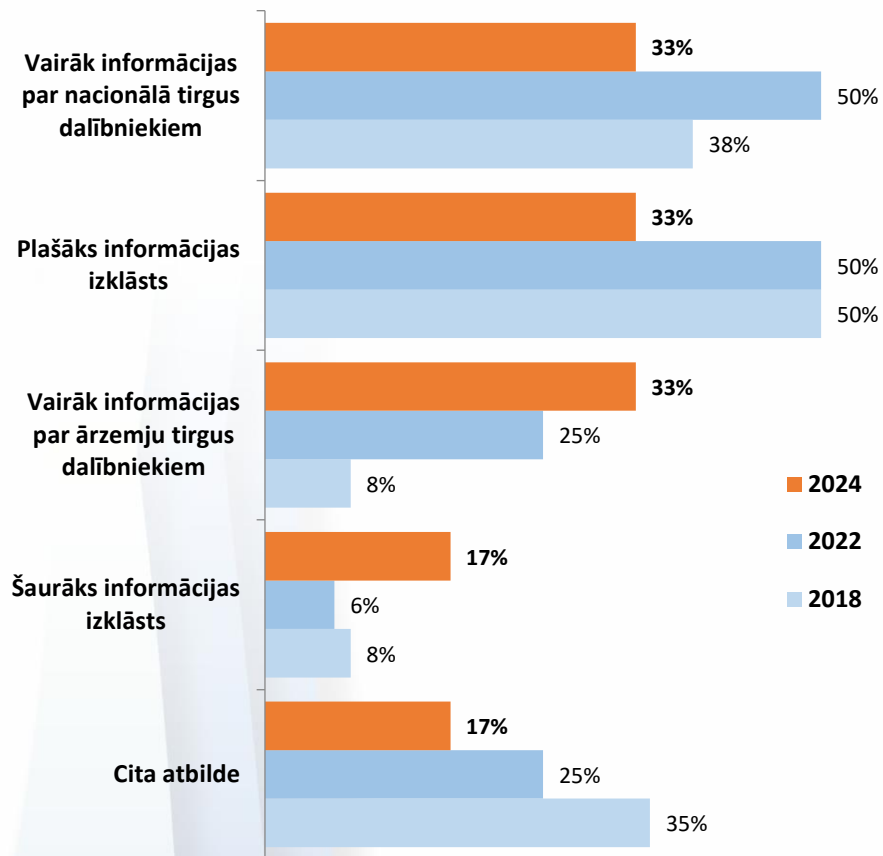
Bāze: respondenti, kuri ir iepazinušies ar Konkurences padomes lēmumiem; 2024: n=12

4.4. Saksarsme ar Konkurences padomes lēmumiem un to kvalitātes vērtējums

Aptaujas jautājums: Lūdzu, norādiet Jūsu ieteikumus, kādā veidā Konkurences padome varētu uzlabot pieņemto lēmumu kvalitāti?

Kā citas atbildes tika minētas:

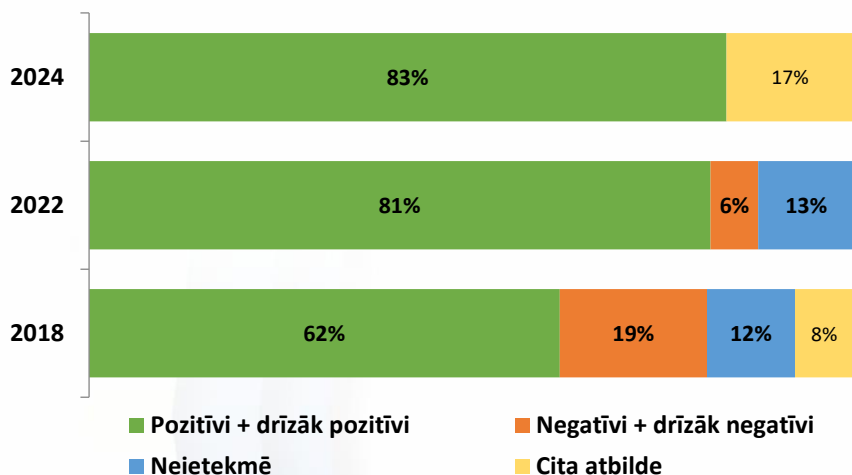
- ✓ Argumentēts informācijas izklāsts balstoties uz ES praksi;
- ✓ Uzlabot valodu, lai lēmumus saprastu ne tikai juristi, bet visi.

Bāze: respondenti, kuri ir iepazinušies ar Konkurences padomes lēmumiem; 2024: n=12

4.4. Saskarsme ar Konkurences padomes lēmumiem un to kvalitātes vērtējums

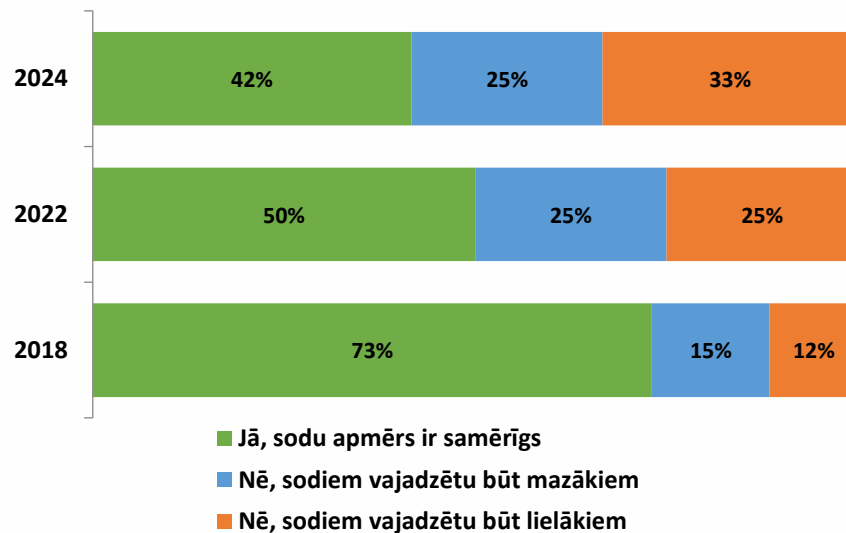
Aptaujas jautājums: Kā, Jūsaprāt, Konkurences padomes pieņemtie lēmumi ietekmē tirgu?

Kā citas atbildes tika minētas:

- ✓ Gan pozitīvi, gan negatīvi;
- ✓ Lēmumiem nav pozitīvas fiskālas ietekmes, parasti visi pakalpojumi un preces pēc lēmumu pieņemšanas sadārdzinās un no tā cieš pakalpojumu un preču pircēji.

Aptaujas jautājums: Vai, Jūsaprāt, Konkurences padomes piemērotie sodu apmēri ir pietiekami samērīgi, lai preventīvā līmenī atturētu tirgus dalībniekus no konkurences tiesību pārkāpumu izdarīšanas?

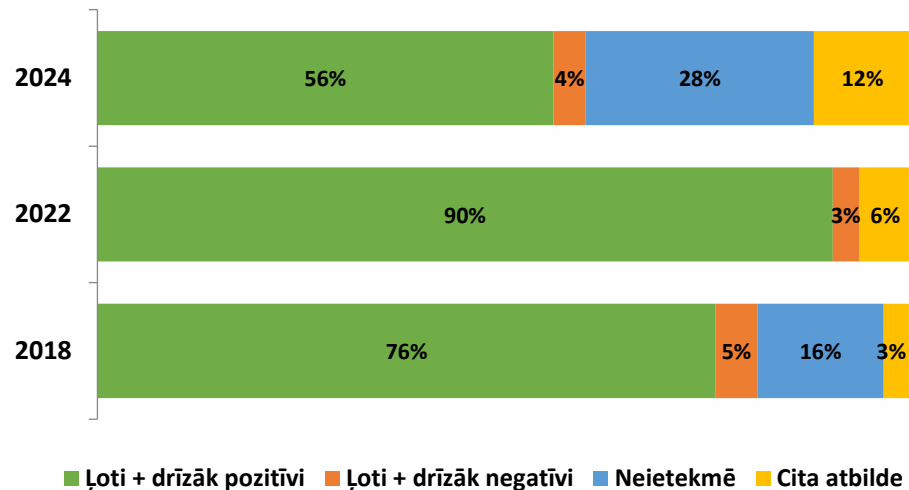
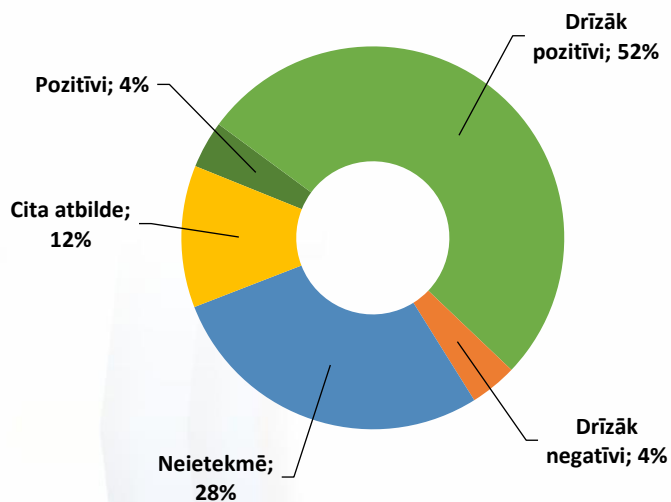
Respondentu komentāri, kuru skatījumā sodiem vajadzētu būt mazākiem:

- ✓ OCTA gadījumā pieaug polišu cena, lai segtu soda naudas, tas nozīmē ka no piemērotā soda cieš polišu pircēji, nevis sodītie apdrošinātāji.

Bāze: respondenti, kuri ir iepazinušies ar Konkurences padomes lēmumiem; 2024: n=12

4.5. Konkurences padomes darbības ietekme uz situāciju tirgos

Aptaujas jautājums: Kā, Jūsaprāt, Konkurences padomes darbība ietekmē konkurences situāciju tirgos?

Kā citas atbildes tika minētas:

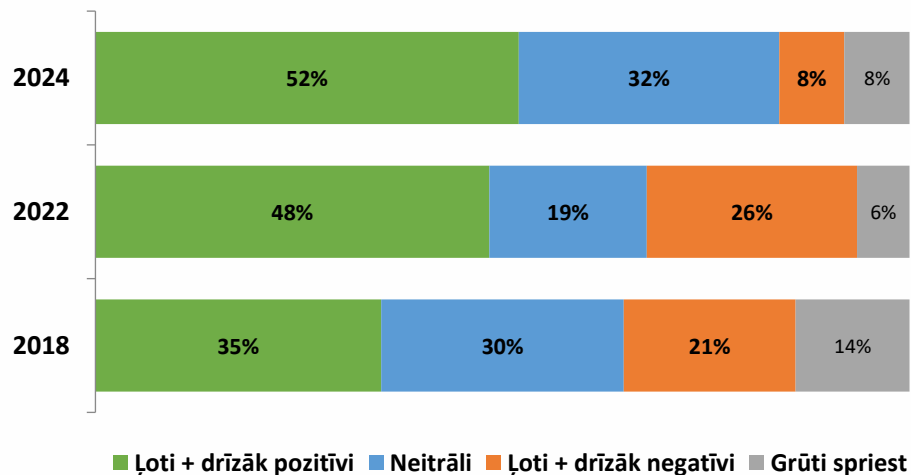
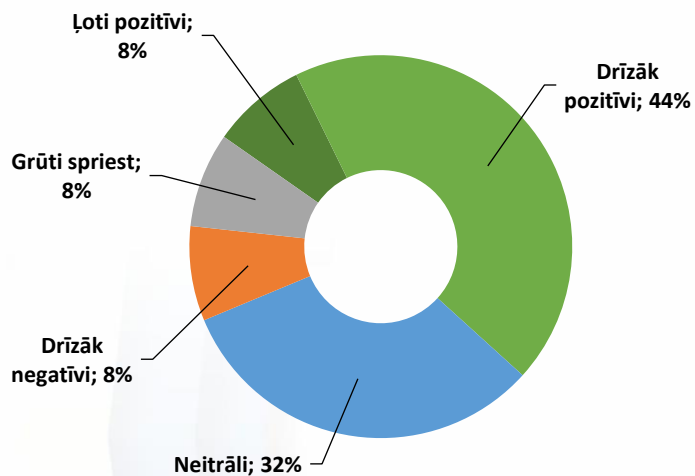
- ✓ Ietekme pārtikas tirdzniecības nozarē nav jūtama;
- ✓ Neviens konkurences padomes lēmums nav pazeminājis preču vai pakalpojumu cenas, piemēram OCTA;
- ✓ Pārāk pasīva iesaiste jautājumos, kad valsts un pašvaldības nepamatoti kropļo konkurenci ar saviem lēmumiem vai darbībām - kredītiestāžu reklāmas aizliegums Patērētāju tiesību aizsardzības likumā.

Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=25

4.6. Vispārējs Konkurences padomes darbības vērtējums un priekšlikumi tās pilnveidei

Aptaujas jautājums: Kā Jūs vērtējat Konkurences padomes darbību kopumā?

Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=25

4.7. Priekšlikumi Konkurences padomes darbības pilnveidei

Aptaujas jautājums: Lūdzu, norādiet Jūsu ieteikumus, kādā veidā Konkurences padome varētu uzlabot savas darbības kvalitāti!

Tika minētas šādas atbildes:

- ✓ Būt vairāk neatkarīgai iestādei;
- ✓ Būtiski ir turpināt skaidrot uzņēmējiem aizliegto darbību būtību, lai izvairītos no nepieciešamības sodīt uzņēmumus, kas izdarījuši pārkāpumu bez apzināta nodoma.
- ✓ Gatavojot pieprasījumus informācijas iegūšanai no asociācijām/komersantiem, tie jāveido koncentrētāki, vienkāršāk aizpildāmi. KP jāklūst ietekmīgāki, vairāk jāsniedz info par uzliktajiem sodiem.
- ✓ Iedziļināties nozaru specifiskā, kā arī motīvos ar kādiem dažādas puses vērsas pie Jums ar iesniegumiem. Tie arī var būt vērsti uz konkurences situācijas ietekmēšanu kādā konkrētā tirgus darījumā.
- ✓ Iepazīstoties ar izskatāmajiem jautājumiem iedziļināties vairāk būtībā, kontekstā ar Latvijas realitātēm, iedzīvotāju maksātspēju un lielo, starptautisko tirdzniecības tīklu invāziju, kā arī finanšu sektora (banku) atsvešināšanos no reālās dzīves un iedzīvotāju vajadzībām.
- ✓ Iesaistīties normatīvo aktu apspriešanas procesā, kad tos var mainīt vai apturēt, ja ir saskatāmi potenciāli konkurences kropļojumi.
- ✓ Konkurences Padome varētu vairāk uzmanību pievērst nacionālā kopprodukta vairošanas jautājumam;
- ✓ KP galvenais uzdevums būtu cenzies vairāk nepieļaut publiskā sektora darbību uzņēmējdarbībā, kur to varētu nedarīt, protams karteļu novēršana un aizliegto vienošanās novēršana ir ārkārtīgi svarīga.
- ✓ Neiebilstam, ja LITIAA (www.litiaa.lv) tiktu iesaistīta vēl vairāk informācijas apritē un semināros, kas saistīti ar ceļu būves nozari.
- ✓ Komunikācija un plašāk skaidrot pieņemto lēmumu pamatotību;
- ✓ Nodrošināt labāku operatīvātāti.
- ✓ Pārdomāt kā pieņemtie lēmumi ietekmē preču un pakalpojumu cenu! Nav pieņemami, ja lēmuma rezultātā pieaug preču un pakalpojumu cenas, lai sodītie uzņēmumi varētu apmaksāt piespiesto sodu.
- ✓ Rast veidus, kā veicināt Latvijas ekonomiku, iestājoties par vietējiem uzņēmējiem un iedzīvotājiem to attiecībās ar starptautisku gigantu uzņēmumiem;
- ✓ Stingrāk vērtēt iebildumus par iepirkumu dalībniekiem analizējot šo dalībnieku iepriekšējo darbību.
- ✓ trūkst informācijas, lai sniegtu šādus ieteikumus;
- ✓ Uzklaut nozares pārstāvjus un kopā mainīt tirgus attīstību, lai veicinātu biznesa vidi tādu, kurā komersanti nenonāk riska zonā. Biežākais cēlonis ir tieši pasūtītājs, kurš ar savu vēlmi taupīt un ar neatbilstošu segumu (zināšanu, finanšu, u.c.) izraisa situācijas kurās uzņēmumi nonāk pašiem neapzinoties. Tādēļ ļoti būtiska loma ir lai ekonomiskā, politiskā un likumdošanās bāze un pareiza rīcība jau pašos pamatos būtu sakārtota un tikai tad mēs varam sākt vēl vairāk spēcīnāt uzraudzību.
- ✓ Vairāk atklāt skaļu lietu;
- ✓ Vairāk iedziļināties pētāmajā jautājumā, saskatīt cēloņsakarības, kāpēc notiek tieši tā.
- ✓ Vairāk komunicēt ar sabiedrību, lai cilvēkiem rastos sapratne, ar ko viņi vispār nodarbojas.
- ✓ Vairāk sniegt informāciju sabiedrībai
- ✓ Paldies par Jūsu darbu!

5. Konkurences tiesību pārkāpumi, «Iecietības programma»

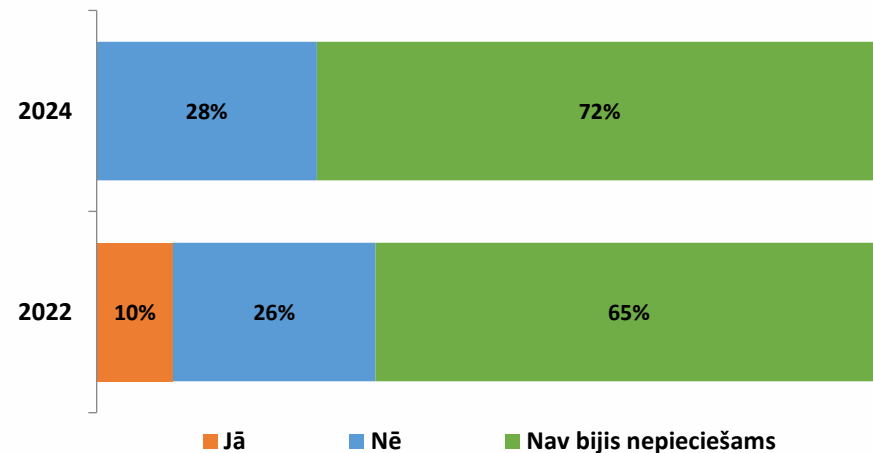
Konkurences tiesību pārkāpumi

Aptaujas jautājums: Vai esat informēti, ka jebkuras personas, kas cietušas no konkurences tiesību pārkāpumiem, ir tiesīgas piedzīt sev radušos zaudējumus?

Ir informēti

Aptaujas jautājums: Vai esat izskatījuši iespēju piedzīt zaudējumus, kas Jums radušies no citu tirgus dalībnieku īstenotajiem konkurences tiesību pārkāpumiem?

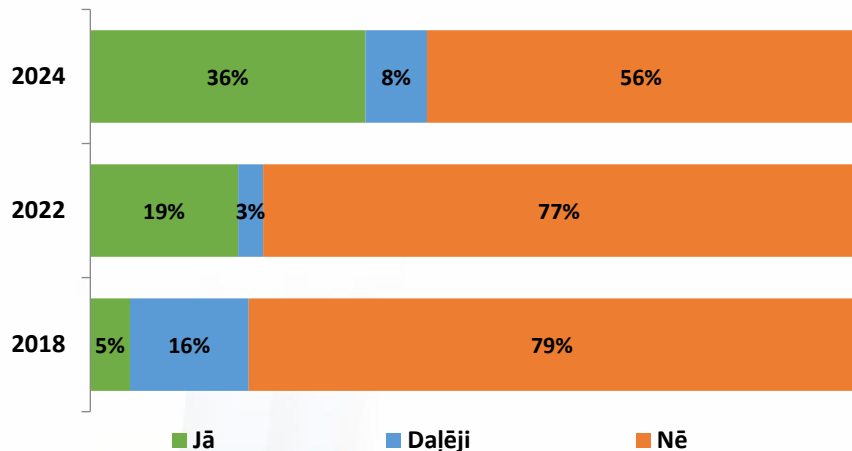

Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=25

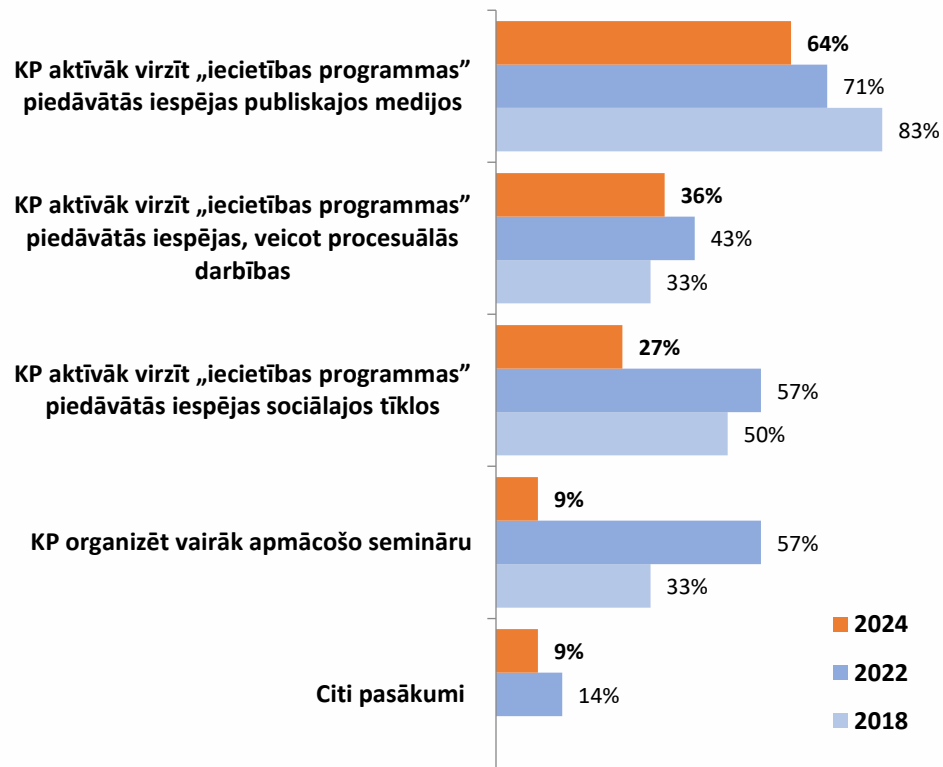
«Iecietības programma» - atpazīstamība un veicinošie faktori

Aptaujas jautājums: Vai Jūs zināt, kas ir „ieciētības programma” konkurences politikas īstenošanas ietvaros?

Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=25

Aptaujas jautājums: Kādi pasākumi, Jūsaprāt, KP būtu veicami, lai Latvijā darbotos „ieciētības programma”?

Kā citi pasākumi tika minēti:

- ✓ Radīt labuma grozu, jo tas veidotu ieinteresētību risināt jautājumus un ilgtermiņā mazinātu konkurences pārkāpumu riskus.

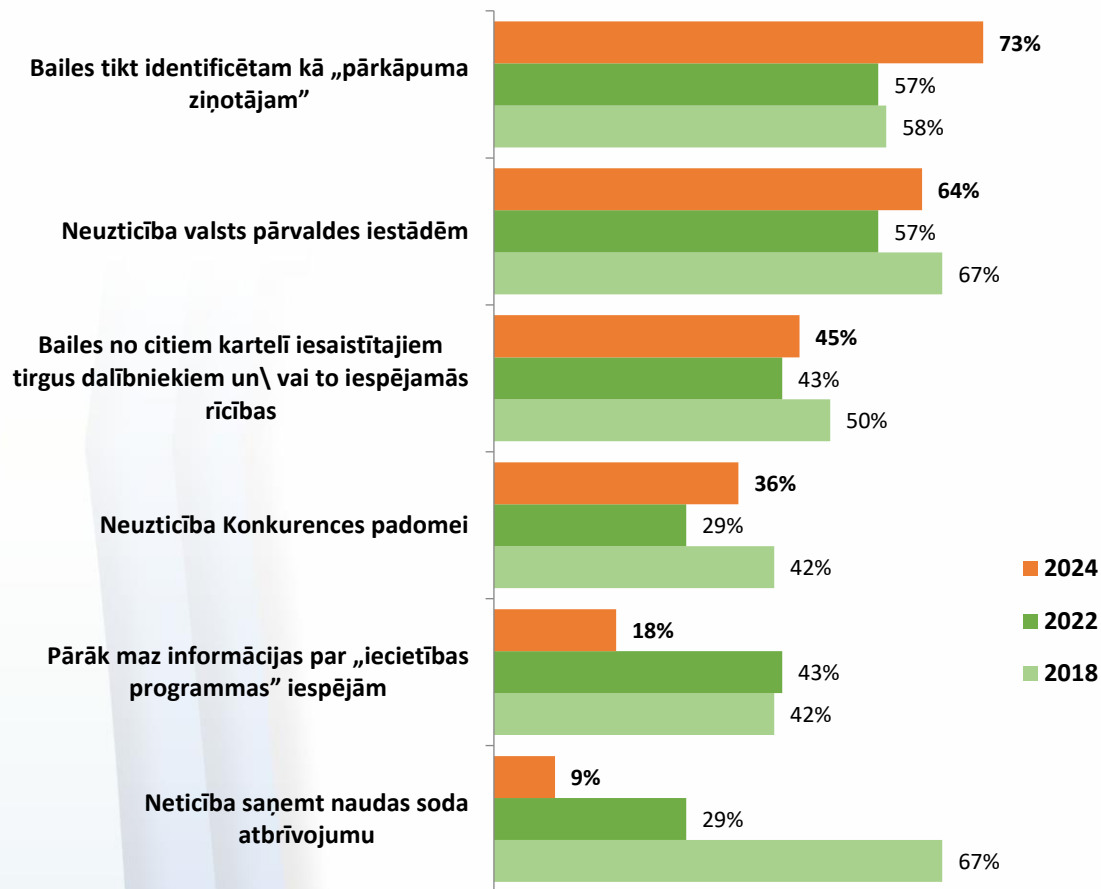
Bāze: respondenti, kuri zināja par «ieciētības programmu»; 2024: n=11

«Iecietības programma» - iespējamās barjeras

Aptaujas jautājums: Kas, Jūsaprāt, tirgus dalībniekus attur pieteikties uz „Iecietības programmu”?

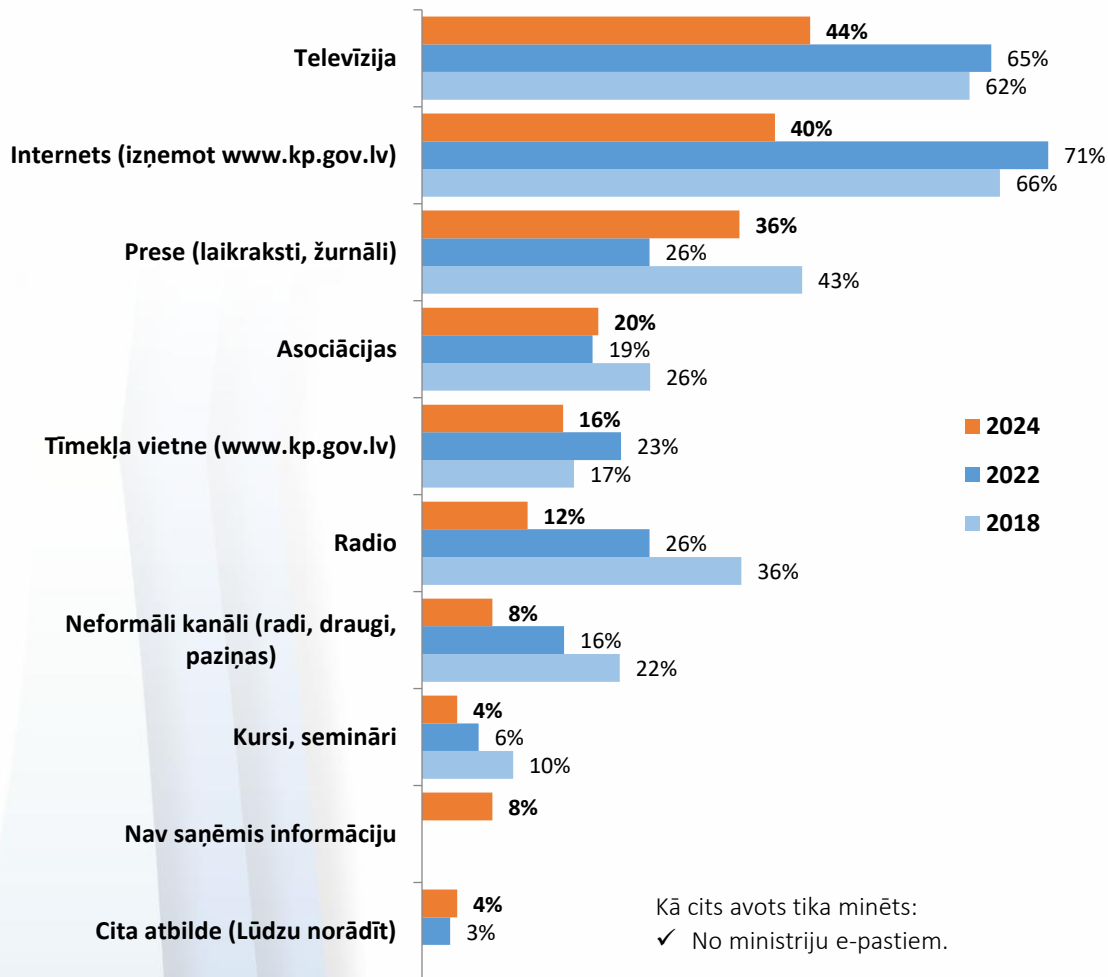
Bāze: respondenti, kuri zināja par «Iecietības programmu»; 2024: n=11

6. Informācijas avoti un informatīvās aktivitātes

Nozīmīgākie informācijas avoti par Konkurences padomi

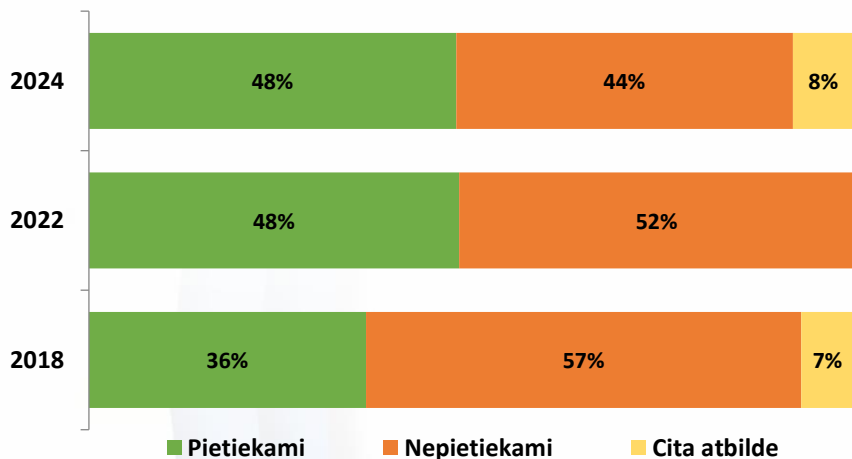
Aptaujas jautājums: Kur Jūs parasti iegūstat informāciju par Konkurences padomi un tās darbību?

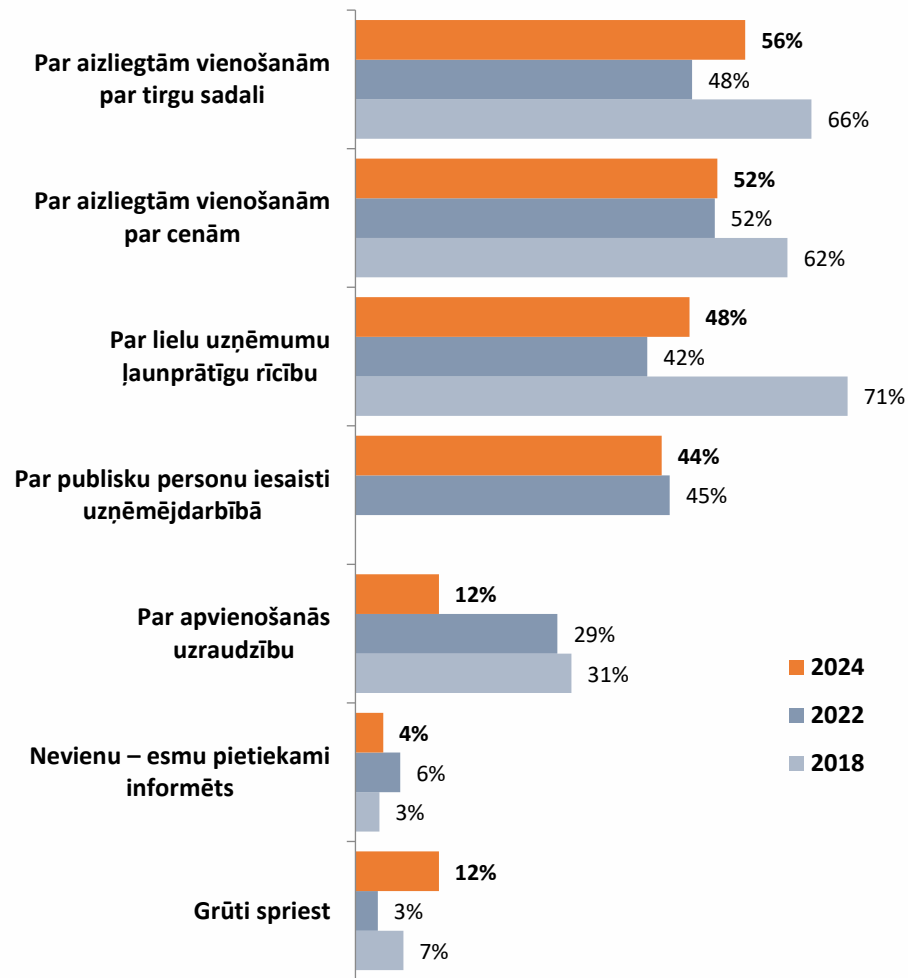
Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=25

Informatīvo aktivitāšu vērtējums un trūkstošā informācija

Aptaujas jautājums: Vai, Jūsaprāt, Konkurences padome pietiekami informē sabiedrību par savām aktivitātēm (piemēram, pieņemtajiem lēmumiem, savu praksi, tiesību normu interpretāciju, utt.)?

Aptaujas jautājums: Par kuru konkurences politikas jautājumu Jūs vēlētos būt vairāk informēts?

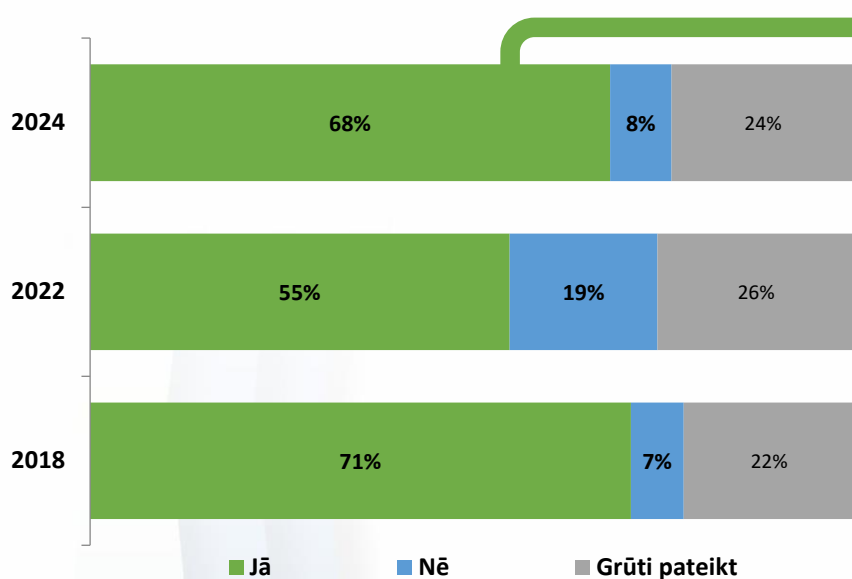

Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=25

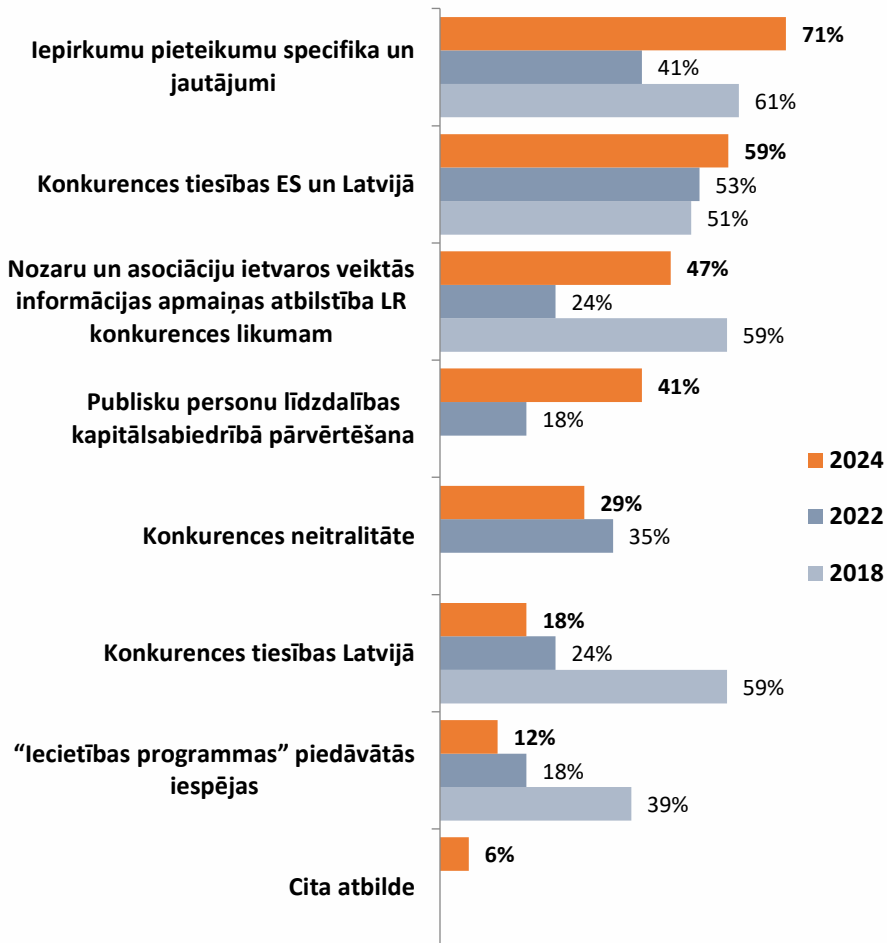
Konkurences padomes informatīvās aktivitātes

Aptaujas jautājums: Vai, Jūsaprāt, Konkurences padomei būtu lietderīgi organizēt seminārus, konferences vai sniegt prezentācijas par konkurences tiesību jautājumiem?

Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=25

Aptaujas jautājums: Kādas tēmas Jūsaprāt, tajās būtu ietveramas?

Bāze: respondenti, kuru skatījumā Konkurences padomei būtu lietderīgi organizēt seminārus, konferences vai sniegt prezentācijas par konkurences tiesību jautājumiem; 2024: n=23

VIII. Juridisko biroju aptaujas rezultāti

1. Kopsavilkums

Saskaņā ar juridisko biroju aptaujas rezultātiem:

- ✓ Juridiskie biroji ir attiecībā uz Konkurences padomi salīdzinoši kritiskāk noskaņotā ekspertu grupa. Šogad Konkurences padomes darbība juridisko biroju grupā tika vērtēta kopumā kritiskāk nekā iepriekšējo aptauju gaitā 2018. un 2022.g.
- ✓ Konkurences padomes darbību kopumā pozitīvi vērtēja 55% (-12% salīdzinājumā ar 2022.g.) juridisko biroju, 15% (+7% salīdzinājumā ar 2022.g.) to raksturoja neitrāli, savukārt kritiski – 30% (+55% salīdzinājumā ar 2022.g.) respondentu.
- ✓ Ar katru pētījumu pieaug aptaujāto juridisko biroju pārstāvju skaits, kuriem ir bijusi tieša sadarbības pieredze ar Konkurences padomi, šogad sasniedzot 80% (+32% salīdzinājumā ar 2022.g.). Biežāk minētie saskarsmes iemesli - dalība seminārā, iesniegtais iesniegums, saņemts Konkurences padomes viedoklis/ iebildums un paskaidrojuma sniegšana.
- ✓ Līdzīgi kā iepriekšējos pētījumos, arī šogad sadarbība ar Konkurences padomi pēc visiem kritērijiem biežāk tika vērtēta pozitīvi. Kā prioritāri pilnveidojamie sadarbības aspekti, kurus kritiski vērtēja 40%-45% pētījuma dalībnieku, jāmin:
  - Konkurences padomes darbinieki uzklausa un ņem vērā mūsu viedokli;
  - Konkurences padome ir objektīva lēmumu pieņemšanā.
- ✓ Ar Konkurences padomes amatpersonu rīcību, veicot procesuālās darbības ir saskārušies vairāk nekā divas trešdaļas (70%) juridisko biroju. Juridisko biroju aptaujas dalībnieku vidū salīdzinoši bieži izskanēja pretenzijas, ka Konkurences padomes amatpersonu rīcība, veicot procesuālās darbības, bija pilnvarām neatbilstoša (minēja 30% juridisko biroju) un ir nācies saskarties ar Konkurences padomes amatpersonu neētisku rīcību procesuālo darbību (inspekciju / apmeklējumu) laikā (minēja 20% aptaujas dalībnieku).
- ✓ Juridisko biroju grupā respondentu viedokļi dalījās vērtējot Konkurences padomes sagatavoto paskaidrojumu kvalitāti tiesai un pārstāvības kvalitāti tiesas sēdes laikā. Kopumā biežāk tomēr tika pārstāvēti pozitīvi vērtējumi.
  - Konkurences padomes sagatavoto paskaidrojumu tiesai, apelācijas, kasācijas sūdzību sagatavošanas kvalitāti pozitīvi vērtēja 40% (-18% salīdzinājumā ar 2022.g.), savukārt kritiski – 35% (+2% salīdzinājumā ar 2022.g.) juridisko biroju.
  - Konkurences padomes pārstāvības kvalitāti tiesas sēdes laikā pozitīvi vērtēja 40% (-2% salīdzinājumā ar 2022.g.), savukārt kritiski – 30% (-3% salīdzinājumā ar 2022.g.) respondentu.

- ✓ Ar katru aptauju pieaug juridisko biroju pārstāvju īpatsvars, kuri ar Konkurences padomes lēmumiem iepazīstas regulāri. Šogad ar kādiem Konkurences padomes pieņemtajiem lēmumiem ir iepazinušies gandrīz visi (96%; +20% salīdzinājumā ar 2022.g.) respondenti, regulāri to dara 60% (+20% salīdzinājumā ar 2022.g.) aptaujāto.
- ✓ Juridisko biroju pārstāvji Konkurences padomes pieņemto lēmumu kvalitāti pēc vairākuma kritēriju vērtēja biežāk pozitīvi. Tomēr divās pētījuma pozīcijās Konkurences padomes pieņemtie lēmumi biežāk tika vērtēti kritiski:
  - Konkurences padome lēmumu pieņemšanā ievēro konsekvenci un pastāvību (izteikumam piekrita 33%, nepiekrita 46% juridisko biroju);
  - Soda apmēra piemērošana pārkāpumu konstatējošajos lēmumos ir skaidri saprotama (piekrita 42%, nepiekrita 46% aptaujas dalībnieku).
- ✓ Katra trešā (33%; -4% salīdzinājumā ar 2022.g.) juridisko biroju pārstāvja skatījumā Konkurences padome savos lēmumos ievēro administratīvā procesa principu, pēc 42% (-11% salīdzinājumā ar 2022.g.) respondentu domām Konkurences padome to ievēro daļēji, savukārt 4% (-11% salīdzinājumā ar 2022.g.) uzskata, ka Konkurences padome savos lēmumos administratīvā procesa principu neievēro.
- ✓ Juridisko biroju pārstāvji visai kritiski vispārēji vērtēja aprakstīto pierādījumu kopumu, kas pamato Konkurences padomes lēmumā konstatēto. To kā pietiekamu vērtēja tikai 13% (-24% salīdzinājumā ar 2022.g.) juridisko biroju aptaujas dalībnieku. 29% (-24% salīdzinājumā ar 2022.g.) to vērtēja kā daļēji pietiekamu, savukārt 33% (+12% salīdzinājumā ar 2022.g.) kā nepietiekamu.
- ✓ Kritiskāk nekā iepriekš tika vērtēti arī Konkurences padomes piemērotie sodu apmēri. Tomēr arī šogad tos kā samērīgus vērtēja vairākums (58%; -16% salīdzinājumā ar 2022.g.) aptaujāto juridisko biroju pārstāvju. Pēc 21% (+10% salīdzinājumā ar 2022.g.) respondentu domām sodiem vajadzētu būt lielākiem, savukārt 21% (+5% salīdzinājumā ar 2022.g.) aptaujas dalībnieku skatījumā tiem vajadzētu būt mazākiem.
- ✓ Gandrīz visi (88%; +20% salīdzinājumā ar 2022.g.) juridisko biroju aptaujas dalībnieki ir informēti, ka jebkuras personas, kas cietušas no konkurences tiesību pārkāpumiem, ir tiesīgas piedzīt sev radušos zaudējumus. 48% (+4% salīdzinājumā ar 2022.g.) juridisko biroju klientu ir interesējušies par procedūru, kādā cietušajai personai ir iespējams piedzīt zaudējumus no tirgus dalībniekiem, kas īstenojuši konkurences tiesību pārkāpumus.

- ✓ Juridisko biroju mērķa grupā ar katru pētījumu aizvien pozitīvāks kļūst „ieciētības programmas” normatīvā regulējuma vērtējums. Šogad to kā atbilstošu pirmo reizi vērtēja vairākums (60%; +24% salīdzinājumā ar 2022.g.) juridisko biroju. Kritiski „ieciētības programmas” normatīvo regulējumu vērtēja 12% (-8% salīdzinājumā ar 2022.g.) respondenti.
- ✓ Vairākums (61%; -18% salīdzinājumā ar 2022.g.) juridisko biroju savā praksē ir saviem klientiem piedāvājuši izmantot „ieciētības programmu”.
- ✓ «Ieciētības programmu» veicināšanai visbiežāk tika ieteikts Konkurences padomei organizēt vairāk apmācošo semināru. Kā barjeras pieteikties uz „ieciētības programmu”, visbiežāk tika nosauktas bailes tikt identificētam kā „pārkāpuma ziņotājam” un neuzticība valsts pārvaldes iestādēm.
- ✓ Nozīmīgākie informācijas kanāli, kur parasti tiek gūta informācija par Konkurences padomi un tās darbību, ir pati Konkurences padome (tostarp www.kp.gov.lv) (informāciju tur gūst 84%), internets (izņemot www.kp.gov.lv) (52%) un kursi, semināri (48%).
- ✓ tradicionālie mediju resursi – televīzija (minēja 44% respondentu), internets (40%), prese (36%).
- ✓ Juridisko biroju grupā vairāk par pusi (52%; +20% salīdzinājumā ar 2022.g.) respondentu pārstāvēja viedokli, ka Konkurences padome nepietiekami informē sabiedrību par savām aktivitātēm (piemēram, pieņemtajiem lēmumiem, savu praksi, tiesību normu interpretāciju, utt.). Pozitīvu vērtējumu (Konkurences padome pietiekami informē sabiedrību) sniedza 40% (-12% salīdzinājumā ar 2022.g.) aptaujas dalībnieku.
- ✓ Asociāciju/ NVO mērķa grupā lielākā interese pēc papildus informācijas ir par šādām konkurences politikas tēmām:
  - Par lielu uzņēmumu ļaunprātīgu rīcību (interesētu 60% juridisko biroju; +24% salīdzinājumā ar 2022.g.);
  - Par publisku personu iesaisti uzņēmējdarbībā (56%; +20% salīdzinājumā ar 2022.g.);
  - Par aizliegtām vienošanām par tirgu sadali (48%; +8% salīdzinājumā ar 2022.g.);
  - Par aizliegtām vienošanām par cenām (44%; +16% salīdzinājumā ar 2022.g.).

- ✓ Gandrīz visi (92%; +20% salīdzinājumā ar 2022.g.) juridisko biroju aptaujas dalībnieki pārstāvēja viedokli, ka Konkurences padomei būtu lietderīgi organizēt seminārus, konferences vai sniegt prezentācijas par konkurences tiesību jautājumiem. Visbiežāk interese tika pausta par šādām tēmām:
  - Iepirkumu pieteikumu specifika un jautājumi (interesē 65% respondentu, kuru skatījumā Konkurences padomei būtu lietderīgi organizēt seminārus, konferences vai sniegt prezentācijas par konkurences tiesību jautājumiem);
  - Konkurences tiesības Latvijā (61%);
  - Konkurences neitralitāte (61%);
  - Publisku personu līdzdalības kapitālsabiedrībā pārvērtēšana (52%).

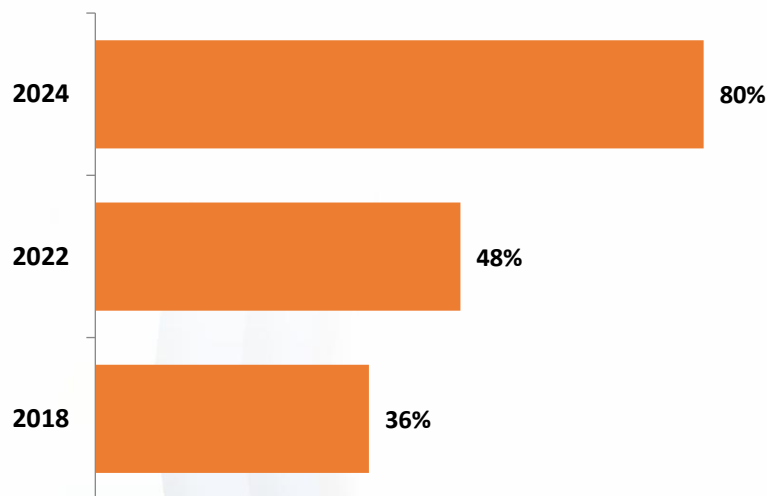
2. Saskarsmes pieredze ar Konkurences padomi un tās darbības vērtējums

2.1. Sadarbības pieredze ar Konkurences padomi un tās vērtējums

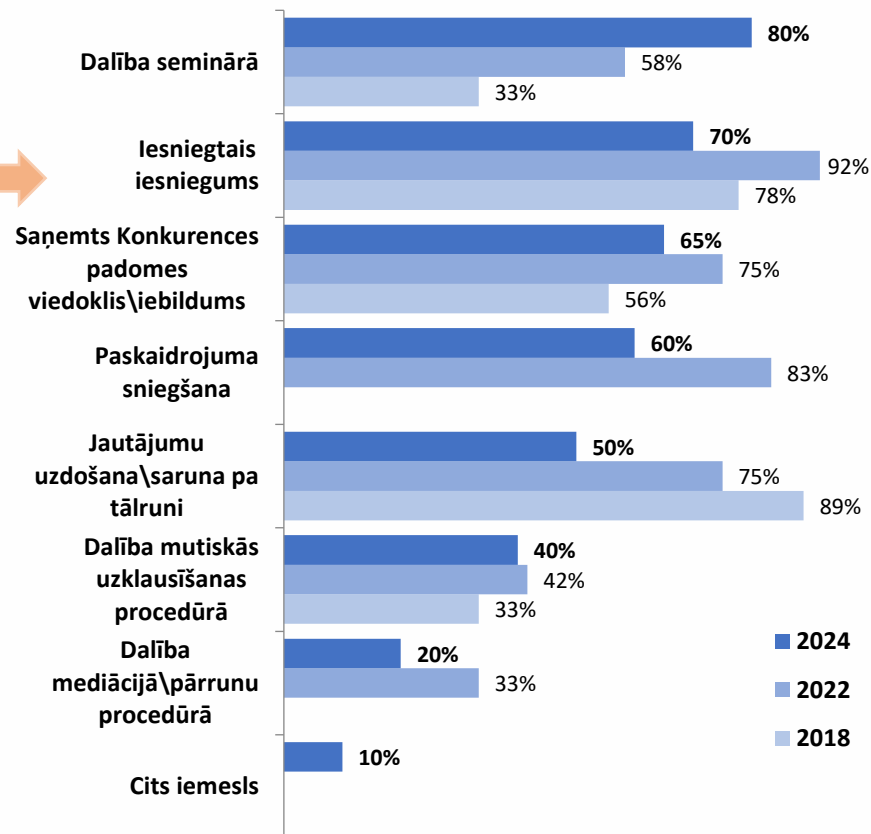
Aptaujas jautājums: Vai Jums ir bijusi saskare ar Konkurences padomi?

Ir bijusi saskare ar Konkurences padomi

Bāze: visi respondenti, 2024: n=25

Aptaujas jautājums: Kāds ir bijis šīs saskarsmes mērķis / iemesls?

Kā «cits iemesls» tika minēts:

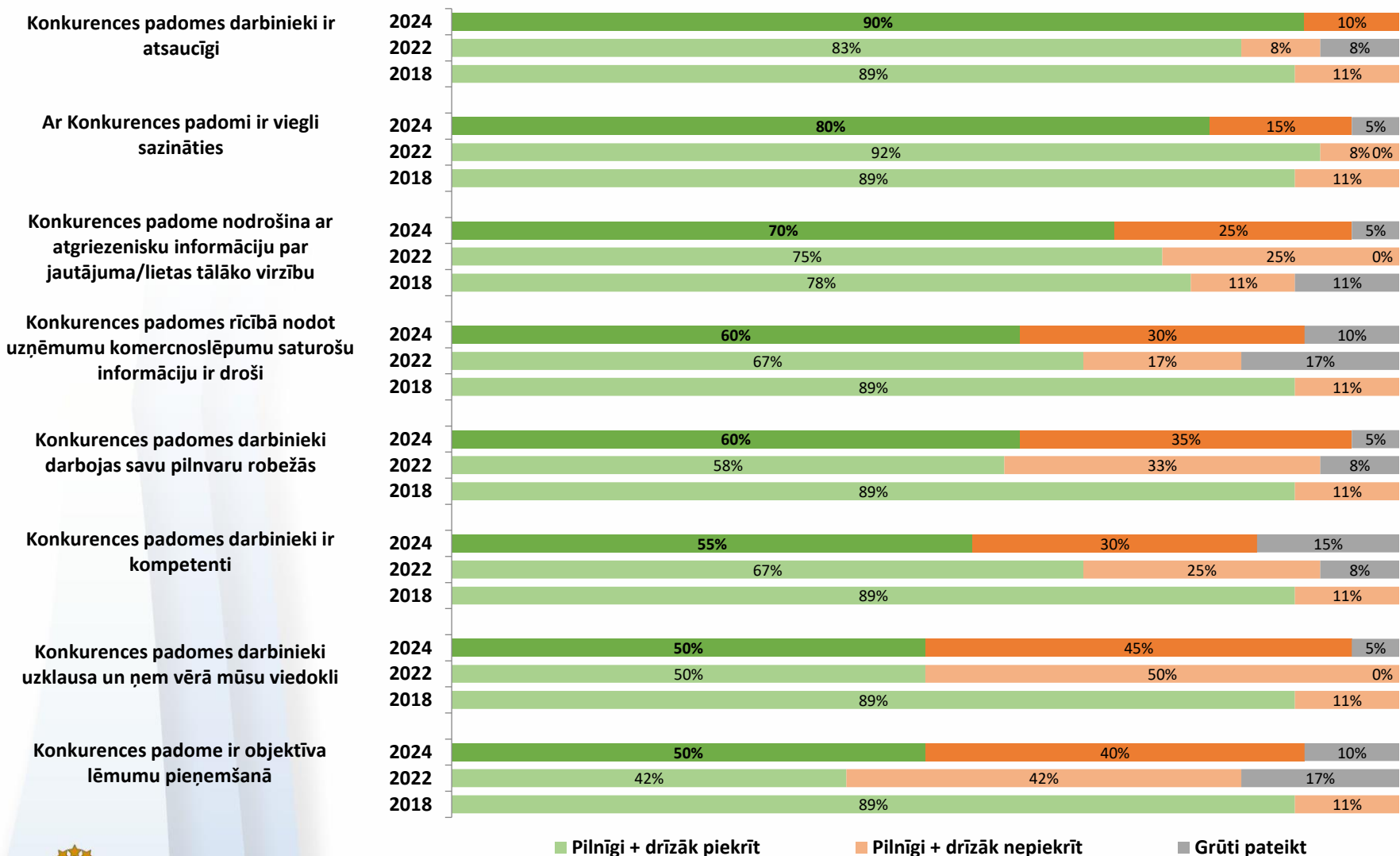
- ✓ dalība izmeklēšanas darbībās;
- ✓ Ziņojuma par apvienošanas sagatavošana.

Bāze: respondenti, kuriem ir bijusi saskare ar Konkurences padomi; 2024: n=20

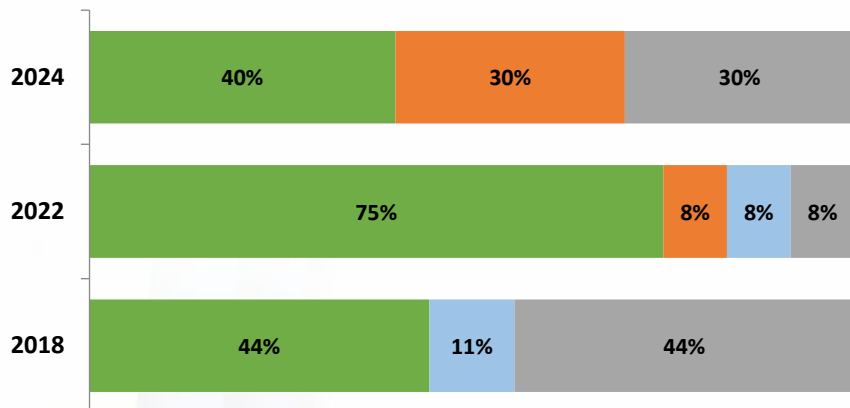
2.1. Sadarbības pieredze ar Konkurences padomi un tās vērtējums

Aptaujas jautājums: Kā Jūs vērtējat sadarbību ar Konkurences padomi?

2.1. Sadarbības pieredze ar Konkurences padomi un tās vērtējums

Aptaujas jautājums: Kā Jūs vērtējat Konkurences padomes amatpersonu rīcību, veicot procesuālās darbības (inspekcijas / apmeklējumi)?

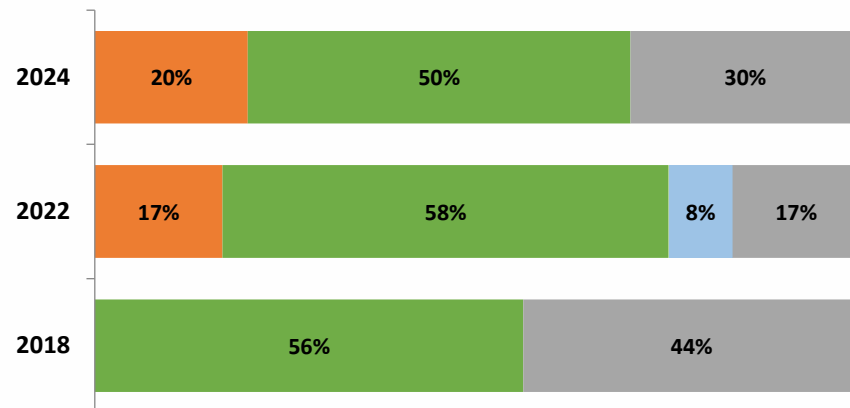

- Pilnvarām atbilstoša
- Pilnvarām neatbilstoša
- Cita atbilde
- Nav saskaries ar inspekcijām\ apmeklējumiem

Pamatojums pilnvarām neatbilstošai rīcībai:

- ✓ Pilnīga arogance;
- ✓ Fishing expeditions;
- ✓ Inspekcijas laikā piedalījās citas iestādes pārstāvis bez jebkāda pilnvarojuma;
- ✓ Netiek pierakstīti Padomes darbinieku jautājumi protokolos, ja tiek sniegti materiāli, kurus prasa komentēt, tie dažreiz mēdz būt izrauti no konteksta;
- ✓ Pārāk plaša pierādījumu ieguve, bez skaidrām robežām.

Aptaujas jautājums: Kā Jūs vērtējat Konkurences padomes amatpersonu profesionālo ētiku procesuālo darbību (inspekciju / apmeklējumu) laikā?

- Ir novērojis neētisku rīcību
- Nav novērojis neētisku rīcību
- Cita atbilde
- Nav saskaries ar inspekcijām\ apmeklējumiem

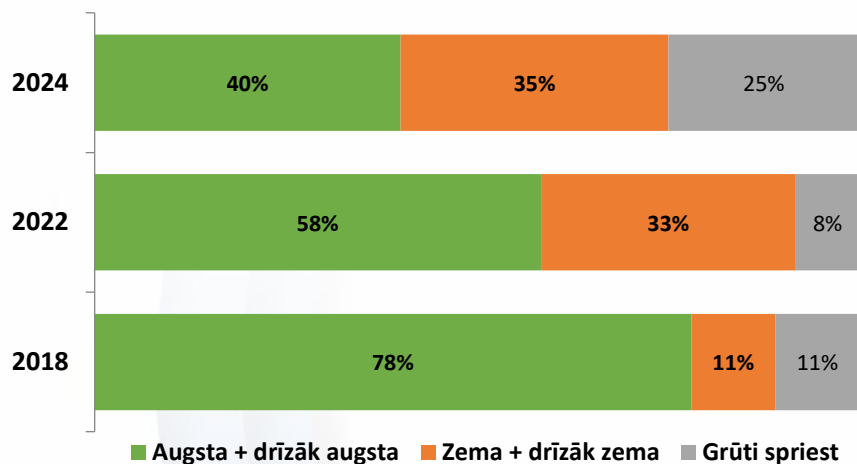
Pamatojums neētiskai rīcībai:

- ✓ Augstprātīga attieksme;
- ✓ Neatzīst kļūdas. Nevēlas redzēt to, kas nav izdevīgi;
- ✓ Arogance.

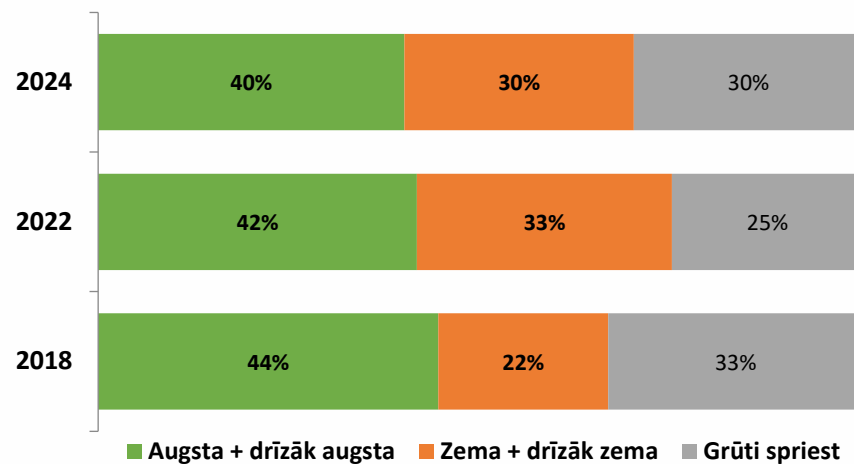
Bāze: respondenti, kuriem ir bijusi saskare ar Konkurences padomi; 2024: n=20

2.1. Sadarbības pieredze ar Konkurences padomi un tās vērtējums

Aptaujas jautājums: Kā Jūs vērtējat Konkurences padomes sagatavoto paskaidrojumu tiesai, apelācijas, kasācijas sūdzību sagatavošanas kvalitāti?

Aptaujas jautājums: Kā Jūs vērtējat Konkurences padomes pārstāvības kvalitāti tiesas sēdes laikā?

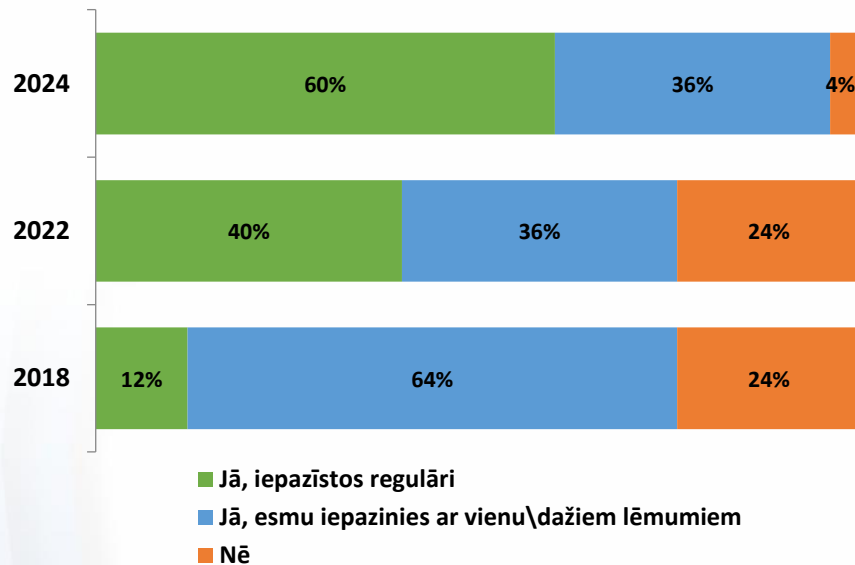

Bāze: respondenti, kuriem ir bijusi saskare ar Konkurences padomi; 2024: n=20

2.2. Saskarsme ar Konkurences padomes lēmumiem un to kvalitātes vērtējums

Aptaujas jautājums: Vai Jūs esat iepazinies ar Konkurences padomes pieņemtajiem lēmumiem?

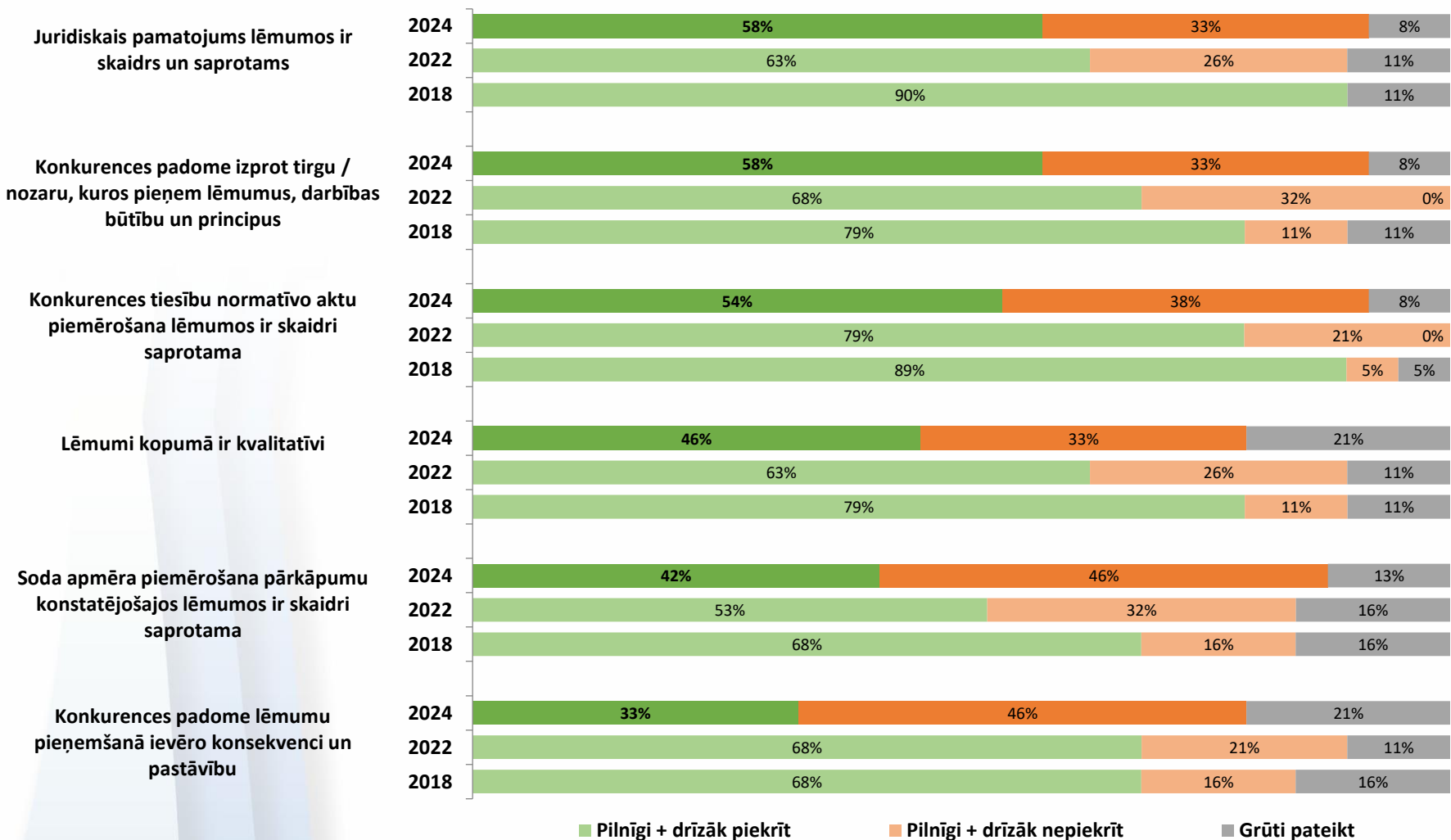
Bāze: visi respondenti, 2024: n=25

2.2. Saskarsme ar Konkurences padomes lēmumiem un to kvalitātes vērtējums

Aptaujas jautājums: Lūdzu, novērtējiet Konkurences padomes pieņemto lēmumu kvalitāti?

Bāze: respondenti, kuri ir iepazinušies ar Konkurences padomes lēmumiem; 2024: n=24

2.2. Saskarsme ar Konkurences padomes lēmumiem un to kvalitātes vērtējums

Aptaujas jautājums: Lūdzu, norādiet Jūsu ieteikumus, kādā veidā Konkurences padome varētu uzlabot pieņemto lēmumu kvalitāti!

Tika minētas šādas atbildes:

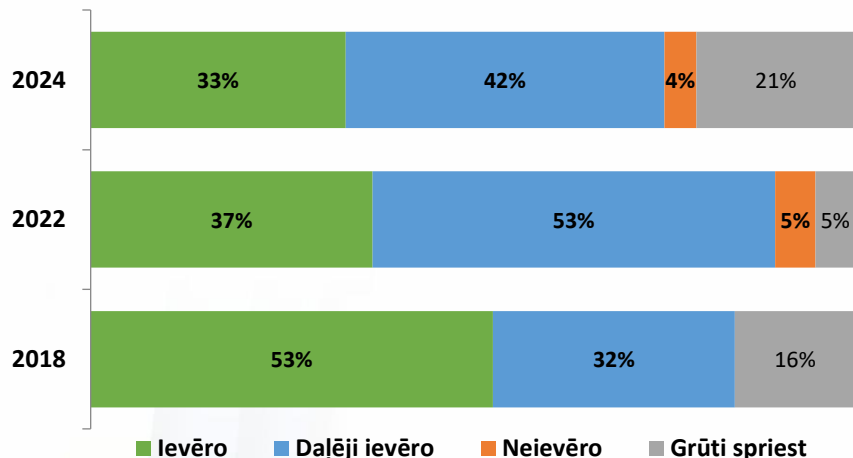
- ✓ Padomei būtu jābalsta lēmumi ekonomikas zinātnē (nevis apgalvojumos "tā parasti tirgus dalībnieki nerīkojas, tādēļ rīcība kavē tirgu") un juridiskā zinātnē (pamatojumi pēdējo gadu lēmumos ir, bet tomēr ir kur uzlabot dziļumu)
- ✓ Padomes lēmumos nedrīkstētu būt tāda pamatojuma, kā "secināms, ka visdrīzāk [apgalvotā rīcība]". Faktiem, uz ko KP balsta lēmumus ir jābūt pierādītiem, nevis pamatotiem ar pieņēmumiem. Diemžēl pieņēmumi lēmumos figurē pārāk bieži. Nav pieļaujama arī selektīva tiesu prakses citēšana, piemēram, būtisku atziņu citējot tikai daļā, kas neatspoguļo kopējo atziņas kontekstu. Nav pieļaujama arī "jaunrade" citkārt pārāk "brīvi" interpretējot Konkurences likumu un nonākot citu iestāžu un normatīvo aktu piemērošanas jomā. Tā ir iestādes patvaļīga rīcība, ko arī dažkārt KP realizē.
- ✓ Lēmumu kvalitātes rādītājs pēc būtības ir saistīts ar konstatētā pārkāpuma sastāva elementu skaidru un pēc iespējas īsāku identificēšanu kopsakarā ar lietas būtiskajiem faktiskajiem apstākļiem. Jānorāda, ka KP lēmumos parasti ir liels apjoms ar lieku informāciju, bez kuras aizvien varētu skaidri identificēt konstatētā pārkāpuma sastāva elementus. Bieži ir novērojama atkārtotās lēmuma tekstā, ko var atrisināt, pārveidojot lēmuma "skeletu" jeb struktūru. No otras puses visi šie ierosinājumi ir vērsti tikai un vienīgi uz juridisko tekstu rakstīšanas tehnikas uzlabojumiem, jo pēc būtības tas, vai labāk, īsāk un efektīvāk tiek aprakstīti lēmumā konstatētie faktiskie un juridiskie apstākļi, pēc būtības nemaina lēmuma pamatotības novērtējumu. Lēmumi aizvien ir pamatoti. Gala rezultātā šis ir jautājums par efektivitāti, jo rezultāts (pamatoti lēmumi) tiek sasniegts.
- ✓ Jāmaina ierēdniecības principi valstī pašā saknē, kosmētiskais remonts neko neatrisinās.
- ✓ Attiecībā uz mūsu sabiedrību netika pieņemti lēmumi. Līdz ar to, grūti norādīt savu viedokli šajā sakarā.
- ✓ Būvniecības jomā būtu lietderīgi realizēt izglītojoša satura projektus ar CFLA un IUB.
- ✓ Iesaku vairāk ņemt vērā jaunākajos EST spriedumos un EK lēmumos izdarītās atziņas.
- ✓ Īsāki teikumi.
- ✓ Izprast vairāk uzņēmējdarbības nozari.
- ✓ Jāpievērš uzmanība detaļām.
- ✓ Lēmumu struktūras sistematizēšana.
- ✓ Mazāk atsaukties pašiem uz saviem lēmumiem. Neatsaukties uz neatbilstošu tiesu praksi.
- ✓ Ne tikai iegūt, bet arī vērtēt tirgus dalībnieku paskaidrojumus par lietas apstākļiem, iegūt konkurentu viedokli.
- ✓ Pārstāt saņemt algu no lēmuma atkarīgajiem subjektiem. Varbūt tad būs rezultāts gan pozitīvs tautai, gan saprotams cilvēkiem.
- ✓ Sniegt skaidrāku, konkrētāku pamatojumu izdarītajiem secinājumiem, atturoties tā vietā piepildīt lielāko daļu lēmuma ar vispārīgām atziņām.
- ✓ Vairāk ekonomisko apsvērumu
- ✓ Valodas atbilstoša lietošana, teikumus veidojot gramatiski un stilistiski pareizi, lai skaidrāk uzvērtu autora domu.
- ✓ Vieglāk uztverama valoda lēmumos.
- ✓ Tā turpināt!

Bāze: respondenti, kuri ir iepazinušies ar Konkurences padomes lēmumiem; 2024: n=24

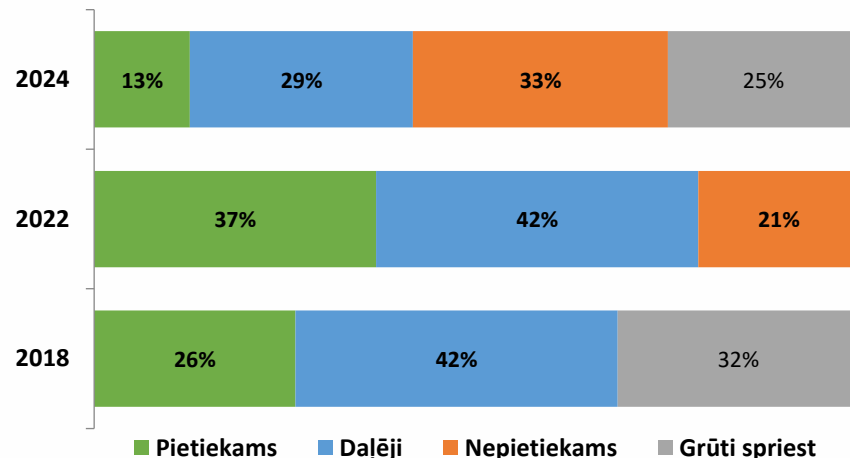

2.2. Saksarsme ar Konkurences padomes lēmumiem un to kvalitātes vērtējums

Aptaujas jautājums: Vai Konkurences padome savos lēmumos ievēro administratīvā procesa principu?

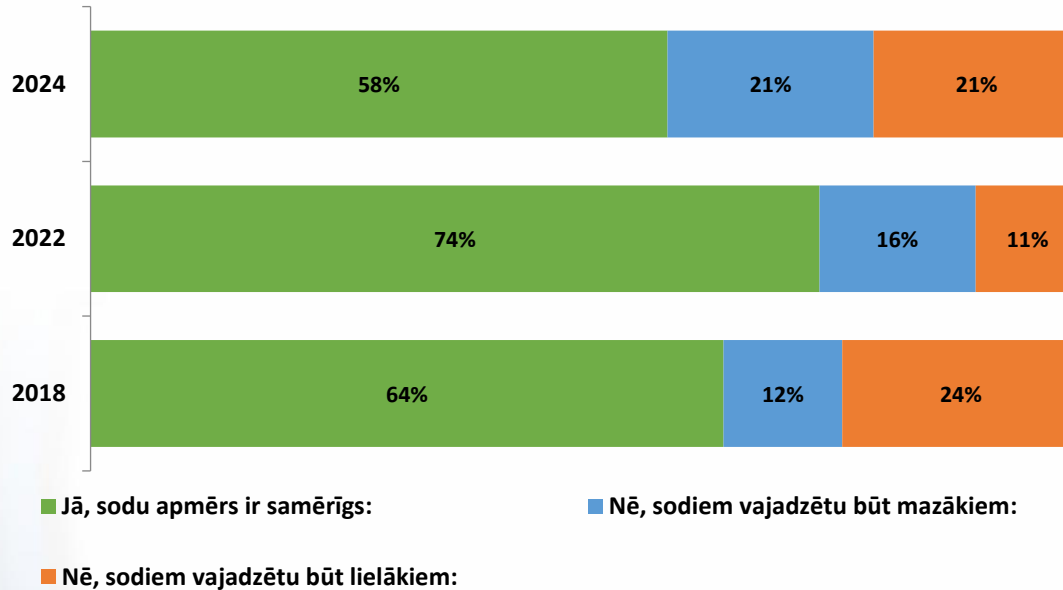
Aptaujas jautājums: Vai, Jūsaprāt, aprakstīto pierādījumu kopums, kas pamato Konkurences padomes lēmumā konstatēto, ir pietiekams?

Bāze: respondenti, kuri ir iepazīnušies ar Konkurences padomes lēmumiem; 2024: n=24

2.2. Saksarsme ar Konkurences padomes lēmumiem un to kvalitātes vērtējums

Aptaujas jautājums: Vai, Jūsaprāt, Konkurences padomes piemērotie sodu apmēri ir pietiekami samērīgi, lai preventīvā līmenī atturētu tirgus dalībniekus no konkurences tiesību pārkāpumu izdarīšanas?

Respondenta komentārs, kura skatījumā sodiem vajadzētu būt mazākiem:

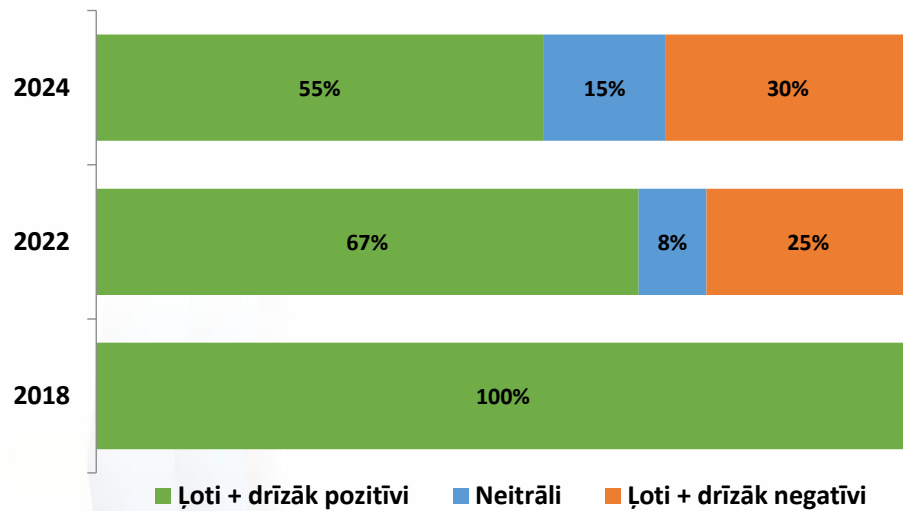
- ✓ sodam nav jābūt mērķim!

Bāze: respondenti, kuri ir iepazinušies ar Konkurences padomes lēmumiem; 2024: n=24

2.3. Vispārējs Konkurences padomes darbības vērtējums

Aptaujas jautājums: Kā Jūs vērtējat Konkurences padomes darbību kopumā?

Bāze: respondenti, kuriem ir bijusi saskare ar Konkurences padomi; 2024: n=20

2.4. Priekšlikumi Konkurences padomes darbības pilnveidei

Aptaujas jautājums: Lūdzu, norādiet Jūsu ieteikumus, kādā veidā Konkurences padome varētu uzlabot savas darbības kvalitāti!

Tika minētas šādas atbildes:

- ✓ Jāiegulda līdzekļi darbinieku apmācībā, jo bieži var novērot, ka Padomes lēmumiem trūkst pietiekama (juridiskā, ekonomiskā) pamatojuma. Turklāt acīmredzami, ka Padome pēdējos desmit gados dara visu to pašu, izmeklējot tikai dažu veidu pārkāpumus, bet nestandarta situācijās nerīkojas, neredz pārkāpumus kur tie ir vai tērē laiku izmeklēšanai, kur nav pamata uzskatīt, ka tiktu kavēta konkurence.
- ✓ 1. Neprasīt nevajadzīgu informāciju, kas rada birokrātiskus šķēršļus privātpersonām un paildzina izskatīšanas termiņus; 2. Strādāt biežāk, ātrāk un vairāk, retāk pamest darba vietu; 3. Biežāk iedziļināties jautājuma būtībā un mazāk atrakstīties
- ✓ Valsts ierēdniecības principi pilnībā ir jāmaina tajā skaitā arī Konkurences padomes. Visa valstī pastāvošā ierēdniecība ir vēzis Latvijai, tā darbojas tikai savās interesēs "varonīgi rada problēmu un vēl varonīgāk paši to pārvar«. Citiem vārdiem sakot nedzīvo Latvijā bet uz Marsa.
- ✓ Diemžēl KP priekšsēdētājs ir neprofesionāls, nekompetents, savas darbības laikā acīmredzami pat nav centies iedziļināties tēmā, kurā darbojas. No malas skatoties, departamentiem netiek prasīti rezultāti, kas skaidrojams ar to, ka esošā vadība nezina, kādam ir jābūt sasniedzamajam rezultātam. Tas savukārt negatīvi ietekmē iestādes darbu kopumā, nāk par sliktu reputācijai. Lēmumu ir ļoti maz (pretstatā agrākiem gadiem), vispār gandrīz nemaz nav lietu, kas prasītu padziļinātu ekonomisko analīzi (piemēram, dominējošā stāvoja lietu), kaut gan ir maz ticams, ka iestāde vispār nesaņem šāda veida sūdzības.
- ✓ Iespējams, varētu pilnveidot ekonomisko apstākļu izvērtēšanu Konkurences padomes lēmumos.
- ✓ Ievērot savas kompetences robežas.
- ✓ Jāpievērš uzmanība savu darbinieku profesionālajām zināšanām un informācijas konfidencialitātei.
- ✓ Manuprāt, kvalitātes uzlabošana būtu iespējama, precizējot prioritātes, konkrētos laika periodus, lai efektīvāk izmantotu esošos iestādes resursus. Tas ļautu veikt padziļinātākās izpēti dažādos tirgos.
- ✓ Mazāk formālu pieeju.
- ✓ Nebūt atriebīgi. Atzīt arī savas kļūdas. Nebūt augstprātīgi. Necensties iznīcināt uzņēmējus. Netulkot visas normas iespējami agresīvākajā veidā.
- ✓ Oficiālā e-pasta izmantošana ir neērta. Kā alternatīva jāakceptē saziņa parastajos e-pastos. Ērti, droši un labi.
- ✓ Plašāk publiski skaidrojot savu lēmumu motivāciju, lielāku fokusu liekot uz lēmumiem ar būtisku ietekmi.
- ✓ Praktiskajā pieredzē bijušas problēmas ar to, ka KP darbinieki strādā attālināti - ir bijis grūtāk sazināties un pat iesniegt dokumentus uz vietas iestādē. KP būtu vienmēr jāinformē/jāsniedz atbildes par iesniegumu izskatīšanas rezultātu. Atbildot uz iesniegumiem un uzziņas pieprasījumiem, būtu jāsniedz konkrētākas atbildes atbilstoši norādītajiem faktiskajiem apstākļiem, nevis tikai jānorāda tiesību normu atreferējums.
- ✓ Saziņa / konsultēšana vairāk vienkāršā valodā. Vairāk skaidrojoši.
- ✓ Stiprinot šādas vērtības: atklātums, konsultē vispirms.
- ✓ Vairāk pievērsties konkurences neitralitātes jautājumiem. Savas kompetences ietvaros vairāk strādāt: 1) ar valsts kapitālsabiedrībām un valsts iestādēm, kuru rīcība, tostarp, bet ne tikai publisko iepirkumu jomā, mazina konkurenci; 2) ar normatīvo regulējumu, kas negatīvi ietekmē un/vai mazina konkurenci.

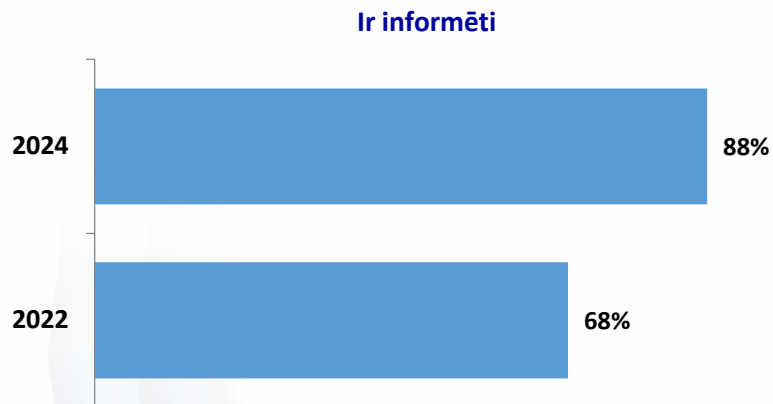

3. Konkurences tiesību pārkāpumi, «Iecietības programma»

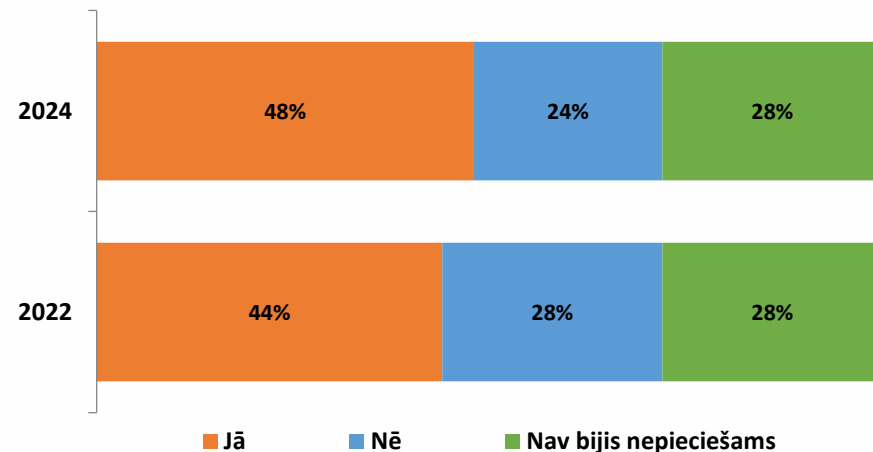

Konkurences tiesību pārkāpumi

Aptaujas jautājums: Vai esat informēti, ka jebkuras personas, kas cietušas no konkurences tiesību pārkāpumiem, ir tiesīgas piedzīt sev radušos zaudējumus?

Aptaujas jautājums: Vai Jūsu klienti ir interesējušies par procedūru, kādā cietušajai personai ir iespējams piedzīt zaudējumus no tirgus dalībniekiem, kas īstenojuši konkurences tiesību pārkāpumus?

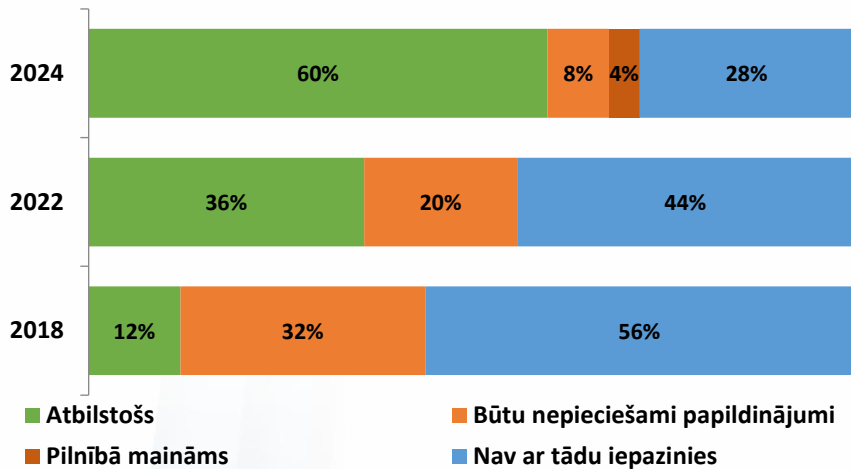
Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=25

«Iecietības programma» - vērtējums un izmantošana

Aptaujas jautājums: Kā Jūs vērtējat normatīvo regulējumu, kas attiecas uz „ieciētības programmu”?

Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=25

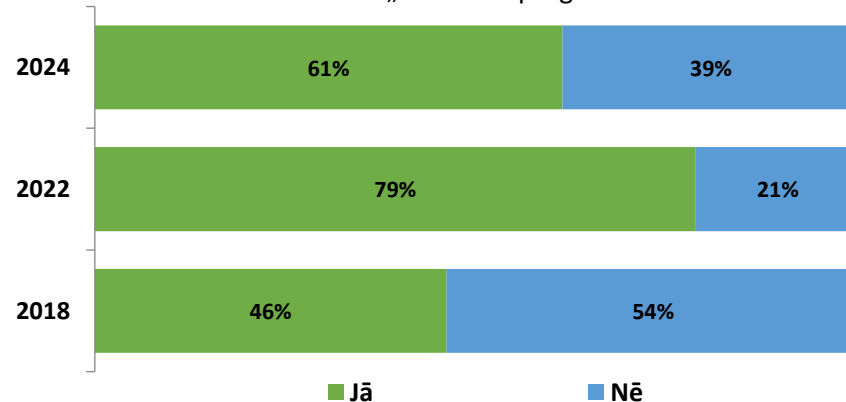
Respondentu komentāri, kuru skatījumā regulējumam nepieciešami papildinājumi:

- ✓ Skaidrāki kritēriji, kas ir pietiekams pamats pilnīgai atbrīvošanai no soda.
- ✓ Skaidrāki nosacījumi.

Komentārs, kāpēc regulējums būtu pilnībā maināms:

- ✓ Nesasniedz savu mērķi, jo piemērošana ir nekonsekventa.

Aptaujas jautājums: Vai savā prakses laikā esat saviem klientiem piedāvājis izmantot „ieciētības programmu”?

Bāze: respondenti, kuri zināja par «ieciētības programmu»; 2024: n=18

Respondentu komentāri, kāpēc klientiem piedāvāja izmantot „ieciētības programmu”:

- ✓ Bija pamats (6 respondenti);
- ✓ Dažreiz šī ir vienīgā iespēja;
- ✓ Bija iespēja saņemt atbrīvojumu no soda
- ✓ Bija iespēja samazināt iespējamo sodu, un tā sekas.
- ✓ Jā, jo tā varētu sniegt noteiktus ieguvumus;
- ✓ Tas ir ļāvis izvairīties no bargāka soda piemērošanas.

Respondentu komentāri, kāpēc klientiem nepiedāvāja izmantot „ieciētības programmu”:

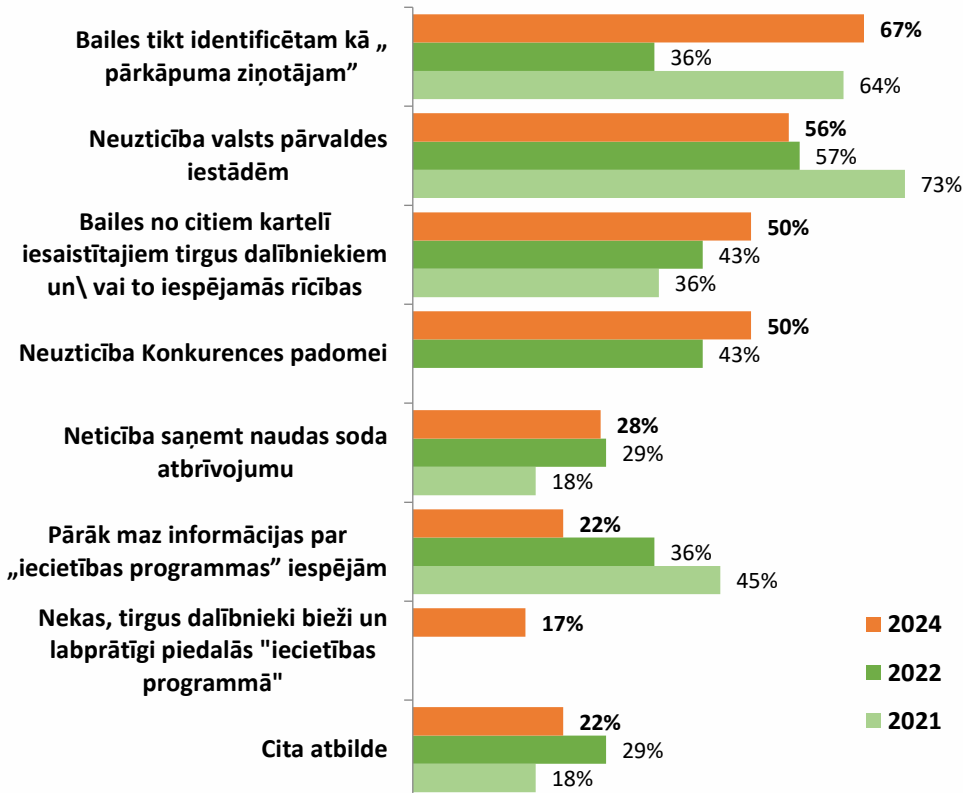
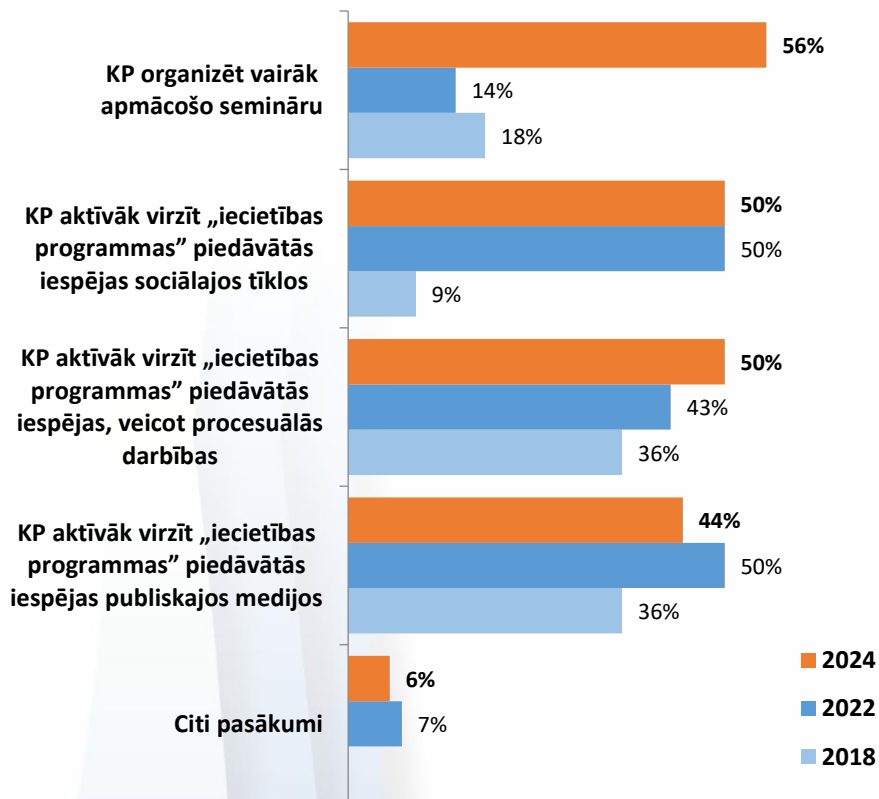
- ✓ Nav bijusi nepieciešamība (6 respondenti);
- ✓ Nav pietiekamu sodu, salīdzinot ar reputācijas kaitējumu.

«Iecietības programma» - veicinošie faktori un barjeras

Aptaujas jautājums: Kādi pasākumi, Jūsaprāt, KP būtu veicami, lai Latvijā darbotos „ieciētības programma”?

Aptaujas jautājums: Kas, Jūsaprāt, tirgus dalībniekus attur pieteikties uz „ieciētības programmu”?

Kā cits pasākums tika minēts:
 ✓ pārskatīt regulējumu.

Kā citas atbildes tika minētas:

- ✓ Negatīvā ietekme uz reputāciju tirgū;
- ✓ Neizpratne par pārkāpumu ietekmi un potenciālo sodu laikā, kad ieciētības programmas izmantošana var nākt par labu. Neticēšana tam, ka pārkāpums tiks atklāts un naudas sods piemērots (ilūzija par uzvarēšanu tiesā pat par visvienkāršāko pārkāpumu - iepirkumu gadījumos).
- ✓ pārkāpēji netiek pietiekami sodīti, nav individuālās atbildības.
- ✓ Citu prasību saņemšana.

Bāze: respondenti, kuri zināja par «ieciētības programmu»; 2024: n=18

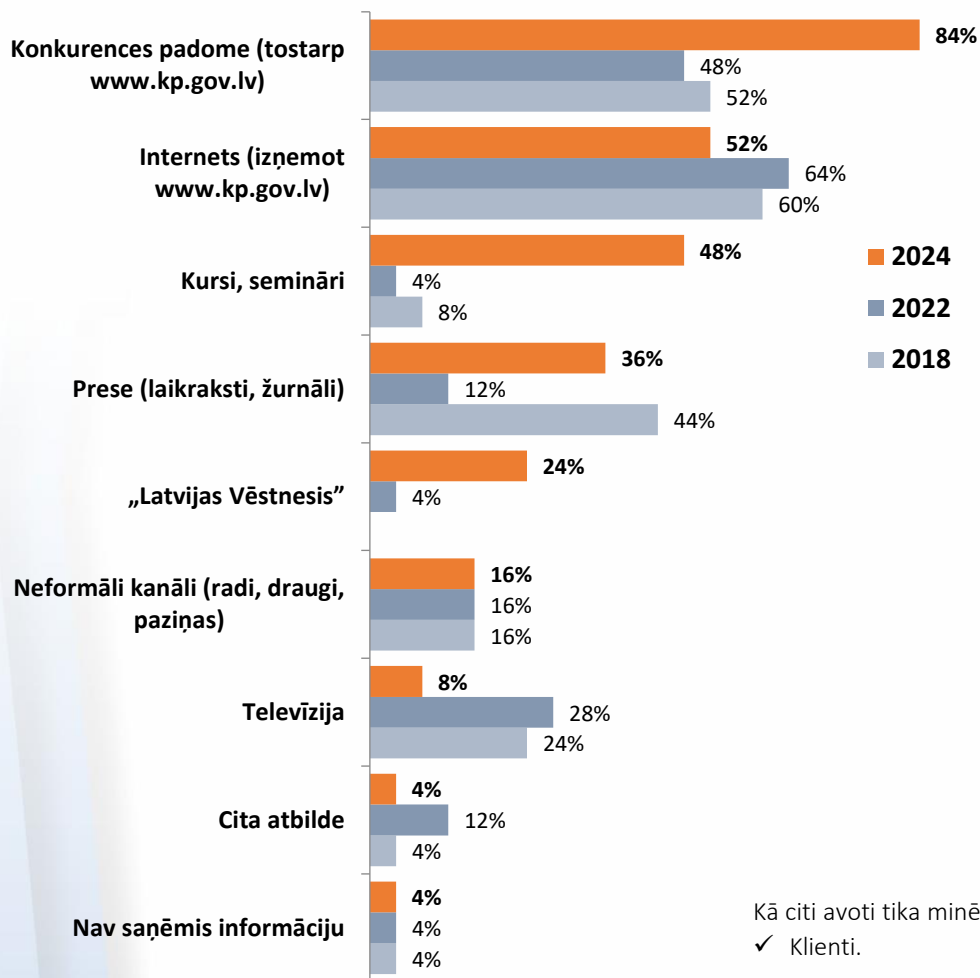

4. Informācijas avoti un informatīvās aktivitātes

Nozīmīgākie informācijas avoti par Konkurences padomi

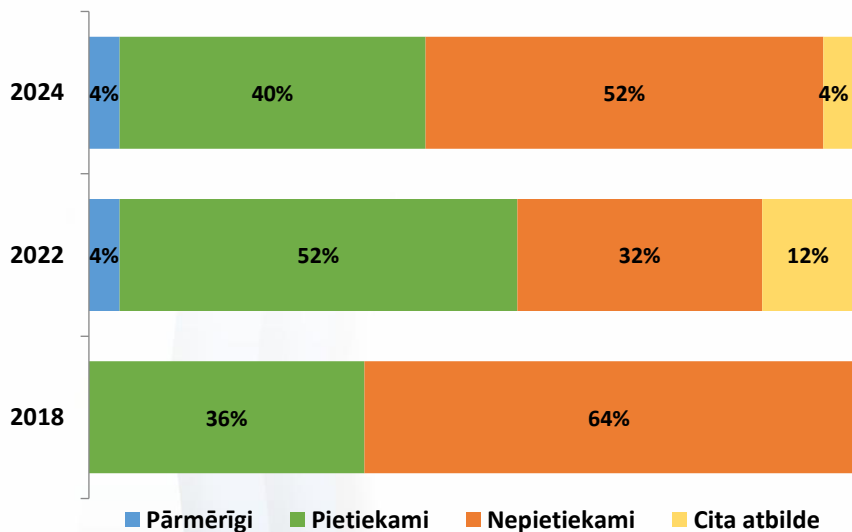
Aptaujas jautājums: Kur Jūs parasti iegūstat informāciju par Konkurences padomi un tās darbību?

Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=25

Informatīvo aktivitāšu vērtējums un trūkstošā informācija

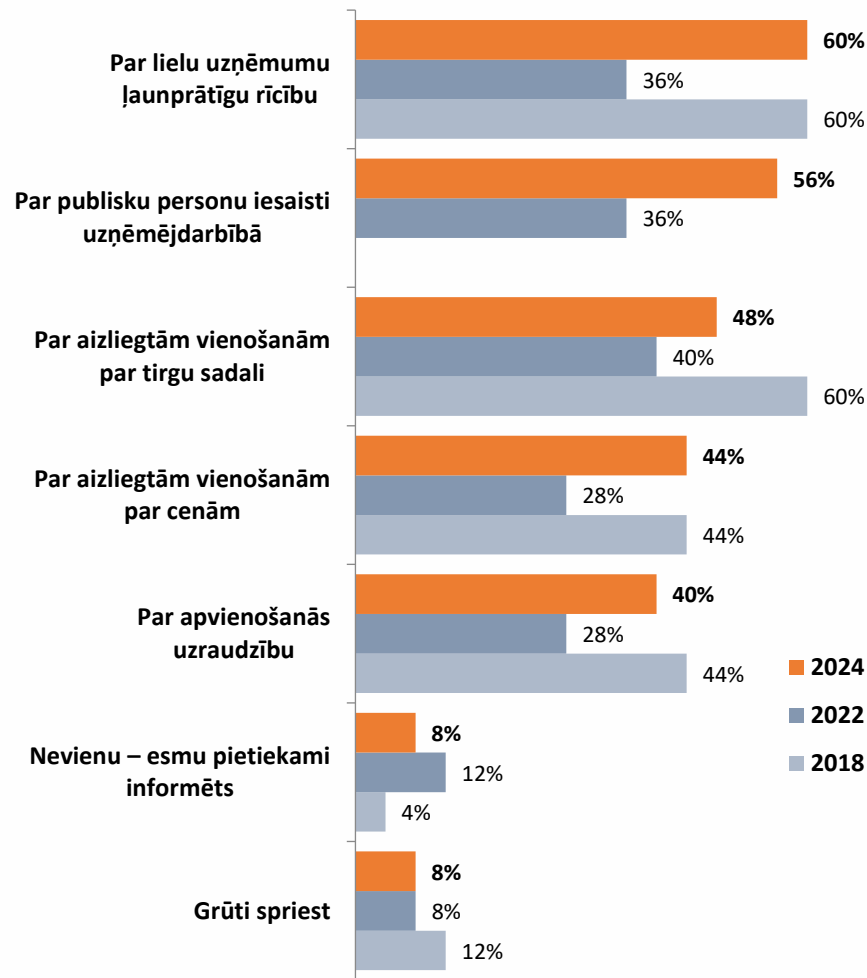
Aptaujas jautājums: Vai, Jūsaprāt, Konkurences padome pietiekami informē sabiedrību par savām aktivitātēm (piemēram, pieņemtajiem lēmumiem, savu praksi, tiesību normu interpretāciju, utt.)?

Kā cita atbilde tika minēta:

✓ Dažkārt pārmērīgi, citkārt - nepietiekami.

Aptaujas jautājums: Par kuru konkurences politikas jautājumu Jūs vēlētos būt vairāk informēts?

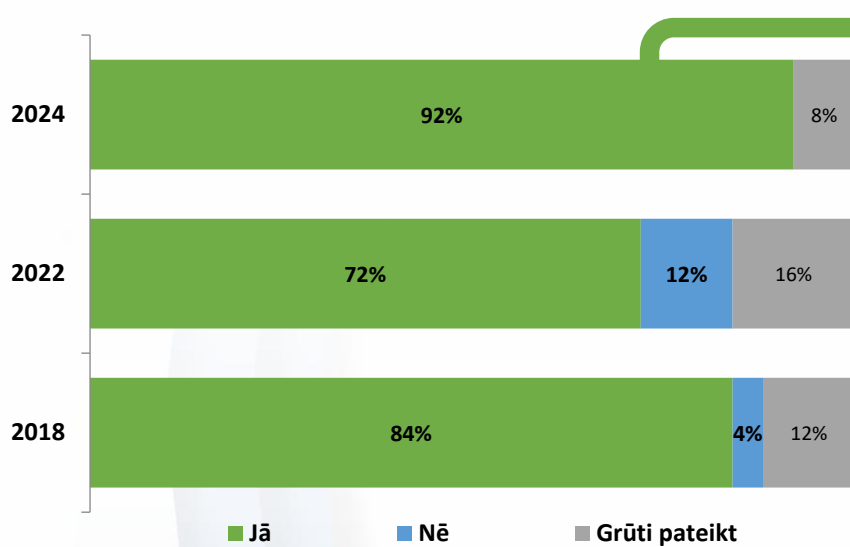

Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2024: n=25

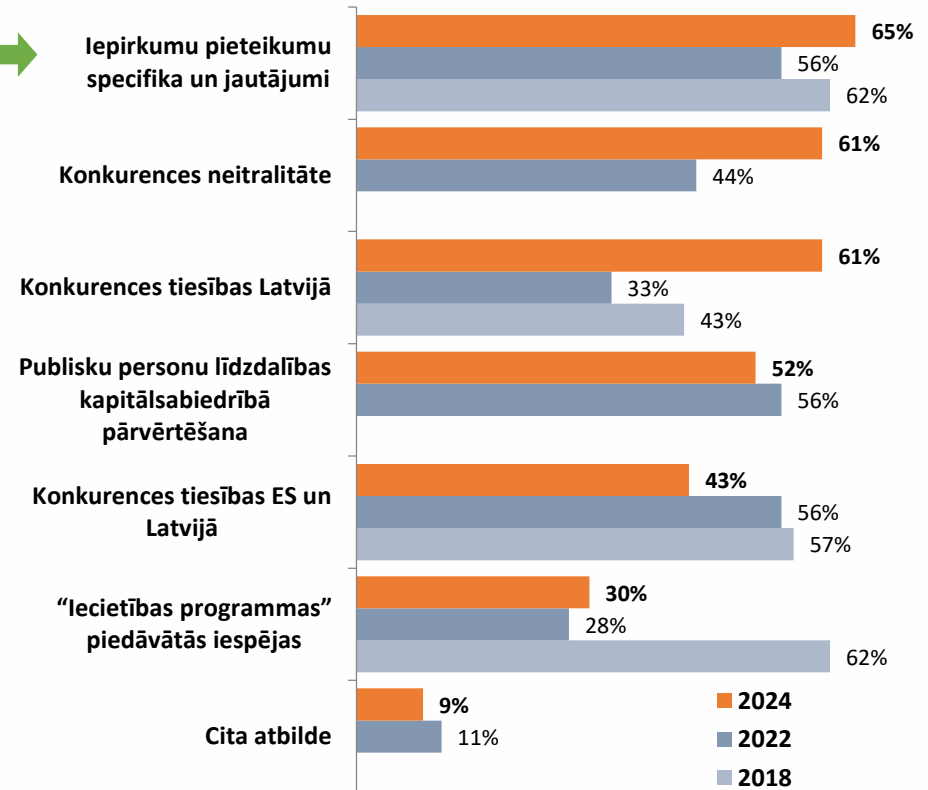
Konkurences padomes informatīvās aktivitātes

Aptaujas jautājums: Vai, Jūsaprāt, Konkurences padomei būtu lietderīgi organizēt seminārus, konferences vai sniegt prezentācijas par konkurences tiesību jautājumiem?

Bāze: visi aptaujas dalībnieki; 2022: n=25

Aptaujas jautājums: Kādas tēmas Jūsaprāt, tajās būtu ietveramas?

Kā citas atbildes tika minētas:

- ✓ Specifiskākas tēmas, piemēram, tipiskākās konkurences problēmas farmācijas nozarē utt.
- ✓ Vertikālo vienošanos vērtējums.

Bāze: respondenti, kuru skatījumā Konkurences padomei būtu lietderīgi organizēt seminārus, konferences vai sniegt prezentācijas par konkurences tiesību jautājumiem; 2024: n=23

Kontaktinformācija:

Tirgus un sociālo pētījumu centrs «Latvijas Fakti»

Adrese: Bruņinieku iela 8a-5, Rīga, LV-1010

web: www.latvianfacts.lv

Oksana Kurcalte

Vecākā projektu vadītāja

Tālrunis: +371 67314002

E-pasts: sana@latfacts.lv

